

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE

FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Generalni finančni urad

Šmartinska cesta 55, p. p. 631, 1001 Ljubljana

Finančna uprava Republike Slovenije

LETNO POROČILO FINANČNE UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE

2020

Republika Slovenija
Ministrstvo za finance

FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Ljubljana, februar 2021

1 KAZALO

2 UVOD	4
3 OSEBNA IZKAZNICA	7
4 REALIZACIJA PROGRAMA DELA FINANČNE UPRAVE RS ZA 2020 - PRILOGA	9
5 ZAVEZANCI ZA PLAČEVANJE JAVNOFINANČNIH DAJATEV	10
6 POBIRANJE JAVNOFINANČNIH DAJATEV	12
DOHODNINA	15
DAVEK OD DOHODKOV PRAVNIH OSEB	28
PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	34
DAVEK NA DODANO VREDNOST	44
TROŠARINE	50
CARINE	54
DAVEK NA MOTORNA VOZILA	68
DAVEK NA PROMET NEPREMIČNIN	71
OKOLJSKE DAJATVE	72
PRIBITEK K CESTNINI IN TAKSA NA PRETOVOR	74
DAVEK OD PROMETA ZAVAROVALNIH POSLOV	74
DAVEK NA DEDIŠČINE IN DARILA	74
DAVEK NA VODNA PLOVILA IN DODATNI DAVEK OD PLOVIL	74
DAVKI OD PREMOŽENJA	75
NADOMESTILO ZA UPORABO STAVBNEGA ZEMLJIŠČA	75
PRIREJANJE IGER NA SREČO	76
DAVEK OD IGER NA SREČO, KONCESIJSKA DAJATEV, DAVEK NA SREČKE IN DAVEK NA DOBITKE OD IGER NA SREČO	77
7 MEDNARODNA IZMENJAVA INFORMACIJ IN MEDNARODNO SODELOVANJE	79
8 ZAŠČITA IN VAROVANJE ŽIVLJENJA, ZDRAVJA IN PREMOŽENJA	93
PREPOVEDI IN OMEJITVE TER TIHOTAPSKO BLAGO	93
VARNOST V PROMETU IN DRUGE AKTIVNOSTI NA PORDOČJU PROMETNE VARNOSTI	97
9 SPODBUJANJE PROSTOVOLJNEGA PLAČEVANJA DAJATEV	98
10 IZVAJANJE UKREPOV POVEZANIH Z EPIDEMIJO SARS –COVID IN ODPRAVLJANJEM POSLEDIC LE TE	108
11 NADZOR	119
12 KAZNIVA RAVNANJA	133
13 DAVČNI DOLG	137
14 ZAVAROVANJE PLAČILA DAJATEV	142
15 IZTERJAVA	143
16 PRAVNA SREDSTVA	156
17 INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA	158
18 NOTRANJI IN ZUNANJI NADZOR NAD FINANČNO UPRAVO RS	165
19 PORABA PRORAČUNSKIH SREDSTEV	167
PRILOGA: REALIZACIJA PROGRAMA DELA FINANČNE UPRAVE RS ZA LETO 2020	169

2 UVOD

Leto 2020 je bilo zaradi epidemije COVID-19 nepredvidljivo, polno prilagajanj, nenehnih sprememb in novosti, a po drugi strani smo na Finančni upravi RS dokazali, da smo izredno prilagodljiv, modern državni organ, ki je kos najtežjim izzivom. Finančna uprava RS je bila po interventnih zakonih pristojna za izvajanje številnih aktivnosti in nalog za omilitev posledic korona krize. Sprejeti vladni ukrepi in zmanjšanje gospodarske aktivnosti je močno vplivalo na izvajanje postopkov ter pobrane prihodke za vse javne blagajne (državni proračun, ZPIZ, ZZZS, proračuni občin).

Finančna uprava RS je v letu 2020 za proračune države, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ), Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), občin in posredno EU pobrala skoraj 16,27 mrd € javnofinančnih prihodkov, kar predstavlja 7,3 % upad prihodkov v primerjavi z enakim obdobjem leto prej ter 3,1 % preseganje rebalansa letnega načrta javnofinančnih prihodkov za leto 2020, ki je bil potreben zaradi nastalih izjemnih okoliščin zaradi epidemije COVID-19. Če bi k pobranim javnofinančnim prihodkom in prejemkom prišteli tudi znesek oproščenih prispevkov za socialno varnost, ki jih je državni proračun v času spomladanske epidemije poravnal neposredno javnofinančni blagajni ZZZS, ZPIZ ali državnemu proračunu, bi prihodki v letu 2020 znašali 16,89 mrd € in bi bili v primerjavi z letom 2019 nižji za 683 mio € oziroma 3,9 %. Skupni davčni dolg je konec leta 2020 znašal nekaj več kot 998 mio € in se je glede na leto prej znižal za 15,4 %. Trend zniževanja davčnega dolga se nadaljuje že zadnjih šest let.

Med številnimi interventnimi ukrepi s področja davčnega področja je Finančna uprava RS v letu 2020 uspešno izvedla tudi izjemno obsežen projekt unovčevanja turističnih bonov za izboljšanje gospodarskega položaja na področju potrošnje turizma. Projekt se nanaša na skoraj 2.050.000 prebivalcev Slovenije, 6.000 ponudnikov turističnih namestitev, vrednost projekta pa je ocenjena na 357 mio evrov. Proces je bil v rekordno kratkem času tehnološko in operativno izveden brezhibno, s strani Slovenskega društva za odnose z javnostjo smo za projekt prejeli tudi priznanje za dobro prakso komuniciranja.

Uslužbenci mobilnih oddelkov finančnih uradov so se v času epidemije vključili v izvajanje kritičnih nalog in sodelovanje z drugimi organi (Policija, Civilna zaščita, Zdravstveni inšpektorat).

Zaradi številnih sprejetih ukrepov za omilitev posledic korona krize se je poslovanje zavezancev s Finančno upravo RS še dodatno digitaliziralo. Velik obseg razvoja informacijske tehnologije je bil usmerjen v realizacijo funkcionalnosti iz naslova interventne COVID zakonodaje. Tako so bili denimo na eDavkih implementirani tudi novi elektronski obrazci potrebni za uveljavljanje COVID pomoči (MTD, karantena, povračilo fiksnih stroškov itd.) in obrazci za vračilo že izplačanih COVID pomoči za zavezance. Vztrajno je raslo število registriranih uporabnikov mobilne aplikacije eDavki, ki je do konca leta 2020 doseglo skoraj 150.000. Konec leta je zaživela tudi nova verzija mobilne aplikacije eDavki, dopolnjena v delu namenjenem zakonitim zastopnikom in majhnemu delu, zunanjim pooblaščencom (fizične osebe).

Finančna uprava RS je v letu 2020 nadgradila storitev plačevanja obveznih dajatev z eRačunom, ki je zavezancem poslan v spletno banko in na podlagi katerega se vsi prispevki za socialno varnost lahko plačajo z enim plačilom na en račun. V letu 2020 se je število aktivno prijavljenih na prejem eRačuna povečalo za kar 71 %.

Število klicev ter pisnih vprašanj na Finančno upravo RS se je med epidemijo izrazito povečalo. Telefonsko in pisno komuniciranje smo zato organizirali prek klicnih centrov z enotnimi telefonskimi številkami za celotno Slovenijo. Začasno sta bila zato vzpostavljena tudi Klicni center za odloge in obročno plačevanje ter Klicni center za turistične bone. V delo klicnih centrov so bili občasno vključeni zaposleni iz drugih področij dela na Finančni upravi RS, s tem pa je bil zagotovljen hitrejši odzivni čas.

Seveda pa so sočasno v času epidemije nemoteno tekale tudi vse druge načrtovane aktivnosti. Zaradi pričakovane uveljavitve novega Zakona o davku na motorna vozila v letu 2021 je bil tako nadgrajen carinski uvozni sistem (SIAIS) ter posodobljen Računsko kontrolni modul TARIC, da se glede na novosti v zakonu pravilno izračunavajo dajatve pri uvozu vozil. Intenzivno so potekale priprave na Brexit, saj Združeno kraljestvo od 1. januarja 2021 ni več del carinske

unije EU. Zato se za vso blago, ki iz Združenega kraljestva vstopa na carinsko območje Unije ali iz tega carinskega območja izstopa v Združeno kraljestvo, uporabljajo carinske formalnosti, ki jih zahteva zakonodaja Unije.

Zaradi epidemije Covid19 je bilo prilagojeno delo v vseh uradih Finančne uprave RS in za širok obseg uslužbencev, kjer je delo to dopuščalo, je bilo za zaposlene organizirano delo od doma. Ob pričetku prvega vala epidemije Covid19 je bilo tako potrebno za nemoteno opravljanje dela več kot 3.000 uslužbencem zagotoviti tehnične zmožnosti in dostope za delo od doma (ISL, VPN).

V letu 2020 pa smo navkljub številnim novim zadolžitvam uspeli izvesti tudi celovito, tako oblikovno kot tehnološko, prenovo spletišča www.fu.gov.si. Implementirane so bile tudi prilagoditve za ranljive skupine.

Zgoraj sem posebej izpostavila nekatere pomembnejše številke, področja in aktivnosti preteklega leta. Predvsem je bilo leto zaznamovano z epidemijo in interventnimi ukrepi za odpravo njenih posledic. Poudariti pa je kljub temu potrebno, da so delovne aktivnosti naših zaposlenih vsakodnevno, kljub omenjenim okoliščinam, usmerjene v nemoteno in strokovno opravljanje vseh rednih pristojnosti Finančne uprave RS z namenom, da lahko učinkovito zasledujemo zastavljene cilje na področju pobiranja davčnih in drugih dajatev ter zagotavljamo stabilnosti virov financiranja javnofinančnih blagajn v Republiki Sloveniji.

Septembra 2020 sem bila imenovana za v.d. generalnega direktorja Finančne uprave RS. Novo vodstvo bo v letu 2021 z zastavljenim programom dela in novo strategijo za prihodnje petletno obdobje zagotovilo stabilizacijo javnofinančnih prihodkov v obdobju epidemije Covid-19 in po njej ter nato zagotovilo vnovični trend njihovega naraščanja ter začrtalo smernice prihodnjega delovanja in razvoja Finančne uprave RS za obdobje 2021 – 2026.

Irena Nunčič,
v.d. generalnega direktorja

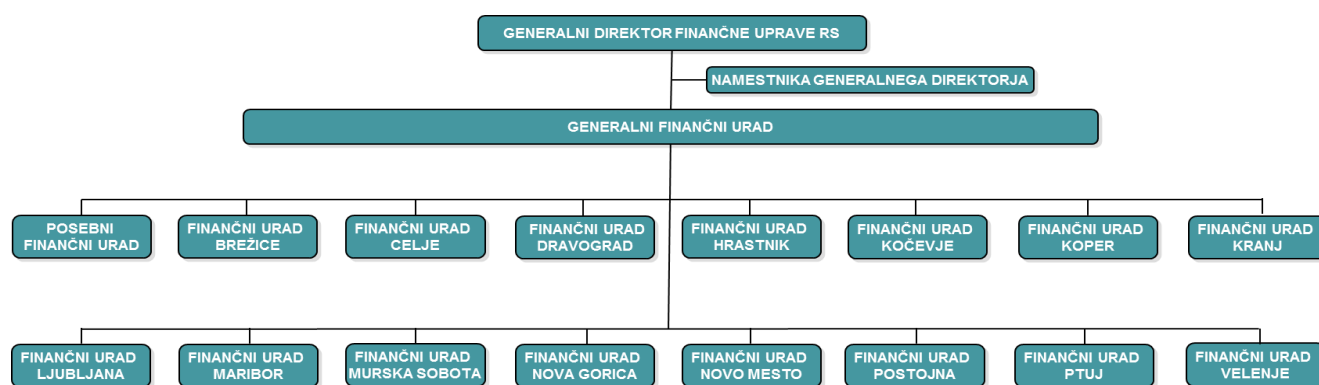
3 OSEBNA IZKAZNICA

Finančna uprava RS je organ v sestavi Ministrstva za finance. Nastala je 1. avgusta 2014 z združitvijo Carinske uprave RS in Davčne uprave RS. Njen sedež je na Šmartinski cesti 55 v Ljubljani. Naloge in organizacijo ureja Zakon o finančni upravi.

Organizacija Finančne uprave RS

Finančno upravo RS so na dan 31. decembra 2020 sestavljali Generalni finančni urad in 16 finančnih uradov (v nadaljevanju: FU): Brežice, Celje, Dravograd, Hrastnik, Kočevje, Koper, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Postojna, Ptuj in Velenje ter Posebni finančni urad.

Slika 1: Organizacijska shema Finančne uprave RS na dan 31. december 2020

V okviru Generalnega finančnega urada delujejo Služba generalnega direktorja, Služba za notranje preiskave, Notranjerevizijska služba, Uprava za carine, Uprava za davke, Uprava za nadzor, Uprava za prihodke, Urad za informatiko in Urad za splošne zadeve.

V vseh FU delujejo sektorji za davke, sektorji oz. oddelki za izvršbe in službe za splošne zadeve. Sektorji za carine delujejo v osmih FU (Celje, Koper, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica in Novo mesto), sektorji za nadzor pa v devetih FU (Celje, Koper, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto in Posebni finančni urad).

Med letom 2020 se je organizacija Finančne uprave RS delno spremenila v skladu s poslovnimi potrebami, zato so bile izvedene določene notranje organizacijske spremembe (v Uradu za informatiko na GFU se je Oddelek za podporo davčnim in carinskim postopkom razdelil na dva oddelka in sicer na Oddelek za podporo davčnim postopkom in Oddelek za podporo carinskim postopkom in posrednim obdavčitvam; Uprava za računovodstvo in izvršbo na GFU se je preimenovala v Upravo za prihodke, kjer se je nekoliko spremenila tudi organizacijska struktura ter so se ukinili 4 referati in oblikoval dodaten oddelek; na GFU se je v Upravi za nadzor Sektor za pravno in sistemsko podporo preimenoval v Sektor za pravno podporo in mednarodne poizvedbe, Oddelek za sistemsko podporo pa se je izločil iz tega sektorja in se preimenoval v Sektor za sistemsko podporo, kamor so se prenesla tudi vsa delovna mesta iz ukinjenega Sektorja za operativno komuniciranje na FU Murska Sobota; na FU Ljubljana sta se iz Oddelka za informiranje in register oblikovala dva oddelka, in sicer Oddelek za informiranje in Oddelek za register; na FU Koper se je združil Oddelek za nepremičnine in drugo obdavčitev Koper in Oddelek za nepremičnine in drugo obdavčitev Sežana v en Oddelek za nepremičnine in drugo obdavčitev).

V večini FU so organizirani tudi posebni oddelki za specializirana področja dela ali pa kompetenčni centri, kjer se opravljajo te naloge za vse FU. Tako v okviru Finančne uprave RS delujejo posebni oddelki ali pa kompetenčni centri za naslednja področja dela: obravnava kaznivih ravnanj, inšpekcijski nadzor s področja carin, izvršba nedavčnih terjatev, oprostitve in vračila dajatev za diplomatska predstavništva, konzulate, institucije in organe EU ter

mednarodne organizacije, identifikacija za namene DDV, poenostavljeni postopki, mednarodni cestni promet, pavšalna nadomestila, vodna plovila, poenostavitve, promet, TARIC, intrastat, tranzit, okoljske dajatve, izvajanje posebne ureditve miniVEM po DDV zakonodaji in centralna pomoč uporabnikom.

Zaposleni

Na dan 31. 12. 2020 je bilo v Finančni upravi RS zaposlenih 3.622 uslužbencev, kar je za enega več kakor konec leta 2019. Od tega je bilo 2.409 žensk (66,51 %) in 1.213 moških (33,49 %). 3.578 uslužbencev je imelo sklenjene pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas in 44 za določen čas. Za določen čas je bilo zaposlenih 27 uslužbencev zaradi nadomeščanja dalj časa odsotnih javnih uslužbencev, 15 športnikov, 1 uradnik na položaju in 2 pripravnika. Povprečna starost javnih uslužbencev, zaposlenih za nedoločen čas, je na dan 31. 12. 2020 znašala 50,3 let.

V letu 2020 je bilo 159 prenehanj delovnega razmerja, od tega je imelo 51 uslužbencev sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za določen čas, 108 pa za nedoločen čas. Slednjim je pogodba o zaposlitvi prenehala zaradi: sporazumnega prenehanja pogodbe o zaposlitvi (11), upokojitve (72), premestitve v druge državne organe (14), izredne odpovedi pogodbe o zaposlitvi (1), sklenitve dogovora o mirovanju pravic in obveznosti (4), 6 javnih uslužbencev pa je umrlo.

V letu 2020 je bilo sklenjenih 160 delovnih razmerij, od tega je bilo sklenjenih 102 pogodb za nedoločen čas, 58 pa za določen čas. Pogodbe o zaposlitvi za določen čas so bile sklenjene iz naslednjih vzrokov: nadomeščanje začasno odsotnih javnih uslužbencev (51), opravljanje pripravništva (4), uradnik na položaju (1) in zaposlitev vrhunškega športnika (2).

V Finančni upravi RS se je v letu 2020 skupno število zaposlenih povečalo za enega zaposlenega. Skupno število zaposlenih ni preseglo dovoljenega števila zaposlenih, določenega s kadrovskim načrtom, ki znaša 3.596 zaposlenih.

Preglednica 1: Število zaposlenih v Finančni upravi RS

Notranja organizacijska enota	Število zaposlenih za nedoločen čas 31. 12. 2019	Število zaposlenih za določen čas 31. 12. 2019	Skupaj 31. 12. 2019	Število zaposlenih za nedoločen čas 31. 12. 2020	Število zaposlenih za določen čas 31. 12. 2020	Skupaj 31.12. 2020	Indeks – vsi zaposleni 2020/ 2019
Generalni FU	622	21	643	639	21	660	102,6
Posebni FU	71	2	73	69	1	70	95,9
FU Brežice	78	0	78	80	0	80	102,6
FU Celje	267	3	270	270	0	270	100,0
FU Dravograd	59	1	60	62	0	62	103,3
FU Hrastnik	41	1	42	40	0	40	95,2
FU Kočevje	38	1	39	39	1	40	102,6
FU Koper	345	3	348	345	3	348	100,0
FU Kranj	223	4	227	222	5	227	100,0
FU Ljubljana	646	3	649	639	0	639	98,5
FU Maribor	337	2	339	334	3	337	99,4
FU Murska Sobota	224	5	229	216	2	218	95,2
FU Nova Gorica	237	2	239	240	1	241	100,8
FU Novo mesto	217	1	218	215	2	217	99,5

Notranja organizacijska enota	Število zaposlenih za nedoločen čas 31. 12. 2019	Število zaposlenih za določen čas 31. 12. 2019	Skupaj 31. 12. 2019	Število zaposlenih za nedoločen čas 31. 12. 2020	Število zaposlenih za določen čas 31. 12. 2020	Skupaj 31.12. 2020	Indeks – vsi zaposleni 2020/ 2019
FU Postojna	41	1	42	43	0	43	102,9
FU Ptuj	70	2	72	72	3	75	104,8
FU Velenje	53	0	53	53	2	55	103,8
Skupaj	3.569	52	3.621	3.578	44	3.622	100,0

V Finančni upravi RS je bilo na dan 31. 12. 2020 zaposlenih 2.886 pooblaščenih uradnih oseb, od tega 426 inšpektorjev, 555 finančnih svetovalcev, 159 preiskovalcev, 262 carinikov, 1.087 kontrolorjev in 397 izterjevalcev.

Preglednica 2: Pregled zaposlenih po stopnjah izobrazbe

Stopnja izobrazbe	Število zaposlenih 31. 12. 2019	Delež v %	Število zaposlenih 31. 12. 2020	Delež v %	Indeks 2020/2019
Osnovna	9	0,25	9	0,25	100,0
Nižja poklicna	2	0,06	2	0,06	100,0
Srednja poklicna	22	0,61	20	0,55	90,9
Srednja	820	22,64	800	22,09	97,6
Višja	530	14,64	506	13,97	95,5
Visoka strokovna	974	26,90	996	27,50	102,3
Univerzitetna	1.063	29,36	1.090	30,09	102,5
Magisterij	189	5,21	188	5,19	99,5
Doktorat	12	0,33	11	0,30	91,7
Skupaj	3.621	100,00	3.622	100,00	100,0

4 REALIZACIJA PROGRAMA DELA FINANČNE UPRAVE RS ZA 2020 - PRILOGA

Realizacija programa dela Finančne uprave RS za 2020 je priloga Letnega poročila Finančne uprave RS za leto 2020.

5 ZAVEZANCI ZA PLAČEVANJE JAVNOFINANČNIH DAJATEV

Na dan 31. decembra 2020 je bilo v davčni register vpisanih 2.960.700 aktivnih davčnih zavezancev, od katerih je bilo 2.715.038 fizičnih oseb in 245.662 poslovnih subjektov. Med poslovnimi subjekti je bilo 131.902 pravnih oseb in 113.760 fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost. Ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov je imelo v davčnem registru vpisano 57.593 poslovnih subjektov. V insolventnem postopku je bilo 6.817 poslovnih subjektov.

Preglednica 3: Število davčnih zavezancev po finančnih uradih na dan 31.12.2020

Finančni urad	Število aktivnih FO	Število aktivnih dejavnosti FO	Število aktivnih PO	Število aktivnih DZ	Število vseh DZ
BREŽICE	94.595	3.161	3.530	101.286	125.577
CELJE	250.018	10.195	10.122	270.335	332.908
KOČEVJE	34.464	1.319	1.129	36.912	46.667
KOPER	173.131	7.803	9.555	190.489	227.080
KRANJ	236.032	12.582	10.568	259.182	317.485
LJUBLJANA	802.807	36.694	50.353	889.854	1.064.423
MARIBOR	307.599	11.600	13.414	332.613	411.184
M.SOBOTA	132.884	4.514	5.606	143.004	185.433
N.GORICA	155.198	7.155	6.262	168.615	208.054
N.MESTO	167.050	5.181	9.186	181.417	213.171
POSTOJNA	47.480	1.899	1.687	51.066	62.588
PTUJ	103.825	3.864	3.245	110.934	137.931
HRASTNIK	47.466	1.517	1.477	50.460	65.651
VELENJE	80.188	2.877	2.419	85.484	101.777
DRAVOGRAD	82.301	3.399	2.639	88.339	109.335
PFU	0	0	710	710	990
Skupaj	2.715.038	113.760	131.902	2.960.700	3.610.254

Za potrebe izvajanja ukrepov, povezanih z epidemijo SARS-COVID in odpravljanjem posledic le-te, so bili na podlagi podatkov davčnega registra pripravljeni vsi sezname podatkov za posamezne ukrepe, in sicer kot najširši nabori upravičencev do posameznih vrst pomoči.

Pri pripravljanju seznamov upravičencev do MTD in upravičencev do ostalih pomoči po PKP-jih, se je zaradi preverjanja pravilnosti podatkov o prijavah in odjavah v zavarovanje (ZZZS), izboljšala kvaliteta podatkov o zavarovalnih podlagah davčnih zavezancev v davčnem registru.

V teku je tehnološka prenova aplikacije davčnega registra. V letu 2020 je bil zaključen pregledovalni del, sistem za vzdrževanje podatkov je še v delu. V mesecu oktobru je bil dan v produkcijo pregledovalni del aplikacije na dveh manjših finančnih uradih, v mesecu decembru pa na dveh večjih finančnih uradih. Večjih odstopanj ni bilo zaznanih, zato bo dan v produkcijo tudi na ostalih uradih.

Za potrebe oddaje Vloge za uveljavljanje posebne olajšave za vzdrževane družinske člane pri informativnem izračunu dohodnine je bila pripravljena nova kontrola na podatke o družini, ki se vodijo v davčnem registru. V

aplikacijo davčnega registra je bila vgrajena sprememba / prilagoditev zaradi podaljšanja polj imen in priimkov na uradnem viru (CRP), na podlagi spremembe zakonodaje.

Sistem davčnega registra je bil z vsebinskega vidika dopolnjen z avtomatiziranim postopkom redne prisilne likvidacije. Tabele, kjer se vodijo v davčnem registru statusne spremembe, so bile dopolnjene z novimi podatki, dopolnjene so bile tudi funkcionalnosti statusnih sprememb (likvidacija) za potrebe evidenc Finančne uprave RS. V sistem plačilnih računov je bila vgrajena kontrola za IBAN.

Izvajane so bile aktivnosti v zvezi s pozivanjem poslovnih subjektov brez računa in v zvezi s pozivanjem zavezancev za prijavo finančnih računov, odprtih v tujini.

Preglednica 4: Število zavezancev po posameznih vrstah dajatev

Zap. št.	Vrsta dajatve	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
1	Dohodnina – fizične osebe	1.528.772	1.543.609	1.554.991	100,7
2	Prispevki za socialno varnost:				
2.1	Število izplačevalcev – REK	96.760	98.338	96.731	98,4
2.1.1	- pravne osebe	63.677	64.728	63.539	98,2
2.1.2	- fizične osebe z dejavnostjo	33.083	33.610	33.192	98,8
2.1.3	Število prejemnikov dohodka	1.818.938	1.885.077	1.878.319	99,6
2.2	Število zavezancev za obračun prispevkov za socialno varnost:				
2.2.1	OPSVZ - samozaposlene osebe	82.364	83.861	84.203	100,4
2.2.2	OPSVL - lastniki zasebnih podjetij, ki nimajo plače	3.073	2.539	1.837	72,4
2.2.3	OPSVK – kmetje	11.804	11.721	11.456	97,7
2.2.4	OPSVP – prostovoljno vključeni v socialno zavarovanje	2.478	2.279	2.027	88,9
2.2.5	OPSVD – osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic	38.384	43.122	44.491	103,2
2.2.6	OPSVT - osebe zaposlene pri tujem delodajalcu		519	578	111,4
3.	DDPO – število zavezancev, ki so predložili obračun	105.832	106.643	106.143	99,5
4.	Dejavnost - število vseh fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost	108.581	113.193	113.753	100,5
4.1	od tega zavezanci – normiranci				
5.	DDV	113.062	116.714	117.314	100,5
6.	Trošarine				
6.1	Pravne osebe in fizične osebe z dejavnostjo	924	945	921	97,5
6.2	Mali proizvajalci žganja	383	650	709	109,1
7.	Okoljske dajatve – plačniki	4.726	4.707	4.571	97,1

6 POBIRANJE JAVNOFINANČNIH DAJATEV

Finančna uprava RS je v letu 2020 za proračune države, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (ZPIZ), Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), občin in posredno Evropske unije (EU) pobrala 16.274.163.067 € javnofinančnih prihodkov, kar predstavlja 7,3 % upad prihodkov v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta ter 3,1 % preseganje rebalansa letnega načrta javnofinančnih prihodkov za leto 2020. Rebalans letnega načrta, ki je bil potreben zaradi nastalih izjemnih okoliščin zaradi epidemije COVID-19, je bil sprejet v avgustu 2020.

Predlagatelji, ki so nedavčne terjatve posredovali v izvršbo, terjatev pa niso prenesli na Finančno upravo RS, so prejeli 7.591.986 €.

Če bi k pobranim javnofinančnim prihodkom in prejemkom v letu 2020, ki so skupaj znašali 16.281.755.053 €, prišteli tudi znesek oproščenih prispevkov za socialno varnost v znesku 607.639.851 €, ki jih je državni proračun na podlagi Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP) v času spomladanske epidemije poravnal »mimo« Finančne uprave RS neposredno javnofinančni blagajni ZZZS, ZPIZ ali državnemu proračunu, bi prihodki v letu 2020 znašali 16.889.394.903 € in bi bili v primerjavi z letom 2019 nižji za 683.169.160 € oziroma 3,9 %.

Precejšnje zmanjšanje pobranih prihodkov v letu 2020 je bila posledica razglasitve epidemije COVID-19 v marcu in oktobru 2020 ter sprejetih interventnih ukrepov za zaježitev epidemije in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo.

Interventni ukrepi, ki so najbolj vplivali na zmanjšanje prihodkov v letu 2020, so bili naslednji:

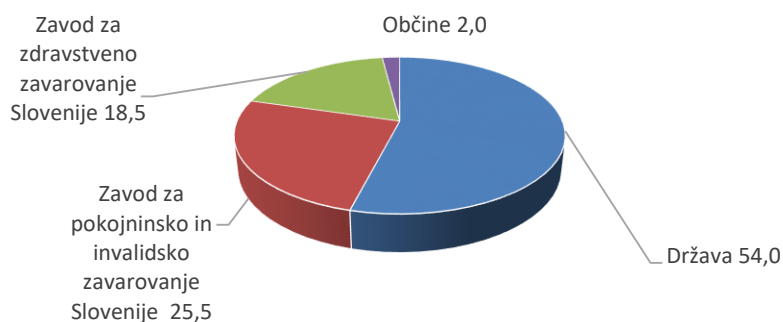
- odobritev plačilnih ugodnosti po 7. členu Zakona o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju (ZIUJP), ki je veljal od 29. 3. 2020 do 19. 6. 2020 in po 67. členu Zakona o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije COVID-19 (ZIUOPDVE) od 28. 11. 2020 do 31. 3. 2021;
- odlog plačila prispevkov za socialno varnost, ki so zapadli v plačilo aprila, maja in junija 2020, na podlagi 12. in 12.a člena Zakona o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov (ZIUPPP);
- ukrep, po katerem dveh obrokov akontacije davka od dohodka pravnih oseb (DDPO) in dohodka iz dejavnosti (DohDej), ki sta dospeli v plačilo aprila in maja 2020, zavezancem ni bilo potrebno plačati;
- oprostitev plačila prispevkov za socialno varnost, ki jih je na podlagi 28., 33. in 38. člena Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP) v času spomladanske epidemije za zavezance poravnal državni proračun neposredno javnofinančni blagajni ZZZS, ZPIZ ali državnemu proračunu na podlagi obračunskih podatkov Finančne uprave RS;
- omejitev začetka novih postopkov davčne izvršbe le na nujne zadeve po Zakonu o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju (ZIUJP) v obdobju od 29. 3. 2020 do 19. 6. 2020;
- zadržanje postopkov davčne izvršbe, ki so bili začeti pred epidemijo, na podlagi Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP) v času od 11. 4. 2020 do vključno 31. 5. 2020;
- prekinitev teka rokov v odmernih in nadzornih postopkih, kar je pomenilo zmanjšan obseg odmerjenih obveznosti in posledično plačil v letu 2020;
- zmanjšanje oziroma prepoved opravljanja gospodarske dejavnosti pri zavezancih in s tem manjše obveznosti po davčnih obračunih.

Zaznan pozitiven učinek v zvezi s pobranimi prihodki v letu 2020 pa je povezan s pogoji, ki so v interventni zakonodaji določeni za pridobitev posameznih pravic zavezancev (poravnane dajatve in predloženi davčni obračuni za obdobje pred epidemijo oziroma na dan vložitve vloge).

Preglednica 5: Neto pobrani prihodki po vrstah prihodkov, v €

Zap. št.	VRSTA PRIHODKA	Realizacija 2018	Struktura v %	Realizacija 2019	Struktura v %	Realizacija 2020	Struktura v %	Indeks 2020/2019	Indeks 2020/2018
		1	1a	2	2a	3	3a	4=3/2	5=3/1
A	DAVČNI PRIHODKI (1+2+3+4+5+6+7)	16.007.698.318	96,4	16.955.859.447	96,5	15.636.702.795	96,1	92,2	97,7
1.	DAVKI NA DOHODEK IN DOBIČEK	3.301.158.732	19,9	3.623.744.575	20,6	3.273.260.489	20,1	90,3	99,2
2.	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	6.539.027.050	39,4	7.011.418.667	39,9	6.672.188.001	41,0	95,2	102,0
3.	DAVKI NA PLAČILNO LISTO IN DELOVNO SILO	21.647.647	0,1	23.196.530	0,1	21.645.032	0,1	93,3	100,0
4.	DAVKI NA PREMOŽENJE	277.932.823	1,7	296.380.157	1,7	287.286.644	1,8	96,9	103,4
5.	DOMAČI DAVKI NA BLAGO IN STORITVE	5.777.670.850	34,8	5.902.456.378	33,6	5.279.915.352	32,4	89,5	91,4
6.	DAVKI NA MED. TRG. IN TRANSAKCIJE (carine)	89.816.581	0,5	98.629.849	0,6	102.387.423	0,6	103,8	114,0
7.	DRUGI DAVKI - ukinjeni davki	444.635	0,0	33.291	0,0	19.854	0,0	59,6	4,5
B	NEDAVČNI PRIHODKI (8+9+10+11)	104.202.396	0,6	108.342.749	0,6	77.717.650	0,5	71,7	74,6
8.	UDELEŽBA NA DOBIČKU IN DOHODKU OD PREMOŽENJA	69.838.514	0,4	71.640.113	0,4	49.310.014	0,3	68,8	70,6
9.	TAKSE IN PRISTOJBINE	44.354	0,0	51.914	0,0	26.856	0,0	51,7	60,5
10.	GLOBE IN DRUGE DENARNE KAZNI	29.692.361	0,2	32.685.991	0,2	25.419.046	0,2	77,8	85,6
11.	DRUGI NEDAVČNI PRIHODKI	4.627.165	0,0	3.964.731	0,0	2.961.734	0,0	74,7	64,0
C	TRANSFERNI PRIHODKI (12)	495.896.684	3,0	519.345.886	3,0	556.280.812	3,4	107,1	112,2
12.	TRANSFERNI PRIHODKI IZ DR. JAVNOFINANČNIH INSTITUCIJ	495.896.684	3,0	519.345.886	3,0	556.280.812	3,4	107,1	112,2
D	NERAZPOREJENI PRIHODKI	-3.076.591	0,0	-20.123.594	-0,1	3.461.809	0,0	-17,2	-112,5
E	SKUPAJ JFP (A+B+C+D)	16.604.720.807	100	17.563.424.489	100	16.274.163.067	100	92,7	98,0
F	Prejemki iz izvršb za terjatve, ki niso prenesene v knjigovodsko evidenco	8.902.252		9.139.575		7.591.986		83,1	85,3
G	Drugi prejemki	-	0,0	-	0,0	-	0,0	-	-
H	SKUPAJ JFP in prejemki (E+F+G)	16.613.623.060		17.572.564.063		16.281.755.053		92,7	98,0
	Oproščeni prispevki za socialno varnost (PSV) v letu 2020, plačani blagajnam javnega financiranja "mimo" FURS	0		0		607.639.851		-	-
	Skupaj JFP in prejemki z oproščenimi PSV	16.613.623.060		17.572.564.063		16.889.394.903		96,1	101,7

Slika 2: Struktura neto pobranih prihodkov po prejemnikih sredstev v letu 2020, v %

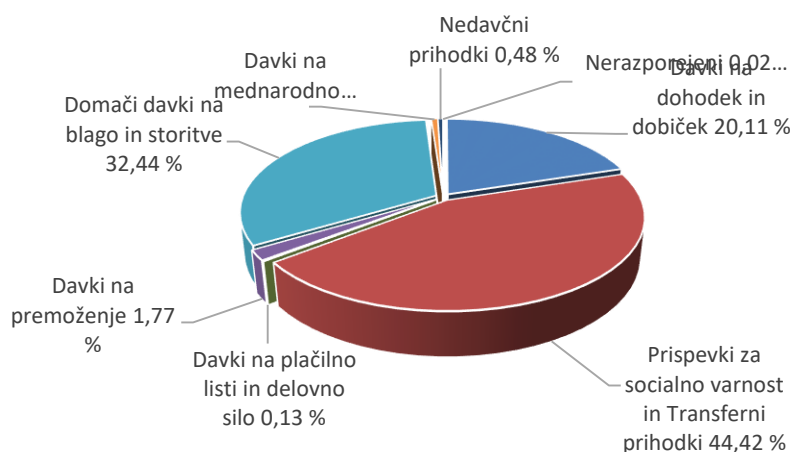

Največji delež pobranih prihodkov predstavljajo skupaj prispevki za socialno varnost in transferni prihodki iz naslova prispevkov (44,4 %). V letu 2020 je bilo pobranih skupaj za 4,0 % manj teh prihodkov kakor v letu 2019; od tega je upad prihodkov iz naslova prispevkov za socialno varnost znašal 4,8 %, medtem ko so transfernih prihodki višji za 7,1 %. Najobsežnejši med prispevki za socialno varnost je prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Po deležu pobranih prihodkov sledijo domači davki na blago in storitve (32,4 %), kjer je bilo pobranih za 10,5 % manj prihodkov glede na leto 2019. Po obsegu prevladujeta davek na dodano vrednost in trošarine.

Dokaj velik delež ima tudi skupina davkov na dohodek in dobiček (20,1 %), kjer je bilo pobranih za 9,7 % manj prihodkov glede na leto 2019. Največ prihodkov v tej skupini pripada dohodnini.

Slika 3: Struktura neto pobranih javnofinančnih prihodkov po vrstah prihodkov v letu 2020

DOHODNINA

Finančna uprava RS je v letu 2020 pobrala 2.498.914.900 € dohodnine, to je za 3,9 % manj kot v letu 2019. V letu 2020 v strukturi javnofinančnih prihodkov predstavlja 15,4 % delež. V skupino dohodnine se uvrščajo letni poračun dohodnine, akontacije dohodnine, dohodnina od dobička iz kapitala, dividend, obresti in najema ter dohodnina od nenapovedanih dohodkov. V tej skupini so najpomembnejši vir akontacije dohodnine. Dohodnina je prihodek državnega in občinskih proračunov.

Preglednica 6: Število izdanih IID, znesek doplačil, vračil, število ugovorov zoper IID in delež ugovorov glede na izdane IID ter število napovedi za odmero dohodnine, ki so bile vložene v roku

	Odmerno leto 2018	Odmerno leto 2019	Indeks 2019/2018
Izdani IID	1.543.609	1.554.991	100,7
Znesek odmerjene dohodnine, v €	2.101.418.657	2.136.525.007	101,7
Število doplačil	439.819	258.285	58,7
Znesek doplačil, v €	87.307.125	71.767.211	82,2
Število vračil	604.436	728.816	120,6
Znesek vračil, v €	271.028.198	300.388.640	110,8
IID brez doplačila/vračila	499.354	567.890	113,7
Ugovori zoper IID	36.727	31.698	86,3
Delež ugovorov zoper IID, v %	2,38	2,04%	85,7
Napovedi za odmero dohodnine, vložene v roku	13.537	13.821	102,1

Finančna uprava RS je v letu 2020 za odmerno leto 2019 izdala 1.554.991 informativnih izračunov dohodnine (v nadaljevanju: IID), kar je za 11.382 več kakor leto poprej. Znesek odmerjene dohodnine je višji za 35.106.350 €. Število zavezancev z doplačili je nižje za 181.534, prav tako je za 15.539.914 € nižji znesek doplačil dohodnine. Povečalo se je število zavezancev z vračili za 124.380, znesek vračil pa je višji za 29.360.442 €. Število IID brez doplačila ali vračila, ko ni poročuna dohodnine na letni ravni je višje za 68.536.

V mesecu maju 2019 je bila uvedena razbremenitev davkov in prispevkov pri izplačilih regresa za letni dopust. Na podlagi novele Zakona o dohodnini – ZDoh-2 se v davčno osnovo od dohodka iz delovnega razmerja ne všteva regres za letni dopust, določen kot pravica iz delovnega razmerja v skladu z zakonom, ali vsebinsko primerljiv dohodek iz tujine, in sicer do višine 100 % povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji. S spremembo Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2 se tudi prispevki plačujejo od zneska regresa za letni dopust, ki presega 100 % zadnje znane povprečne plače v RS (pred spremembo zakona so se prispevki plačevali od zneska, ki je presegel 70 % povprečne mesečne plače v RS).

Na manjše število zavezancev z doplačili, kot tudi nižji znesek doplačil v odmernem letu 2019 v primerjavi z odmernim letom 2018 vpliva tudi rast števila vlog za uveljavljanje posebne olajšave za vzdrževane družinske člane pri informativnem izračunu dohodnine, s katerimi zavezanci posebno olajšavo za vzdrževane družinske člane uveljavljajo šele na letni ravni, med letom pa zato plačujejo višje akontacije dohodnine.

Zavezanci so v letu 2020 vložili 284 napovedi več kakor leto prej. Večina vloženi napovedi se je nanašala na davčne zavezance rezidente, ki so prejeli dohodke iz tujine in med letom niso vlagali napovedi za odmero akontacije dohodnine (12.519 zavezancev oz. za 3,6 % več kakor leto prej).

Zavezanci so zoper IID (za leto 2019) vložili 5.029 ugovorov manj kakor v prejšnjem letu (za leto 2018), kar je le 2,04 % zavezancev, ki so prejeli IID. Večina vloženi ugovorov zoper IID se je, podobno kot prejšnja leta, nanašala na spremembe ali dopolnitve podatkov o vzdrževanih družinskih članov (19.633 zavezancev ali 61,9 % vseh ugovorov) in le manjši delež zaradi dopolnitve podatkov v IID (2.130 ali 6,7 % vseh ugovorov).

Do 31. oktobra 2019, ko je določen instrukcijski rok za odmero dohodnine za leto 2019, vključujoč še tretjo tranšo odločb dohodnine, je 1.560.474 zavezancev prejelo ali IID ali pa odločbo o odmeri dohodnine. Število zavezancev za dohodnino se je tako povečalo za 11.382 zavezancev oziroma za 0,73 % glede na predhodno leto. Na takšno rast je vplivalo tudi večje število izdanih informativnih izračunov dohodnine za leto 2019, in sicer za 0,7 %.

Preglednica 7: Osnovni podatki

	2019	2018	Indeks 2019/2018
Število zavezancev	1.560.474	1.549.092	100,7
Znesek dohodka v €	22.898.338.287	22.300.465.014	102,7
Število zavezancev z vzdrževanimi družinskimi člani	331.285	332.477	99,6
Znesek Osnove za odmero dohodnine v €	11.127.830.753	10.855.838.241	102,5
Znesek odmerjene dohodnine v €	2.147.852.818	2.106.739.153	102,0
Znesek akontacije dohodnine v €	2.395.100.987	2.311.138.776	103,6
Število zavezancev z doplačili dohodnine	324.120	427.716	75,8
Znesek doplačil v €	65.837.788	78.634.543	83,7
Število zavezancev z vračili dohodnine	737.259	617.373	119,4
Znesek vračil v €	312.845.281	282.985.405	110,6

Skupni dohodek zavezancev za odmero dohodnine za leto 2019 je znašal 22,9 mrd €, kar je za 2,7 % več kakor leto prej. Povprečni znesek dohodka na zavezanca je znašal 14.674 € in bil tako 1,9 % večji kakor leto prej.

Najpomembnejši vir dohodka predstavlja vir dohodka iz naslova plač, nadomestil plač in povračil stroškov v zvezi z delom. V strukturi dohodka predstavlja njihov delež kar 71,1 %. V primerjavi z letom prej je znesek omenjenega vira večji za 7,0 %. Med pomembne deleže sodi še vir iz naslova pokojnine iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

V spodnji tabeli je podano število zavezancev po viru dohodkov, njihov znesek dohodka in povprečni znesek dohodka na zavezanca, vse v primerjavi z predhodnim letom.

Preglednica 8: Pregled števila zavezancev in znesek dohodka po virih dohodka, v €

Vir	Opis vira	2019			Indeks 2019/ 2018		
		Število zavez.	Dohodek v €	Dohodek v € na zav.	Število zavez.	Dohodek v €	Dohodek v € na zav.
1101	Plače, nadomestilo plače in povračila stroškov v zvezi z delom	853.719	16.275.283.635	19.064	101,7	107,0	105,2
1102	Bonitete	134.977	76.161.767	564	103,3	108,6	105,1
1103	Regres za letni dopust	808.040	6.268.398	8	104,8	0,9	0,8
1104	Jubilejne nagrade, odpravnine ob upokojitvi in solidarnostne pomoči	15.029	31.252.818	2.080	95,5	122,3	128,0
1105	Premije za prostovoljno dodatno pokojninsko in invalidsko zavarovanje	844	124.341	147	94,6	108,9	115,1
1106	Pokojnine iz naslova obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja	546.894	4.654.422.563	8.511	100,7	103,9	103,2
1107	Nadomestila iz naslova obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja	47.100	146.908.645	3.119	102,0	104,7	102,5

Vir	Opis vira	2019			Indeks 2019/ 2018		
		Število zavez.	Dohodek v €	Dohodek v € na zav.	Število zavez.	Dohodek v €	Dohodek v € na zav.
1108	Nadomestila in drugi dohodki iz naslova obveznega socialnega zavarovanja	116.852	451.432.055	3.863	100,1	108,2	108,1
1109	Drugi dohodki iz delovnega razmerja	106.575	154.791.735	1.452	103,9	107,7	103,6
1110	Dohodek za vodenje družbe (zavarovalna podlaga 040)	618	9.334.286	15.104	87,0	88,3	101,5
1211	Dohodki dijakov in študentov, upravičenih do posebne olajšave	94.823	248.923.999	2.625	97,7	99,5	101,8
1212	Dohodki dijakov in študentov, ki niso upravičeni do posebne olajšave	1.454	3.804.203	2.616	89,0	90,0	101,1
1220	Dohodki verskih delavcev	60	420.889	7.015	96,8	109,5	113,1
1230	Preostali dohodki iz drugega pogodbenega razmerja	111.813	223.134.359	1.996	98,6	102,8	104,3
2100	Dobiček, ugotovljen na podlagi davcnega obračuna	59.387	429.176.996	7.227	95,8	99,0	103,4
3100	Dohodek iz osn, kmet, in osn, gozd, dejavnosti v rs	137.006	122.782.724	896	112,5	114,1	101,5
4200	Dohodek iz prenosa premoženjske pravice	7.447	9.511.288	1.277	103,8	98,6	95,0
6100	Darila	4.135	1.265.778	306	108,4	111,3	102,7
6200	Priznavalnine	231	859.935	3.723	107,9	112,9	104,6
6300	Preostali drugi dohodki	39.502	52.420.319	1.327	96,6	98,7	102,2
6500	Nadomestilo za uporabo LS prostovoljca	1	332	332	6,7	8,8	132,2
6700	Dohodek Fulbrightovega programa izmenjav	9	57.223	6.358	100,0	68,5	68,5

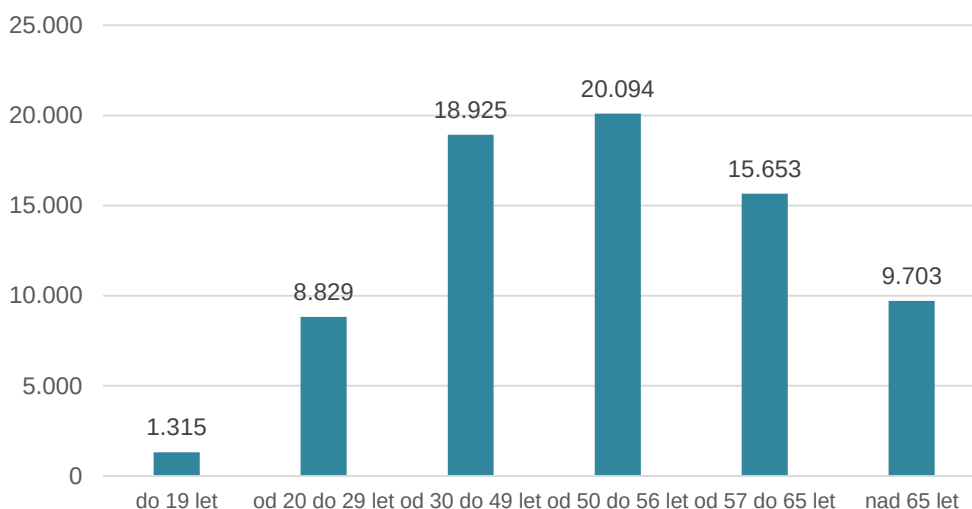
Preglednica 9: Pregled dohodkov zavezancev po starostnih skupinah

Starostna skupina	Št. zavezancev	Dohodek v €	Povprečni dohodek na zavezanca v €
do 19 let	23.744	31.228.602	1.315
od 20 do 29 let	169.021	1.492.357.320	8.829
od 30 do 49 let	512.286	9.694.886.478	18.925
od 50 do 56 let	186.942	3.756.327.457	20.094
od 57 do 65 let	241.538	3.780.783.433	15.653
nad 65 let	426.943	4.142.754.997	9.703

Pregled dohodkov po starostnih skupinah pokaže, da so najvišji povprečni dohodek na zavezanca imeli zavezanci stari med 50 in 56 let in sicer 20.094 € in zavezanci stari med 30 in 49 leti v višini 18.925 €.

Skupni dohodek zavezancev starih med 30 in 49 leti je znašal kar 9,7 mrd €.

Slika 4: Povprečni zneski dohodka po posameznih starostnih skupinah zavezancev, v €

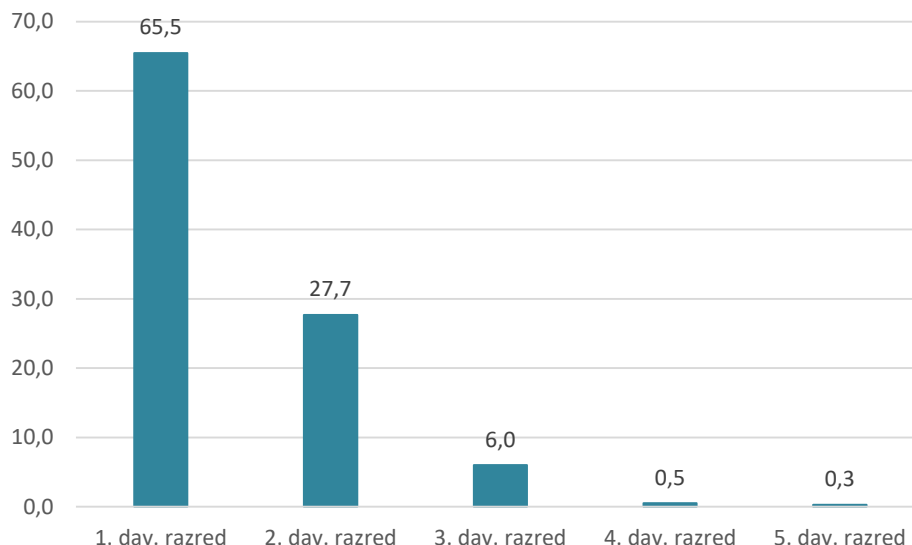
Po opravljeni odmeri so bili zavezanci razvrščeni v petih davčnih razredih. Največ zavezancev je bilo uvrščenih v prvi davčni razred in sicer 1.021.788 zavezancev oziroma skoraj dve tretjini vseh. Uvrstitev zavezancev v posamezni davčni razred še ne pomeni njihov socialni položaj. Število zavezancev v drugem davčnem razredu je bilo 432.182 zavezancev oziroma 27,7 % vseh. Po zmanjšanju osnove pred obdavčitvijo za olajšave znaša odmerjena dohodnina za leto 2019 skupaj 2.147.852.818 €, kar je za 1,95 % več kot leto prej.

Preglednica 10: Razvrstitev zavezancev, njihov dohodek in znesek odmerjene dohodnine, v €

	1. dav. razred	2. dav. razred	3. dav. razred	4. dav. razred	5. dav. razred	Skupaj
Št. zavezancev	1.021.788	432.182	93.794	8.186	4.524	1.560.474
Dohodek v €	8.652.985.375	9.067.521.156	3.861.613.193	643.480.051	672.738.513	22.898.338.287
Osnova v €	2.070.139.984	5.465.138.358	2.607.815.147	465.053.352	519.683.913	11.127.830.753
Dohodnina v €	209.730.054	946.325.422	647.315.407	141.604.511	202.877.423	2.147.852.818
Dohodek/zav. v €	8.468	20.981	41.171	78.607	148.704	14.674
Dohodni./zav v €	205	2.190	6.901	17.298	44.845	1.376
Delež zavezancev	65,5	27,7	6,0	0,5	0,3	100,0

Največji strukturni delež odmerjene dohodnine se nahaja v drugem davčnem razredu in sicer z 44,1 % deležem oz. z nekaj več kot 946 mio €, sledijo zavezanci tretjega davčnega zavezanca z 30,1 % deležem.

Slika 5: Struktura zavezancev po davčnih razredih, v %

Preglednica 11: Aktivnosti in rezultati nadzora dohodnine – davek od dohodkov iz zaposlitve, davek od drugih dohodkov, dohodek iz kapitala in nenapovedani dohodki fizičnih oseb

	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)	553	624	682	580	85,0
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih (z odločbo), v €	47.968.907	35.316.867	48.894.119	29.074.834	59,5
Znesek samoprijav na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	869.907	7.084.918	5.378.878	3.916.763	72,8
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	586.041	2.298.927	1.399.029	1.748.374	125,0
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, v €	49.423.970	44.700.712	55.672.027	34.739.971	62,4

V letu 2020 je bila dohodnina v postopku inšpekcijskih nadzorov nadzirana predvsem z vidika pravilnosti plačevanja davkov in prispevkov od dohodkov fizičnih oseb iz zaposlitve ter iz naslova obravnave fizičnih oseb. Posebna pozornost je bila namenjena nadzoru dividendam podobnih izplačil, kot so neustrezno davčno obravnavana izplačila dobička in prikrita izplačila dobička pri odsvojitvi deležev v gospodarskih družbah in neustrezno obravnavani dohodki fizičnih oseb pri prenehanjih družbah.

V inšpekcijskih nadzorih je bilo v letu 2020 na področju dohodnine - davka od dohodkov iz zaposlitve, davka od drugih dohodkov, dohodkov iz kapitala in nenapovedanih dohodkov iz zaposlitve zaključenih skupno 580 nadzorov, v katerih so bile dodatno ugotovljene davčne obveznosti v višini 34.739.971 €, od tega je bilo za 5.665.137 € obveznosti plačanih v okviru samoprijave in odprave nepravilnosti v inšpekcijskem nadzoru po 140. a členu ZDavP-2.

Odmera akontacije dohodnine in drugih dajatev na področju kmetijstva

Finančna uprava RS je v letu 2020 za odmerno leto 2019 izdala davčnim zavezancem (fizičnim osebam), ki so bili na dan 30. junij 2019 lastniki ali uporabniki kmetijskih in gozdnih zemljišč ter čebeljih panjev in so izpolnjevali določene pogoje, odločbe o odmeri obveznosti iz kmetijstva za leto 2019. V odločbah jim je bila odmerjena akontacija dohodnine od dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, prispevek za zdravstveno zavarovanje, ki se plačuje od katastrskega dohodka in /ali pristojbina za vzdrževanje gozdnih cest. Pristojbina za vzdrževanje gozdnih cest pa se je za odmerno leto 2019 odmerila tudi pravnim osebam, ki so bili lastniki gozdnih zemljišč na dan 30. junija 2019. Poleg navedenega pa je v letu 2020 davčni organ vsem lastnikom ali zakupnikom zemljišč pod posameznimi melioracijskimi sistemi izvedel odmero melioracij za leto 2020. Število zavezancev, ki jim je bila izdana odločba o odmeri obveznosti iz kmetijstva in odmera pristojbine za pravne osebe v letu 2020, je večje v primerjavi s preteklim letom zaradi spremenjene metodologije izračuna katastrskega dohodka, to je postopnega zviševanja višine katastrskega dohodka na podlagi ZUKD-2.

Preglednica 12: Število in zneski odločb o odmeri obveznosti iz kmetijstva, odmeri pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest in odmeri melioracij

	2019	2020	Indeks 2020/2019
Odločbe o odmeri obveznosti iz kmetijstva za fizične osebe	147.527	175.391	118,9
Znesek odmere obveznosti iz kmetijstva, v €	2.263.502	2.966.633	113,1
Odločbe o odmeri pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest za pravne osebe	1210	1337	110,5
Znesek odmere pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest za pravne osebe, v €	848.694	1.154.283	136,0
Odločbe o odmeri melioracij za fizične in pravne osebe	14.688	15.216	103,6
Znesek odmere melioracij za fizične in pravne osebe, v €	604.635	650.749	107,6

Odmera akontacije dohodnine od dohodkov iz zaposlitve in drugih dohodkov iz tujine

Število odločb, izdanih na podlagi napovedi za odmero akontacije dohodnine od dohodkov iz zaposlitve in drugih dohodkov, izdanih v letu 2020, je v primerjavi s predhodnim letom narastlo za 7,6 %. Razlog za porast je verjetno v boljših podatkih iz tujine v preteklih letih, kjer je Finančna uprava RS zavezance pozivala, da so za dohodke iz tujine dolžni vložiti napoved že med letom in se s tem lahko izognejo visokim doplačilom dohodnine, v kolikor vložijo le letno napoved dohodnine. Pred tem je veliko število zavezancev, ki dosegajo dohodke v tujini, slednje napovedalo le v letni napovedi za odmero dohodnine.

Preglednica 13: Število odločb in sklepov o odmeri dohodnine iz zaposlitve in drugih dohodkov iz tujine

	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število odločb in sklepov	30.359	32.678	107,6

Dobiček iz kapitala in od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov

Finančna uprava RS je v letu 2020 na področju odmere dohodnine od dobička iz kapitala, za odmerno leto 2019 izdala manjše število odločb in obvestil v primerjavi z odmernim letom 2018. Razlog gre iskati v virusni pandemiji, ki je znatno vplivala na zmanjšano prisotnost zaposlenih (bolniška odsotnost zaradi okužbe, odrejena karantena ali samoizolacija, višja sila, čakanje na delo, varstvo otrok) in dodatno otežila tudi možnost komuniciranja z zavezanci v posebnih ugotovitvenih postopkih, posledično je število zaključenih zadev manjše. Delež izdanih odločb z dobičkom za odmerno leto 2019 se v primerjavi s predhodnim letom ni bistveno spremenil. Precej pa se je povečala vsota davčne osnove vseh odločb z dobičkom (indeks 126,25), medtem, ko večja davčna osnova ni rezultirala tudi večjega skupnega zneska odmerjenega davka, ki je za odmerno leto 2018 znašal 26.557.718 EUR, za odmerno leto 2019

pa 24.066.625 EUR, Čeprav so zavezanci pri trgovanju s finančnim kapitalom dosegli večji dobiček torej višjo davčno osnovo, pa je manjši znesek odmerjenega davka posledica daljše dobe imetništva odsvojenega kapitala in uporabe predpisane nižje davčne stopnje. Občutno se je spremenil tudi delež izdanih odločb z izgubo. Za odmerno leto 2019 je bilo izdanih 7.174 tovrstnih odločb manj kot za predhodno leto.

Preglednica 14: Število in znesek izdanih odločb in sklepov iz naslova dobička iz kapitala

	Odmerno leto 2018	Odmerno leto 2019	Indeks 2019/2018
Število vseh odločb in obvestil – skupaj	24.650	18.764	76,1
- Število odločb – dobiček	8.763	8.881	101,4
- Število odločb – izguba	13.858	6.684	48,2
- Število obvestil (davek < 10 €)	2.029	3.199	75,5
Vsota osnove vseh odločb z dobičkom (davek > 10 €)	186.677.673	235.687.434	126,3
Odmerjen davek od odločb z dobičkom, v €	26.557.718	24.066.625	90,6

Finančna uprava RS za trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti prejme letno relativno majhno število napovedi zavezancev. Za odmerno leto 2019 je bilo izdanih skupaj 494 odločb in obvestil, v odmernem letu 2018 pa manj in sicer 366. Spremenil se je delež izdanih odločb z dobičkom, ki je v primerjavi s predhodnim odmernim letom sicer večji (indeks 162,07), kar pa ni rezultiralo višjega skupnega zneska odmerjenega davka, le ta je za odmerno leto 2019 znašal 65.494 EUR, za odmerno leto 2018 pa 79.623 EUR. Zmanjšanje pripisujemo večjemu številu vlagateljev, ki se preizkušajo na trgu z izvedenimi finančnimi instrumenti, na katerem pa zaradi velike zahtevnosti sicer tudi prek spleta dostopnega trga, navadno ostanejo le izkušeni vlagatelji.

Preglednica 15: Število in znesek izdanih odločb in sklepov od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov

	Odmerno leto 2018	Odmerno leto 2019	Indeks 2019/2018
Število vseh odločb in obvestil – skupaj	366	494	134,9
- Število odločb – dobiček	58	94	162,1
- Število odločb – izguba	306	397	129,7
- Število obvestil (davek < 10 €)	2	3	150,0
Vsota osnove vseh odločb z dobičkom (davek > 10 €)	244.663	240.753	98,4
Odmerjen davek od odločb z dobičkom, v €	79.623	65.494	67,1

Dividende, obresti in obresti na denarne depozite

V letu 2020 je bilo za odmerno leto 2019 do sedaj vloženih manj napovedi za t.i. druge obresti v primerjavi z odmernim letom 2018, je pa znesek odmerjenega davka malenkost večji, indeks znaša 106,42. Število napovedi za dividende se v primerjavi z odmernim letom 2018 ni bistveno spremenilo, je pa znesek odmerjenega davka precej večji, indeks 164,26. Manjše je tudi število napovedi za obresti na denarne depozite in znesek odmerjenega davka, kjer indeks znaša 73,63, kar je posledica zelo nizkih obrestnih mer na denarne depozite.

Preglednica 16: Število vloženih napovedi in zneski dohodnine

	Odmerno leto 2018	Odmerno leto 2019	Indeks 2019/2018
Število zavezancev – druge obresti	2030	1966	96,9
Dohodnina, v €	1.088.915	1.158.821	106,4
Število zavezancev – dividende	2965	2894	97,6
Dohodnina, v €	5.016.896	8.240.573	164,3
Število zavezancev – obresti na denarne depozite	5095	4230	83,0
Dohodnina, v €	2.306.908	1.698.484	73,6

Oddajanje premoženja v najem in dohodek iz prenosa premoženjskih pravic

V letu 2019 se je spet nekoliko povečalo število zavezancev, ki so vložili napovedi za odmero dohodnine od dohodka iz oddajanja premoženja v najem. Napoved je vložilo več kot 36.000 zavezancev, kar je 2,6 % več kakor v letu 2018. Iz leta v leto se povečuje tudi znesek odmerjene dohodnine. V letu 2019 se je v primerjavi z letom 2018 povečal za skoraj 5 %, pri čemer je potrebno upoštevati, da odločbe še niso bile izdane vsem zavezancem, ki so vložili napoved za leto 2019, zato je pričakovati, da bo ta odstotek še višji.

Preglednica 17: Odmera dohodnine od dohodka iz oddajanja premoženja v najem

	Odmerno leto 2018	Odmerno leto 2019	Indeks 2018/2019
Število zavezancev	35.254	36.169	102,6
Dohodnina, v €	20.821.435	21.809.918	104,7

V letu 2019 se ni bistveno povečalo število zavezancev, ki so vložili napovedi za odmero akontacije dohodnine od dohodka iz prenosa premoženjskih pravic. Napoved je v letu 2019 vložilo 61 zavezancev, kar je 5 % več kot v letu 2018. Znesek odmerjene akontacije dohodnine se je v letu 2019 v primerjavi z letom 2018 povečal za skoraj 36 %.

Preglednica 18: Odmera akontacije dohodnine od dohodka iz prenosa premoženjskih pravic

	Odmerno leto 2018	Odmerno leto 2019	Indeks 2019/2018
Število zavezancev	58	61	105
Dohodnina, v €	118.375,68	160.760,14	135,8

Akontacija dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti

Število zavezancev, fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost in ki se prostovoljno odločijo za ugotavljanje davčne osnove z upoštevanjem normiranih odhodkov se iz leta v leto povečuje. Naraščajo tudi število predloženih davčnih obračunov DohDej, skupni znesek prihodkov, davčne osnove in davčne obveznosti, pada pa skupni znesek davčne izgube.

V letu 2020 je Finančna uprava RS aktivno sodelovala z Ministrstvom za finance na področju sprememb ZDoh-2 in pravilnikov, ki se nanašajo na postopke obdavčitve dohodka iz dejavnosti (Pravilnik o davčnem obračunu akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti, Pravilnik o obrazcih za priglasitev začetka, konca in sprememb ugotavljanja davčne osnove od dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov oziroma dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov).

Preglednica 19: Število predloženih davčnih obračunov akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti - DohDej in zneski pomembnejših postavk iz predloženih davčnih obračunov DohDej, za vse zavezance in ločeno za normirance

	Odmerno leto 2018	Odmerno leto 2019	Indeks 2019/2018
Število vseh predloženih davčnih obračunov DohDej:	119.352	123.255	103,3
Od tega zavezanci – normiranci	53.128	60.061	113,0
Skupni znesek prihodkov, v €	7.085.977.877	7.383.228.733	104,2
Od tega zavezanci – normiranci	1.220.601.870	1.423.656.388	116,6
Skupni znesek davčne osnove, v €	810.147.157	840.739.425	103,8
Od tega zavezanci – normiranci, v €	271.825.644	315.995.343	116,2
Skupni znesek davčne izgube, v €	46.869.634	48.295.853	103,0
Skupni znesek pokrivanja pretekle davčne izgube in koriščenja davčnih olajšav, v €	101.095.484	92.571.567	91,6
Skupni znesek davčne obveznosti, v €	112.866.090	123.169.491	109,1
Od tega zavezanci – normiranci, v €	54.275.495	63.103.198	116,3

Preglednica 20: Število zavezancev, fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost in ugotavljajo davčno osnovo z upoštevanjem normiranih odhodkov – normiranci, po stanju na zadnji dan posameznega leta

	Na dan 31. 12. 2018	Na dan 31. 12. 2019	Indeks 2019/2018	Na dan 31. 12. 2020	Indeks 2020/2019
Število vseh fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost	108.581	113.193	104,2	113.753	100,5
Od tega zavezanci – normiranci	46.611	53.235	114,2	56.416	106
Delež normirancev v vseh zavezancih, v %	42,9	47,0		49,6	

Pregled najpomembnejših postavk dohodka iz dejavnosti, po področjih dejavnosti, za leti 2018 in 2019

Preglednica 21: Prikaz prihodkov, ugotovljenih po računovodskih predpisih za leti 2018 in 2019, po področjih dejavnosti, v €

Oznaka dejavnosti	Področje dejavnosti	2018	2019	Indeks 2019/2018
A	KMETIJSTVO IN LOV, GOZDARSTVO, RIBIŠTVO	253.280.476	245.615.291	97,0
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	1.051.208.541	1.073.256.399	102,1
F	GRADBENIŠTVO	1.044.615.078	1.109.455.177	106,2
G	TRGOVINA; VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	1.305.971.388	1.344.226.310	102,9
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE	877.438.920	833.611.949	95,0
I	GOSTINSTVO	574.897.907	606.794.784	105,5
J	INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE DEJAVNOSTI	200.874.148	215.805.279	107,4
M	STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI	831.744.797	892.414.182	107,3
N	DRUGE RAZNOVRSTNE POSLOVNE DEJAVNOSTI	193.162.583	211.321.550	109,4
Q	ZDRAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO	191.475.438	207.978.855	108,6
R	KULTURNE, RAZVEDRILNE IN REKREACIJSKE DEJAVNOSTI	150.508.710	161.702.600	107,4
S	DRUGE DEJAVNOSTI	195.432.237	212.869.864	108,9
OSTALO		215.367.655	228.066.497	105,9
Skupaj		7.085.977.877	7.343.118.737	103,6

Za leto 2019 so največji znesek v skupnih prihodkih, ugotovljenih po računovodskih predpisih, izkazali zavezanci, ki so opravljali dejavnost G – trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil (1.344.226 tisoč €), saj je njihov delež v skupnih prihodkih znašal 18,3 %. Prihodki v tej dejavnosti so se glede na preteklo leto povečali za 2,9 % oz. za 38.255 tisoč €. Sledili so jim zavezanci, ki so opravljali dejavnost F – gradbeništvo. Ti so izkazali skupno 1.109.455 tisoč € prihodkov, njihov delež v skupnih prihodkih pa je znašal 15,1 %. Prihodki v tej dejavnosti so se glede na lansko leto povečali za 64.840 tisoč €. Prihodki so se (glede na leto 2018) najbolj povečali v dejavnosti druge raznovrstne poslovne dejavnosti (za 9,4 %).

Preglednica 22: Prikaz davčne osnove, po področjih dejavnosti, v €

Oznaka dejavnosti	Področje dejavnosti	2018	2019	Indeks 2019/2018
M	STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI	170.390.736	181.064.139	106,3
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	102.912.338	103.339.724	100,4
F	GRADBENIŠTVO	103.156.740	106.248.012	103,0
G	TRGOVINA; VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	85.139.321	85.738.504	100,7
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE	61.560.633	54.931.342	89,2
I	GOSTINSTVO	49.827.897	52.318.277	105,0
Q	ZDRAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO	45.449.256	50.039.249	110,1
OSTALO		191.710.236	207.060.179	108,0
Skupaj		810.147.157	840.739.426	103,8

Za leto 2019 so največji delež davčne osnove izkazali zavezanci, ki so opravljali dejavnost Q – zdravstveno in socialno varstvo z 21,54 % deležem v celotni davčni osnovi. Sledijo jim zavezanci, ki so opravljali dejavnost F – gradbeništvo z 12,64 % deležem v celotni davčni osnovi ter zavezanci, ki so opravljali dejavnost C – predelovalne dejavnosti, z 12,29 % deležem.

Preglednica 23: Prikaz zmanjšanja davčne osnove in davčnih olajšav po področjih dejavnosti, v €

Oznaka dejavnosti	Področje dejavnosti	2018	2019	Indeks 2019/2018
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE	26.277.134	19.959.806	75,9
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	20.521.613	19.492.651	95,0
F	GRADBENIŠTVO	19.476.419	17.623.013	90,5
A	KMETIJSTVO IN LOV, GOZDARSTVO, RIBIŠTVO	8.450.330	7.979.639	94,4
G	TRGOVINA; VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	7.985.730	7.505.593	94,0
I	GOSTINSTVO	4.302.497	4.297.888	99,9
OSTALO		14.081.762	15.712.976	111,6
Skupaj		91.870.787	101.095.484	110,0

Največji delež, in sicer 21,6 % celotnega zmanjšanja davčne osnove in davčnih olajšav so v letu 2019 izkazali zavezanci, ki so opravljali dejavnost H – promet in skladiščenje ter z 21,1 % deležem zavezanci, ki so opravljali dejavnost C - predelovalne dejavnosti.

Preglednica 24: Prikaz davčne obveznosti za leti 2018 in 2019 po področjih dejavnosti, v €

Oznaka dejavnosti	Področje dejavnosti	2018	2019	Indeks 2019/2018
A	KMETIJSTVO IN LOV, GOZDARSTVO, RIBIŠTVO	1.586.076	1.372.055	86,5
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	13.555.654	13.962.081	103,0
F	GRADBENIŠTVO	9.519.979	10.586.488	111,2
G	TRGOVINA; VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	11.281.792	11.824.475	104,8
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE	4.760.004	4.736.702	99,5
I	GOSTINSTVO	6.863.745	7.670.005	111,7
J	INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE DEJAVNOSTI	7.214.372	7.959.358	110,3
M	STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI	31.779.563	34.464.339	108,4
N	DRUGE RAZNOVRSTNE POSLOVNE DEJAVNOSTI	4.040.954	4.639.366	114,8
P	IZOBRAŽEVANJE	2.600.316	3.106.487	119,5
Q	ZDRAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO	9.907.001	11.214.489	113,2
R	KULTURNE, RAZVEDRILNE IN REKREACIJSKE DEJAVNOSTI	4.570.534	5.328.660	116,6
S	DRUGE DEJAVNOSTI	2.363.863	2.806.714	118,7
DRUGO		2.822.238	3.498.273	124,0
Skupaj		112.866.090	123.169.492	109,1

Za leto 2019 je bila najvišja davčna obveznost ugotovljena pri zavezancih, ki so opravljali dejavnost M – strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (27,98 % delež), pri zavezancih, ki so opravljali dejavnost C – predelovalne dejavnosti (11,34 % delež) ter dejavnost G – trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil (9,60 % delež). Davčna obveznost se je glede na leto 2018 najbolj povečala na področju izobraževanja (za 19,5 %), druge dejavnosti (za 18,7%) ter kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti (za 16,6%).

Preglednica 25: Prikaz efektivne davčne stopnje zavezancev, ki so ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov, po področjih dejavnosti, za leti 2018 in 2019

Oznaka dejavnosti	Področje dejavnosti	Efektivna davčna stopnja za leto 2018	Efektivna davčna stopnja za leto 2019
A	KMETIJSTVO IN LOV, GOZDARSTVO, RIBIŠTVO	4,80	4,48
B	RUDARSTVO	8,65	5,58
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	11,68	11,80
D	OSKRBA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO, PLINOM IN PARO	5,94	6,09
E	OSKRBA Z VODO; RAVNANJE Z ODPLAKAMI IN ODPADKI; SANIRANJE OKOLJA	9,57	16,91
F	GRADBENIŠTVO	7,86	8,34
G	TRGOVINA; VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	11,61	12,09
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE	6,61	7,14
I	GOSTINSTVO	11,77	12,59
J	INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE DEJAVNOSTI	9,78	8,77
K	FINANČNE IN ZAVAROVALNIŠKE DEJAVNOSTI	7,35	7,05
L	POSLOVANJE Z NEPREMIČNINAMI	15,15	15,90
M	STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI	16,62	17,37
N	DRUGE RAZNOVRSTNE POSLOVNE DEJAVNOSTI	8,02	8,54
O	DEJAVNOST JAVNE UPRAVE IN OBRAMBE; DEJAVNOST OBVEZNE SOCIALNE VARNOSTI	4,24	3,56
P	IZOBRAŽEVANJE	5,46	5,69
Q	ZDRAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO	22,40	23,27
R	KULTURNE, RAZVEDRILNE IN REKREACIJSKE DEJAVNOSTI	8,37	7,44
S	DRUGE DEJAVNOSTI	4,65	5,11
T	DEJAVNOST GOSPODINJSTEV Z ZAPOSLENIM HIŠNIM OSEBJEM; PROIZVODNJA ZA LASTNO RABO	16,00	8,27
U	DEJAVNOST EKSTERITORIALNIH ORGANIZACIJ IN TELES	0,00	1,41
EFEKTIVNA DAVČNA STOPNJA		10,96	11,52

Efektivna davčna stopnja je izračunana iz razmerja med akontacijo dohodnine od dohodka iz dejavnosti (zap. št. 20 obr. DOHDEJ) ter razliko med davčno priznanimi prihodki in odhodki (zap. št. 9 obr. DOHDEJ).

Za leto 2019 je najnižja efektivna davčna stopnja, ki znaša 1,41 %, ugotovljena pri zavezancih, ki so opravljali dejavnost U – dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles. Najvišja efektivna davčna stopnja je bila ugotovljena pri zavezancih, ki so opravljali dejavnost Q – zdravstvo in socialno varstvo, in sicer je le-ta znašala 23,27 %, sledijo pa zavezanec dejavnosti M – strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (17,37 %) ter zavezanec, ki so opravljali dejavnost E – oskrba z vodo; ravnanje z odplakami in odpadki; saniranje okolja (16,91 %).

Preglednica 26: Pregled posameznih zmanjšanj davčne osnove in davčnih olajšav, v €

Vrsta zmanjšanja davčne osnove in davčne olajšave	2018	2019	Indeks 2019/2018
Olajšava za investiranje po 66.a členu Zdoh-2	76.413.768	69.559.094	91,0
Pokrivanje izgube	13.834.857	12.046.891	87,1
Olajšava za zaposlovanje invalidov	3.445.745	3.813.114	107,9
Olajšava za zavezanca invalida	2.184.572	2.357.701	107,9
Olajšava za investiranje po 6.členu ZRPPR1015 (Pomurje) oziroma petem odstavku 28. člena ZSRR-2	1.636.771	1.362.181	83,2
Olajšava za donacije - izplačila za humanitarne, invalidske, socialno-varstvene, dobrodelne, znanstvene, vzgojno - izobraževalne, zdravstvene, športne, ekološke, religiozne in splošnokoristne namene	1.054.895	1.066.602	101,1
Ostalo	2.524.876	2.365.983	93,7
Skupaj	101.095.484	92.571.566	8,4

Zmanjšanje davčne osnove in davčne olajšave je za leto 2019 koristilo skupaj 18.226 zavezancev, kar je 28,8 % zavezancev, ki so za leto 2019 ugotavljali davčno osnovo na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov. Zavezanci so zmanjševali davčno osnovo in uveljavljali oz. koristili davčne olajšave v skupnem znesku 92.572 tisoč €, kar je za 8,4% manj kakor v letu pred tem.

Nadzor

V okviru postopkov davčnega nadzora davčnih obračunov akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti se je v letu 2020 v primerjavi z letom 2019 zmanjšalo število opravljenih kontrol.

V okviru postopkov davčnega nadzora davčnih obračunov akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti se je v letu 2020 število predloženih samoprijav v primerjavi z letom 2019 zmanjšalo za 5 %, učinek teh samoprijav pa se je povečal za 5 %. V letu 2020 je bilo zavezancem poslanih 3.257 pozivov za predložitev obračunov, kar je za 11,7 % manj kakor leto poprej. Zavezanci so po pozivu davčnega organa predložili 1.223 davčnih obračunov, kar je za 9,3 % manj kakor v letu 2019, znesek učinka iz tega naslova pa se je zmanjšal za 40,9 %. Število opravljenih kontrol v letu 2020 se je v primerjavi s predhodnim letom zmanjšalo za 7,3 %, medtem ko se je znesek učinka kontrole zmanjšal za 93,2 %¹.

V kontroli se je nadzor oddanih obračunov zavezancev v letu 2020 opravljal tudi na podlagi centralnih izborov zavezancev, pripravljenih na podlagi analize tveganj v okviru delovne skupine za nadzor obdavčitve DDPO in DohDej. Izvedeni so bili nadzori na področju pravnega stanja in prenašanja nepokritih preteklih davčnih izgub.

V inšpekcijskih nadzorih je bilo v letu 2020 na področju dohodnine in davka od dohodkov iz dejavnosti zaključenih skupno 131 nadzorov, v katerih so bile dodatno ugotovljene davčne obveznosti v višini 1.183.332 €, od tega je bilo za 371.284 € (tretjina) obveznosti plačanih v okviru samoprijave in odprave nepravilnosti po 140. a členu ZDavP-2 v inšpekcijskem nadzoru.

¹ Takšno zmanjšanje učinka kontrole je posledica evidentiranja učinka v leti 2019 pri enem zavezancu, in sicer v višini 28.764.431. Brez upoštevanja tega učinka (3.417.243 eur) znaša indeks učinka v kontroli glede na leto 2019 63,9.

Preglednica 27: Aktivnosti in rezultati nadzora davčnih obračunov akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti

	2016	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število predloženih samoprijav	313	331	762	180	171	95,0
Učinek samoprijav, v €	172.287	267.296	485.617	107.926	114.063	105,7
Število pozivov za predložitev obračunov	5.112	5.580	5.780	3.689	3.257	88,3
Število obračunov, oddanih po pozivu davčnega organa	1.886	2.169	2.810	1.348	1.223	90,7
Učinek oddanih obračunov po pozivu, v €	506.805	688.813	1.378.399	1.125.644	665.006	59,1
Število opravljenih kontrol	44.641	29.052	22.021	53.149	49.253	92,7
Učinek kontrole, v €	1.953.948	1.708.615	2.155.392	32.181.674 ²	2.183.102	6,8
Skupni učinek kontrole, v €	2.633.040	2.664.724	4.019.407	33.415.44	2.962.171	8,9
Posredni učinek kontrole, v €	327.799	347.799	523.010	462.380	436.043	94,3
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)	136	69	121	127	131	103,2
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, (z odločbo), v €	2.639.699	845.751	729.330	1.362.246	812.048	59,6
Znesek samoprijav na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	179.541	479.408	315.249	424.795	268.775	63,3
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	-	14.517	62.798	162.159	102.509	63,2
Skupni učinek inšpekcije, v €	2.819.240	1.339.677	1.107.377	1.949.199	1.183.332	60,7

DAVEK OD DOHODKOV PRAVNIH OSEB

Finančna uprava RS je v letu 2020 pobrala 772.928.736 € davka od dohodkov pravnih oseb, kar je za 22,5 % manj kot leta 2019. V letu 2020 prihodki davka od dohodka pravnih oseb v strukturi javnofinančnih prihodkov predstavljajo 4,7 % delež. Davek od dohodkov pravnih oseb je prihodek državnega proračuna.

Število predloženih davčnih obračunov DDPO se je sicer zmanjšalo, vendar pa narašča skupni znesek prihodkov, davčne osnove in davčne obveznosti, pada pa skupni znesek davčne izgube.

Preglednica 28: Število predloženih davčnih obračunov davka od dohodkov pravnih oseb (DDPO) in zneski pomembnejših postavk iz predloženih davčnih obračunov DDPO

	Odmerno leto 2018	Odmerno leto 2019	Indeks 2019/2018
Število vseh predloženih davčnih obračunov DDPO	106.643	106.143	99,5

² Učinek je med drugim posledica nadzora nad ravnanjem enega zavezanca, v zvezi s katerim je bil evidentiran učinek v višini 28.764.431 €.

	Odmerno leto 2018	Odmerno leto 2019	Indeks 2019/2018
Skupni znesek prihodkov, v €	123.687.301.000	128.235.523.942	103,8
Skupni znesek davčne osnove, v €	6.501.192.120	6.748.951.048	103,8
Skupni znesek davčne izgube, v €	1.423.612.452	1.354.282.406	95,1
Skupni znesek pokrivanja pretekle davčne izgube in koriščenja davčnih olajšav, v €	1.914.367.125	1.949.911.334	101,9
Skupni znesek davčne obveznosti, v €	868.206.471	907.136.897	104,5

Primerjava najpomembnejših postavk davka od dohodkov pravnih oseb, po področjih dejavnosti, za leti 2018 in 2019

Preglednica 29: Prikaz prihodkov, ugotovljenih po računovodskih predpisih po področjih dejavnosti, v €

Oznaka dejavnosti	Področje dejavnosti	2018	2019	Indeks 2019/2018
G	TRGOVINA; VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	35.345.841.489	35.603.443.092	100,7
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	31.000.157.556	31.981.171.570	103,2
O	DEJAVNOST JAVNE UPRAVE IN OBRAMBE; DEJAVNOST OBVEZNE SOCIALNE VARNOSTI	8.575.975.587	9.036.889.356	105,4
D	OSKRBA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO, PLINOM IN PARO	7.080.798.192	7.338.554.507	103,6
K	FINANČNE IN ZAVAROVALNIŠKE DEJAVNOSTI	7.414.608.974	8.120.362.630	109,5
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE	6.055.076.153	6.274.025.966	103,6
M	STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI	4.921.732.213	5.597.385.953	113,7
OSTALO		23.293.110.837	24.283.690.867	104,2
Skupaj		123.687.301.000	128.235.523.942	103,7

Prihodke, ugotovljene po računovodskih predpisih, je za leto 2019 izkazalo 92.919 zavezancev, kar je 0,2 % več kot leta 2018. Prihodki za leto 2019 znašajo 128.235.524 tisoč € in so v primerjavi z letom poprej višji za 3,7 % oz. za 4.548.223 tisoč €. Največji delež prihodkov, ugotovljenih po računovodskih predpisih, so za leto 2019 izkazali zavezanci, ki so opravljali dejavnosti G - trgovina; vzdrževanja in popravila motornih vozil (27,76 %) ter zavezanci, ki so opravljali dejavnost C - predelovalne dejavnosti (24,94 %).

Preglednica 30: Prikaz davčne osnove po področjih dejavnosti, v €

Oznaka dejavnosti	Področje dejavnosti	2018	2019	Indeks 2019/2018
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	1.971.981.964	2.017.655.653	102,3
G	TRGOVINA; VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	1.245.840.637	1.212.272.406	97,3
K	FINANČNE IN ZAVAROVALNIŠKE DEJAVNOSTI	907.989.983	981.234.991	108,1
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE	528.248.184	458.636.384	86,6
M	STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI	432.963.278	538.982.738	124,5
J	INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE DEJAVNOSTI	293.372.384	307.433.424	104,8
F	GRADBENIŠTVO	267.599.229	279.092.843	104,3
OSTALO		853.196.461	953.642.607	111,7
Skupaj		6.501.192.120	6.748.951.048	103,8

Davčno osnovo je za leto 2019 izkazalo 55.899 zavezancev (52,66 % zavezancev, ki so predložili obračun DDPO in 0,1 % več kot za leto 2018). Davčna osnova je za leto 2019 skupaj znašala 6.748.951 tisoč € in je v primerjavi z letom 2018 višja za 247.759 tisoč € oz. 3,8 %. Davčna osnova se je nominalno najbolj povečala pri zavezancih, ki so opravljali dejavnost M – strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, in sicer za 106.019 tisoč € ter pri zavezancih, ki so opravljali dejavnost K – finančne in zavarovalniške dejavnosti, in sicer za 73.245 tisoč €.

Preglednica 31: Prikaz zmanjšanja davčne osnove in davčnih olajšav za leti 2018 in 2019 po področjih dejavnosti, v €

Oznaka dejavnosti	Področje dejavnosti	2018	2019	Indeks 2019/2018
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	804.787.865	772.684.763	96,0
G	TRGOVINA; VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	198.161.992	174.851.544	88,2
K	FINANČNE IN ZAVAROVALNIŠKE DEJAVNOSTI	233.156.776	276.287.855	118,5
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE	152.921.534	136.311.912	89,1
J	INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE DEJAVNOSTI	120.821.763	127.001.758	105,1
M	STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI	79.711.809	116.821.717	146,6
F	GRADBENIŠTVO	66.417.392	69.429.893	104,5
OSTALO		258.387.991	276.521.892,38	107,0
Skupaj		1.914.367.125	1.949.911.334	101,9

Za leto 2019 je davčno osnovo zmanjševalo 37.764 zavezancev (oz. 36,02 % vseh davčnih zavezancev, ki so predložili obračune DDPO in so davčno osnovo ugotavljali na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov), kar je za 0,3 % več kot leto poprej. Skupni znesek zmanjšanja davčne osnove in davčnih olajšav za leto 2019 znaša 1.949.733 tisoč € in je v primerjavi z letom 2018 višji za 1,9 %.

Preglednica 32: Prikaz davčne obveznosti za leti 2018 in 2019 po področjih dejavnosti, v €

Oznaka dejavnosti	Področje dejavnosti	2018	2019	Indeks 2019/2018
A	KMETIJSTVO IN LOV, GOZDARSTVO, RIBIŠTVO	5.611.496	5.413.196	96,5
B	RUDARSTVO	1.787.133	2.419.026	135,4
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	221.269.431	236.146.969	106,7
D	OSKRBA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO, PLINOM IN PARO	26.246.949	29.743.595	113,3
E	OSKRBA Z VODO; RAVNANJE Z ODPLAKAMI IN ODPADKI; SANIRANJE OKOLJA	5.023.209	5.117.200	101,9
F	GRADBENIŠTVO	38.095.430	39.726.994	104,3
G	TRGOVINA; VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	198.552.421	196.670.805	99,1
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE	71.154.506	61.169.438	86,0
I	GOSTINSTVO	12.455.092	14.844.158	119,2
J	INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE DEJAVNOSTI	32.596.193	33.300.278	102,2
K	FINANČNE IN ZAVAROVALNIŠKE DEJAVNOSTI	126.996.247	132.372.014	104,2
L	POSLOVANJE Z NEPREMIČNINAMI	23.977.651	32.448.653	135,3
M	STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI	66.710.464	79.257.088	118,8
N	DRUGE RAZNOVRSTNE POSLOVNE DEJAVNOSTI	17.736.629	15.883.388	89,6
O	DEJAVNOST JAVNE UPRAVE IN OBRAMBE; DEJAVNOST OBVEZNE SOCIALNE VARNOSTI	406.288	487.898	120,1
P	IZOBRAŽEVANJE	2.690.229	2.970.086	110,4
Q	ZDRAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO	8.524.245	10.026.149	117,6
R	KULTURNE, RAZVEDRILNE IN REKREACIJSKE DEJAVNOSTI	5.542.468	5.393.139	97,3
S	DRUGE DEJAVNOSTI	2.830.389	3.746.824	132,4
DRUGO		5.611.496	5.413.196	96,5
Skupaj		868.206.471	907.136.897	104,5

Davčno obveznost je za leto 2019 ugotovilo 48.664 zavezancev (45,85 % vseh zavezancev, ki so predložili obračun DDPO za leto 2019 in 0,2 % manj v primerjavi z letom 2018). Davčna obveznost za leto 2019 je v skupnem znesku znašala 907.137 tisoč € in se je v primerjavi z letom 2018 povečala za 4,5 % oz. 38.930 tisoč €.

Preglednica 33: Efektivna davčna stopnja, po področjih dejavnosti

Oznaka dejavnosti	Področje dejavnosti	Efektivna davčna stopnja za leto 2018	Efektivna davčna stopnja za leto 2019
A	KMETIJSTVO IN LOV, GOZDARSTVO, RIBIŠTVO	13,7	13,9
B	RUDARSTVO	11,0	13,1
C	PREDELOVALNE DEJAVNOSTI	11,3	11,6
D	OSKRBA Z ELEKTRIČNO ENERGIJO, PLINOM IN PARO	12,8	13,3
E	OSKRBA Z VODO; RAVNANJE Z ODPLAKAMI IN ODPADKI; SANIRANJE OKOLJA	11,2	10,2
F	GRADBENIŠTVO	14,4	14,3
G	TRGOVINA; VZDRŽEVANJE IN POPRAVILA MOTORNIH VOZIL	16,2	16,7
H	PROMET IN SKLADIŠČENJE	13,6	13,5
I	GOSTINSTVO	12,8	13,4
J	INFORMACIJSKE IN KOMUNIKACIJSKE DEJAVNOSTI	10,8	11,1
K	FINANČNE IN ZAVAROVALNIŠKE DEJAVNOSTI	15,2	14,2
L	POSLOVANJE Z NEPREMIČNINAMI	15,4	14,9
M	STROKOVNE, ZNANSTVENE IN TEHNIČNE DEJAVNOSTI	15,8	15,2
N	DRUGE RAZNOVRSTNE POSLOVNE DEJAVNOSTI	12,5	13,1
O	DEJAVNOST JAVNE UPRAVE IN OBRAMBE; DEJAVNOST OBVEZNE SOCIALNE VARNOSTI	10,8	11,5
P	IZOBRAŽEVANJE	11,8	12,0
Q	ZDRAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO	13,2	13,5
R	KULTURNE, RAZVEDRILNE IN REKREACIJSKE DEJAVNOSTI	14,7	11,6
S	DRUGE DEJAVNOSTI	14,2	14,6
T	DEJAVNOST GOSPODINJSTEV Z ZAPOSLENIM HIŠNIM OSEBJEM; PROIZVODNJA ZA LASTNO RABO	/	/
U	DEJAVNOST EKSTERITORIALNIH ORGANIZACIJ IN TELES	/	/
EFEKTIVNA DAVČNA STOPNJA		13,6	13,6

Efektivna davčna stopnja je izračunana kot razmerje med dejansko obračunanim davkom od dohodkov pravnih oseb (zap. št. 17 obr. DDPO) ter razliko med davčno priznanimi prihodki in odhodki (zap. št. 9 obr. DDPO).

Najvišja efektivna davčna stopnja je za leto 2019 izračunana za dejavnost G – trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil (16,7 %), sledijo zavezanci iz dejavnosti M – strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (15,2 %) ter zavezanci iz dejavnosti L – poslovanje z nepremičninami (14,9 %) in zavezanci iz dejavnosti S – druge dejavnosti (14,6 %). Najnižja efektivna davčna stopnja je izračunana pri zavezancih, ki so opravljali dejavnost E – oskrba z vodo, ravnanje z odplakami in odpadki; saniranje okolja (10,19 %) ter dejavnost J – informacijske in komunikacijske dejavnosti (11,12%).

Preglednica 34: Pregled posameznih zmanjšanj davčne osnove in davčnih olajšav, v €

Vrsta zmanjšanja davčne osnove in davčne olajšave	2018	2019	Indeks 2019/2018
Olajšava za investiranje po 55.a členu	886.839.914	870.268.950	98,1
Pokrivanje izgube	531.338.963	563.336.644	106,0
Olajšava za vlaganja v R&R po prvem stavku prvega odstavka 55.člena	238.839.465	252.613.283	105,8
Olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje	103.810.871	111.927.790	107,8
Olajšava za zaposlovanje invalidov	99.050.404	105.325.710	106,3
Olajšava za donacije - izplačila za humanitarne, invalidske, socialnovarstvene, dobrodelne, znanstvene, vzgojno-izobraževalne, zdravstvene, športne, ekološke, religiozne in splošno koristne namene	25.526.078	26.029.313	102,0
Olajšava za investiranje po 6. členu ZRPPR1015 oz. petem odstavku 28. člena ZSRR-2	21.523.746	12.573.605	58,4
Olajšava za donacije - izplačila za kulturne namene in izplačila prostovoljnemu društvu, ustanovljenim za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami	2.831.473	2.977.586	105,2
Ostalo	4.606.210	4.858.453	105,5
Skupaj	1.914.367.125	1.949.911.334	101,9

Zavezanci so za leto 2019 skupaj koristili za 1.949 tisoč € zmanjšanja davčne osnove in davčnih olajšav, kar je za 1,9 % več kakor za predhodno leto. V skupnem znesku zmanjšanj davčne osnove in davčnih olajšav za leto 2019 pripada največji (44,63 %) delež olajšavi za investiranje po 55.a členu. Z 28,89 % deležem sledita pokrivanje izgub, ter z 12,96 % deležem olajšava za vlaganja v raziskave in razvoj.

Nadzor

V okviru postopkov nadzora davčnih obračunov davka od dohodkov pravnih oseb in obračunov davčnih odtegljajev se je v letu 2020 v primerjavi z letom poprej število predloženih samoprijav povečalo za 1 %, pri čemer se je znesek učinka iz tega naslova znižal za 443,2 %. V letu 2020 je bilo zavezancem poslanih 7.069 pozivov za predložitev obračunov, kar je za 14,5 % manj kakor leto poprej. Število obračunov, oddanih po pozivu davčnega organa, se je v letu 2020 znižalo za 10,8 %, znesek učinka na podlagi prejetih obračunov po pozivu pa se je povečal 18,5 %. Davčni organ je v letu 2020 opravil za 15,3 % manj kontrol, znesek učinka pa se je glede na predhodno leto povečal za 66,6 %.

V inšpekcijskih nadzorih je bilo v letu 2020 na področju davka od dohodkov pravnih oseb zaključenih skupno 271 nadzorov, v katerih so bile dodatno ugotovljene davčne obveznosti v višini 20.619.234 € ter posredni finančni učinki v višini 102.904.706 €.

V kontroli in inšpekciji se je nadzor oddanih obračunov zavezancev v letu 2020 opravljal tudi na podlagi centralnih izborov zavezancev, pripravljenih na podlagi analize tveganj v okviru Delovne skupine za nadzor obdavčitve DDPO in DohDej. Tako se je v letu 2020 nadzirala pravilnost stanja in prenosa nepokritih davčnih izgub v obračunu DDPO in pravilnost uveljavljanje in prenos olajšav za investiranje v obračunu DDPO, v inšpekciji pa so bili nazori usmerjeni na področje odkupov lastnih poslovnih deležev, nadzore pri prenehanjih družbah po skrajšanem postopku ter na področje olajšav za vlaganja v raziskave in razvoj.

Na področju transfernih cen nadzor obsega izvajanje davčnih inšpekcijskih nadzorov, poleg tega pa tudi ugotavljanje dejstev in okoliščin v zvezi z upravičenostjo do odprave dvojne obdavčitve in v zvezi s sklepanjem vnaprejšnjih cenovnih sporazumov. V letu 2020 je bilo opravljenih 55 nadzorov, najpomembnejše ugotovitve so se nanašale na neustrezno uporabo metod za določanje transfernih cen, neustrezno nadomestilo za opravljanje marketinške funkcije, neustrezno nadomestilo za izgubo sredstev in funkcij pri spremembi poslovnega modela, nepravilnosti v zvezi s plačevanjem nadomestil za uporabo neopredmetenih sredstev, nepravilnosti pri zaračunavanju storitev in

proizvodov povezanim osebam ter pri obračunavanju obresti v nasprotju z neodvisnim tržnim načelom. Dodatno je bilo obračunanih 3.734.559 € davčnih obveznosti - neposrednih finančnih učinkov, ter ugotovljenih za 90.954.461 € posrednih finančnih učinkov (kar preračunano po 19 % davčni stopnji predstavlja 17.281.348 € davka). Posredni finančni učinki so posledica ugotovljenih nepravilnosti v nadzorih pri družbah, ki izkazujejo davčne izgube.

Postopki ugotavljanja dejstev in okoliščin v zvezi z upravičenostjo do odprave dvojne obdavčitve se vodijo za namene ugotavljanja dejanskega stanja za potrebe postopkov skupnega dogovora. V letu 2020 je do konca junija z Ministrstvom za finance potekalo sodelovanje v šestih postopkih sklepanja skupnega dogovora v zvezi z odpravo dvojne obdavčitve, s 1. 7. 2020 je naloge vodenja postopkov za odpravo dvojne obdavčitve s področja transfernih cen prevzela finančna uprava.

Nadzor na področju transfernih cen za namene sklepanja vnaprejšnjih cenovnih sporazumov obsega predpriprave, preverjanje vloge, sklepanje in spremljanje izvajanja vnaprejšnjega cenovnega sporazuma. V letu 2020 je Finančna uprava RS sodelovala v dveh postopkih za ugotavljanje dejstev in okoliščin v zvezi s sklepanjem sporazuma APA

Preglednica 35: Aktivnosti in rezultati nadzora davka od dohodkov pravnih oseb

	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število predloženih samoprijav	489	563	247	250	101,2
Učinek samoprijav, v €	5.725.332	2.919.563	1.850.330	10.050.285	543,2
Število pozivov za predložitev obračunov	11.926	10.866	8.269	7.069	85,5
Število obračunov, oddanih po pozivu davčnega organa	2.471	2.846	2.115	1.886	89,2
Učinek oddanih obračunov po pozivu, v €	2.481.925	4.454.152	1.939.241	2.298.378	118,5
Število opravljenih kontrol	26.723	25.775	35.054	29.679	84,7
Učinek kontrole, v €	2.506.546	2.200.361	14.502.279*	4.827.534	33,3
Skupni učinek kontrole, v €	10.713.803	9.574.076	18.291.850	17.176.197	93,9
Posredni učinek kontrole, v €	120.987.294 ³	7.298.446	6.167.216	8.882.963	144,0
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)	198	226	293	271	92,5
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, (z odločbo), v €	16.260.078	14.956.450	25.574.258	15.782.738	61,7
Znesek samoprijav na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	7.323.649	14.105.317	767.196	2.409.878	314,1
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	1.873.066	1.323.018	3.557.794	2.426.618	68,2
Skupni učinek inšpekcije, v €	25.456.793	30.384.784	29.899.247	20.619.234	69,0
Posredni učinek inšpekcije ⁴ , v €	67.029.535	41.798.678	106.622.704	102.904.706	96,5

PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST

Prispevki za socialno varnost obsegajo obvezne prispevke za vse vrste socialnega zavarovanja. V letu 2020 v strukturi javnofinančnih prihodkov predstavljajo 44,4 % delež. Pobranih prispevkov za socialno varnost in transfernih prihodkov iz naslova prispevkov je bilo skupaj za 7.229.087.909 €, to je za 4,0 % manj kot leta 2019. Prispevka za zaposlovanje in za starševsko varstvo sta prihodek državnega proračuna. Prispevek za pokojninsko in invalidsko

³ V navedenem znesku 114 milijonov € predstavljajo ugotovitve enega nadzora zavezanca v pristojnosti Posebnega finančnega urada, pri katerem se je ugotovilo napačno oziroma neutemeljeno stanje davčnih izgub v znesku 600 milijonov €.

⁴ Posredni učinki inšpekcije so v celoti predstavljeni kot posredni učinki na DDPO.

zavarovanje se steka v blagajno ZPIZ, prispevek za zdravstveno varstvo pa je prihodek ZZZS. Del prispevkov za socialno varnost v višini 556.280.812 € je v skladu z ekonomsko klasifikacijo prikazan med transfernimi prihodki. Gre za prejeta sredstva iz drugih javnofinančnih institucij za zdravstveno zavarovanje, za zaposlovanje, za starševsko varstvo ter za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Na podlagi Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP) je državni proračun v času spomladanske epidemije znesek 607.639.851 € poravnal »mimo« Finančne uprave RS neposredno javnofinančni blagajni ZZZS, ZPIZ ali državnemu proračunu.

Preglednica 36: Prispevki za socialno varnost poravnani neposredno javnofinančnim blagajnam, v €

Prejemniki	28., 33., 38. čl. ZIUZEOP
DRŽAVA	1.866.792
ZPIZ	543.833.506
ZZZS	61.939.553
OBČINE	0
Skupaj	607.639.851

Preglednica 37: Prihodki prispevkov za socialno varnost po vrsti prejemnika, v €

Prejemniki	REALIZACIJA 2018	Struktura v %	REALIZACIJA 2019	Struktura v %	REALIZACIJA 2020	Struktura v %	Indeks 2020/2019	Indeks 2020/2018
Država	71.847.246	0,4	77.098.450	0,4	78.319.903	0,5	101,6	109,0
Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije	4.211.408.124	25,4	4.514.037.677	25,7	4.144.858.576	25,5	91,8	98,4
Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije	2.747.978.810	16,5	2.935.400.964	16,7	3.005.909.430	18,5	102,4	109,4
Skupaj Prispevki za socialno varnost	7.031.234.180	42,3	7.526.537.090	42,9	7.229.087.909	44,4	96,0	102,8
Skupaj JFP	16.604.720.807		17.563.424.489		16.274.163.067			

Preglednica 38: Prispevki za socialno varnost po vrsti prihodka, v €

Zap. št. sheme JFP	VRSTA PRIHODKA	REALIZACIJA 2018	Struk-tura v %	REALIZACIJA 2019	Struk-tura v %	REALIZACIJA 2020	Struk-tura v %	Indeks 2020/2019	Indeks 2020/2018
2.	PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	6.539.027.050	39,4	7.011.418.667	39,9	6.672.188.001	41,0	95,2	102,0
C	TRANSFERNI PRIHODKI (12)	495.896.684	3,0	519.345.886	3,0	556.280.812	3,4	107,1	112,2
del D ⁵	Nerazporejeni prihodki (ZPIZ in ZZZS, brez DP)	-3.689.554	0,0	-4.227.463	0,0	619.096	0,0	-14,6	-16,8
	Skupaj Prispevki za socialno varnost	7.031.234.180	42,3	7.526.537.090	42,9	7.229.087.909	44,4	96,0	102,8
Skupaj JFP		16.604.720.807		17.563.424.489		16.274.163.067			

Prispevke za socialno varnost izplačevalci dohodkov, kot plačniki davka po Zakonu o davčnem postopku, obračunajo v obračunih davčnega odtegljaja (v nadaljevanju: REK obrazci). Na tem davčnem obračunu plačniki davka obračunajo akontacije dohodnine in prispevke za socialno varnost. Obvezna priloga k posameznemu REK obrazcu so individualni podatki po posameznem prejemniku dohodka, na katerem so poleg osnovnih in posebnih podatkov o zavezancu, prikazani podatki o dohodku, prispevki v breme zavarovanja in v breme plačnika davka (delodajalca), obračun davčnega odtegljaja. Rek obrazec je zelo kompleksen obrazec, saj se ne enem davčnem obračunu poročajo vsi prispevki za socialno varnost delodajalca in delojemalca in hkrati akontacije dohodnine pri čemer osnove za obračun davčnih obveznosti niso medsebojno usklajene. Dodatno pa na kompleksnost REK obrazcev vplivajo še potrebe po poročanju podatkov o povračilih stroškov in podatkov, potrebnih za oblikovanje pokojninske osnove.

Zavezanci, ki so hkrati zavezanci in zavarovanci po predpisih, ki urejajo področje prispevkov za obvezno zavarovanje, pa prispevke obračunajo v obračunih prispevkov za socialno varnost (v nadaljevanju: OPSV). Od leta 2017 davčni organ sestavlja predizpolnjene obračune prispevkov za socialno varnost za samozaposlene in družbenike, od leta 2018 pa tudi za kmete, osebe, ki so prostovoljno vstopile v socialno zavarovanje, in osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic.

Sistem obveznih prispevkov je kompleksen, kar izhaja iz zakonodaje, ki ureja obvezno socialno zavarovanje in v tem okviru pogosto določa zavarovance, zavezance, osnove, stopnje, oprostitve in izjeme le za posamezno vrsto zavarovanja. Posledično se povečuje tudi kompleksnost obračunov prispevkov.

Iz naslednje preglednice je razvidno število posameznih vrst obračunov ter število zavezancev, ki so predložili obračune, ter število zavezancev, za katere so obračunani davčni odtegljaji oziroma prispevki za socialno varnost v letih 2018 do 2020:

⁵ Opomba: v vrstici D nerazporejeni prihodki za prejemnika državni proračun niso vključeni, znesek je zanemarljiv.

Preglednica 39: Število REK obrazcev in OPSV ter število zavezancev

	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število REK obrazcev	1.734.409	1.790.785	2.035.101	113,6
Število izplačevalcev pravne osebe	63.677	64.728	63.539	98,2
Število izplačevalcev fizične osebe z dejavnostjo	33.083	33.610	33.192	98,8
Število prejemnikov dohodka	1.818.938	1.885.077	1.878.319	99,6
Število obračunov OPSVZ - samozaposlene osebe	887.378	905.691	913.814	100,9
Število zavezancev	82.364	83.861	84.203	100,4
Število obračunov OPSVL - lastniki zasebnih podjetij, ki nimajo plače	32.355	23.535	16.739	71,1
Število zavezancev	3.073	2.539	1.837	72,4
Število obračunov OPSVK – kmetje	123.166	132.122	129.435	98,0
Število zavezancev	11.804	11.721	11.456	97,7
Število obračunov OPSVP - prostovoljno vključeni v socialna zavarovanja	21.992	21.045	18.815	89,4
Število zavezancev	2.478	2.279	2.027	88,9
Število obračunov OPSVD - osebe, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic	331.005	397.794	408.050	102,6
Število zavezancev	38.384	43.122	44.491	103,2
Število obračunov OPSVT - osebe zaposlene pri tujem delodajalcu		4996	6.077	121,6
Število zavezancev		519	578	111,4

Kot je razvidno iz preglednice, se je število REK obrazcev v letu 2020 v primerjavi z letom poprej povečalo kar za 13,6 %, ob tem da se je število izplačevalcev (tako pravnih oseb kot fizičnih oseb z dejavnostjo) celo zmanjšalo. Razlog tolikšnega povečanja REK obrazcev je v predlaganju dodatnih obračunov v zvezi z ukrepi interventne zakonodaje za omilitev posledic epidemije COVID-19. Delodajalci so namreč uveljavljanje ukrepov oprostitve plačila prispevkov za socialno varnost (33. in 28. člen ZIUZEOP) poročali ločeno z uporabo na novo uvedenih vrst dohodkov (VD 1002, 1004), prav tako so ločeno poročali o izplačilu kriznega dodatka za zaposlene delavce, ki so v času epidemije opravljali delo.

Obračuni davčnih odtegljajev od dohodkov iz delovnega (REK-1 obrazci)

Plača in nadomestilo plače

Preglednica 40: Plače in nadomestila plač v letu 2019 in 2020, upoštevaje ukrepe za omilitev posledic epidemije COVID-19

Leto izplačila	Število delodajalcev	Število delojemalcev	Bruto dohodek, v €	Prispevki zavarovanja, v €	Prispevki delodajalca, v €	Davčni odtegljaj, v €
Plača in nadomestilo plače (v.d. 1001 in 1091)						
2019	78.158	889.211	16.411.497.674	3.603.500.655	2.652.953.804	2.151.699.889
2020	77.671	883.457	14.999.918.453	3.294.134.546	2.431.017.862	1.922.429.759
Interventna ukrepa oprostitve plačila prispevkov za zaposlene na čakanju na delo in za zaposlene, ki so v času epidemije delali (v.d. 1002, 1004)						
2020	64.569	578.255	2.112.696.628	463.882.190	344.086.146	253.131.221
Skupaj plača z oprostitvami prispevkov (v.d. 1001, 1091, 1002, 1004)						
2020	77.775	883.650	17.112.615.080	3.758.016.736	2.775.104.009	2.175.560.980
Interventni ukrep pomoči v obliki kriznega dodatka (v.d. 1190)						
2020	59.840	619.162	171.952.209			
Skupaj plača s kriznim dodatkom (v.d. 1001, 1091, 1002, 1004, 1190)						
2020	78.255	885.500	17.284.567.289	3.758.016.736	2.775.104.009	2.175.560.980
Indeks 2020/2019	100,1	99,6	105,3	104,3	104,6	101,1

Vir podatkov: REK-1, izpis 18. 1. 2021

Pri primerjavi plač, skupaj z nadomestili, v letu 2020 v primerjavi z letom 2019 lahko ugotovimo, da so bila izplačila plač po podatkih iz REK obrazcev v letu 2020 kljub kritični situaciji, ki jo je povzročila epidemija, celo višja kot leto poprej (za 5,3 %). Vsekakor je k temu pripomogla pomoč države tako v obliki povračil nadomestil za delavce na čakanju na delo kot tudi v obliki plačila prispevkov za socialno varnost, za katere so bili delodajalci oproščeni plačila. Te prispevke je krila Republika Slovenija. Na višino vpliva tudi izplačilo kriznega dodatka za mesece marec, april in maj, ki so ga morali upravičeni delodajalci izplačati delavcem, ki so v času epidemije opravljali delo in sicer v maksimalni višini 200 €. Več o interventnih ukrepih v 10. poglavju.

Regres za letni dopust

Pravica do regresa za letni dopust je določena v Zakonu o delovnih razmerjih (ZDR-1). Delodajalec mora regres izplačati do 1. julija tekočega koledarskega leta, razen v določenih izjemah. V letu 2019 je bila uvedena bolj ugodna davčna obravnava regresa na način, da se v davčno osnovo od dohodka iz delovnega razmerja ne všteva regres za letni dopust, določen kot pravica iz delovnega razmerja v skladu z zakonom, do višine 100 % povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji. Od enake osnove se obračunajo in plačajo tudi prispevki za socialno varnost.

Preglednica 41: Podatki iz REK obrazcev o regresu za letni dopust, izplačan v letih 2019 in 2020

	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število izplačevalcev	62.170	62.027	99,8
Število prejemnikov	835.429	826.145	98,9
Bruto dohodek - regres, v €	875.472.465	891.998.322	101,9
Akontacija dohodnine, v €	998.696	685.121	68,6
Prispevki za socialno varnost, v breme delojemalca, v €	744.147	726.206	97,6
Prispevki za socialno varnost, v breme delodajalca, v €	542.406	529.259	97,6

Vir podatkov: REK-1, izpis 15. 1. 2021

Ob nekoliko manjšem številu prejemnikov regresa (za 1,1%) se je skupni znesek regresa v letu 2020 v primerjavi z letom poprej povečal za 1,9 %. Prispevki za socialno varnost, tako tisti, ki gredo v breme delojemalca, kot tisti, ki gredo v breme delodajalca, so se zmanjšali za 2,4 %, akontacija dohodnine pa je nižja kar za 31,4 %. Tolikšno znižanje obveznosti je deloma posledica višje povprečne plače v RS, ki predstavlja mejo za obdavčitev, razlog pa so lahko tudi nižje povprečne stopnje od enomesečnega dohodka za izračun akontacije dohodnine. Ob tem velja poudariti, da se v letno davčno osnovo od regresa šteje vsota tega dohodka, ki presega 100 % povprečne plače, preračunane na mesec, za leto, za katero se dohodnina odmerja, po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije, zmanjšana za ustrezne prispevke (v primeru, da je delavec prejele regres pri dveh delodajalcih in je bila med letom pri obeh upoštevana ugodnejša davčna obravnava, se pri letni odmeri za zmanjšanje davčne osnove upošteva le regres, izplačan do zneska povprečne mesečne plača v RS določenega leta).

Ker je izplačilo regresa pravica delavca je Finančna uprava RS za potrebe Inšpektorata RS za delo pripravila podatke o delodajalcih, ki zaposlenim regresa niso izplačali in na ta način pripomogli k večjemu uresničevanju pravic delavcev.

Del plače za poslovno uspešnost

Po Zakonu o delovnih razmerjih (ZDR-1) je plačilo za poslovno uspešnost opredeljeno kot sestavni del plače, če je tako dogovorjeno s kolektivno pogodbo ali pogodbo o zaposlitvi. Davčno ugodnejšo obravnavo dela plačila za poslovno uspešnost določa Zakon o dohodnini (ZDoh-2), in sicer se v davčno osnovo iz delovnega razmerja ne všteva del plače za poslovno uspešnost do višine 100 % povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji, če:

- imajo vsi delavci pri delodajalcu pravico do izplačila dela plače za poslovno uspešnost in so pravica do izplačila dela plače za poslovno uspešnost ter merila za njegovo izplačilo določeni v splošnem aktu delodajalca, s katerim so delavci vnaprej seznanjeni, ali

- je s kolektivno pogodbo dogovorjena možnost izplačila dela plače za poslovno uspešnost po merilih, dogovorjenih v tej kolektivni pogodbi ali dogovorjenih na način ali na podlagi te kolektivne pogodbe,

Če kriteriji za bolj ugodno davčno obravnavo izplačila niso izpolnjeni, se izplačilo davčno obravnava kot drug dohodek iz delovnega razmerja.

Preglednica 42: Podatki iz obračunov REK obrazcev o delu plače za poslovno uspešnost, izplačane v letu 2019 in 2020

	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število izplačevalcev	13.517	10.634	78,7
Število prejemnikov	324.055	279.258	86,2
Bruto dohodek (osnova za prispevke), v €	295.996.155	274.575.171	92,8
Akontacija dohodnine, v €	10.588.681	11.602.127	109,6
Prispevki za socialno varnost, v breme delojemalca, v €	65.420.957	60.681.309	92,8
Prispevki za socialno varnost, v breme delodajalca, v €	47.710.213	44.246.931	92,7

Vir podatkov: REK-1, izpis 15. 1. 2021

V letu 2020 je del plače iz naslova poslovne uspešnosti izplačalo 10.634 delodajalcev, za 21,3 % manj kot leto poprej. Za 7,2 % je tudi nižji skupni znesek izplačila tovrstnega dohodka, zato je podobno tudi znižanje prispevkov za socialno varnost. Znesek akontacije dohodnine pa je višji za 9,6 %, kar kaže na to, da je manjše število delavcev v povprečju prejelo višje zneske tega dela plače. Zmanjšanje izplačil navedenega dohodka je vsekakor tudi posledica omejitev pri uveljavljanju upravičenj na podlagi interventne zakonodaje, saj je z ZIUZEOP določeno, da se v primeru koriščenja ukrepa povračila nadomestila plač za čakanje na delo in v povezavi s tem oprostitve plačila prispevkov v letu 2020 ne sme izplačati dela plače iz poslovne uspešnosti poslovođstvu. Tako so podjetja, ki jih k izplačilu zavezuje interni akt morale izbirate med izplačilom dela plače iz uspešnostjo poslovanja ob hkratnem vračilu prejetih upravičenj na podlagi interventnih ukrepov.

Od 1. 1. 2020 dalje se tudi za dohodek v obliki dela plače za poslovno uspešnost na letni ravni zagotavlja enaka davčna obravnavo prejemnikov (ne glede na to, ali so ta dohodek prejeli pri enem ali pri več delodajalcih), in sicer se v davčno osnovo ne všteva vsota teh dohodkov do višine 100 % povprečne letne plače zaposlenih v Sloveniji, preračunane na mesec.

Nadzor

Tudi v letu 2020 je Finančna uprava RS nadaljevala z nadzori na področju obračunavanja davčnih obveznosti od izplačanih dohodkov in tudi poostrenimi nadzori obračunavanja prispevkov, saj ti predstavljajo zelo visok delež med javnofinančnimi prihodki, poleg tega obračun in plačilo prispevkov vpliva na obseg pravic zavarovancev iz obveznih socialnih zavarovanj. Ker gre v primeru neobračuna prispevkov tudi za kršenje temeljnih pravic delavcev, je stalni nadzor na tem področju izrednega pomena. Nadzorne aktivnosti v zvezi z obračunom prispevkov je Finančna uprava

RS izvajala v kontroli in inšpekciji, pomembno pomoč pri ugotavljanju dejanskega stanja na terenu pa so zagotavljali tudi mobilni oddelki.

Številčno se je največ postopkov izvedlo v kontroli, kjer se preverja pravilnost obračunanih obveznosti na predloženih obračunih davčnega odtegljaja (v nadaljevanju: REK obrazci), pravilnost oddanih popravkov REK obrazcev in pravočasnost oddaje REK obrazca.

V kontroli je stalna naloga nadzor nad zavezanci, ki zaposlujejo delavce in ne oddajo REK-1 obrazca za izplačilo plače. Ti zavezanci - delodajalci so mesečno pozvani, da v primeru izplačila plače predložijo REK-1 obrazce oziroma, da v primeru, če plače dejansko niso izplačali, podajo pisno izjavo o neizplačilu plač, saj po veljavnih predpisih ni določena obveznost mesečnega obračuna prispevkov, če plače dejansko niso izplačane.

Hkrati se v nadzoru predloženih REK-1 obrazcev tudi preverja, ali so bile plače izplačane in obračunani prispevki za vse zaposlene delavce pri posameznem delodajalcu. V primeru, da REK-1 obrazca za izplačilo plače delodajalec ne predloži za vse zaposlene delavce, FURS delodajalca - zavezanca pozove k predložitvi manjkajočih REK obrazcev oziroma k obrazložitvi glede neizplačila plač.

Na podlagi stalnega in poostrenega nadzora na področju prispevkov za socialno varnost se stalno zmanjšuje število delodajalcev, ki za svoje zaposlene ne predložijo REK-1 obrazca za izplačilo plač. Tako se je od prve javne objave nepredlagateljev REK-1 obrazcev, to je od 15. 4. 2013 pa do zadnje objave, dne 10. 1. 2020 njihovo število zmanjšalo za 68,3 %.

Preglednica 43: Aktivnosti in rezultati nadzora obračunavanja prispevkov za socialno varnost

	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število predloženih obrazcev na podlagi samoprijave	1.270	1.639	944	1.350	143,0
- REK obrazcev	1.064	1.449	930	1.327	142,7
- obračunov zasebnikov in drugih fizičnih oseb, ki ne izplačujejo plač	206	190	14	23	164,3
Učinek samoprijav, v €	690.659	1.647.371	1.952.765	8.853.333	453,4
Število pozivov za predložitev obračunov	82.171	67.148	41.114	35.935	87,4
- REK obrazcev	74.886	63.831	39.897	35.145	88,1
- obračunov zasebnikov in drugih fizičnih oseb, ki ne izplačujejo plač	7.285	3.317	1.217	790	64,9
Število obračunov, oddanih po pozivu davčnega organa	51.829	48.266	25.835	23.164	89,7
- REK obrazcev	47.058	45.374	24.769	22.178	89,5
- obračunov zasebnikov in drugih fizičnih oseb, ki ne izplačujejo plač	4.771	2.892	1.066	986	92,5
Učinek oddanih obračunov po pozivu, v €	55.809.921	68.926.854	61.413.770	34.683.104	56,5
Število opravljenih kontrol	173.596	148.390	11.546	7.070	61,2
- REK obrazcev	83.140	83.386	4.472	4.421	98,9
- obračunov zasebnikov in drugih fizičnih oseb, ki ne izplačujejo plač	90.456	65.004	7.074	2.649	37,4
Učinek kontrole, v €	11.377.907	6.573.026	11.348.365	5.559.020	49,0
Skupni učinek kontrole	67.878.487	77.147.251	74.714.900	49.095.456	65,7
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)	1.726	1.839	1.636	1.275	77,9
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, (z odločbo), v €	10.288.177	7.775.534	4.787.180	4.334.975	90,6
Znesek samoprijav na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	392.005	1.902.476	1.388.145	3.033.451	218,5
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	414.998	1.243.004	368.947	322.133	87,3
Skupni učinek inšpekcije	11.095.179	10.921.014	6.544.272	7.690.559	117,5

V letu 2020 je Finančna uprava RS poslala zavezancem 35.935 pozivov za obračun prispevkov, večina se jih je nanašala na REK obrazce (35.145). Število pozivov za predložitev REK obrazcev se je v letu 2020 zmanjšalo, saj Finančna uprava v prvem valu epidemije pozivov za predložitev REK obrazcev delodajalcem ni pošiljala. Delno pa je zmanjšanje števila poslanih pozivov posledica večje discipline na področju delovno pravne zakonodaje, ki določa izplačilo plače.

Na področju REK obrazcev so se delodajalci v 89 % odzvali na poziv Finančne uprave RS in po pozivu oddali REK obrazce za izplačilo plač. Po pozivu davčnega organa je bilo oddanih 22.178 REK obrazcev in 986 obračunov prispevkov zasebnikov in drugih fizičnih oseb, ki ne izplačujejo plač (v nadaljevanju OPSV). Nizko število oddanih OPSV je predvsem posledica uvedbe predizpolnjenega OPSV.

Število opravljenih kontrol je bilo v letu 2020 na področju REK obrazcev skoraj enako letu 2019, medtem ko se je število kontrol OPSV zmanjšalo, in je bilo v letu 2020 opravljenih številčno 37,4% opravljenih kontrol glede na leto 2019.

Finančni učinek izvedenih aktivnosti v kontroli je 49 mio dodatno pobranih davčnih obveznosti, kar je za 34 % manj kot v letu 2019. Navedeno je tudi posledica epidemije COVID-19, ki je bistveno tudi vplivala na dogajanje v gospodarstvu. Za odpravo posledic epidemije je Vlada sprejela več interventnih ukrepov, tako v obliki izplačanih pomoči kot tudi oprostitve plačila prispevkov. V kontroli je FURS v povezavi z interventnimi ukrepi izvedla nadzor nad izplačilom kriznega dodatka, predvsem nad višino izplačila, ki je določena v maksimalnem znesku 200 eur, oz. v sorazmernem delu, če gre za zaposlitve za krajši delovni čas ali pa delavec dela ni opravljal cel mesec. Pri 995 zavezancih smo izvedli nadzor predloženega REK obrazca za izplačilo kriznega dodatka.

V večini primerov je bilo ugotovljeno, da so delodajalci napačno predložili REK obrazec. Na podlagi poziva kontrolorja so napako odpravili - v teh primerih ni finančnega učinka smo pa zagotovili, da so podatki o tem ukrepu po 33. čl. ZIUOEOP pravilni.

33 delodajalcev, ki so krizni dodatek izplačali v previsokem znesku je za razliko nad neobdavčenim delom zahtevalo vračilo s strani delavca, 21 delodajalcev pa je preveč izplačan krizni dodatek dodatno obdavčilo. Učinkov nismo posebej vodili, ampak so vključeni v podatek prikazane v tabeli 41.

Tudi v letu 2020 smo izvajali nadzor prejetih izjav delavcev po 134.a členu Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju - ZPIZ-2, ki določa, da ZPIZ enkrat mesečno pošlje obvestilo delodajalcu in delavcu v primeru nepredložitve REK-1 obrazca za izplačilo plače. Obvestilo delavca vsebuje seznanitev z obdobjem, na katero se nanaša obvestilo s posledicami, če delodajalec zanj ne odda REK-1 obrazca za izplačano plačo in ne plača prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, o možnostih, ki jih ima za zavarovanje svojih pravic, ter poziv, da se izreče o prejemu plače (vključno z njeno višino). Izjave glede ne/izplačila plač morajo delavci poslati na Finančno upravo RS. V letu 2020 se je 6.666 delavcev odzvalo na poziv ZPIZ in Finančni upravi RS predložilo izjavo glede ne/izplačila plač (v letu 2019 je število prejetih izjav 9.505). Če iz izjave in dokazil izhaja, da delavec plače ni prejel, kontrolor predlaga zavezanca v sankcioniranje. Če iz izjave delavca in ostalih dokazil izhaja, da je delavec plačo prejel, pa se izvede nadaljnji nadzor in se pripadajoče davčne obveznosti (akontacija dohodnine in prispevki) naložijo plačniku davka z odmero odločbo v plačilo.

V letu 2020 so se inšpekcijski nadzori na področju obračunavanja prispevkov za socialno varnost izvajali predvsem pri zavezancih, ki napotujejo svoje delavce na delo v tujino in pri zavezancih, ki ne oddajajo REK-1 obrazcev. Izvajali so se nadzori pri katerih se je preverjala pravilna davčna obravnava v primeru uporabe službenih vozil v privatne namene, nadzori pravilne davčne obravnave in ekonomske vsebine dohodka fizičnih oseb (odvisno / neodvisno pogodbeno razmerje) in nadzori pri katerih so bile zaznane druge nepravilnosti v zvezi z obračunavanjem in plačevanjem prispevkov za socialno varnost.

Posebna pozornost je bila namenjena nadzoru izplačanih plač brez obračunanih prispevkov v povezavi z oddajo REK-1 obrazec z vrsto dohodka 1089, pri čemer je bil prejemnik dohodka zavarovan v RS na podlagi delovnega razmerja. Obračun plače brez prispevkov in posledično poročanje na REK-1 obrazcu z vrsto dohodka 1089 je namreč predvideno za izplačila plače državljanom EU, ki so vključeni v socialno zavarovanje v drugi državi članici EU, v skladu z Uredbo (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti. Ti nadzori so se v letu 2020 izvajali v kontroli. Opravljenih je bilo 49 nadzorov, njihovi učinki pa so zajeti v skupnem znesku učinkov kontrole in niso ločeno poročani.

Uslužbenci mobilnih oddelkov Finančne uprave RS so v letu 2020 na podlagi zahtevkov drugih notranjih organizacijskih enot (kontrole oziroma inšpekcije) na terenu pridobivali podatke o izplačanih plačah in opravljali ogleds poslovnih prostorov, kjer naj bi zaposleni pri posameznem zavezancu opravljali delo. Opravljenih je bilo 20

nadzorov, pri 17 zavezancih, ki se niso odzivali na pozive (kontrole oziroma inšpekcije) o posredovanju podatkov o izplačanih plačah.

V letu 2020 je bilo opravljenih 1.275 inšpekcijskih pregledov in se je v primerjavi z letom 2019 zmanjšalo za 22,1 %. Zmanjšano število nadzorov je predvsem posledica ukrepov zaradi epidemije virusa SARS-CoV-2 (Covid-19), zaradi česar so se nadzori prispevkov za socialno varnost izvajali v bistveno manjšem obsegu. Kljub manjšemu številu opravljenih nadzorov pa je višina obveznosti ugotovljenih v inšpekcijskih pregledih v letu 2020 v skupnem znesku 7.690.559 €, v primerjavi z letom 2019 za 17,5 % višja. V letu 2020 se je izredno povečal učinek iz naslova samoprijav na osnovi inšpekcijskih pregledov, ki je za 118,5 % višji od učinka iz leta 2019 in najvišji v zadnjih petih letih. Tretjina zneska iz naslova samoprijav na osnovi inšpekcijskih pregledov se nanaša na nadzore pri zavezancih, ki napotujejo svoje delavce na delo v tujino.

Najhujše kršitve na področju kršitev pravic delavcev izpolnjujejo znake kaznivega dejanja kršitve temeljnih pravic delavcev po 196. členu Kazenskega zakonika, zato Finančna uprava RS na pristojno državno tožilstvo posreduje ovadbe z vsemi ustreznimi dokazili. Finančna uprava RS je v letu 2020 zaradi omenjenega kaznivega dejanja podala 57 ovadb kaznivega dejanja in 1 naznanilo kaznivega dejanja.

DAVEK NA DODANO VREDNOST

V prihodke iz naslova davka na dodano vrednost (DDV) so vključeni prihodki od davka na dodano vrednost po obračunu in prihodki od davka na dodano vrednost od uvoženega blaga, ki skupaj v pobranih javnofinančnih prihodkih v letu 2020 predstavljajo 21,7 % delež. V letu 2020 je bilo skupaj pobranega za 3.528.011.700 € davka na dodano vrednost, kar je za 8,9 % manj kot v letu 2019. Prihodki iz naslova uvoznega DDV so bili v letu 2020 v primerjavi z letom 2019 nižji za 6,7 %. Prihodki iz naslova davka na dodano vrednost vključujejo tudi za 9.193.768 € prihodkov iz naslova posebne ureditve DDV za telekomunikacijske storitve, storitve radijskega in televizijskega oddajanja ter elektronske storitve (M1SS), kjer je bilo pobranega za 28,6 % več od leta poprej. DDV je prihodek državnega proračuna.

Na dan 31. decembra 2020 je bilo za namene DDV identificiranih 117.314 davčnih zavezancev (5 % več kot v preteklem letu), od tega 60.911 mesečnih, 51.675 trimesečnih in 4.727 letnih davčnih zavezancev.

V letu 2020 je 9.935 davčnih zavezancev pridobilo identifikacijsko številko za namene DDV, kar je 6 % manj kot v preteklem letu. Identifikacija za namene DDV je v tem letu prenehala 8.241 davčnim zavezancem, kar je 11,5 % več kot v preteklem letu.

Preglednica 44: Podatki o identifikaciji zavezancev

	2019	2020	Indeks 2020/2019
Obvezna identifikacija	5.630	5.303	94,2
Prostovoljna identifikacija	1.287	1.217	94,6
Obvezna identifikacija kmetov	27	29	107,4
Identifikacija zaradi prometa v EU	3.490	2.789	79,9
Identifikacija tujcev	526	416	79,1
Identifikacija za občasni promet potnikov	1859	181	21,1
Skupaj	11.819	9.935	84,1

V letu 2020 je bilo za namene DDV identificiranih za 6 % manj davčnih zavezancev kot v letu 2019. Največji upad je na področju identifikacije tujcev, ki se vključijo v posebno ureditev za opravljanje storitev mednarodnega občasnega cestnega prevoza potnikov, če v Sloveniji občasno opravljajo navedene storitve. Upad identifikacij je tudi na področju identifikacije tujcev in identifikacije davčnih zavezancev s sedežem v Sloveniji, ki opravljajo dobave blaga in storitev, za katere je obvezna identifikacija (pridobitve iz drugih držav članic nad 10.000 eur in prejemniki storitev, katerih kraj

obdavčitve se določi na podlagi 25. člena ZDDV-1). Na vseh področjih je upad v največji meri posledica epidemiološke situacije.

V letu 2020 je 8.241 davčnim zavezancem prenehala identifikacija za namene DDV, kar predstavlja 11,5 % več prenehanj identifikacij kot v letu 2019. Razlog povečanega števila prenehanj identifikacij za namene DDV je izvajanje usmerjenih nadzorov v kontroli, na podlagi različnih strategij DDV. V teh nadzorih se ugotavlja, ali davčni zavezanci še opravljajo ekonomsko dejavnost in zato potrebujejo identifikacijsko številko za namene DDV.

Preglednica 45: Podatki o prenehanju identifikacije zavezancev

Prenehanje identifikacije za namene DDV po razlogih	2019	2020	Indeks 2020/2019
Drugo	1.143	728	63,7
Mising trader	22	23	104,5
Ne posluje	302	625	207,0
Prenehanje poslovanja	4.348	5.381	123,8
Prenehanje storitev	450	418	92,9
Pridobitve pod 10.000 €	7	7	100,0
Promet pod 50.000 €	1.121	1.059	94,5
Sum na MT	1	0	0,0
Skupaj	7.394	8.241	111,5

V letu 2020 so spremembe na področju DDV zakonodaje privedle tudi do spremembe obrazcev, in sicer je bil zaradi uvedene posebne nižje stopnje DDV v višini 5 % od davčne osnove za dobave blaga in storitev iz Priloge IV spremenjen obrazec za obračun DDV. Zaradi nove določbe pri posebni ureditvi skladiščenja na odpoklic je bil spremenjen tudi obrazec RP-O (rekapitulacijsko poročilo).

Iz predloženih obračunov DDV v letu 2020 v primerjavi s predloženimi obračuni DDV v letu 2019 je razviden upad vrednosti na skoraj vseh postavkah obračuna DDV. Znatno povečanje, in sicer kar za 89 %, je na področju prodaj blaga na daljavo (ko je kraj obdavčitve teh dobav v drugi državi članici). Spletne prodaje so se povečale predvsem zaradi epidemije (več nakupov blaga prek spletnih strani). Minimalno povečanje je na področju obračuna DDV od pridobitev blaga iz drugih držav članic in na področju obračuna DDV na podlagi samoobdavčitve kot prejemniki blaga in storitev, in sicer pri nižji stopnji DDV. Minimalno povečanje je tudi pri samoobdavčitvi od uvoza. Za 11,5 % je povečan skupni odbitek DDV, in sicer po nižji stopnji DDV.

Preglednica 46: Predloženi obračuni DDV-O v letu 2020 ter primerjava z letom poprej, v €

Postavke obračuna DDV-O	Predloženi obračuni v letu 2019 (od 01.01.-31.12.2019)	Predloženi obračunu v letu 2020 (od 01.01.-31.12.2020)	Razlika 2020/2019	Indeks 2020/2019
11 Dobave blaga in storitev	76.999.877.037	73.711.926.618	-3.287.950.419	95,7
11a Dobave od katerih obračuna DDV prejemnik	5.444.976.087	5.071.072.703	-373.903.384	93,1
12 Dobave blaga v druge države članic EU	32.825.818.058	30.072.707.431	-2.753.110.627	91,6
13 Prodaja blaga na daljavo	163.263.309	309.282.382	146.019.073	189,4
14 Montaža in instaliranje blaga v drugi državi članici	134.887.796	95.560.291	-39.327.505	70,8
15 Oproščene dobave brez pravice do odbitka DDV	11.548.399.190	11.452.834.812	-95.564.378	99,2
21 Obračunani DDV po splošni stopnji (SS)	11.483.653.837	10.445.883.220	-1.037.770.617	91,0
22 Obračunani DDV po nižji stopnji (NS)	1.393.081.720	1.338.188.189	-54.893.531	96,1
22a Obračunan DDV po posebni nižji stopnji (PNZ)	-	11.468.708	11.468.708	-
23 od pridobitev blaga iz drugih držav članic EU- SS	4.654.180.637	4.032.137.834	-622.042.803	86,6
23a od prejetih storitev iz drugih držav članic EU- SS	935.748.989	863.679.387	-72.069.602	92,3
24 od pridobitev blaga iz drugih držav članic EU- NS	292.555.191	296.757.662	4.202.471	101,4
24a od prejetih storitev iz drugih držav članic EU- NS	2.430.459	2.236.157	-194.302	92,0
24b od pridobitev blaga iz drugih držav članic EU- (PNZ)	-	508.419	508.419	-
24c od prejetih storitev iz drugih držav članic EU-(PNS)	-	131.960	131.960	-
25 na podlagi samoobdavčitve kot prejemnik – SS	2.596.137.017	2.362.560.634	-233.576.383	91,0
25a na podlagi samoobdavčitve kot prejemnik- NS	15.945.160	21.357.293	5.412.133	133,9
25b na podlagi samoobdavčitve kot prejemnik- (PNZ)	-	61.794	61.794	-
26 na podlagi samoobdavčitve od uvoza	1.324.386.355	1.427.513.316	103.126.961	107,8
31 Nabave blaga in storitev	62.496.810.208	58.984.643.091	-3.512.167.117	94,4
31a Nabave v Sl., od katerih obračuna DDV prejemnik	5.361.006.713	5.022.456.886,00	-338.549.827	93,7

Postavke obračuna DDV-O	Predloženi obračuni v letu 2019 (od 01.01.-31.12.2019)	Predloženi obračunu v letu 2020 (od 01.01.-31.12.2020)	Razlika 2020/2019	Indeks 2020/2019
32 Pridobitve blaga iz drugih držav članic EU	24.235.649.144	21.482.435.281,00	-2.753.213.863	88,6
32a Prejete storitve iz drugih držav članic EU	4.280.130.869	3.952.280.871,00	-327.849.998	92,3
33 Oproščene nabave ter oproščene pridobitve blaga	11.163.251.626	11.526.555.244,00	363.303.618	103,3
34 Nabavna vrednost nepremičnin	2.273.127.092	1.716.057.500,00	-557.069.592	75,5
35 Nabavna vrednost drugih osnovnih sredstev	3.778.278.379	3.196.033.040,00	-582.245.339	84,6
41 Odbitek DDV po splošni stopnji	17.696.468.478	15.934.508.312,00	-1.761.960.166	90,0
42 Odbitek DDV po nižji stopnji	1.150.616.312	1.282.908.825,00	132.292.513	111,5
42a Odbitek DDV po posebni nižji stopnji (PNZ)	-	5.607.152,00	5.607.152	-
43 Odbitek DDV od pavšalnega nadomestila	16.829.628	14.931.626,00	-1.898.002	88,7
51 Obveznost DDV	5.997.978.501	5.596.922.968,00	-401.055.533	93,3
52 Presežek DDV	2.163.773.554	2.032.394.310,00	-131.379.244	93,9

Nadzor

Na podlagi različnih poslovnih pravil Finančna uprava RS tekoče nadzoruje predložene obračune DDV in druge dokumente v zvezi z DDV. V okviru nadzornih postopkov se preverja pravilnost obračunanih obveznosti na predloženih obračunih, pravilnost oddanih popravkov in pravočasnost oddanih obračunov in obrazcev. Skupni učinek tovrstnih nadzorov je v letu 2020 znašal 57.480.013 € in je za petino višji v primerjavi z letom 2019. Učinek po obračunih, predloženih na podlagi pozivov, je v letu 2020 za tretjino nižji kot v preteklem letu (odraz nepozivanja davčnih zavezancev, ki niso v roku predložili obračunov DDV, in sicer v času prvega vala epidemije). Skupni učinek tovrstnih nadzorov je v letu 2020 za 5 % nižji kot v preteklem letu.

Na področju DDV se obširnejši nadzori v kontroli izvajajo kot oblika naknadnih nadzorov, ki se izvajajo na podlagi različnih strategij DDV. Na tem področju je bilo v letu 2020 dodeljenih 1.458 naknadnih nadzorov, kar je na ravni dodeljenih nadzorov v preteklem letu (1.447), učinek opravljenih nadzorov v letu 2020 je znašal 2.860.248 EUR.

V letu 2020 se je v okviru že razvitih strategij iz preteklih let nadaljeval nadzor na področju DDV in davčnih blagajn. Nadzori so se izvajali na področju nepredlagateljev obračunov DDV, na postopkih odvzema identifikacijske številke za namene DDV pri družbah, pri katerih ni bilo zaznati ekonomske dejavnosti, nadzirala so se tudi neskladja pridobitev iz drugih držav članic, dodal se je nadzor oproščenih dobav/pridobitev za zaščitno opremo ter ostale nepravilnosti, ki so bile zaznane ob procesiranju obračunov DDV. Na področju davčnih blagajn se je izvajal nadzor pri potencialnih zavezancih za DDV, pri davčnih zavezancih, ki so presegli prag za obvezno identifikacijo za namene DDV ter pri davčnih zavezancih, ki so prek davčnih blagajn poročali o obračunanem DDV, obračuna pa niso oddali.

Inšpekcijski nadzori na področju DDV so bili v veliki meri usmerjeni na nadzore t.i. sistemskih utaj DDV, kje so bila zaznana večja tveganja, in sicer na področje zlorabe oprostitve plačila DDV pri dobavah blaga znotraj EU in na prepoznavanje družb, ustanovljenih z namenom izvajanja davčnih goljufij, kot so npr. t. i. »kanalska« podjetja in »neplačujoči gospodarski subjekti«. Nadzor sistemskih utaj DDV se začne že v okviru preventivnih nadzorov pri izdaji identifikacije za DDV, na terenu so se, z vključevanjem uslužbencev mobilnih oddelkov, aktivno izvajali ogledi v zvezi

z izpolnjevanjem pogojev za registracijo za DDV in ogledi, povezani z odvzemom identifikacijske številke za DDV. Prav tako se so nadaljevali postopki odvzema identifikacijske številke za DDV pri družbah, pri katerih ni bilo zaznati ekonomske dejavnosti. Navedene aktivnosti so del t.i. preventivnega nadzora, s katerimi Finančna uprava RS poskuša preprečiti nastanek tovrstnih goljufij oz. utaj DDV. Pri sistemskih utajah DDV se je inšpekcijski nadzor izvajal v glavnem na podlagi analize tveganja, pri čemer je bil poudarek na t.i. tveganem blagu, t.j. blagu, ki je pogosto uporabljeno v transakcijah za namene davčnih utaj tipa »vrtljak« in pa na transakcijah z zavezanci iz drugih držav, ki so v sistemih za izmenjavo informacij označeni kot rizični. Glavne nepravilnosti, ki so bile ugotovljene v postopkih so bile pri neupravičenem uveljavljanju odbitka DDV po fiktivnih računih »neplačujočih gospodarskih subjektov« in posledično neupravičenega zahtevka za vračila DDV, ugotavljanju solidarne odgovornosti v shemah, namenjenih za doseganje neupravičene davčne ugodnosti (trgovanje med povezanimi osebami), neupravičeno uveljavljanje oprostitve plačila DDV iz naslova pridobitev v postopkih tristranskih dobav blaga, zloraba sistema oprostitve plačila DDV pri dobavah blaga znotraj EU (navidezne dobave blaga v druge države članice oziroma dobava »neplačujočim gospodarskim subjektom«), neevidentiranje prometa pri spletni prodaji. Prav tako so bili nadzori usmerjeni v naknadni nadzor upravičenosti odbitka vstopnega DDV pri nabavah osnovnih sredstev, namenjenih za opravljanje dejavnosti kot tudi izogibanja registracije za DDV med povezanimi osebami in posledično obračunavanja DDV s tem, da kot povezane osebe opravljajo dobave blaga in storitev iste vrste in s tem presežejo prag za registracijo za DDV. Pomemben del nadzora je predstavljal tudi nadzor zahtevkov za vračilo DDV.

V letu 2020 je bilo opravljenih 805 inšpekcijskih nadzorov, kar je v primerjavi z letom 2019 za 8% manj. V inšpekcijskih nadzorih je bilo skupaj ugotovljenih 65.994.045 € dodatnih davčnih obveznosti iz naslova DDV, kar je za 5,0 % manj kakor v letu 2019.

Pomembno področje inšpekcijskega nadzora, kjer Finančna uprava RS ugotavlja sistematično zlorabo predpisov in izogibanje plačilu DDV, je nadzor prometa s prevoznimi sredstvi. Na tem področju je bilo opravljenih 143 nadzorov, v katerih je bilo skupaj ugotovljenih 8.907.038,29 € dodatnih obveznosti (od tega iz naslova DDV v višini 6.672.493 €). V nadzoru prometa s prevoznimi sredstvi je bilo ugotovljeno, da so še vedno pogoste davčne utaje na področju pridobitve motornih vozil iz EU, fiktivne dobave blaga v EU oz. dobave blaga v EU neplačujočim gospodarskim subjektom, uveljavljanje odbitka DDV na podlagi navideznih računov (od neobstoječih oz. navideznih transakcij), prodaja vozil na črno (delo na črno).

V letu 2020 so se nadaljevali nadzori v povezavi s kršitvijo obveznosti registracije vozil v RS (27. člen Zakona o motornih vozilih), z namenom utaje obveznih dajatev (davka na motorna vozila, davka na dodano vrednost in letne dajatve za uporabo vozil v cestnem prometu). V letu 2020 je bilo opravljenih 12 nadzorov, v katerih je bilo skupaj ugotovljenih 506.650 EUR dodatnih obveznosti (skupaj za DDV in DMV). Gre za postopke, ki so povezani z mednarodno izmenjavo podatkov in zato trajajo lahko dalj časa. Pri nadzoru neupravičene uporabe vozil s tujimi registracijami ugotavljamo, da se vozila dejansko uporabljajo v Sloveniji in, da so vozniki teh vozil slovenski rezidenti. ,ki se z različnimi načini izogibajo plačevanju dajatev v Sloveniji oz. prikrivajo dejansko lastništvo vozila.

Nadzor področja DDV se je izvajal tudi pri preverjanju uvoznih carinskih deklaracij v okviru izvajanja inšpekcijskega nadzora in naknadnih kontrol. V primeru ugotovljenih nepravilnosti v zvezi s carinskimi postopki pri uvozu in posledično povečanju obračuna carinskih dajatev, se je povečala tudi davčna osnova in s tem naknadno ugotovljeni znesek uvoznega DDV. Poleg tega je bilo ugotovljeno tudi neupravičeno uveljavljanje znižane stopnje uvoznega DDV za določeno blago iz 49. in 50. člena Pravilnika ZDDV-1, in sicer 9,5 % namesto 22,0 % stopnje DDV in napačno prijavljeni prevozni stroški, ki zvišujejo davčno osnovo. Znesek dodatno ugotovljene davčne obveznosti uvoznega DDV v inšpekcijskem nadzoru je bil v znesku 15.844 €.

Uslužbenci mobilnih oddelkov so opravili skupno 893 nadzorov na področju ZDDV. Nadzori so obsegali predvsem ogleda na terenu z namenom preverjanja poslovanja z izvajanjem informativnih razgovorov z zavezanci in pridobivanjem listin ter sprejemanjem izjav v postopkih:

- pred izdajo identifikacije in preklica veljavnosti identifikacije za DDV po uradni dolžnosti,
- preventivnih nadzorov nad zavezanci, ki se na novo identificirajo za DDV,

- zahtevkov za vračilo DDV po obračunih DDV,
- zahtevkov za vračilo DDV tujcem.

Uslužbenci mobilnih oddelkov so opravili skupno tudi 814 nadzorov tujih prevoznikov glede identifikacije, obračunavanja DDV in najav prevozov pri opravljanju mednarodnih prevozov potnikov v cestnem prometu. Odkritih je bilo 121 kršitev.

Preglednica 46: Aktivnosti in rezultati nadzora obračunov davka na dodano vrednost

	2016	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število predloženih samoprijav	489	693	366	1.870		510,9
Učinek samoprijav, v €	2.952.898	2.003.850	1.325.260	3.022.208		228,0
Število davčnih obračunov, predloženih po pozivu	21.136	19.538	19.003	12.762		67,2
Učinek po davčnih obračunih, predloženih po pozivu, v €	28.712.502	30.264.657	31.938.483	45.312.279		141,9
Število nepravilnosti naknadnega nadzora	216.086	228.636	186.975	141.462		75,7
Učinek nepravilnosti nadzora	36.292.240	53.070.779	50.570.859	47.664.665		97,0
Skupni učinek kontrole	67.957.640	85.339.286	83.383.062	95.999.153		116,5
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)	577	681	702	875	805	92,0
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih (z odločbo), v €	46.589.238	40.624.532	58.632.990	64.906.154	62.398.447	96,1
Znesek samoprijav na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	824.990	517.126	2.081.986	3.827.395	2.934.149	76,7
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	-	716.712	1.040.899	767.561	661.449	86,2
Skupni učinek inšpekcije	47.414.228	41.858.369	61.755.875	69.501.110	65.994.045	95,0

TROŠARINE

Trošarine so prihodek državnega proračuna. V letu 2020 je v strukturi javnofinančnih prihodkov njihov delež znašal 8,1 %. V letu 2020 je Finančna uprava RS pobrala neto 1.314.431.742 € trošarin, kar je za 14,8 % manj kot v letu 2019 in za 15,7 % manj kakor v letu 2018, kar pripisujemo upadu gospodarske aktivnosti zaradi epidemije.

Preglednica 47: Znesek pobranih trošarin, v €

	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Trošarine od energentov in električne energije	1.017.134.019	1.009.062.632	798.533.987	79,1
Trošarina od alkohola in alkoholnih pijač	118.480.099	117.695.600	110.368.111	93,7
Trošarina od tobaknih izdelkov	424.153.021	416.533.392	405.529.643	97,3
Skupaj	1.559.767.138	1.543.291.624	1.314.431.742	85,2

V letu 2020 je bilo 10.876 prejetih obračunov za trošarine, kar je 9,9 % manj kakor v letu 2019. Zmanjšanje števila obračunov gre pripisati dejstvu, da je bilo v letu 2019 več predloženih obračunov razlike trošarine za drobno rezani tobak in cigarete zaradi zvišanj trošarine za tobakne izdelke ter zvišanj drobnoprodajne cene cigaret in drobno rezanega tobaka, glede na leto 2020. V letu 2020 je bilo 1.322 prejetih dokumentov prijav/spremembe/prenehanja opravljanja dejavnosti in izbrisa trošarinskih zavezancev po uradni dolžnosti in 3.353 dokumentov napovedi prejema trošarinskih izdelkov iz druge države članice in napovedi odpreme pošiljke v drugo državo članico, ki se uporabljata za spremljanje gibanja trošarinskih izdelkov s plačano trošarino. V letu 2020 je bilo prejetih 1.130 vlog za začasno pooblaščenega prejemnika, 20 zahtevkov za odobritev lokacije neposredne dobave ter 202 predloženih poročil o nabavi in porabi trošarinskih izdelkov brez plačila trošarine.

Preglednica 48: Število prejetih dokumentov v trošarinskih postopkih, vključenih v IS E-TROD

	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Obračuni	10.027	12.067	10.876	90,1
Prijave/spremembe/prenehanja/izbrisi trošarinskih zavezancev	881	999	1.322	132,3
Mali proizvajalci žganja – odločbe ⁶	-	-	-	-
Napovedi prejema in napovedi odpreme pošiljk trošarinskih izdelkov s plačano trošarino iz/v druge države članice ⁷	3.002	3.499	3.353	95,8
Zahtevki za odobritev oz. spremembo količin trošarinskih izdelkov brez plačila trošarine ⁸	155	189	187	98,9
Vloge za začasno pooblaščenega prejemnika ⁹	-	866	1.130	130,5
Vloge za lokacije neposredne dobave ¹⁰	-	36	20	55,5
Poročila o nabavi in porabi trošarinskih izdelkov brez plačila trošarine ¹¹	-	195	202	103,6

⁶ V letu 2018 in naprej v skladu z ZTro-1 za male proizvajalce žganja ni več določene odmere trošarine z odločbo.

⁷ Dokumenta sta bila vključena v IS E-TROD 22. februarja 2017.

⁸ Dokument je bil vključen v IS E-TROD v decembru 2018.

⁹ Dokumenti so bili vključeni v IS E-TROD v letu 2019.

¹⁰ Dokumenti so bili vključeni v IS E-TROD v letu 2019.

¹¹ Dokumenti so bili vključeni v IS E-TROD v letu 2019.

Vračila trošarine na podlagi vloženih zahtevkov

Zakon o trošarinah omogoča pod določenimi pogoji vračilo trošarine na podlagi vloženega zahtevka. V letu 2020 je bilo vloženih 64.249 zahtevkov za vračilo trošarine, s skupnim zneskom vrátil 65.832.969 €. Največji delež predstavlja vračilo trošarine za komercialni prevoz in vračilo trošarine za kmetijsko-gozdarsko mehanizacijo za fizične osebe. V primerjavi z letom 2019 so se vračila na letni ravni znižala za 6.754.122,36 € oziroma za 9 %.

Preglednica 49: Število rešenih zahtevkov in znesek vrnjene trošarine

Vračilo	2018		2019		2020 ⁷	
	Število zahtevkov	Znesek v €	Število zahtevkov	Znesek v €	Število zahtevkov	Znesek v €
Trošarina za komercialni prevoz	22.684	34.527.629	22.684	34.527.629	25.610	32.204.432
Trošarina za industrijsko-komercialni namen	4.448	7.557.548	4.448	7.557.548	4.744	7.073.221
Trošarina za kmetijsko - gozdarsko mehanizacijo za pravne osebe	427	815.133	427	815.133	550	917.966
Trošarina za kmetijsko - gozdarsko mehanizacijo za fizične osebe (letni zahtevki za 2016 in 2018) ¹²	31.928	20.097.834	31.928	20.097.834	32.137	19.098.734
Zahtevek za vračilo trošarine - ostali zahtevki	1.249	4.371.989	1.249	4.371.989	1.208	6.538.616
Skupaj	60.736	67.370.133	60.736	67.370.133	64.249	65.832.969

Upravno sodelovanje na področju trošarin na podlagi Uredbe Sveta (ES) št. 389/2012 o upravnem sodelovanju na področju trošarin in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 2073/2004

Finančna uprava RS sodeluje s pristojnimi upravami držav članic EU. V sistemu preverjanja prejema pošiljke v namembni državi lahko centralni urad za zvezo države članice zahteva informacije od centralnega urada druge države članice med gibanjem trošarinskih izdelkov ali po njem. Posamezna država članica lahko pošlje drugi državi članici zahtevek za dodatno preverjanje dovoljenj oseb, ki lahko poslujejo v režimu odloga, ko potrebuje dodatne informacije oziroma potrditev podatkov. Države članice si med seboj izmenjujejo zahtevke za informacije potrebne za pravilno uporabo zakonodaje s področja trošarin vključno z vsemi informacijami, ki se nanašajo na konkretni primer ali primere v zvezi z gibanjem trošarinskega blaga v Uniji. Vse informacije se izmenjujejo elektronsko, v letu 2020 pa je bilo 47 prejetih in 22 poslanih zahtev.

Na podlagi prejetih informacij in zahtev s strani drugih držav članic so bila opravljena preverjanja in v določenih primerih ugotovljeno, da prejemniki/pošiljatelji blaga v Sloveniji niso izvedli zakonsko predpisanih postopkov ob prejemu/odpremi trošarinskih izdelkov, zato so bili pozvani k odpravi nepravilnosti v smislu predložitve obračuna, popravka vrste in količine prejetega blaga ali pa primeri posredovani pristojni notranji organizacijski enoti Finančne uprave RS, ki je v skladu s pooblastili izvedla nadaljnji postopek preiskave oziroma inšpekcijskega nadzora. Enako velja za informacije, ki so bile posredovane drugim državam članicam. Na podlagi informacij oziroma zahtev Finančne uprave RS so v primeru odkritih nepravilnosti v drugi državi članici izvedli postopke odmere trošarine oziroma izvedli nadaljnji postopek nadzora.

⁷ V letu 2020 so podatki pridobljeni po novem kriteriju zajema podatkov in sicer datuma vročitve odločbe v primerjavi z letom 2018 (enako kot pretekla leta), ko so podatki pridobljeni po kriteriju davčno obdobje.

¹² Letni zahtevki se vlagajo za preteklo leto.

Nadzor nad gibanjem trošarinskih izdelkov v sistemu EMCS

Trošarinski izdelki se lahko znotraj Evropske unije gibajo v režimu odloga plačila trošarine med gospodarskimi subjekti, ki imajo dovoljenje pristojnih organov države članice za poslovanje v režimu odloga plačila trošarine. Za namene spremljanja in nadzora gibanj v režimu odloga plačila trošarine med državami članicami Unije je od leta 2011 obvezna uporaba informacijskega sistema EMCS. Informacijski sistem SIEMCS se od 1. 9. 2019 neobvezno uporablja tudi za namene spremljanja in nadzora gibanj v režimu odloga plačila trošarine znotraj Slovenije.

V letu 2020 je bilo v sistemu SIEMCS zabeleženih 122.569 pošiljk trošarinskih izdelkov v režimu odloga plačila trošarine, od tega se 110.950 pošiljk nanaša na gibanje med Slovenijo in drugimi državami članicami, 6.947 pošiljk na gibanje v režimu odloga plačila trošarine za trošarinsko blago, ki je poslano v izvoz preko ozemlja druge države članice ter 4.672 pošiljk za gibanja znotraj Slovenije.

Preglednica 50: Gibanja trošarinskih izdelkov v SIEMCS

SIEMCS	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Odpreme iz Slovenije	87.318	95.217	76.765	80,6
Prejemi v Slovenijo	37.163	37.240	34.185	91,8
Skupaj med državami članicami	124.481	132.457	110.950	83,8
Gibanja znotraj Slovenije ¹³	-	771	4.672	606,0
Odpreme v izvoz	7.133	7.242	6.947	95,9
Skupaj	131.614	140.470	122.569	87,3

V aplikaciji SIEMCS je bilo v letu 2020 zabeleženih 76.765 odprem iz trošarinskega skladišča v Sloveniji v druge države članice. Iz drugih držav članic je bilo poslanih v Slovenijo 34.185 pošiljk. V primerjavi z letom 2019 se je v letu 2020 število pošiljk trošarinskih izdelkov v režimu odloga plačila trošarine v EMCS znižalo za 12,7 %.

V letu 2020 je Finančna uprava RS zabeležila 2.708 pošiljk trošarinskih izdelkov, ki so se znotraj Slovenije gibale v režimu odloga plačila trošarine z uporabo papirnega trošarinskega dokumenta.

Nadzor

V letu 2020 je Finančna uprava RS na področju nadzora trošarin izvajala sprotne in naknadne kontrole, inšpekcijski nadzor ter nadzor s strani mobilnih oddelkov.

V letu 2020 je bilo na področju trošarin izvedenih 211.718 sprotnih kontrol, finančni učinek izvedenih kontrol je znašal 37.245.993 €. Sprotne kontrole so bile usmerjene v nadzorne aktivnosti registracije in poslovanja trošarinskih zavezancev, izdaje dovoljenj, obravnave obračunov in zahtevkov za vračilo trošarine, spremljanje gibanja trošarinskih izdelkov ter preverjanje izpolnjevanja drugih pogojev in meril, ki jih nalagajo predpisi s področja trošarin, na podlagi katerih se priznavajo določene pravice, statusi ter druge ugodnosti. Največ opravljenih sprotnih kontrol je bilo izvedenih na področju nadzora gibanja trošarinskih izdelkov v režimu odloga plačila trošarine ter na področju vračil trošarine. Največ ugotovljenih nepravilnosti se je nanašalo na neupravičene zahtevke za vračilo trošarine v skladu z 19. členom ZTro-1, kot posledica nepravilno vpisanih količin ali neustreznih dokazil, na vračila trošarine za kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo za fizične osebe, vračila trošarine za energetska podjetja, vračila trošarine za komercialni prevoz ter na vračila trošarine za industrijsko-komercialni namen. Finančni učinek sprotnih kontrol na področju vračil predstavlja tudi največji delež finančnih učinkov sprotnih kontrol na vseh področjih trošarin (97 %).

¹³ Gibanja znotraj Slovenije so bila v SIEMCS vključena 1. 9. 2019.

V letu 2020 je bilo v okviru inšpekcijskega nadzora in naknadnih kontrol izvedenih skupno 139 nadzorov, od tega 52 naknadnih kontrol in 87 inšpekcijskih nadzorov. V inšpekcijskih nadzorih je bilo ugotovljeno povečanje davčnih obveznosti v znesku 335.480,79 €, v okviru naknadnih kontrol pa je znašal finančni učinek ugotovljenih nepravilnosti 25.009,58 €.

Inšpekcijski nadzori na področju trošarin so bili usmerjeni v preverjanje glede upravičenosti do vračila trošarine, predvsem za industrijsko – komercialni namen in komercialni prevoz. Nadalje so se nadzori izvajali tudi glede tveganja premalo plačane trošarine po obračunih, najpogosteje za alkohol, alkoholne pijače, pivo ter za električno energijo. Preverjala so se tudi trošarinska dovoljenja ter področje uporabe energentov in električne energije za namene, za katere se ne plača trošarina. Največ nepravilnosti je bilo ugotovljenih na področju obračunavanja trošarine za električno energijo in pivo, pri vračilih trošarin pa izstopajo nepravilnosti na področju vračila za komercialni prevoz ter za industrijsko – komercialni namen. Nekaj nepravilnosti in neskladij je bilo ugotovljenih tudi v nadzoru dovoljenj in pri preverjanju oprostitev plačila trošarine.

V naknadnih kontrolah na področju trošarin je bil pretežni del nadzorov izveden nad izpolnjevanjem pogojev iz trošarinskih dovoljenj, v skladu z letnim načrtom, manjši del nadzorov pa je bil izveden nad pravilnim vlaganjem obračunov trošarin (za pivo, alkohol in alkoholne pijače). Posledično je bilo tudi največ nepravilnosti ugotovljenih na področju neizpolnjevanja pogojev iz dovoljenj.

Na področju trošarin so uslužbenci mobilnih oddelkov opravili skupno 6.316 nadzorov. Nadzori so bili usmerjeni na področje odkrivanja nezakonitih pošilk energentov in mazalnih olj, nezakonitega ravnanja in kršitev obveznosti s trošarinskim blagom (tobak, tobačni izdelki in alkohol) in preverjanju namenske uporabe energentov. Z namenom odkrivanja in preprečevanja nadaljnjih goljufij predvsem na področju tobaka in tobačnih izdelkov ter mazalnih olj deluje tudi posebna skupina inšpektorjev in preiskovalcev, ki je v letu 2020 zasegla 20.000 kg neprijavljenega energenta, 32.360 kg rezanega tobaka in odkrila nezakonito proizvodnjo drobno rezanega tobaka.

Preglednica 51: Aktivnosti in rezultati nadzora trošarin

	2016	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število opravljenih sprotnih kontrol	200.815	214.453	218.438	233.389	211.718	90,7
Znesek ugotovljenih obveznosti v sprotnih kontrolah, v €	9.846.405	11.939.577	8.972.050	12.048.046	37.245.993	309,1
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)	107	106	138	139	88	63,3
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, (z odločbo) v €	660.976	198.496	573.692	231.570	282.472	122,0
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	-	32.662	174.425	99.799	32.339	32,4
Znesek samoprijav na osnovni inšpekcijskih pregledov, v €	-	-	-	4.934	20.670	418,9
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, v €	660.976	231.158	748.117	336.304	335.481	99,8
Število opravljenih naknadnih kontrol	141	129	185	49	52	106,1
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti v naknadnih kontrolah, v €	102.966	52.346	52.219	23.291,92	25.010	107,4

CARINE

V letu 2020 je Finančna uprava RS pobrala za 102.387.423 € prihodkov iz naslova carin in drugih davkov na mednarodno trgovino, kar je za 3,8 % več kakor v letu 2019. V strukturi javnofinančnih prihodkov znaša delež carin in drugih davkov na mednarodno trgovino 0,6 %. Carine in drugi davki na mednarodno trgovino (izravnalne in protidampinške dajatve) so izvirni prihodek Evropske unije in se štejejo za tradicionalna lastna sredstva Evropske unije. Od teh davkov država članica zadrži 20 % za stroške pobiranja, 80 % pa se vplača v proračun Evropske unije. Znesek tradicionalnih lastnih sredstev, ki jih je Slovenija vplačala v proračun Evropske unije, je v letu 2020 znašal 77.914.991 €.

Blagovno carinjenje

V letu 2020 je bilo sprejetih 790.995 carinskih deklaracij oziroma 1.958.842 blagovnih postavk v teh deklaracijah. Število deklaracij je v primerjavi z letom 2019 nižje za 1,6 %, število postavk pa za 4,6 %.

Preglednica 52: Podatki o carinskih deklaracijah in blagovnih postavkah

	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število carinskih deklaracij	787.901	803.896	790.995	98,4
Število blagovnih postavk	1.967.515	2.053.980	1.958.842	95,4

Od leta 2011 dalje velja obveznost, da gospodarski subjekti predložijo elektronsko vstopno skupno deklaracijo (VSD) oziroma elektronsko izstopno skupno deklaracijo (ISD). V letu 2020 je bilo vloženih 516.108 VSD in 76 ISD.

Uvoz

V letu 2020 je bilo ob uvozu¹⁴ sprejetih 387.076 deklaracij, kar predstavlja 48,9 % vseh sprejetih (uvoznih in izvoznih) deklaracij v tem obdobju, ki so vsebovale 729.180 blagovnih postavk oziroma 37,2 % vseh blagovnih postavk.

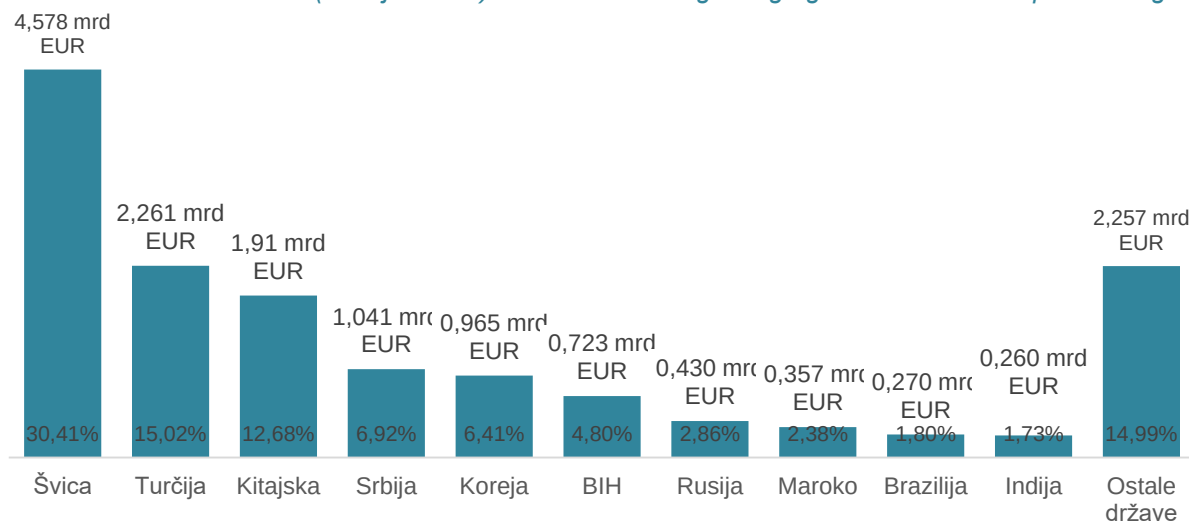
Preglednica 53: Podatki o uvozu

	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število vloženih deklaracij	380.166	387.358	387.076	99,9
Število blagovnih postavk	704.706	731.924	729.180	99,6
Statistična vrednost blaga, v €	11.894.404.880	14.610.512.882	15.056.603.568	103,1
Skupna neto masa blaga v tonah	10.438.876	10.619.364	9.592.703	90,3

Največ blaga je bilo uvoženega iz Švice, Turčije, Kitajske, Srbije in Južne Koreje. Vrednost uvoza iz teh držav predstavlja 77,4 % celotnega uvoza.

¹⁴ Upoštevani so vsi uvozni postopki.

Slika 7: Statistična vrednost (v milijardah €) in delež uvoženega blaga glede na državo odpreme blaga

Največ se je uvozilo zdravil (25,8 %), sledi uvoz avtomobilov in drugih motornih vozil (10 %), olj (4,1 %), heterociklične spojine (3,1 %) motornih vozil za prevoz blaga (3 %) in električne energije (2,1 %).

Ob uvozu blaga je največ obračunanega DDV od uvoza (dobrih 93 %), sledijo carina, druge dajatve (davek na motorna vozila), trošarine in okoljske dajatve.

Slika 8: Obračunane dajatve in delež ob uvozu blaga po vrsti dajatev

Pri uvoznih postopkih je v letu 2020 s Finančno upravo RS poslovalo 11.699 slovenskih podjetij (4,7% več v primerjavi z letom 2019), od teh jih je 45,8% uporabljalo poenostavitve; dovoljenja za poenostavljene postopke in carinjenje z odobrenega kraja predložitve blaga.

Poenostavljen način plačevanja DDV od uvoza

DDV od uvoza se lahko obračuna in plača s carinsko deklaracijo, kot bi bil uvozna dajatev, lahko pa uvozniki uporabijo poenostavljen način plačevanja, tako da plačilo DDV opravijo preko obračuna DDV. Delež deklaracij, pri katerih je bil v letu 2020 DDV od uvoza izkazan v obračunu DDV znaša 69,7% celotnega uvoza in predstavlja 89,7 % statistične vrednosti uvoženega blaga. Delež uvoznikov, ki so v letu 2020 uporabljali navedeni način plačevanja DDV, znaša 21,6 %, pri čemer je delež obračunanega uvoznega DDV, izkazanega preko obračuna DDV kar 92,6 %.

Preglednica 54: Podatki o uvozu blaga in o uvozu blaga, ki se izkaže v obračunu DDV (postopek 40 G)

	Postopek 40, 41	Postopek 40 (G)	Delež postopka 40 (G)
Statistična vrednost, v €	9.840.708.459	8.825.744.355	89,7%
Število deklaracij	283.030	197.163	69,7%
Število postavk	512.517	355.942	69,5%
Neto masa (kg)	4.780.416.980	3.940.465.213	82,4%
Obračunane dajatve, v €	1.599.914.276	1.473.584.833	92,1%
Obračunana carina (Axx), v €	61.704.988	53.368.622	86,5%
Obračunan DDV (B00), v €	1.530.306.147	1.416.697.653	92,6%
Število uvoznikov	33.093	7.138	21,6%

Postopek 42

Pri uvozu se pogosto uporabljata tudi t.i. postopka 42 in 63. Ta postopka omogočata, da se blago sprost v prosti promet v Sloveniji, medtem, ko je blago oproščeno plačila DDV, ker uvoznik opravi plačila oproščeno dobavo blaga prejemniku v drugo državo članico EU.

V letu 2020 je bil delež uvoznikov, ki so carinili blago po postopku 42 in 63 6,93 %, pri čemer sta postopka predstavljala kar 38,08 % vse obračunane carine in 30,03 % statistične vrednosti blaga.

Preglednica 55: Podatki o uvozu blaga in postopku 42 in 63

	Skupaj uvoz	Postopek 42, 63	Postopek 42, 63 (delež glede na skupni uvoz)
Statistična vrednost, v €	15.056.232.754	4.521.821.454	30,0%
Število deklaracij	387.076	76.191	19,7%
Število postavk	729.180	168.031	23,0%
Neto masa (kg)	9.592.703.334	2.715.630.738	28,3%
Obračunane dajatve, v €	1.668.581.978	38.907.549	2,3%
Obračunana carina (Axx), v €	102.176.659	38.907.549	38,1%
Število uvoznikov	35.877	2.487	6,9%

Preglednica 56: Podatki o postopku 42 in 63 po letih

	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Statistična vrednost, v €	4.941.713.995	5.010.416.847	4.521.821.454	90,2
Število deklaracij	76.249	76.747	76.191	99,3
Število postavk	166.575	172.064	168.031	97,7
Neto masa (kg)	2.924.987	3.000.059	2.715.631	90,5
Obračunane dajatve, v €	35.334.487	38.689.816	38.907.549	100,1
Obračunana carina (Axx), v €	35.325.436	38.689.816	38.907.549	100,1
Število uvoznikov	2.480	2.524	2.487	98,5

Problematika podvrednotenja blaga

Finančna uprava RS je tudi v letu 2020 posvetila veliko pozornosti problematiki podvrednotenja blaga, ki so jo zaznale vse države članice EU. Z namenom poenotenja prakse pri vrednotenju blaga je tako Finančna uprava RS v okviru strategije nadzora podvrednotenja blaga nadaljevala z delom delovne skupine za izvedbo ukrepov po inšpekcijskem nadzoru Evropske komisije s področja strategije kontrol na področju carinske vrednosti blaga. Izvedla je tudi sestanek in pregled dokumentov s stališča pravilnosti carinske vrednosti blaga z novim velikim uvoznikom.

Izvoz

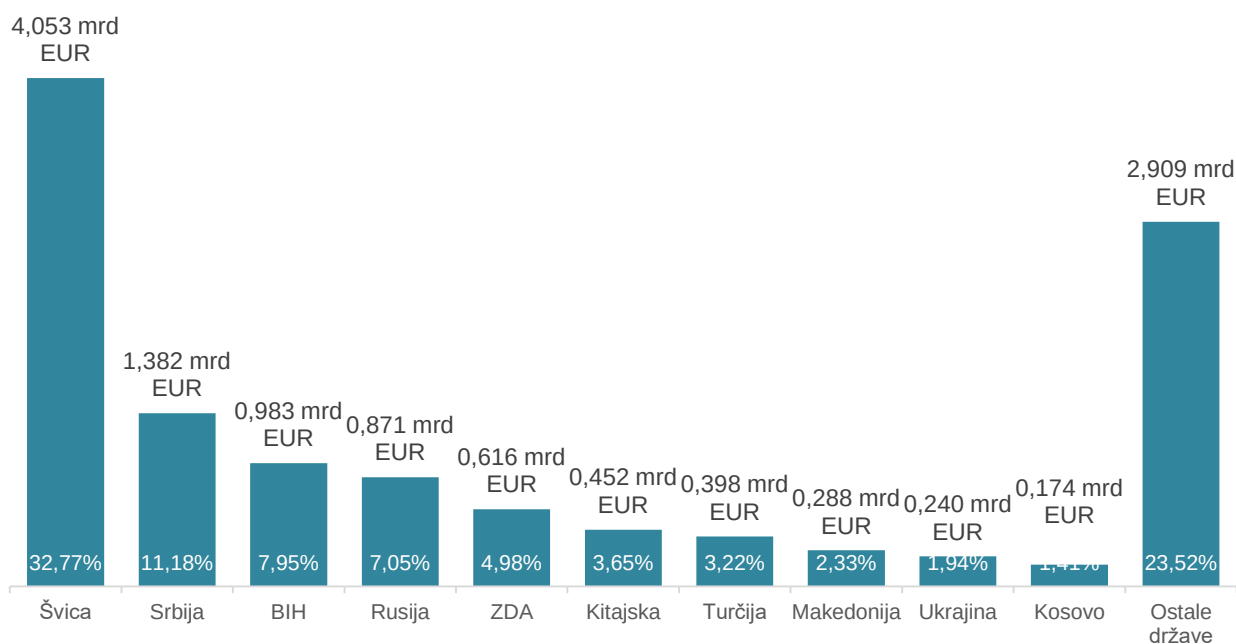
V letu 2020 je bilo ob izvozu¹⁵ sprejetih 403.919 deklaracij, kar predstavlja 51,0 % vseh sprejetih (uvoznih in izvoznih) deklaracij v tem obdobju, te pa so vsebovale 1.229.662 blagovnih postavk oziroma 62,8 % vseh blagovnih postavk.

Preglednica 57: Podatki o izvozu

	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število vloženih deklaracij	407.735	416.538	403.919	96,9
Število blagovnih postavk	1.262.809	1.322.056	1.229.662	93,0
Statistična vrednost blaga, v €	8.986.307.547	11.069.324.727	12.371.564.301	111,8
Skupna neto masa blaga v tonah	3.803.237	4.071.978	4.176.316	102,6

V letu 2020 je bilo največ blaga izvoženega v Švico (32,8 %), v Srbijo (11,8 %), Bosno in Hercegovino (8,0 %), sledita Rusija (7,0 %) in Združene države Amerike (5,0 %).

Slika 9: Statistična vrednost (v milijardah EUR) in delež izvoženega blaga glede na namembno državo izvoženega blaga

Podobno kot pri uvozu se je izvozilo največ zdravil (37,73 %), sledi izvoz avtomobilov in drugih motornih vozil (4,46 %), električne energije (2,41 %), lesa (1,91 %) ter papirja in kartona (0,90 %).

Pri izvoznih postopkih je s Finančno upravo RS poslovalo 7.044 slovenskih podjetij (za 3,5 % manj kakor v letu 2019). Vseh podjetij, ki so bila v letu 2020 udeležena v carinskih posle, je bilo 14.595 (7,2 % več kot v letu 2019).

V letu 2020 so slovenski izstopni uradi potrdili izstop 453.120 izvoznim pošiljkam.

¹⁵ Upoštevanji so vsi izvozni postopki.

Preglednica 58: Število potrjenih izstopov izvoznih pošilk v Sloveniji

	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Potrditve izstopa izvoznih pošilk	485.994	420.294	453.120	107,8

Tranzit

V letu 2020 je bilo v Sloveniji začeti 192.495 tranzitnih postopkov, vloženih tranzitnih deklaracij po poenostavljenem postopku je bilo 129.674 oz. 67,4 % vseh začeti tranzitnih postopkov. Končanih tranzitnih postopkov je bilo 175.621, od tega tranzitnih deklaracij s poenostavljenimi postopki 154.904 oz. 88,2 % vseh končanih tranzitnih postopkov.

Preglednica 59: Začeti in končani tranzitni postopki v Sloveniji

	Število tranzitnih deklaracij			
	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Začeti NCTS	204.924	198.144	192.475	97,1
- od tega redni postopek	101.078	69.603	60.287	86,6
- od tega poenostavljeni postopek	100.379	125.726	129.674	103,1
- od tega TIR/NCTS	3.467	2.815	2.514	89,3
Začeti OTS (pomožni postopek)	6	7	20	285,7
Skupaj začeti NCTS	204.930	198.151	192.495	97,2
Končani NCTS	173.829	186.515	175.547	94,1
- od tega redni postopek	21.583	21.142	20.427	96,6
- od tega poenostavljeni postopek	151.760	164.980	154.904	93,9
- od tega TIR/NCTS	486	393	216	54,9
Končani OTS (pomožni postopek)	44	85	480	564,7
Skupaj končani NCTS	173.873	186.600	175.621	94,1

Poenostavljeni carinski postopki

Carinski zakonik Unije omogoča poenostavitve pri izvajanju formalnosti v carinskih postopkih. Te poenostavitve predstavljajo posebno ugodnost za gospodarske subjekte oz. imetnike dovoljenj za poenostavljene postopke, ker omogočajo hitrejšo izvedbo carinskega postopka in hitrejši prevzem blaga v podjetjih.

Konec leta 2020 je bilo veljavnih 426 dovoljenj za poenostavljene postopke.

Preglednica 60: Število in vrsta izdanih in veljavnih dovoljenj za poenostavljene postopke

Vrsta dovoljenja	Skupaj veljavni v 2018	Izdani v 2019	Skupaj veljavni v 2020	Izdani v 2020	Skupaj veljavni v 2020
Dovoljenje za status pooblaščenega pošiljatelja	47	20	52	3	55
Dovoljenje za vpis v evidence deklaranta pri izvozu	62	3	8	0	7
Dovoljenje za vpis v evidence deklaranta pri uvozu	85	11	33	1	34
Dovoljenje za odobren kraj predložitve blaga carini	110	44	165	6	170
Dovoljenje za status pooblaščenega prejemnika	156	40	151	6	155
Dovoljenje za poenostavljeno deklaracijo pri uvozu	5	2	5	0	5
Dovoljenje za poenostavljeno deklaracijo pri izvozu	1	0	0	0	0
Skupaj	466	120	414	16	426

Pooblaščen gospodarski subjekt (AEO)

Status pooblaščenega gospodarskega subjekta (AEO) prinaša gospodarskim subjektom, ki izpolnjujejo pogoje in merila, ugodnosti v obliki olajšanja carinskih kontrol glede varstva in varnosti in/ali poenostavitev v skladu s carinskimi predpisi. V letu 2020 je bilo izdano 8 novih dovoljenj za pooblaščenega gospodarskega subjekta (AEO), od tega 4 dovoljenja za carinske poenostavitve (AEOC), 2 dovoljenji pooblaščenega gospodarskega subjekta za carinske poenostavitve in varnost in varstvo (AEOF) in 2 dovoljenji za varnost in varstvo (AEOS). Na dan 31. 12. 2020 je bilo v Sloveniji skupaj 127 imetnikov dovoljenja AEO.

Dovoljenja za centralizirano carinjenje (CC)

V okviru postopka centraliziranega carinjenja lahko carinski organi gospodarskemu subjektu dovolijo, da na carinskem uradu, pristojnem v kraju, kjer ima ta oseba sedež, vloži carinsko deklaracijo za blago, ki se predloži carini v drugem carinskem uradu. Navedeno pomeni, da se carinska deklaracija vloži eni državi članici EU, blago pa predloži v drugi državi članici. Trenutno je veljavnih 15 dovoljenj za centralizirano carinjenje (v devetih primerih je država izdajateljica Slovenija, v ostala pa je vključena kot sodelujoča država).

Dovoljenje za uporabo splošnega zavarovanja

Splošno zavarovanje je zavarovanje za kritje zneska uvoznih in drugih dajatev, ki se pobirajo pri uvozu, v zvezi z dvema ali več operacijami, deklaracijami ali carinskimi postopki.

Pooblaščenemu gospodarskemu subjektu za carinske poenostavitve (AEOC) se znesek splošnega zavarovanja zmanjša na 30 % referenčnega zneska za nastali dolg. Vsem gospodarskim subjektom, ki izpolnjujejo predpisane pogoje, se lahko znesek zavarovanja zmanjša na 50 % ali 30 % referenčnega zneska za morebitni dolg ali celo odobri opustitev zavarovanja.

V letu 2020 je bilo izdanih 22 dovoljenj za uporabo splošnega zavarovanja. Skupaj je bilo na dan 31. 12. 2020 veljavnih 398 dovoljenj za uporabo splošnega zavarovanja.

Dovoljenja za odlog plačila zneska dajatev carinskega dolga

Carinski organ na podlagi zahtevka zadevne osebe odobri odlog plačila dajatev, pod pogojem, da je predloženo zavarovanje. Dovoljenje za odlog plačila zneska dajatev carinskega dolga omogoča odlog plačila z 10 na 30 dni. Konec leta 2020 je bilo veljavnih 365 dovoljenj za odlog plačila. V letu 2020 je bilo izdanih 13 dovoljenj.

Dovoljenja za carinsko skladiščenje in začasno hrambo blaga

Ob koncu leta 2020 je v Sloveniji veljavnih 67 dovoljenj za carinsko skladiščenje in 6 dovoljenj za upravljanje prostorov za začasno hrambo neunijskega blaga.

Intrastat – blagovna menjava med državami članicami

Zunanjetrgovinska statistika je eden pomembnih virov države za ugotavljanje njene gospodarske uspešnosti, nepogrešljiv vir podatkov pri načrtovanju gospodarske in denarne politike ter izhodišče pri zunanjetrgovinskih analizah, načrtovanjih in pogajanjih. Intrastat je sistem zajemanja statističnih podatkov o blagovni menjavi med državami članicami EU. Pri nas je bil intrastat uveden 1. maja 2004, ko je Slovenija postala članica EU. Nadomestil je zajemanje podatkov iz carinskih deklaracij.

Poročevalske enote lahko oddajo svoja Intrastat poročila, s pomočjo spletne aplikacije ali pa z računalniško izmenjavo podatkov. Poročanje s pomočjo spletne aplikacije je v porastu, zmanjšuje pa se računalniška izmenjava podatkov, kar je posledica enostavne in brezplačne uporabe spletne aplikacije.

V Intrastat poročajo podjetja, registrirana za namene DDV v Sloveniji, ko presežejo določen vrednostni prag poslovanja z drugimi državami članicami EU. Na dan 31. 12. 2020 je bilo takih podjetij 8.728.

Preglednica 61: Število prejetih in kontroliranih postavk

	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število Poročevalskih enot na dan 31.12.	8.461	8.464	8.728	103,1
Število vseh prejetih postavk	5.371.831	5.599.995	5.367.620	95,9
Število postavk za preverjanje	733.094	778.652	757.266	97,3

Carinski laboratorij

Carinski laboratorij je v letu 2020 pridobil nov instrument za določevanje vsebnosti alkohola v pivu z avtomatskim podajalnikom vzorcev, ki omogoča, da se meritve opravijo bistveno hitreje in vedno na enak način. Instrument deluje v sklopu že obstoječega instrumenta za določevanje gostote v alkoholu in alkoholnih pripravkih. Uporablja se predvsem za izvajanje kontrole nad trošarinskim blagom in za potrebe uvrščanja blaga v carinsko nomenklaturu, saj je višina dajatev odvisna od vsebnosti alkohola.

V carinskem laboratoriju je bilo v letu 2020 opravljenih 8100 preskusov različnih vzorcev blaga, na osnovi katerih je bilo v sektorju skupno izdelanih 1318 mnenj (1650 v letu 2019). Najvišji delež opravljenih preskusov predstavljajo laboratorijske analize trošarinskega blaga in sicer 32 % analize mineralnih olj, 30% analize alkohola in alkoholnih pijač ter 26 % analize prehranskih proizvodov. Carinski laboratorij sledi zahtevam standarda SIST EN ISO/IEC 17025 »Splošne zahteve za usposobljenost preskuševalnih in kalibracijskih laboratorijev«, ki vključujejo tudi zahteve za zagotavljanje kakovosti rezultatov preskusov.

Približno 10 % delež vseh opravljenih preskusov predstavljajo analize kontrolnih vzorcev, vzorcev medlaboratorijskih primerjav in analize vzorcev v postopku validacije metode.

Zaradi preverjanja pravilne uvrstitve blaga v carinsko nomenklaturu je Finančna uprava RS v letu 2020 izdala 576 mnenj o uvrščanju blaga. Za potrebe izvajanja kontrole nad trošarinskimi izdelki je bilo izdanih 509 mnenj, ter 233 mnenj za ugotavljanje namenske uporabe mineralnih olj.

Preglednica 62: Izdana strokovna mnenja po namenu

Izdana mnenja	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Mnenje o uvrščanju blaga v KN	743	603	576	95,5
Mnenje o trošarinskih izdelkih	730	867	509	58,7
Mnenje o vzorcih, vezanih na preiskave	138	180	233	129,4

Od 509 mnenj, vezanih na vzorce trošarinskega blaga, predstavljajo 54 % delež vzorci alkohola, denaturiranega alkohola in alkoholnih pijač, 39 % delež vzorci biodizla in mešanice dizel goriva z biodizlom, drugih naftnih derivatov,

vključno z odpadnimi mineralnimi olji in mazalnimi sredstvi, ter 7 % delež vzorci odvzeti zaradi kontrole doziranja markirnega indikatorja Solvent Yellow 124 k plinskem olju.

V okviru trošarinske kontrole nad naftnimi derivati je bilo izvedenih tudi 233 analiz vzorcev mineralnih olj, ki so jih uslužbenci mobilnih oddelkov odvzeli zaradi preverjanja namenske uporabe mineralnih olj. Večina teh vzorcev je bila odvzeta v okviru ciljnega nadzora namenske uporabe energentov na področju gradbene, kmetijske in gozdarske mehanizacije »REZERVOAR II.«, ki je potekal od začetka meseca julija do konca meseca septembra. Za vsak odvzeti vzorec se je izvedlo naslednjih šest analiz: vsebnost žvepla, vsebnost markirnega indikatorja Solvent Yellow 124, prisotnost in vsebnost biodizla, gostota, destilacija, ter plinsko kromatografski profil (prisotnost rastlinskih oz. baznih olj). Poleg analiz se je pri vsakem vzorcu določila tudi tarifna oznaka.

V letu 2020 se je nekoliko povečalo število mnenj za blago, ki se uvršča v poglavja od 1- 40 (hrana, kemikalije), ter za blago, ki se uvršča v poglavja od 41 – 67 poglavja (tekstil, obutev), medtem ko je bilo za tehnično blago iz poglavij 84, 85 in 90 izdanih precej manjše število mnenj.

Preglednica 63: Izdana mnenja po poglavjih kombinirane nomenklature

Izdana mnenja	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
01 do 24	203	137	178	129,9
25 do 40	285	177	156	88,1
41 do 67	78	86	114	132,6
68 do 81	107	68	49	72,1
82 do 97	70	135	79	58,5
Skupaj	743	603	576	95,5

Vzorci psihoaktivnih substanc, prepovedanih snovi v športu in drugih farmakološko aktivnih snovi

V letu 2020 je bilo analiziranih 58 vzorcev prepovedanih snovi v športu, ki jih za potrebe Policije izvaja carinski laboratorij. V 55 vzorcih je bila ugotovljena vsebnost anaboličnih steroidov, v 3 vzorcih pa deklarirane vsebnosti anaboličnih steroidov nismo dokazali.

Pri pregledu enega vzorca, deklariranega kot ginseng, je bila ugotovljena vsebnost farmacevtske učinkovine sildenafil, ki se uporablja za zdravljenje erektilne disfunkcije ter pljučne arterijske hipertenzije. Zdravila, ki vsebujejo sildenafil se izdajajo le na recept. V dveh vzorcih posušenih in zmletih listov koke, je bila z analizo potrjena in ugotovljena vsebnost kokaina. Pri petih vzorcih žele bonbonov za odrasle ter vzorcu posušenih delov industrijske konoplje, je bila poleg kanabidiola (CBD) ugotovljena tudi prisotnost psihoaktivne substance tetrahidrokanabinol (THC).

Vzorci tekstilnih izdelkov

V letu 2020 je carinski laboratorij za potrebe Tržnega inšpektorata izvedel dve analizi vzorcev tekstilnih izdelkov, ter preveril skladnost surovinske sestave v skladu z Uredbo (EU) št. 1007/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. 9. 2011 o imenih tekstilnih vlaken in s tem povezanim etiketiranjem in označevanjem surovinske sestave tekstilnih izdelkov ter razveljavitvi Direktive Sveta 73/44/EGS in direktiv 96/73/ES in 2008/121/ES Evropskega parlamenta in Sveta. V obeh analiziranih vzorcih (kopalni plašč in kopalna brisača) je surovinska sestava izdelka ustrezala navedbam na deklaraciji.

V letu 2020 je Finančna uprava RS sodelovala pri pripravi 21 uredb o uvrstitvi določenega blaga v kombinirano nomenklaturu, ki so bile objavljene v Uradnem listu EU.

Mednarodna dejavnost – medlaboratorijske preiskave

Carinski laboratorij se je v letu 2020, z namenom preverjanja usposobljenosti in zagotavljanja kakovosti rezultatov preskusov, uspešno udeležil treh medlaboratorijskih primerjav:

- medlaboratorijske primerjave za pivo v organizaciji Doemens Academy GmbH iz Nemčije,

- medlaboratorijske primerjave za vsebnost markirnega indikatorja »Solvent Yellow 124« v plinskem olju, v organizaciji Mreže evropskih carinskih laboratorijev (CLEN),
- medlaboratorijske primerjave na področju analitike ter uvrščanja tekstila, v organizaciji Mreže evropskih carinskih laboratorijev (CLEN).

Zaključna poročila medlaboratorijskih primerjav so pokazala, da je carinski laboratorij usposobljen za izvajanje teh analiz.

TARIC

TARIC ali integrirana tarifa Evropskih skupnosti (Tarif Intégrée de la Communauté) je podatkovna zbirka, v katero so vključeni vsi ukrepi, ki se nanašajo na skupno carinsko tarifo kakor tudi na trgovinsko in kmetijsko zakonodajo. Z integracijo in kodiranjem teh ukrepov TARIC zagotavlja enotno uporabo v vseh državah članicah EU. Hkrati daje vsem gospodarskim in drugim subjektom jasen pregled vseh ukrepov, ki jih je treba upoštevati ob uvozu v EU ali ob izvozu iz EU. Poleg ukrepov, ki so integrirani v TARIC, je v TARIC integrirana tudi nomenklatura TARIC, ki ima za osnovo kombinirano nomenklaturu in predstavlja nadaljnjo delitev blaga. Uporaba desetmestne številčne oznake TARIC in po potrebi dodatne oznake TARIC je obvezna v carinskih deklaracijah pri uvozu iz tretjih držav. TARIC ima svojo zakonsko osnovo v uredbi Sveta (EGS) št. 2658/87.

Na področju TARIC se je v letu 2020 opravljal širok nabor strokovno carinskih in informacijsko tehničnih nalog. Podatkovna baza TARIC vsebuje namreč veliko informacij, ki so nujno potrebne pri postopku uvoza in izvoza blaga, zato stranke dnevno potrebujejo pomoč pri razlagi predpisov v TARIC-u. V letu 2020 je bilo s tega področja postavljenih 4.259 vprašanj strank (4.230 v letu 2019). Daleč najpogostejše zastavljena vprašanja v letu 2020 so bila vprašanja o uvrščanju blaga v carinsko nomenklaturu, sledila so vprašanja o EORI registraciji in identifikaciji oseb, uvoznih dajatvah in njihovem izračunu, protidampingu, listinah o nadzoru, ki so bile potrebne pri uvozu določenih izdelkov iz železa, jekla in aluminija, carinskih postopkih, tarifnih kvotah, ukrepih v TARIC-u in prepovedih in omejitvah.

V podatkovno zbirko TARIC je bilo vneseno 5.881 zapisov (327 v letu 2019), ki so temeljili na nacionalnih predpisih in preverjenih 12.801 zapisov, ki so vsebovali EU ukrepe (7.764 v letu 2019). Pri kontroli napak in zamud ob avtomatski integraciji novosti v podatkovno bazo TARIC, je bilo zaznanih 55 odstopanj, ki so bila sporočena v Bruselj in naknadno popravljena. Kljub temu, da so v teh primerih zamujali podatki ali pa bili integrirani napačni podatki, ni bila sprejeta nobena deklaracija na napačni podlagi. Integrirani ukrepi so temeljili na 137 evropskih in 15 nacionalnih predpisih. Nacionalni zapisi so bili največkrat povezani s spremembami trošarine na energente in davkom na motorna vozila.

Protidamping

Protidampinška in protisubvencijska dajatev sta instrumenta zunanjetrgovinske zaščite, ki se uvedeta zaradi odpravljanja posledic dampinga in subvencioniranja, ki sta najpogostejši obliki nelojalne konkurence. V letu 2020 je bilo v Uradnem listu EU objavljenih 116 uredb vezanih na izvajanje protidampinških in protisubvencijskih ukrepov (106 v letu 2019). Glede na dogovor o izmenjavi podatkov med organi javne uprave je bilo na podlagi zaprosil Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, v letu 2020 posredovanih 13 mnenj (27 uredb) na osnutke novih protidampinških in protisubvencijskih uredb (36 v letu 2019).

V letu 2020 se je nadaljevalo tudi mesečno zajemanje in poročanje podatkov o uvozu blaga, ki je bilo predmet protidampinških in protisubvencijskih ukrepov. Evropski komisiji je bilo posredovanih 11.157 zapisov (v letu 2019 je bilo posredovanih 11.966).

Nadzorstvo

Pošiljanje podatkov Evropski komisiji preko sistema Nadzorstvo, ki jih uporablja za kreiranje različnih ekonomskih politik, je imelo poseben pomen tudi v letu 2020. V tem obdobju je bilo posredovanih 1.760.510 nadzorstvenih zapisov (v letu 2019 je bilo posredovanih 1.317.019 nadzorstvenih zapisov).

Tarifne kvote

Tarifna kvota je uvedena za določeno količino ali vrednost blaga, ki se lahko uvozi v določenem obdobju po znižani carinski stopnji. Ko je ta količina presežena, se blago še vedno lahko uvaža, vendar zapade plačilu običajne carinske stopnje. V letu 2020 je bilo poslanih 6.299 zahtevkov za črpanje tarifnih kvot v Bruselj (v letu 2019 je bilo poslanih 7.283 zahtevkov). Pri 6.159 zahtevkih je bila tarifna kvota dodeljena 100%, pri 80 zahtevkih je šlo za delno dodelitev in pri 59 zahtevkih tarifna kvota ni bila dodeljena, ker se je razpoložljiva količina med carinjenjem že izčrpala. V 6 primerih je bila vrnjena delna ali vsa količina dodeljene tarifne kvote, v enem primeru pa je bil preklican zahtevek za kvoto še pred dodelitvijo. Pri črpanju tarifnih kvot je šlo v 64,0 % primerih za uvoz blaga na slovenski trg, v 36,0 % pa za uvoz v drugo državo članico EU.

Količinsko je bilo največ zahtevkov vloženih za kvote s poreklom iz Južne Koreje, Srbije, Turčije, Ljudske republike Kitajske in Severne Makedonije. Glede vrsto in vrednost blaga močno izstopajo zahtevki za pločevino s kovinsko prevleko s poreklom iz Južne Koreje, ki se uporablja v avtomobilski industriji. Sledi vino v embalaži do 2 l s poreklom iz Severne Makedonije ter votli profili, prav tako iz Severne Makedonije. Sladka paprika iz Izraela je že vrsto let med najštevilčnejšimi kvotami, na petem mestu pa je nelegirana in druga vroče valjana pločevina in trakovi s poreklom iz Srbije.

Preglednica 64: Zahtevki za kvote

	Opis	Zahtevana količina v kg	Dodeljena količina v kg	Vrednost v €	Poreklo
KR	Južna Koreja	373.005.518,00	363.160.974,60	276.875.614,67	1.457
TR	Turčija	19.477.367,00	18.195.538,04	14.197.183,15	250
CN	Kitajska	13.827.592,00	13.611.343,00	20.550.426,34	522
MK	Severna Makedonija	13.810.462,00	13.798.997,20	8.626.320,06	1.260
IN	Indija	7.619.833,00	7.591.757,94	7.782.892,39	229
IL	Izrael	4.691.234,00	4.691.234,00	4.808.841,68	405
BA	Bosna in Hercegovina	4.329.605,00	4.328.720,30	2.167.499,85	235
EG	Egipt	1.954.230,00	1.928.134,85	2.868.258,57	58
TW	Tajvan	1.644.350,00	1.644.350,00	1.553.351,28	16
RU	Rusija	1.104.051,00	1.045.565,00	899.641,44	56
BY	Belorusija	344.438,00	344.438,00	175.120,62	21
UA	Ukrajina	288.492,00	288.492,00	647.962,77	17
CH	Švica	279.051,00	279.051,00	610.213,72	69
ID	Indonezija	202.528,00	202.528,00	442.361,01	6
TH	Tajska	143.125,00	143.125,00	153.246,20	1
MY	Malezija	132.739,00	132.739,00	264.257,61	14
KZ	Kazahstan	108.880,00	67.565,35	208.363,45	2
VN	Vietnam	103.081,00	101.276,82	214.207,13	6
US	ZDA	44.967,00	44.967,00	424.166,13	16
JP	Japonska	32.494,00	32.494,00	56.127,28	2
SG	Singapur	25.274,00	25.274,00	48.103,36	1
MX	Mehika	24.000,00	24.000,00	63.360,00	1
ME	Črna gora	18.584,00	18.584,00	56.787,25	15
BR	Brazilija	18.178,00	18.178,00	10.906,80	1

	Opis	Zahtevana količina v kg	Dodeljena količina v kg	Vrednost v €	Poreklo
NZ	Nova Zelandija	8.844,00	8.844,00	103.762,14	3
XK	Kosovo	1.984,00	1.984,00	4.200,80	2

Uvozna dovoljenja in listine o nadzoru

V petem letu izvajanja predhodnega nadzora, kot posledice trgovinskih vojn, Evropska komisija v mesecu maju ni več podaljšala uredbo, s katero je začasno uvajala predhodni nadzor za nekatere izdelke iz železa, jekla in aluminija. Posledično se je število izdanih listin o nadzoru za leto 2020 občutno zmanjšalo. Finančna uprava RS je izdala 396 listin o nadzoru (leta 2019 je bilo izdanih 1.482) in zavrnila ali zavrgla 61 zahtevkov. Veljavnost izdanih listin je bila v 22 primerih podaljšana še za dodatne štiri mesece. Po količini blaga je bila večina listin izdana za uvoz blaga po poreklu iz Srbije.

EORI

Za sistem registracije in identifikacije gospodarskih subjektov vključenih v carinsko poslovanje na področju EU se od 1. 7. 2009 uporablja sistem EORI. V letu 2020 je bilo vloženih 26 zahtevkov pravnih oseb iz tretjih držav za dodelitev številke EORI (34 v letu 2019). Od tega je bilo 23 zahtevkov pozitivno rešenih, eden je bil zavrnjen, ker stranka ni v roku odpravila pomanjkljivosti, v dveh primerih pa še čakamo dopolnitev vloge. Pravnim in fizičnim osebam iz Slovenije je bilo aktiviranih 312 EORI števil (276 v letu 2019). Vlogo za spremembo podatkov je vložilo 15 pravnih oseb.

Mnenje o uvrstitvi motornih vozil v carinsko nomenklaturu in DMV

V letu 2020 je Finančna uprava RS podala 117 mnenj (v letu 2019 je bilo 114 mnenj) o uvrstitvi večnamenskih motornih vozil v carinsko nomenklaturu, ki so bila potrebna za pravičen obračun DMV.

Poreklo blaga

Finančna uprava RS je v obdobju od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020 prejela v naknadno preverjanje 1025 dokazil o poreklu blaga, izdanih v Sloveniji. Tujim carinskim upravam je posredovala odgovore za 1228 dokazil o poreklu (za zahteve, prejete v letih 2020, 2019, 2018 in 2017); od teh je bilo 274 dokazil izdanih upravičeno, 421 dokazil neupravičeno ali delno neupravičeno, pri preverjanju 533 dokazil o poreklu pa je šlo za izbris podjetij iz sodnega registra.

Preglednica 65: Naknadno preverjanje dokazil o poreklu, izdanih v Sloveniji, prejetih v naknadno preverjanje, po državah

Država uvoza	Število dokazil v 2018	Število dokazil v 2019	Število dokazil v 2020
Albanija	0	1	2
Bosna in Hercegovina	143	54	42
Švica	5	2	1
Egipt	1	16	2
Izrael	0	2	118
Maroko	0	-	1
Japonska	-	-	1
Moldavija	1	8	
Črna Gora	2	2	15

Država uvoza	Število dokazil v 2018	Število dokazil v 2019	Število dokazil v 2020
Makedonija	7	9	7
Srbija	860	1.188	729
Tunizija	10	0	-
Turčija*	1	1	-
Ukrajina	4	75	106
Kosovo	0	1	1
Skupaj	1.034	1.359	1.025

Finančna uprava RS je v obdobju od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020 s strani finančnih uradov prejela predloge za naknadno preverjanje 101 dokazilo o poreklu blaga, izdanih v tujini; od teh je v naknadno preverjanje tujim carinskim organom poslala 83 dokazil o poreklu. Razlogi za preverjanje so bili: negativni rezultati preteklih preverjanj, verodostojnost dokazil in naključno preverjanje. Finančna uprava RS je prejela rezultate preverjanj za 122 v tujini izdanih dokazil (za zahteve, poslane v letih 2020 in 2019); od teh je bilo neupravičeno izdanih 76 dokazil, za katera je bil finančnim uradom podan predlog za naknadni obračun dajatev.

V države članice EU so bile poslane tudi 4 izjave dobaviteljev na notranjem trgu EU, odgovorov na zahteve za preverjanje le-teh še ni.

Preglednica 66: Naknadno preverjanje dokazil o poreklu blaga, izdanih v s strani tujih carinskih organov, v obdobju od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020, po državah

Država izvoza	Število dokazil
Bosna in Hercegovina	13
Bangladeš	3
Švica	2
Egipt	1
Indonezija	1
Izrael	2
Indija	4
Koreja	4
Makedonija	2
Filipini	7
Pakistan	1
Srbija	41
Ukrajina	1
Kosovo	1
Skupaj	83

Pooblašчени izvozniki (poreklo)

V letu 2020 je Finančna uprava RS izdala 16 novih dovoljenj pooblaščenim izvoznikom. Zaradi prenehanja poslovanja družb sta bili v letu 2020 razveljavljeni 2 dovoljenji. Na dan 31. 12. 2020 je bilo Sloveniji 269 pooblaščenih izvoznikov. Status pooblaščenega izvoznika – poreklo omogoča podjetju poenostavitev pri potrjevanju porekla blaga, status pooblaščenega izvoznika – A.TR. pa omogoča podjetju poenostavitev pri potrjevanju statusa unijskega blaga ob izvozu v Turčijo.

Sistem registriranih izvoznikov (sistem REX)

Sistem REX je sistem samopotrjevanja porekla blaga, kar pomeni, da izvozniki sami (in ne carinski organ) sestavljajo dokazila o poreklu. Če vrednost izdelkov v pošiljki ne presega 6.000 €, lahko dokazilo o poreklu sestavi izvoznik, ne glede na to, ali je registriran ali ne. Če pa vrednost izdelkov v pošiljki presega 6.000 €, lahko dokazilo o poreklu sestavi samo registrirani izvoznik.

V letu 2020 je bilo registriranih 41 izvoznikov, 1. registracija je bila razveljavljena. Na dan 31. 12. 2020 je bilo v Sloveniji 181 registriranih izvoznikov.

Skupna kmetijska politika

Skupna kmetijska politika je eden izmed ukrepov trgovinske politike, kjer carinska služba predvsem na področju izvoznih nadomestil, ki jih izvoznik pridobi pri izvozu določenih kmetijskih proizvodov v tretje države, opravlja predhodne fizične preglede in preglede zamenjave blaga. Namen izvoznih nadomestil je finančna podpora domačim proizvajalcem kmetijskih proizvodov, ki izvažajo na trge tretjih držav.

Višina izvoznih nadomestil je 0 €/100kg.

Nadzor

V Oddelku za analize in kontrole v Kopru je bila v letu 2020 opravljena ročna analiza tveganja za 251.223 vstopnih kontejnerskih pošiljk, kar je za 7 % manj kakor v letu 2019. Zmanjšanje gre pripisati predvsem dejstvu manjšega skupnega števila polnih vstopnih kontejnerskih pošiljk v primerjavi z letom 2019. Prav tako je bila, na podlagi sistemske analize tveganja, izvedena analiza tveganja nad 18.351 vstopnimi skupnimi deklaracijami, kjer je bil Koper deklariran kot urad prvega vstopa pošiljke v EU. Glede na leto 2019 to predstavlja 29 % povečanje izvedenih analiz

tveganja. Na podlagi ročne in sistemske analize tveganja je bilo v Luki Koper s skenerjem pregledanih 4.197 kontejnerjev, pri izvajanju kontrol s skenerjem pa se beleži 2 % učinkovitost. V letu 2020 se je tako uspešno preprečil vnos 12.720 kg prepovedane droge gamma-butyrolactone (GBL), 993.784 kos tablet za zdravljenje erektilne disfunkcije pakiranih v skupni teži 2.875 kg ter 8.357 kg neprijavljenega (tihotapljenega) drugega komercialnega blaga. Odkritih je bilo 421.755 kos ponarejenih izdelkov, katerih tržno vrednost se ocenjuje na 4.150.550 €.

Naknadne kontrole na področju carin so se v največji meri izvajale v zvezi s kontrolo izpolnjevanja pogojev iz carinskih dovoljenj, preverjanjem upravičenosti izdanih dokazil o poreklu blaga, pravilnostjo carinskih deklaracij (carinska tarifa in carinska vrednost) in izvajanjem ostalih carinskih postopkov. Največ nepravilnosti je bilo ugotovljenih v zvezi z napačnim uvrščanjem blaga v kombinirano nomenklaturu carinske tarife, napačnim izkazovanjem porekla blaga ob uvozu, neupravičeno izdanih dokazil o poreklu blaga, nepravilno obračunanim DDV-ju (po nižji stopnji 9,5% namesto po pravilni 22%) in protidampinških dajatev ter nepravilno prijavljeno vrednostjo blaga. Najvišji finančni učinek je bil obračunan pri preverjanju protidampinških dajatev v skupnem znesku 3.969.510 €. V okviru izvedenih 595 naknadnih kontrolah na carinskem področju je bilo ugotovljenih za 4.386.897 € dodatnih carinskih dajatev (tradicionalni lastnih sredstev).

Na področju carin je bil inšpekcijski nadzor pretežno osredotočen na preverjanje skladnosti uvoznih postopkov z EU zakonodajo, preverjanje uvrščanja blaga v kombinirano nomenklaturu carinske tarife, preverjanje pravilno prijavljene carinske vrednosti uvoženega blaga ter ustreznosti izpolnjevanja pogojev za postopek 42. Posebna pozornost je bila namenjena preverjanju ustreznosti carinske vrednosti blaga (podvrednotenja), kot so tekstil, obutev, torbice in kovčki, uvoženega iz Kitajske. V inšpekcijskih nadzorih so bili ugotovljeni primeri prijave nižje vrednosti blaga od dejanske, z namenom izogibanja plačila carinskih dajatev in DDV, napačnega uvrščanja blaga v kombinirano nomenklaturu carinske tarife ter nepravilnosti pri nadzoru carinskega postopka 42, kot posledica neizpolnjevanja pogojev za ta postopek. V letu 2020 je bilo s področja carin izvedenih 85 inšpekcijskih nadzorov in naknadno obračunanih 1.329.474 € carinskih dajatev (tradicionalni lastnih sredstev).

Uslužbenci mobilnih oddelkov so opravili 4.364 nadzorov po Zakonu o izvajanju carinske zakonodaje Evropske unije, pri čemer je bil nadzor usmerjen v preprečevanje in odkrivanje tihotapljenja blaga, ugotavljanje skladnosti spremljajoče dokumentacije z dejanskim statusom blaga, preverjanje verodostojnosti carinskih oznak in ugotavljanje drugih kršitev carinske zakonodaje. Največ odkritih kršitev se je nanašalo na nezakonit vnos blaga, namenjenega trgu EU, ki se zaradi razlik v obdavčitvi vnaša iz držav zahodnega Balkana ter omogočanje možnosti dostopa do blaga v prevoznih sredstvih, brez poškodovanja carinskih oznak.

Preglednica 67: Aktivnosti in rezultati nadzora carin

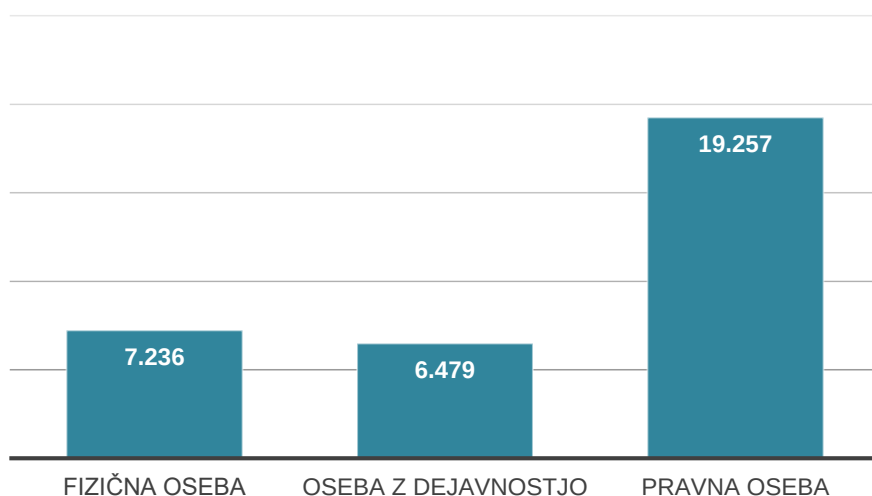
	2016	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)	101	85	66	113	85	75,2
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih (z odločbo), v €	43.125	57.852	15.005	231.636	1.329.474	673,9
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP-2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	-	-	-	41.368	-	-
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, v €	43.125	57.852	15.005	273.004	1.329.474	487,0
Število opravljenih naknadnih kontrol		449	527	412	592	143,7
Znesek ugotovljenih obveznosti v naknadnih kontrolah, v €		316.810	903.167	498.415	4.386.897	880,2

DAVEK NA MOTORNA VOZILA

Davek na motorna vozila (v nadaljevanju: DMV) v strukturi javnofinančnih prihodkov predstavlja 0,2 % delež. V letu 2020 je bilo pobranega za 33.237.154 €, to je za 26,5 % manj kot leta 2019. DMV je prihodek državnega proračuna.

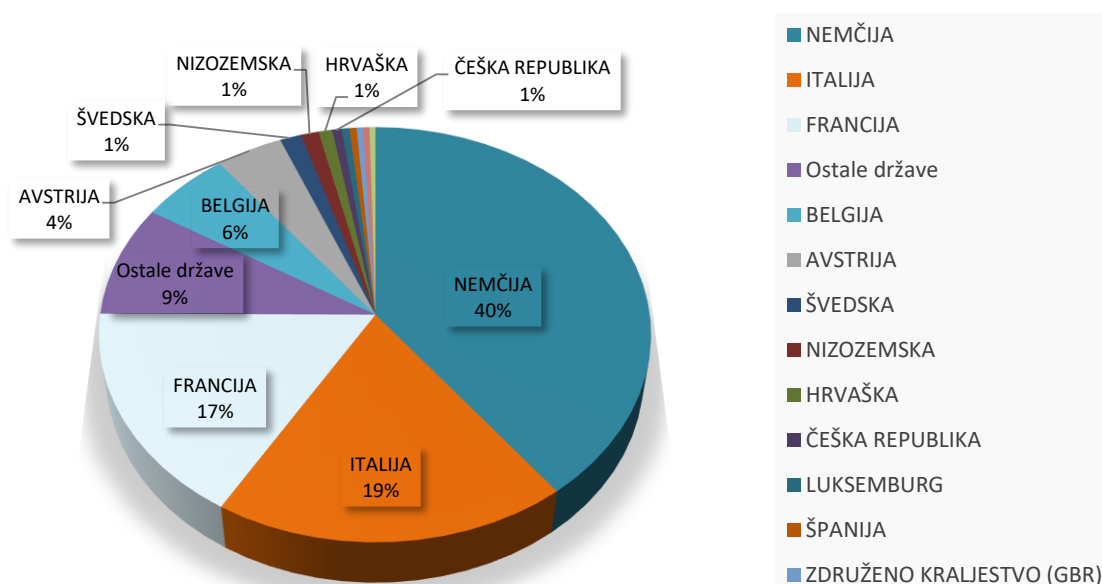
V letu 2020 je bilo prejetih 32.972 napovedi DMV (v letu 2019 42.081). Število opravljenih odmer v letu 2020 je znašalo 32.444 (v letu 2019 41.984), število prejetih zahtevkov za vračilo DMV je bilo 3.281 (v letu 2019 3.830) in število oddanih obračunov DMV je znašalo 1.089 (v letu 2019 1.172).

Slika 11: Število vloženih napovedi DMV

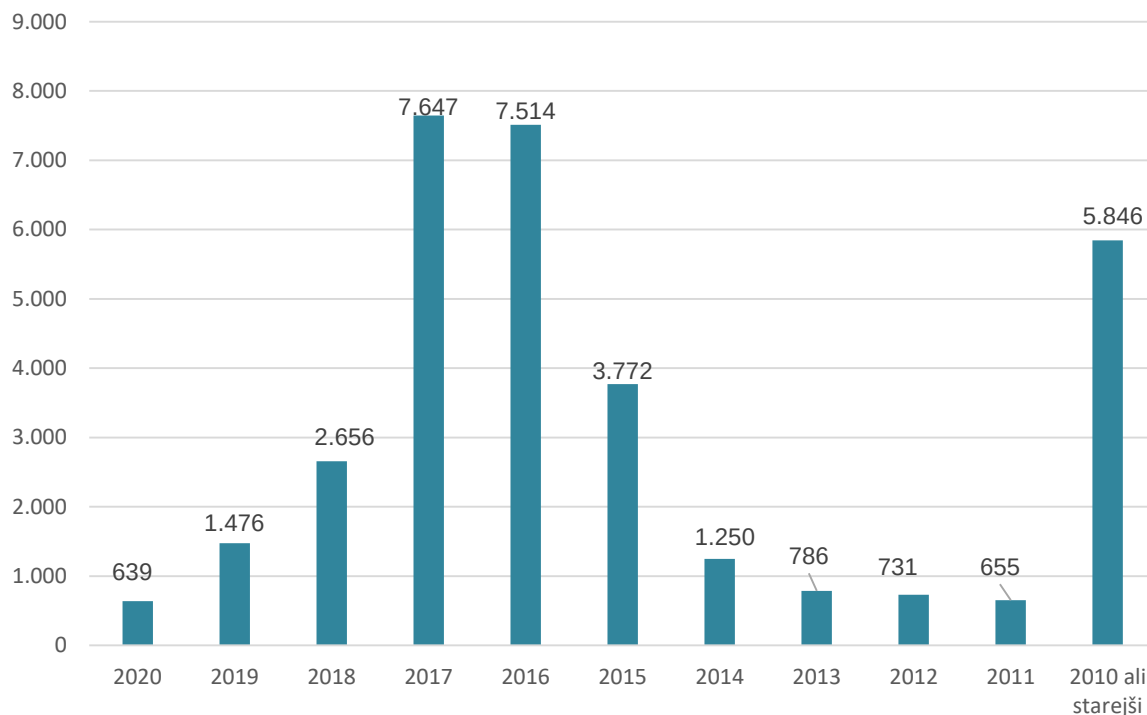
V letu 2020 je bilo prejetih 32.972 napovedi DMV (v letu 2019 42.081). Število opravljenih odmer v letu 2020 je znašalo 32.444 (v letu 2019 41.984), število prejetih zahtevkov za vračilo DMV je bilo 3.281 (v letu 2019 3.830) in število oddanih obračunov DMV je znašalo 1.089 (v letu 2019 1.172).

Slika 12: Pridobitve vozil po posameznih državah EU

40 % rabljenih vozil je bilo v Slovenijo pridobljenih iz Nemčije, sledita Italija (19 %) in Francija (17 %). Bolj podrobni podatki so razvidni iz spodnje slike.

Slika 13: Vložene napovedi DMV po letnikih vozil

Največ pridobljenih vozil je bilo letnik 2017 (23,2 %) in 2016 (22,8 %). Več kot 5.800 (17,7 %) vozil je bilo ob pridobitvi letnik 2010 ali starejši.

Nadzor

Finančna uprava RS je v letu 2020 v postopkih odmer DMV nadaljevala strožji nadzori nad morebitnimi utajami DDV iz naslova pridobitve rabljenih motornih vozil. Preprodajalci motornih vozil, ki pridobivajo vozila iz drugih držav članic EU, se ob nadaljnji prodaji vozila fizični osebi, z uporabo različnih shem, pogosto tudi s pomočjo ponarejene dokumentacije in slamnatih prodajalcev skušajo izogniti plačilu DDV v Sloveniji. S takšnim poslovanjem na račun neplačanega DDV lahko dosežejo nižje prodajne vrednosti rabljenih vozil, s tem pa pridobijo nepošteno konkurenčno prednost v primerjavi z davčnimi zavezanci, ki poslujejo zakonito. Postopki učinkovitega nadzora so lahko v teh primerih daljši, saj pogosto pravilnosti obdavčitve izvedenih transakcij ni mogoče preveriti brez mednarodne izmenjave podatkov, kar potem posledično vpliva tudi na daljše postopke odmere DMV. Brez plačila DMV pa vozila, pridobljenega iz tujine, ni mogoče registrirati. Da bi omogočili odmero DMV in hkrati omogočili učinkovit nadzor nad morebitnimi utajami DDV, Finančna uprava RS v primerih, ko se na podlagi predložene dokumentacije pojavi sum glede pravilne izpolnitve DDV obveznosti, pred odmero DMV zahteva zavarovanje izpolnitve DDV obveznosti iz naslova pridobitve rabljenega vozila. Ob predložitvi zavarovanja (gotovinski polog), je DMV odmerjen, s tem pa je omogočena registracija vozila, kljub temu, da vzporedno tečejo še postopki preverjanja morebitne utaje. Kadar na podlagi predložene dokumentacije ni suma na nepravilnosti glede izpolnitve DDV obveznosti, se odmera DMV izvede hitro in brez zahteve za zavarovanje izpolnitve DDV obveznosti.

Skupaj je bilo v letu 2020 na področju DMV opravljenih 33 inšpekcijskih nadzorov, v katerih je bilo ugotovljeno 2.933.497 € dodatnih davčnih obveznosti iz naslova DMV.

Od tega je bilo izvedenih 10 inšpekcijskih nadzorov v zvezi s tveganjem, da so bila pri dobavah nekaterih tipov kombiniranih vozil iz drugih držav članic v Republiko Slovenijo, nekatera vozila napačno uvrščena v kombinirano

nomenklaturu carinske tarife, in sicer kot tovorna vozila, namesto kot osebna vozila, posledično temu pa ni bil ustrezno obračunan DMV. Nepravilnosti so bile ugotovljene v 7 inšpekcijskih nadzorih, v katerih je bilo ugotovljeno za 2.344.727 € dodatnih davčnih obveznosti iz naslova DMV.

Uslužbenci mobilnih oddelkov so opravili 245 nadzorov pri pravnih in fizičnih osebah, ki so podale napoved za odmero DMV, v okviru katerih so predvsem opravljali ogled stanja vozil in usklajenosti dokumentacije z napovedjo, opravljali informativne razgovore z zavezanci, istočasno pa so ugotavljali morebitno opravljanje dela na črno, vezano na preprodaje vozil.

Iz spodnje preglednice je razvidno, da se je v letu 2020 število opravljenih kontrol glede na predhodno leto zmanjšalo za 16,6 %, kar je odraz manjše prodaje in pridobitev motornih vozil, povezane z epidemijo Covid19 (približno 28 % manj predloženih napovedi za odmero DMV). Davčni organ mora za vse predložene napovedi in zahtevke za vračilo opraviti formalno (ali je vloga popolna in ali vsebuje vse predpisane podatke in priloge, ki so potrebni za odločitev) in vsebinsko kontrolo (pravilna napoved, upravičenost do vračila). Na podlagi opravljenih kontrol je bilo ugotovljenih za 779.788 € učinka, kar predstavlja znižanje za 51,9 % glede na predhodno leto. Ta učinek se nanaša na dodatno ugotovljene obveznosti oziroma zavrnjene zahtevke za vračilo (delno ali v celoti).

Preglednica 68: Podatki na področju nadzora DMV

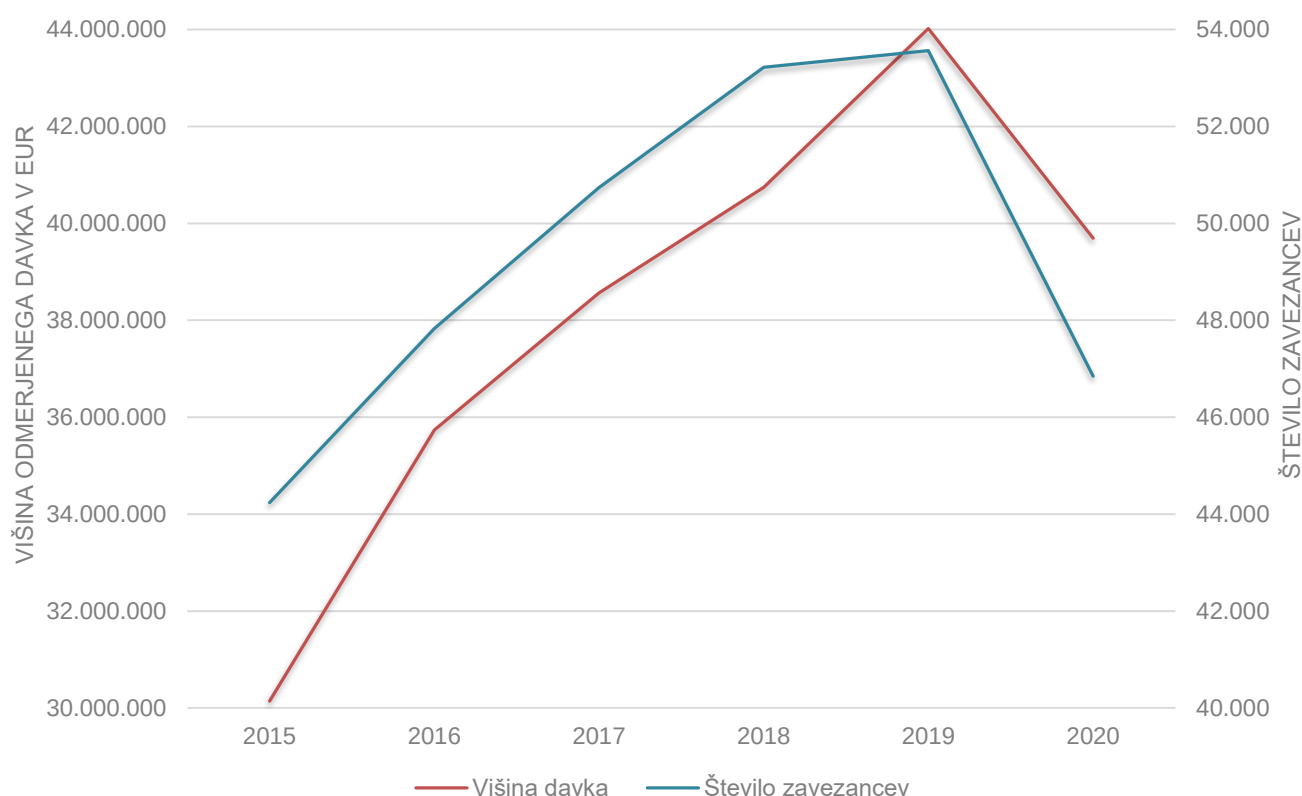
	2016	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število predloženih samoprijav	374	394	655	89	124	39,3
Učinek samoprijav, v €	169.594	149.025	166.805	75.439	27.800	36,9
Število opravljenih kontrol	49.193	55.229	60.615	47.222	39.385	83,4
Učinek opravljenih kontrol, v €	801.602	657.167	1.370.936	1.622.280	779.788	48,1
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)		4	5	11	26	236,4
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih (z odločbo), v €		3.224	842.148	250.968	1.748.678	696,8
Znesek samoprijav na osnovni inšpekcijskih pregledov, v €		-	7.232	-	202.435	-
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €		-	-	137.086	982.402	716,6
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, v €		3.224	849.380	388.054	2.933.515	756,0

DAVEK NA PROMET NEPREMIČNIN

Davek na promet nepremičnin v strukturi javnofinančnih prihodkov predstavlja 0,2 % delež. V letu 2020 je bilo pobranega 40.221.583 €, to je za 9,4 % manj od leta 2019. Davek na promet nepremičnin je prihodek občinskega proračuna.

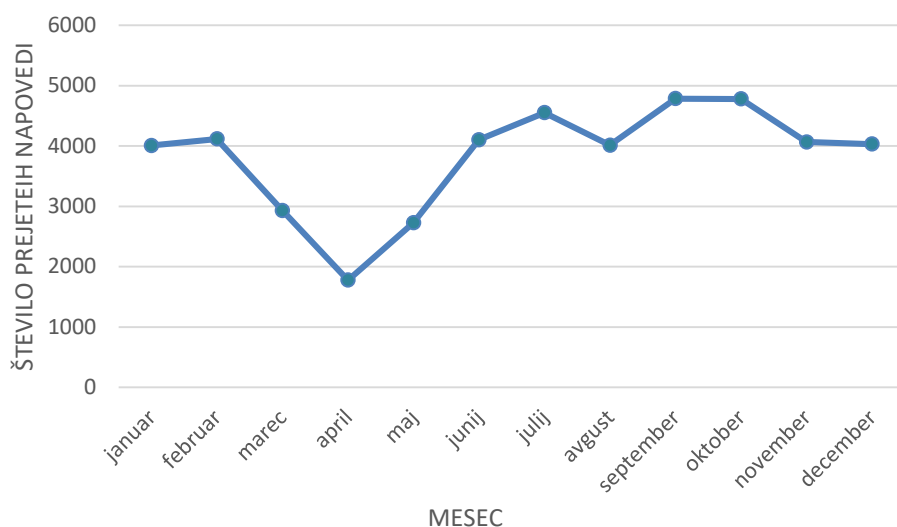
V grafu Slika 14 je prikazana višina odmerjenega davka na promet nepremičnin in število izdanih odločb o odmeri davka za obdobje od leta 2015 do 2020. V letu 2020 je Finančna uprava RS obravnavala 45.884 zadev, kar v primerjavi z letom 2019 (51.679) predstavlja upad obravnavanih zadev za 11,2 %.

Slika 14: Odmera davka na promet nepremičnin po letih

V mesecih od marca do maja 2020 je bilo zaradi razglašene epidemije v Republiki Sloveniji sklenjenih manj kupoprodajnih pogodb in na Finančno upravo RS posledično predloženih manj napovedi za odmero davka na promet nepremičnin kot je povprečje v preostalih mesecih.

Slika 15: Število prejetih napovedi za odmero davka na promet nepremičnin po mesecih v letu 2020

OKOLJSKE DAJATVE

Okoljske dajatve so prihodek državnega proračuna, razen okoljske dajatve zaradi odvajanja odpadnih voda in odlaganja odpadkov na odlagališčih, ki so javna infrastruktura. Omenjeni okoljski dajatvi sta prihodka občin, kjer se odpadna voda odvaja oziroma odpadki odlagajo.

Preglednica 69: Podatki o številu zavezancev in obračunov in znesek pobrane okoljske dajatve

VRSTA OKOLJSKE DAJATVE	2018			2019			2020			Indeks 2020/2019
	Št. zav.	Št. obr.	Znesek v €	Št. zav.	Št. obr.	Znesek v €	Št. zav.	Št. obr.	Znesek v €	
PRIHODEK DRŽAVNEGA PRORAČUNA			142.250.904			143.288.012			129.461.540	90,4
za emisije ogljikovega dioksida	114	1.235	138.018.520	139	1.535	139.090.842	145	2.045	125.392.730	90,2
za uporabo mazalnih olj in tekočin	495	5.533	2.805.192	480	5.617	2.778.929	469	5.511	2.602.500	93,7
za izrabljena motorna vozila	593	1.828	17			2.177				
za izrabljene gume	366	1.376	143.873	370	1.421	150.546	366	1.436	137.530	91,4
za odpadno EE-opremo	1.503	2.818	374.843	1.561	3.153	403.715	1.585	3.177	408.905	101,3
za odpadno embalažo	1.184	4.599	627.311	1.288	5.121	594.489	1.289	5.218	647.238	108,9
za hlapne organske spojine	136	262	81.726	141	275	88.734	138	275	79.528	89,6
za odlaganje odpadkov na ind. odlagališčih	6	72	199.421	6	72	180.757	6	73	193.110	106,8
			25.364.465			24.115.628			25.274.986	104,8
za komunalno odpadno vodo	110 (212 občin)	2.568	23.385.493	111 (212 občin)	2.638	22.211.684	110 (212 občin)	2.646	23.595.127 €	106,2

za industrijsko odpadno vodo	573 (758 naprav)	3.038		598 (784 naprav)	3.239		599 (807 naprav)	3.279		
za odlaganje odpadkov na kom. odlagališčih	12	159	1.978.972	13	166	1.903.944	12	157	1.679.859 €	88,2
Skupaj	5.092	23.488	167.615.369	4.707	23.237	167.403.640	4.713	23.817	154.736.475	92,4

Okoljska dajatev za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida je prihodek državnega proračuna. V strukturi javnofinančnih prihodkov predstavlja 0,8 % delež. V letu 2020 so prihodki iz naslova te okoljske dajatve znašali 125.392.730 € in so bili za 9,8 % nižji kakor leta 2019.

Nadzor

Inšpekcijski nadzor na področju okoljskih dajatev je bil pretežno usmerjen na preverjanje pravilnosti obračunov okoljskih dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja komunalnih odpadnih voda in onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida. Največ nepravilnosti je bilo ugotovljenih na področju komunalnih odpadnih voda. Skupno je bilo v letu 2020 izvedenih 50 inšpekcijskih nadzorov okoljskih dajatev, v katerih so bile dodatno ugotovljene obveznosti v višini 1.782.430 €.

Naknadne kontrole na področju okoljskih dajatev so bile pretežno usmerjene na preverjanje pravilnosti obračunov okoljskih dajatev in ustreznosti registracije zavezancev za plačilo okoljskih dajatev za obremenjevanje okolja zaradi uporabe mazalnih olj in tekočin, zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme ter odpadnih prenosnih baterij in akumulatorjev, nastajanja odpadne embalaže, nastajanja izrabljenih gum, uporabe hlapnih organskih spojin in odvajanja industrijskih odpadnih voda. Največ nepravilnosti je bilo ugotovljenih v nadzoru okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže, za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne električne in elektronske opreme ter odpadnih prenosnih baterij in akumulatorjev in zaradi uporabe mazalnih olj in tekočin. V izvedenih 41 naknadnih kontrolah okoljskih dajatev so bile dodatno ugotovljene obveznosti v višini 56.606 €.

Preglednica 70: Aktivnosti in rezultati nadzora okoljskih dajatev

	2016	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)	34	30	25	43	50	116,3
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih (z odločbo), v €	690.219	72.614	110.430	48.448	4.238	8,7
Znesek samoprijav na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	-	-	-	13.175	6.089	46,2
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	-	87.031	302.991	345.991	1.772.104	512,2
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, v €	690.219	159.645	413.421	407.615	1.782.431	437,3
Število opravljenih naknadnih kontrol		40	33	32	41	128,1
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti v naknadnih kontrolah, v €		17.734	17.688	21.842	56.606	259,2

PRIBITEK K CESTNINI IN TAKSA NA PRETOVOR

Finančna uprava Republike Slovenije je na podlagi Zakona o izgradnji, upravljanju in gospodarjenju z drugim tirom železniške proge Divača–Koper pristojna za pobiranje pribitka k cestnini in takse na pretovor.

Preglednica 71: Podatki o obračunani taksi na pretovor in pribitku k cestnini

Vrsta dajatve	2019	2020	Indeks 2020/2019
Taksa na pretovor (od mar. 2019)	6.188.609 €	5.923.659 €	95,7
Pribitek k cestnini	13.241.587 €	11.737.398 €	88,6

Na podlagi Sklepa o uvedbi pribitka k cestnini na določenih odsekih cestninskih cest se je pribitek k cestnini začel obračunavati 1. januarja 2019. V letu 2020 je znašal znesek obračunanega pribitka k cestnini 11.737.398 €, kar je 11,4 % manj kot leta 2019.

V skladu z obvestilom o začetku izvajanja pripravljalnih del projekta drugi tir železniške proge Divača–Koper se je taksa na pretovor v koprskem tovornem pristanišču začela obračunavati 1. marca 2019. V letu 2020 je znesek obračunane takse na pretovor znašal 5.923.659 €, kar je 4,3 % manj kot leta 2019. V obdobju od marca do decembra 2020 je bilo obračunane 4.887.395 € takse na pretovor, kar je 21 % manj kot v enakem obdobju leta 2019.

DAVEK OD PROMETA ZAVAROVALNIH POSLOV

Davek od prometa zavarovalnih poslov v strukturi javnofinančnih prihodkov predstavlja 0,6 % delež, uvršča se v skupino davki na posebne storitve. V letu 2020 je bilo na podlagi oddanih obračunov davka od prometa zavarovalnih poslov pobranega 101.657.284 € davka, kar je za 0,5 % več kot leta 2019. Davek od prometa zavarovalnih poslov je prihodek državnega proračuna.

DAVEK NA FINANČNE STORITVE

Davek na finančne storitve v strukturi javnofinančnih prihodkov predstavlja 0,4 % delež. Spada v skupino davki na posebne storitve. V letu 2020 je bilo pobranega za 66.767.521 €, to je za 6,1 % manj kot leta 2019. Davek na finančne storitve je prihodek državnega proračuna.

DAVEK NA DEDIŠČINE IN DARILA

Davek na dediščine in darila v strukturi javnofinančnih prihodkov predstavlja 0,1 % delež. V letu 2020 je bilo pobranega za 10.074.958 €, to je za 36,9 % manj kot leta 2019. Davek na dediščine in darila je prihodek občinskega proračuna.

V letu 2020 je bilo 82 % zavezancev oproščenih plačila davka na dediščine in darila, kot dediči prvega dednega reda oziroma kot obdarjenci, ki so izenačeni z dediči prvega dednega reda.

V letu 2020 je Finančna uprava RS prejela 35.681 napovedi za odmero davka od prejetih daril in sklepov o dedovanju. Izdanih je bilo 43.913 izhodnih dokumentov, v primerjavi z letom 2019 (50.802) jih je bilo izdanih za 13,6 % manj.

DAVEK NA VODNA PLOVILA IN DODATNI DAVEK OD PLOVIL

Davek na vodna plovila in dodatni davek od plovil se uvrščata v skupino davki na premičnine in se po obsegu vplačil uvrščata med manjše prihodke. V letu 2020 je bilo iz naslova teh dveh davkov pobranih za 669.767 € prihodkov, kar

je za 3,7 % več kot leta 2019. Davek na vodna plovila je prihodek občinskega proračuna, dodatni davek od plovil pa je prihodek državnega proračuna.

V letu 2020 je bil davek na vodna plovila in dodatni davek od plovil odmerjen v 70,4 % za plovila z dolžino od 5 m do 8 m, v 23,2 % za plovila od 8 m do 12 m ter v 6,4 % za plovila nad 12 m.

V letu 2020 je bilo izdanih 7.376 odmernih odločb, v primerjavi z letom 2019 (7.145) je bilo izdanih za 2,9 % več odločb.

DAVKI OD PREMOŽENJA

Davki od premoženja (od stavb, od prostorov za počitek in rekreacijo) so manjši davki, ki spadajo v skupino davki na nepremičnine. V letu 2020 je bilo pobranih za 8.188.549 € teh davkov, kar je za 17,5 % manj kot v letu 2019.

V letu 2020 je bilo izdanih 122.832 odločb o odmeri davka. V primerjavi z letom 2019 (114.449) je bilo izdanih za 9,3 % več odločb, kar je posledica povečanega nadzora na področju plačevanja davka od premoženja.

NADOMESTILO ZA UPORABO STAVBNEGA ZEMLJIŠČA

Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča (v nadaljevanju: NUSZ) spada v skupino davki na nepremičnine, ki v strukturi javnofinančnih prihodkov predstavlja 1,4 % delež. V letu 2020 so prihodki iz naslova NUSZ znašali 228.012.881 €, to je za 1,2 % več kot leta 2019. Navedeni davek je največji prihodek občinskega proračuna.

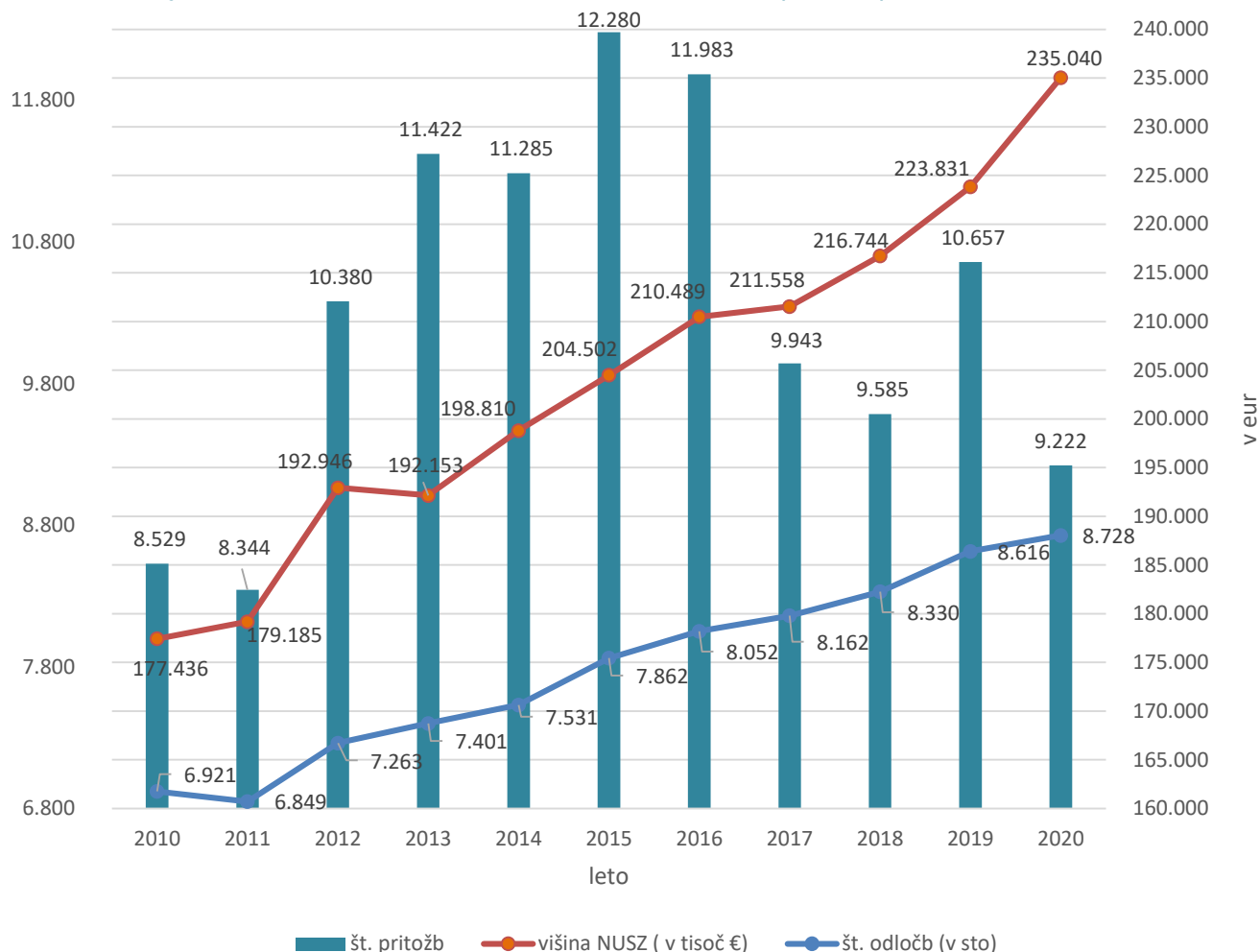
V letu 2020 je Finančna uprava RS izdala fizičnim osebam 837.022 odmernih odločb z navadnim vročanjem. Od tega je bilo ponovno osebno vročenih 6,5 %. Pravnim osebam je bilo izdanih 35.742 odločb. Odločbe so bile pravnim osebam vročene elektronsko.

V letu 2016 so Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za finance in Ministrstvo za javno upravo pripravili skupna sistemska priporočila za izboljšanje sistema za odmero NUSZ za občine. V tem sklopu je tudi Finančna uprava RS pripravila priporočila oziroma pojasnila glede postopkov priprave podatkov za odmero NUSZ in vodenja pritožbenih postopkov, s čimer bi še dodatno izboljšala sodelovanje z občinami in Finančno upravo RS. Z občinami potekajo tudi letni sestanki. Tako se je zagotovil kvalitetnejši in hitrejši proces izvedbe odmere NUSZ.

Ocenjuje se, da se pozitivne posledice sistemskih priporočil odražajo tudi v trendu zniževanja števila pritožb, ki so v letu 2020 dosegle do zdaj najnižji odstotek, in sicer 1,05 %. V letu 2019 je bil odstotek pritožb sicer višji kot v letu 2018, to je 1,22 %, kar je bilo predvsem posledica obdavčitve nezazidanih stavbnih zemljišč za območja tistih občin, ki so prvič pripravile podatke za odmero nadomestila za uporabo nezazidanih stavbnih zemljišč.

Na sliki je prikazana višina odmerjenega NUSZ, število izdanih odločb o odmeri NUSZ in število vloženih pritožb za obdobje od leta 2010 do 2020.

Slika 16: Odmerjen NUSZ, izdane odločbe o odmeri NUSZ in vložene pritožbe po letih

PIREJANJE IGER NA SREČO

Igre na srečo se v Sloveniji prirejujejo na podlagi koncesije Vlade RS oziroma dovoljenja pristojnega organa. Na dan 31.12.2020 sta imela dva prireditelja klasičnih iger na srečo skupaj 19 koncesij za trajno prirejanje klasičnih iger na srečo, pri čemer sta oba prireditelja skupaj prirejala 18 klasičnih iger na srečo, 3 koncesionarji so prirejali posebne igre na srečo v 10 igralnicah, 21 koncesionarjev je prirejalo posebne igre na srečo v 21 igralnih salonih. V letu 2020 4 koncesionarjem, ki prirejajo posebne igre na srečo v igralnih salonih, koncesija ni bila podaljšana, Vlada RS pa je dodelila eno novo koncesijo za prirejanje posebnih iger na srečo v igralnem salonu, ki pa še ni pričel poslovať.

Preglednica 72: Bruto prihodek od iger na srečo, zneski, v mio €

Leto	Loterije	Igralnice	Igralni saloni	Skupaj
2017	53,5	160,1	93,5	307,0
2018	62,7	152,2	93,7	308,6
2019	67,2	158,8	95,3	321,3
2020	61,4	75,5	51,3	188,2

Skupni bruto prihodek od iger na srečo (v nadaljevanju: BPI) se je leta 2020 primerjalno na leto 2019 zmanjšal za 133,1 mio €.

Na podlagi 9. člena Zakona o igrah na srečo Finančna uprava RS zaradi preprečevanja zasvojenosti z igrami na srečo vodi zbirko podatkov o igralcih, ki so dali izjavo o samoprepovedi. Leta 2020 je izjavo o samoprepovedi dalo 1.530 igralcev. Na dan 31. 12. 2020 je bilo v evidenci z veljavno samoprepovedjo (na podlagi dane izjave jim je prepovedan vstop v igralnico ali igralni salon) vpisanih 5.188 igralcev.

DAVEK OD IGER NA SREČO, KONCESIJSKA DAJATEV, DAVEK NA SREČKE IN DAVEK NA DOBITKE OD IGER NA SREČO

V letu 2020 je bilo iz naslova vseh štirih dajatev oziroma davkov, ki se obračunavajo in plačujejo iz naslova prirejanja iger na srečo, pobrano skupaj 72.355.656 € oziroma za 35,0 % manj kakor leta 2019. V strukturi javnofinančnih prihodkov predstavljajo skupaj 0,4 % delež.

Davek od iger na srečo - DIS se uvršča v skupino davki na posebne storitve, in zajema davek od posebnih iger na srečo, davek od klasičnih iger in davek na srečke. Navedeni davki so prihodki državnega proračuna. Koncesijske dajatve od posebnih iger na srečo - KDIS se uvrščajo v skupino Udeležba na dobičku in dohodku od premoženja ter so prihodek Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij (v nadaljevanju: FIHO) v višini 2,2 %, Fundacije za financiranje športnih organizacij (v nadaljevanju: FŠO) v višini 2,2 %, preostali 95,6 % pa je prihodek občinskega proračuna (50 %) in državnega proračuna (50 %). V strukturi javnofinančnih prihodkov predstavljajo skupaj 0,4 % delež, kar je v letu 2020 pomenilo 69.972.978 € pobranih dajatev. To je za 35,3 % manj od leta poprej.

Koncesionarji za prirejanje posebnih iger na srečo in prireditelji klasičnih iger na srečo morajo, poleg koncesijske dajatve za prirejanje iger na srečo, obračunavati in plačevati tudi davek od iger na srečo, prireditelja klasičnih iger na srečo pa tudi davek od srečk in davek na dobitke pri klasičnih igrah na srečo. V letu 2020 je bilo iz naslova vseh štirih dajatev oziroma davkov, ki se obračunavajo in plačujejo iz naslova prirejanja iger na srečo, pobrano skupaj 89,4 mio € oziroma za 35,6 % manj kakor leto poprej.

Preglednica 73: Podatki o dajatvah po vrsti dajatve, zneski v mio €

Leto	DIS	KDIS	DavS	DavDobitki
2018	47,7	63,9	18,3	3,1
2019	49,1	66,8	19,7	3,2
2020	25,9	43,5	17,6	2,4

Koncesijske dajatve od posebnih iger na srečo - KDIS se uvrščajo v skupino Udeležba na dobičku in dohodku od premoženja. Dajatve iz naslova plačila koncesijske dajatve od posebnih iger na srečo so v višini po 2,2 % prihodek FIHO in FŠO, od preostalih 95,6 % dajatve pa je polovica prihodek občinskih proračunov občin in polovica prihodek državnega proračuna. Koncesijska dajatev od posebnih iger na srečo je bila v letu 2020 obračunana v višini 20,5 mio € in je bila za 50,1 % nižja kakor v letu 2019.

Koncesijska dajatev od trajnega prirejanja klasičnih iger na srečo je v celoti prihodek FIHO in FŠO. Koncesijska dajatev za trajno prirejanje tistih iger na srečo, ki so opredeljene kot številčne loterije, loterije s trenutno znanim dobitkom in loto, je v višini 80 % prihodek FIHO in v višini 20 % prihodek FŠO. V primeru trajnega prirejanja klasičnih iger na srečo, ki so opredeljene kot športne napovedi, druge športne stave in kviz loterije, pa je 20 % koncesijske dajatve prihodek FIHO in 80 % prihodek FŠO. Koncesijska dajatev od klasičnih iger na srečo je bila v letu 2020 obračunana v višini 23,0 mio € in je bila za 11,2 % nižja kakor v letu 2019.

DIS, ki se obračunava tako od klasičnih kot od posebnih iger na srečo, se uvršča v skupino davki na posebne storitve, enako kot davek od srečk (v nadaljevanju: DavS), in je prihodek državnega proračuna. V letu 2020 je bilo obračunanega za 34,9 % manj davka od iger na srečo kakor v letu 2019, kar je posledica nižjega BPI v letu 2020 glede na leto 2019 v igralnicah in igralnih salonih. Tako je bilo obračunanega DIS od klasičnih iger na srečo v letu

2020 za 3,0 mio € oziroma za 6,2 % manj kakor leta 2019, od posebnih iger na srečo pa za 22,9 mio € oziroma za 50 % manj kakor leta 2019.

V letu 2020 je bilo iz naslova DavS, ki ga obračunavata in plačujeta oba trajna prireditelja klasičnih iger na srečo, obračunanega za 10,7 % manj davka kakor leta 2019. Davek se obračuna od prodajne cene srečk, ki ne vključuje tega davka, in je prihodek proračuna države.

Iz naslova davka na dobitke pri klasičnih igrah na srečo - DavDobitki, ki spada v skupino davki na posebne storitve, je bilo v letu 2020 pobranega 2.382.622 € davka, kar pomeni za 25 % manj od leto poprej. DavDobitki se obračuna ob izplačilu dobitkov pri klasičnih igrah na srečo, katerih vrednost je enaka ali večja od 300 €. Navedeni davek je prihodek proračuna občine, v kateri ima prejemnik dobitka stalno prebivališče.

Nadzor

Finančna uprava RS je izvajala neposredni in posredni nadzor iger na srečo. Neposredni nadzor se je izvajal z inšpekcijskim pregledom pri zavezancih, ki jim je Vlada RS podelila koncesijo, in pri vseh ostalih zavezancih, ki nedovoljeno prirejajo igre na srečo. Posredni nadzor pa se izvaja preko nadzornega informacijskega sistema, v katerega so on-line povezani informacijski sistemi vseh koncesionarjev in prirediteljev. Navedeni način nadzora zagotavlja pravilnost in pravočasnost obračunavanja dajatev, ki so vezane na dejavnost prirejanja iger na srečo.

V letu 2020 je bilo opravljenih 382 postopkov nadzora in ugotovljenih 109 primerov nepravilnosti, na podlagi katerih je bilo izdanih 15 odločb o odpravi nepravilnosti in 28 odločb o prepovedi prirejanja iger na srečo. V okviru nadzornih postopkov je bilo tudi podano 21 predlogov za izdajo odločbe o prekršku, in sicer 20 s predlogom za globo ter 1 s predlogom za opomin, izdanih 1 plačilnih nalogov ter izrečenih 25 opozoril po 33. členu Zakona o inšpekcijskem nadzoru - ZIN in 14 opozoril po 53. členu Zakona o prekrških – ZP-1.

Finančna uprava RS je v skladu z določili Zakona o igrah na srečo in Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1) v letu 2020, izvedla tudi 50 nadzorov določb ZPPDFT-1 pri čemer so bile ugotovljene dve nepravilnosti, na podlagi katerih je bil podan 1 predlog za izdajo odločbe o prekršku in izdani 2 odločbi za odpravo ugotovljenih nepravilnosti.

Finančna uprava RS je na področju izvajanja prepovedi nedovoljenega prirejanja iger na srečo preko interneta in drugih medijev opravila 92 nadzorov. V izvedenih postopkih je nadzorni organ izdal 53 opozoril, 28 odločb o prepovedi prirejanja iger na srečo, podal 12 predlogov za uvedbo postopka o prekršku in podal 13 predlogov sodišču za izdajo odredbe za zatamnitev spletne strani.

Inšpektorji Finančne uprave RS so na podlagi spremembe sistemizacije delovnih mest Finančne uprave Republike Slovenije od 1. 2. 2020 pridobili pristojnost za nadzor nad pravilnostjo in pravočasnostjo obračunavanja obveznih dajatev prirediteljev in koncesionarjev na področju iger na srečo (nadzor po ZDavP-2). Finančna uprava RS je na tem področju opravila tri nadzore, pri čemer je bila ugotovljena ena nepravilnost, ki jo je prireditelj poravnal na podlagi samoprijave.

V letu 2020 je Finančna uprava RS izvedla 357 upravnih postopkov, v katerih je bilo izdanih 834 upravnih aktov (dovoljenj oz. soglasij), 15 ureditvenih in 28 prepovednih odločb.

Na podlagi določil Zakona o igrah na srečo je Finančna uprava RS opravljala tudi strokovna, administrativna in tehnična opravila, povezana z delom komisije za izdajo licenc za delo v dejavnosti prirejanja posebnih iger na srečo. Na tej podlagi je bilo do 31. 12. 2020 izdanih tudi 243 odločb.

7 MEDNARODNA IZMENJAVA INFORMACIJ IN MEDNARODNO SODELOVANJE

Vedno večja globalizacija, mobilnost davčnih zavezancev, povečevanje čezmejnih transakcij in internacionalizacija finančnih instrumentov vplivajo na delovanje nacionalnih sistemov obdavčevanja ter spodbujajo davčne goljufije in davčne utaje. Te postajajo resen problem za države po vsem svetu, zato posamezna država brez informacij iz drugih držav ne more uveljavljati svojega notranjega sistema obdavčevanja. Države imajo skupen interes pri ohranjanju celovitosti svojih davčnih sistemov, v boju proti davčnim utajam in goljufijam pa je zelo pomembno sodelovanje med pristojnimi organi drugih držav. Podobne goljufije in utaje se dogajajo tudi na carinskem področju, še posebej pri zniževanju carinske vrednosti uvoznega blaga ali na področju izogibanja plačevanju protidampinskih dajatev. Uspešen boj proti goljufijam na podlagi carinskega mednarodnega sodelovanja pomeni večjo blaginjo prebivalcev EU, zaščito gospodarstva in delovnih mest.

V letu 2020 je bil poudarek na uporabi prejetih podatkov iz tujine, med drugim v postopkih kontrole pravilne in pravočasne napovedi tujih dohodkov, v davčnih nadzorih, davčnih preiskavah in izvedbi medsebojne upravne pomoči med državami članicami EU pri izterjavi davčnih obveznosti.

S 1. julijem 2020 je bila prenešena pristojnost vodenja postopkov skupnega dogovarjanja s področja transference cen iz Ministrstva za finance na Finančno upravo RS, Generalni finančni urad. Cilj prenosa je učinkovito izvajanje postopkov skupnega dogovarjanja, ki zagotavlja odpravo dvojne obdavčitve, ki ni v skladu z mednarodno pogodbo. S tem se povečuje gotovost za davčne zavezance ter odpravljajo davčne ovire pri mednarodnem poslovanju in investiranju.

Aktivnosti Finančne uprave RS so bile v letu 2020 usmerjene tudi v izmenjavo podatkov preko novih orodij za izmenjavo in analizo podatkov, ki jih je EU razvila na podlagi sprememb Uredbe Sveta (EU) 904/2010, in sicer Transaction Network Analysing (TNA), izmenjavo podatkov o registraciji vozil (Eucaris) in izmenjavo carinskih informacij za postopek 42 (Surveillance). Aktivnosti so bile usmerjene tudi na področje uvajanja novih oblik Eurofisc sodelovanja držav članic, vse z namenom hitre in učinkovite izmenjave informacij. Na področju neposrednih davkov pa so bile aktivnosti usmerjene v vzpostavitev dostopov do novih orodij ter pripravo na izmenjavo informacij o čezmejnih aranžmajih na podlagi Direktive Sveta (EU) 2018/822 oziroma DAC6. Prvotno je bil za pričetek izmenjave določen datum 1. 7. 2020, ki pa je bil zaradi težav, ki jih je povzročila pandemija preložen na 1. 1. 2021.

Pandemija COVID-19 je v leto 2020 zaznamovala tudi področje mednarodne izmenjave informacij in mednarodnega sodelovanja. Že v pomladanskih mesecih so države izmenjale obvestila o verjetnih prekoračitvah rokov, ki jih zakonodaja določa za izmenjavo informacij, saj so bile na podlagi sprejetih nacionalnih ukrepov, davčne administracije omejene pri komuniciranju z zavezanci, obenem pa so bile tudi kadrovske okrnjene. Mednarodno sodelovanje se je poleg komunikacije preko varne CCN izmenjave in kriptiranih mail sporočil izvajalo tudi preko videokonferenc, ki so že v prvi polovici leta uspešno nadomestile sestanke na mednarodni ravni.

Mednarodna izmenjava informacij s carinskega področja in trošarinskega področja

Izmenjava informacij s carinskega področja poteka znotraj držav članic EU na podlagi Uredbe Sveta št. 515/97, z dne 13. 3. 1997, o medsebojni pomoči med upravnimi organi držav članic in o sodelovanju med njimi in Komisijo zaradi zagotavljanja pravilnega izvajanja carinske in kmetijske zakonodaje, Konvencije o medsebojni pomoči in sodelovanju med carinskimi upravami, sestavljene na podlagi člena K. 3 Pogodbe o EU (konvencija Neapelj II) ter Uredbe Sveta (EU) št. 389/2012 z dne 2. maja 2012, o upravnem sodelovanju na področju trošarin. Upravno sodelovanje na carinskem področju s tretjimi državami temelji na dvostranskih sporazumih in protokolih, sklenjenih med EU in tretjo državo ali Slovenijo in tretjo državo.

Preglednica 74: Izmenjava carinskih informacij 2018 - 2020

	Število prejetih zaprosil			Število poslanih zaprosil			Skupaj		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Uredba Sveta št. 515/97	27	18	10	4	11	14	31	29	24
Konvencija Neapelj II	22	37	41	2	2	3	24	39	44
Uredba Sveta št. 389/2012	3	3	-	-	-	-	3	3	-
Tretje države	68	55	44	8	29	33	76	84	77
Skupaj	120	113	95	14	42	50	134	155	145

V letu 2020 je bilo skupno izmenjanih 145 carinskih zaprosil, kar je 6,5 % manj kakor v letu 2019, pri čemer je število prejetih zaprosil upadlo za 16 %, povečalo pa se je število poslanih zaprosil (18 % glede na predhodno leto). Večina carinskih zaprosil je bila poslana na Kitajsko, na podlagi izvedenih nadzornih postopkov preverjanja carinske vrednosti blaga z namenom preverjanja verodostojnosti izdanih računov.

Carinski sistem EU za obvladovanje tveganj

Izmenjava informacij o ugotovljenih ali možnih tveganjih pri carinskih postopkih znotraj držav članic EU poteka na podlagi Uredbe (EU) št. 952/2013 preko carinskega sistema EU za obvladovanje tveganj (CRMS). Države članice EU lahko Finančna uprava RS zaprosi za dodatne podatke v pomoč pri odločitvi o carinski kontroli. Države članice EU so dolžne na zaprosilo odgovoriti, če imajo na voljo želene podatke. Preko sistema se izmenjujejo tudi odgovori držav članic EU o izvedenih ukrepih na podlagi posameznih prejetih sporočil. Vse informacije se izmenjujejo elektronsko. Hitra izmenjava informacij omogoča enotnejšo in selektivnejšo obravnavo blaga znotraj EU, ki je predmet posameznih kontrol, in s tem hitrejši pretok zakonitega blaga v EU.

Preglednica 75: Število in vrsta obdelanih sporočil, izmenjanih preko sistema CRMS

Področje informacije	Število prejetih sporočil				Število odposlanih odgovorov			
	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Nacionalno	873	955	1128	118,1	782	829	949	114,4
Kopenski promet	396	243	248	102,1	387	227	230	101,3
Pomorski promet	334	293	171	58,4	310	276	158	57,2
Zračni promet	422	268	336	125,4	401	255	305	119,6
Skupaj	2.025	1.759	1.883	107,0	1.880	1.587	1642	103,5

Skupaj je bilo preko sistema CRMS v letu 2020 prejetih 1.883 sporočil, na podlagi katerih je bilo pri 1.642 primerih posredovan odgovor o izvedenih ukrepih. Največ sporočil se je nanašalo na kršitve zakonodaje s področja zdravja in varnosti s 881 izmenjanimi sporočili večinoma vezanih na COVID-19, sledi finančno področje brez trošarin z 282 izmenjanimi sporočili ter trošarinsko blago z 226 izmenjanimi sporočili. Navedena 3 področja predstavljajo 74 % delež vseh izmenjanih sporočil znotraj EU. Največ izmenjanih informacij se nanaša na tveganja v cestnem prometu (699) in letalskem prometu (673).

Preglednica 76: Število izmenjanih sporočil s posameznega področja tveganja po vrsti transporta v letu 2020

Področje tveganja	Zdravje in varnost	CITES	Kontrola gotovine	Droga in prekursorji	IPR	Varstvo	Finančno brez trošarin	Trošarine	Drugo
Zrak	439	2	32	60	36	27	29	33	15
Železnica	7	0	1	1	2	2	12	8	1
Cesta	326	0	2	13	25	29	106	150	48
Pošta	15	0	0	5	2	9	1	0	0
Morje	94	1	0	30	99	10	134	35	42
Skupaj	881	3	35	109	164	77	282	226	106

Mednarodni nadzori na področju trošarin

Finančna uprava RS je nacionalni nosilec izvajanja operativnih aktivnosti v boju proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu na področju trošarin, ki se opredelijo v vsakoletnem operativnem planu EMPACT (European multidisciplinary platform against criminal threats). Aktivnosti se nanašajo na izmenjavo podatkov in informacij ter na izvedbo mednarodno usklajenih operativnih aktivnosti. Vse aktivnosti se izvajajo ob podpori in v sodelovanju z EUROPOL – om.

V letu 2020 je Finančna uprava RS sodelovala v operativnih aktivnostih EMPACT v zvezi z dizajnerskimi gorivi, tobakom za vodne pipe, nezakonito proizvodnjo tobačnih izdelkov in tihotapstvom tobaka in tobačnih izdelkov.

Mednarodna izmenjava informacij z davčnega področja

Izmenjava informacij na področju DDV

Izmenjava informacij na področju DDV se izvaja na podlagi Uredbe Sveta 904/2010 o upravnem sodelovanju in boju proti goljufijam na področju DDV ter Izvedbene uredbe Komisije 79/2012 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje nekaterih določb Uredbe Sveta (EU) št. 904/2010.

Preglednica 77: Izmenjava informacij na področju DDV v letih 2018-2020

	Število prejetih informacij			Število poslanih informacij			Skupaj		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Izmenjava na zahtevo	385	420	322	477	617	448	862	1.037	770
Spontane informacije	28	64	55	34	47	17	62	111	72
Skupaj	413	484	377	511	664	465	924	1.148	842

V letu 2020 je bilo skupno izmenjanih 770 informacij na zahtevo (SCAC zahtevkov), kar je za 26 % manj kakor v letu 2019. Zmanjšalo se je tudi skupno število spontano izmenjanih informacij v letu 2020 jin sicer je bilo izmenjanih 72 informacij, kar je za 35% manj kakor v letu 2019.

Udeležba v sočasnih nadzorih

Na podlagi posebnega dogovora z organi ene ali več držav prosilk lahko Finančna uprava RS sodeluje v sočasnem davčnem nadzoru zavezancev za davek, ki hkrati poteka v več državah članicah EU. Na ta način organi držav članic EU povečajo učinkovitost nadzora. V letu 2020 je Finančna uprava RS sodelovala v dveh mednarodnih sočasnih nadzorih - sočasni nadzor iz leta 2017 je bil zaključen konec leta 2020 (nadzor na področju telekomunikacijskih storitev), nadzor iz leta 2018 je še v teku (nadzor na področju transfernih cen).

Sočasni nadzor, ki je bil zaključen konec leta 2020, je bil začel na pobudo italijanske davčne uprave. V sočasnem nadzoru so poleg Italije sodelovale še Latvija, Portugalska, Romunija in Slovenija. Identificiranih je bilo 7 družb oz.

dobaviteljev (3 družbe s sedežem v Latviji, 1 družba s sedežem v Romuniji, 1 družba s sedežem na Portugalskem in 2 družbi s sedežem v Sloveniji), ki so izkazovale znotraj-skupnostne transakcije na področju telekomunikacijskih storitev 7 italijanskim družbam, ki imajo v večini primerov tipične lastnosti »missing trader« družbe (neplačujoči gospodarski subjekti). Izmenjani telefonski promet v goljufivih transakcijah je temeljil na tehnologiji VOIP (Voice over Internet Protocol), ki omogoča zagotavljanje govornih komunikacij in multimedijskih sej preko javnega interneta, namesto preko javnih telekomunikacijskih omrežij. Pri italijanskih družbah je bil davčni nadzor ustavljen, ker so pri zavezancih v teku kazenske preiskave.

Eurofisc

V letu 2020 je v okviru Eurofisc mreže za hitro izmenjavo ciljnih informacij na področju DDV, Finančna uprava RS na delovnih področjih utaj neplačujočih gospodarskih subjektov znotraj EU, prevoznih sredstev in carinskega postopka 42 prejela od sodelujočih držav EU v preveritev 206 tveganih transakcij v skupni vrednosti 10.117.846 EUR in poslala v preveritev 432 tveganih transakcij v skupni vrednosti 52.555.387 EUR. Na delovnem področja WF1 je v letu 2020 klasično izmenjavo rizičnih transakcij poslanih preko CIRCABC pričela dopolnjevati izmenjava podatkov iz aplikacije TNA (Transaction Network Analysis). Za obravnavo teh podatkov bila konec leta 2020 kreirana nova strategija, preko katere je bilo obdelanih 148 zavezancev.

Na podlagi sprememb uredbe (EU) 904/2010 se je Slovenija s 2. 6. 2020, preko Nacionalne kontaktne točke na Ministrstvu za infrastrukturo, vključila v izmenjavo podatkov v aplikaciji EUCARIS-VAT.

V letu 2020 so, preko aplikacije Surveillance, države članice mesečno izmenjale podatke iz carinskih postopkov 42; iz prejetih podatkov izhaja, da je v drugih državah članicah vloženi manjše število carinskih deklaracij, kjer je kot prejemnik naveden slovenski zavezanec. Izmenjani podatki so pomembni za preverjanje pravilne oddaje DDV obračunov slovenskih zavezancev, zato bo v 2021 vzpostavljena sistemska primerjava podatkov.

Finančna uprava RS se je v 2020 tudi aktivno vključila v obravnavo Eurofisc informacij preko novih oblik izmenjave v skladu z 33. in 36. členom navedene uredbe (Follow up Action, Eurofisc Joint Action) ter v pilotni projekt izmenjave podatkov z EUROPOL.

Izmenjava informacij na področju neposrednih davkov

S pristojnimi organi drugih držav si je Finančna uprava RS izmenjevala informacije v zvezi z neposrednimi davki na podlagi:

- Direktive Sveta 2011/16/EU o upravnem sodelovanju na področju obdavčevanja in razveljavitvi Direktive 77/799/EGS ter Izvedbene Uredbe Komisije 1156/2012,
- konvencij o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka in premoženja,
- Memoranduma o soglasju med Finančno upravo RS in Generalnim direktoratom davčne in carinske uprave Nizozemske o izmenjavi informacij v zvezi z neposrednimi obdavčevanjem,
- Konvencije o medsebojni upravni pomoči pri davčnih zadevah s protokolom,
- Sporazuma o izboljšanju spoštovanja davčnih predpisov na mednarodni ravni in izvajanju FATCA, podpisanega med Republiko Slovenijo in ZDA.

Preglednica 78: Izmenjava informacij s področja neposrednega obdavčenja v letih 2018-2020

	EU			Tretje države			Skupaj		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Poslana zaprosila	225	208	289	11	18	18	266	226	307
Prejeta zaprosila	76	58	46	16	6	8	92	65	54
Skupaj	331	266	335	27	24	26	358	291	361
Poslane spontane informacije	37	51	16	4	6	24	41	57	40
Prejete spontane informacije	2293	77	27	5	2	3	112	78	30
Skupaj	2330	128	43	9	8	27	153	135	70
Poslana zaprosila za vročitev	7	14	4	1	0	0	8	14	4
Prejeta zaprosila za vročitev	0	2	3	0	0	0	0	2	3
Skupaj	7	16	5	1	0	0	8	16	5

V letu 2020 je bilo na področju neposrednih davkov skupno izmenjanih 361 zaprosil, kar je 24% več kakor v letu 2019. V letu 2020 je bilo skupno izmenjanih 70 spontanah informacij. V tujino so bila poslana 4 zaprosila za vročitev, s strani tujine pa so bila prejeta 3 zaprosila za vročitev.

V okviru zgoraj navedenih pravnih podlag Finančna uprava RS že od leta 2016 izmenjuje podatke o vnaprejšnjih davčnih stališčih in vnaprejšnjih cenovnih sporazumih s čezmejnimi učinkom. Tako je bilo v letu 2020 spontano izmenjanih 10 informacij o izdanih vnaprejšnjih davčnih stališčih in vnaprejšnjih cenovnih sporazumih, 7 je bilo prejetih iz držav članic EU in 3 iz tretjih držav. Po spontani izmenjavi v tujino v letu 2020 ni bilo poslanega nobenega vnaprejšnjega davčnega stališča.

Izmenjava informacij na področju neposrednih davkov

S pristojnimi organi drugih držav si je Finančna uprava RS izmenjevala informacije v zvezi z neposrednimi davki na podlagi:

- Direktive Sveta 2011/16/EU o upravnem sodelovanju na področju obdavčevanja in razveljavitvi Direktive 77/799/EGS ter Izvedbene Uredbe Komisije 1156/2012,
- konvencij o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka in premoženja,
- Memoranduma o soglasju med Finančno upravo RS in Generalnim direktoratom davčne in carinske uprave Nizozemske o izmenjavi informacij v zvezi z neposrednimi obdavčevanjem,
- Konvencije o medsebojni upravni pomoči pri davčnih zadevah s protokolom,
- Sporazuma o izboljšanju spoštovanja davčnih predpisov na mednarodni ravni in izvajanju FATCA, podpisanega med Republiko Slovenijo in ZDA.

V okviru zgoraj navedenih pravnih podlag Finančna uprava RS že od leta 2016 izmenjuje podatke o vnaprejšnjih davčnih stališčih in vnaprejšnjih cenovnih sporazumih s čezmejnimi učinkom. Tako je bilo v letu 2020 spontano izmenjanih 10 informacij o izdanih vnaprejšnjih davčnih stališčih in vnaprejšnjih cenovnih sporazumih, 7 jih je Finančna uprava RS prejela iz držav članic EU in 3 iz tretjih držav. Po spontani izmenjavi v tujino v letu 2020 ni bilo poslanega nobenega vnaprejšnjega davčnega stališča. Z državami članicami EU je bilo v letu 2020 prek centralnega direktorija izmenjanih 13 informacij o izdanih vnaprejšnjih davčnih stališčih in vnaprejšnjih cenovnih sporazumih s čezmejnimi učinkom, kar je 13% manj kakor v letu 2019.

Avtomatična izmenjava informacij

V obdobju zadnjih 5 let je bil narejen pomemben korak na področju razvoja avtomatične izmenjave podatkov, saj se širijo kategorije podatkov, ki so predmet avtomatične izmenjave, povečuje se obseg izmenjanih podatkov ter število držav, ki so se zavezale k izmenjavi. Največji obseg tovrstne izmenjave podatkov predstavlja izmenjava informacij o finančnih računih na podlagi OECD Skupnega standarda poročanja (CRS) in Direktive 2014/107/EU (DAC2). Na globalnem nivoju je bilo v začetku izmenjave v letu 2017 vključenih 49 jurisdikcij, v letu 2020 pa že 106 jurisdikcij.

Preglednica 79: Avtomatična izmenjava informacij s področja neposrednega obdavčenja

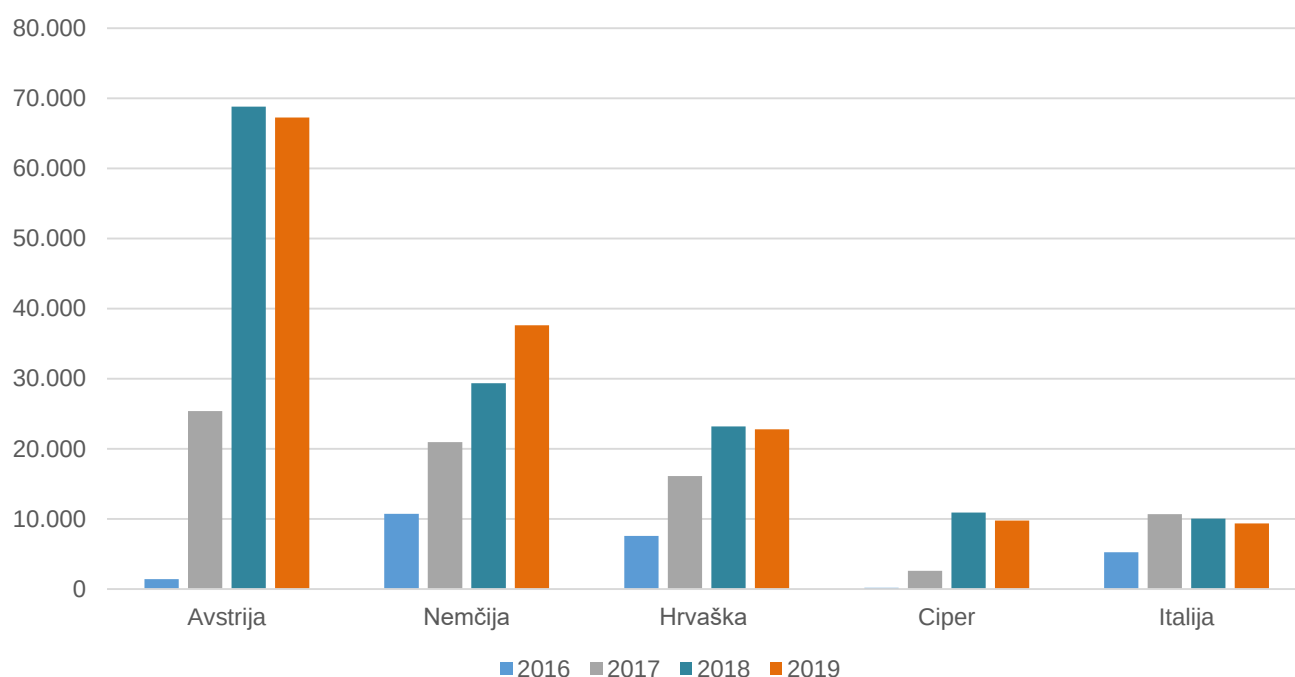
Vrsta izmenjave	EU		Tretje države		Skupaj	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Poslane informacije OECD (ostali tuji dohodki)	-	-	-	-	-	-
Prejete informacije OECD (ostali tuji dohodki)	4.871	3.843	2.386	0	7.257	3.843
Skupaj	4.871	3.843	2.386	0	7.257	3.843
Poslane informacije – AEOI DAC1	66.775	70.094	-	-	66.775	70.094
Prejete informacije – AEOI DAC 1	74.653	71.961	-	-	74.653	71.961
Skupaj	141.428	142.055		-	141.428	142.055
Poslane informacije – AEOI CRS/DAC2	62.837	69.885	10.139	13.951	72.976	83.836
Prejete informacije – AEOI CRS/DAC2	182.955	183.510	6.075	16.326	189.030	199.836
Skupaj	245.792	253.395	16.214	30.277	262.006	283.672
Poslane informacije – AEOI DAC4	63	41	13	9	76	50

Prejete informacije – AEOI DAC4	468	447	156	132	624	579
Skupaj	531	488	169	141	700	629
Poslane informacije – FATCA (v ZDA)	-	-	1.097	1.164	1.097	1.164
Prejete informacije - FATCA (s strani ZDA)	-	-	1.720	2.063	1.720	2.063
Skupaj	-	-	2.817	3.227	2.817	3.227

AEOI DAC2

Finančna uprava RS je v letu 2020 v okviru avtomatične izmenjave informacij o finančnih računih v tujino poročala 83.836 podatkov o finančnih računih nerezidentov, ki imajo račune odprte pri finančnih institucijah v Sloveniji, pri čemer se 13,2 % poslanih podatkov nanaša tudi na pretekla poročevalska leta. Iz tujine je Finančna uprava RS v letu 2020 prejela 199.836 podatkov o finančnih računih slovenskih rezidentov. V letu 2020 se je v primerjavi z letom 2019 število prejetih podatkov o finančnih računih povečalo za 5 %, pri čemer velja upoštevati, da se 6,8 % prejetih podatkov nanaša tudi na pretekla poročevalska leta. V letu 2020 je bilo za poročevalsko leto 2019 največ podatkov o finančnih računih prejetih s strani Avstrije, Nemčije, Hrvaške, Cipra in Italije.

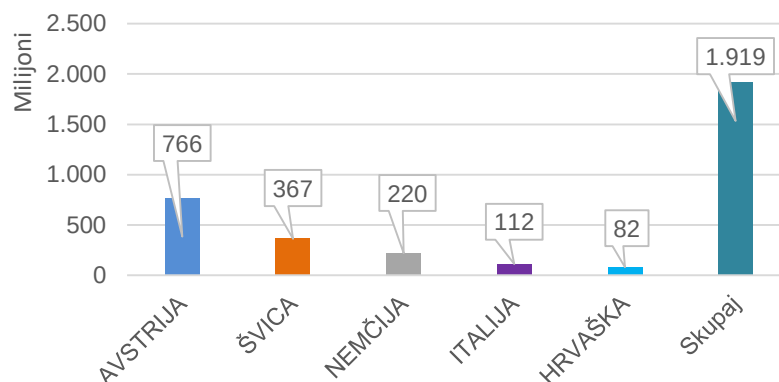
Slika 17: Prejete informacije o finančnih računih po letih 2016-2020

Velik porast prejetih podatkov v zadnjih letih velja v glavnem pripisati dejstvu, da so tuje države v večjem obsegu poročale obstoječe račune fizičnih in pravnih oseb, ki so bili pod določenimi pogoji izveti iz prvih let izmenjave.

Finančna uprava RS je od vseh prejetih podatkov za poročevalsko leto 2019 uspela skupno identificirati več kot 99.000 imetnikov računov, od tega 98,4 % fizičnih ter 1,6 % pravnih oseb. Fizične osebe, za katere so države poročale, da imajo finančne račune odprte v tujini, so imele po stanju na dan 31. 12. 2019 na računih 1,9 milijarde € denarnih sredstev in 72 enot zlata. Za leto prej je podatek nekoliko drugačen: fizične osebe so imele po stanju na dan 31.12.2018 na računih 1,7 milijarde € denarnih sredstev in 872 enot zlata. O največji skupni vrednosti računov je poročala Avstrija, kjer je naloženega 39,9 % vsega denarja, sledi Švica (19,2 %), Nemčija (11,5 %), Italija (5,8 %) in Hrvaška (4,3 %).

Slika 18: Vrednost poročenih računov (stanje 31.12.2019) za fizične osebe po državah z najvišjimi zneski poročenih podatkov za poročevalsko leto 2019

Države pošiljateljice podatkov so v zvezi s posameznimi računi poročale tudi podatke o plačilih oziroma dohodkih, ki so bili pripisani na račun med koledarskim letom (dividende, obresti, bruto iztržke od prodaje ali odkupa finančnih sredstev, ter druge dohodke, ki so bili vplačani na račune). Za poročevalsko leto 2019 je bilo tako v zvezi z računi fizičnih oseb poročenih 16,8 mio € dividend, 5,3 mio € obresti, 1.643,8 mio € bruto iztržkov ter 23,3 mio € drugih dohodkov, vplačanih na račun.

Preglednica 80: Države z največjimi zneski poročenih zneskov po posamezni vrsti dohodka

Vrsta dohodka	Vrednost v €	Države z največjimi zneski poročenih podatkov	% poročane vrednosti
Skupni bruto znesek dividend	16,8 mio	AVSTRIJA	76,5
		ŠVICA	7,0
		NEMČIJA	4,6
Skupni bruto znesek obresti	5,3 mio	AVSTRIJA	30,7
		ŠVICA	19,4
		RUSIJA	10,6
Skupni bruto iztržek od prodaje / odkupa finančnih sredstev	1.643,8 mio	VELIKA BRITANIJA	81,9
		NEMČIJA	7,0
		ŠVICA	5,9
Skupni bruto znesek drugih dohodkov, vplačanih na račun	23,3 mio	ITALIJA	42,2
		AVSTRIJA	14,3
		LUKSEMBURG	11,1

Preko mednarodne izmenjave je bilo za poročevalsko leto 2019 poročenih preko 165.000 finančnih računov, od tega so zavezanci 24 % računov že prijavili davčnemu organu. Pri tem velja izpostaviti, da je nabor računov, ki jih Finančna uprava RS pridobila preko mednarodne izmenjave, zelo širok, obveznost prijave računov pa velja le za plačilne račune.

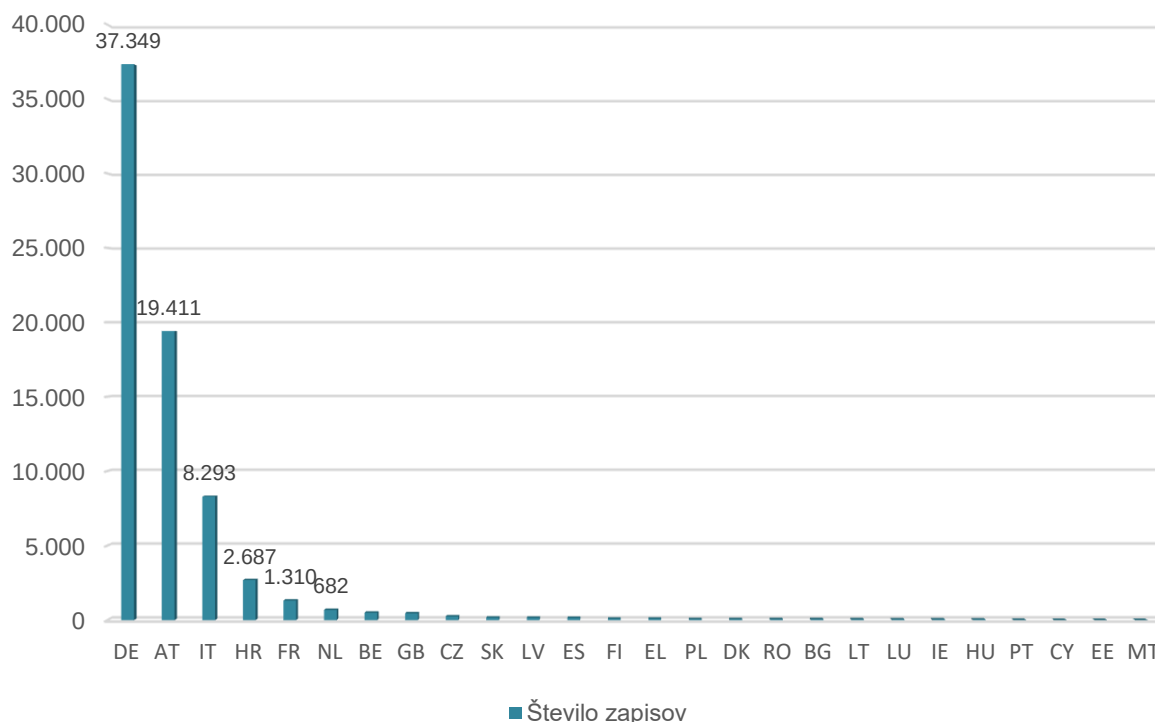
AEOI DAC1

Z izmenjavo podatkov o dohodkih nerezidentov iz naslova zaposlitve, plačil direktorjem, produktov življenjskega zavarovanja, pokojnin ter informacij o lastništvu nepremičnin in iz njih izhajajočih dohodkov (AEOI DAC1 izmenjava) je Finančna uprava RS uspešno izvedla prejem in poročanje podatkov drugim državam članicam EU. V skladu z določbami Direktive 2011/16/EU je v letu 2020 v načrtovanem roku državam članicam poslala 70.094 podatkov o dohodkih zavezancev, prejela pa je 71.961 podatkov za zavezance, rezidente Slovenije, kar je za 1 % manj kot leto

prej oz. je število prejetih podatkov skoraj primerljivo s številom prejetih podatkov v letu 2019 (v letu 2020 je bilo prejetih 2.692 podatkov manj kot preteklo leto).

V letu 2020 je Finančna uprava RS tako kot v letu 2019 prejela največ podatkov AEOI DAC1 iz Nemčije, sledita ji Avstrija in Italija. Skupno število prejetih podatkov iz Nemčije, Avstrije in Italije znaša 65.053, kar predstavlja 90 % vseh prejetih AEOI DAC1 podatkov.

Slika 19: Število prejetih podatkov AEOI DAC1 glede na državo pošiljateljico

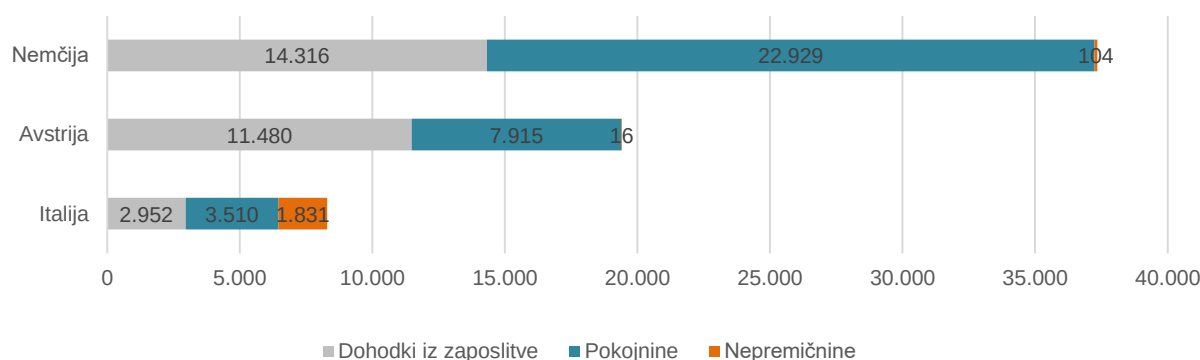
Finančna uprava RS je v letu 2020 prejela največ AEOI DAC1 podatkov za kategorijo dohodka Pokojnine in Dohodki iz zaposlitve. Skupno število prejetih podatkov za omenjeni kategoriji znaša 69.264, kar predstavlja 96 % vseh prejetih podatkov.

Preglednica 81: Število prejetih podatkov AEOI DAC1 glede na kategorijo dohodka

Kategorija dohodka	Število podatkov
Pokojnine	37.051
Dohodki iz zaposlitve	32.213
Nepremičnine	2.624
Izplačila direktorjem	62
Produkti življenjskih zavarovanj	11
Skupaj	71.961

Spodnja slika prikazuje »top 3« države iz katerih je bilo v letu 2020 prejetih največ AEOI DAC1 podatkov po številu prejetih podatkov glede na kategorije dohodkov. Razvidno je, da je bilo iz Nemčije prejetih več podatkov o pokojninah kot podatkov o dohodkih iz zaposlitve, pri Avstriji pa ravno obratno (prejetih je bilo več podatkov o dohodkih iz zaposlitve kot podatkov o pokojninah). Italija pa je poslala nekoliko več podatkov o pokojninah kot o dohodkih iz zaposlitve, poslala pa je največ podatkov o nepremičninah glede na vse EU države.

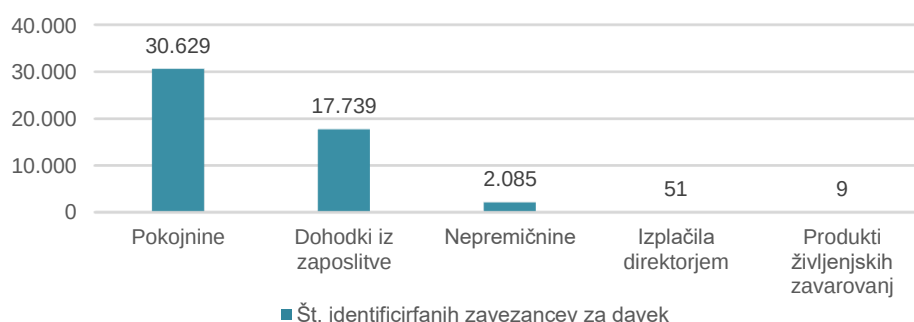
Slika 20: »Top 3« države pošiljateljice podatkov v letu 2020

Od skupno prejetih 71.961 AEOI DAC1 podatkov (op. za enega zavezanca za davek se lahko prejme več podatkov znotraj ene kategorije dohodka, prav tako se lahko za enega zavezanca za davek prejme podatke za različne kategorije dohodkov) je bilo identificiranih 47.416 zavezancev za davek, od tega 47.290 fizičnih oseb ter 126 pravnih oseb.

Iz analize zavezancev za davek glede na kategorijo dohodka pa je razvidno, da je bilo največ prejetih podatkov za zavezance za davek, ki v tujini prejemajo pokojnine. Skupno število identificiranih zavezancev za davek, ki v tujini prejemajo pokojnine, znaša 30.629. Skupno število identificiranih zavezancev za davek, ki prejemajo dohodke iz zaposlitve pa znaša 17.739.

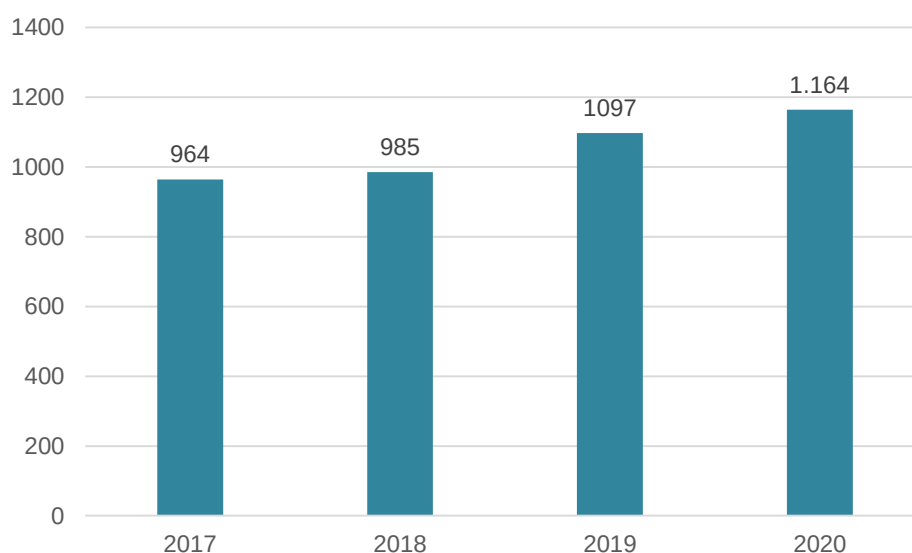
Slika 21: Število identificiranih zavezancev za davek glede na kategorijo dohodka

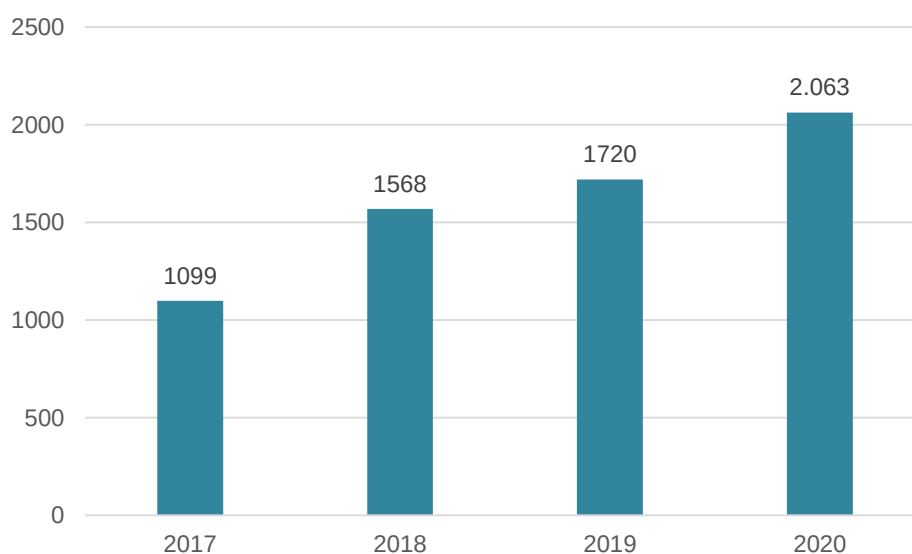
FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act)

V letu 2020 so bile že šestič zapored avtomatično izmenjane tudi informacije med Finančno upravo RS in Uradom za notranje prihodke ZDA na podlagi Sporazuma o izboljšanju spoštovanja davčnih predpisov na mednarodni ravni in izvajanju FATCA. Po tem Sporazumu so poročevalske finančne institucije Slovenije dolžne poročati informacije o finančnih računih državljanov ali rezidentov ZDA Finančni upravi RS, ki te informacije posreduje naprej ameriški davčni upravi. Prav tako po Sporazumu tudi Slovenija od ameriške davčne uprave prejme podatke v zvezi s finančnimi računi slovenskih davčnih zavezancev v ZDA. Finančna uprava RS je tako v letu 2020 v ZDA poslala 1.164 podatkov, iz ZDA pa je prejela 2.063 podatkov. Število poslanih podatkov v ZDA kot tudi število prejetih podatkov iz ZDA skozi leta rahlo narašča, pri čemer je trend bolj izrazit pri prejetih podatkih saj se je v primerjavi z letom 2017 število prejetih podatkov v letu 2020 povečalo za 88 odstotkov. Trenda naraščanja prejetih in poslanih podatkov za zadnja štiri leta sta prikazana na spodnjih dveh slikah:

Slika 22: FATCA – poslani podatki v letih 2017 - 2020

Slika 23: FATCA – prejeti podatki v letih 2017 - 2020

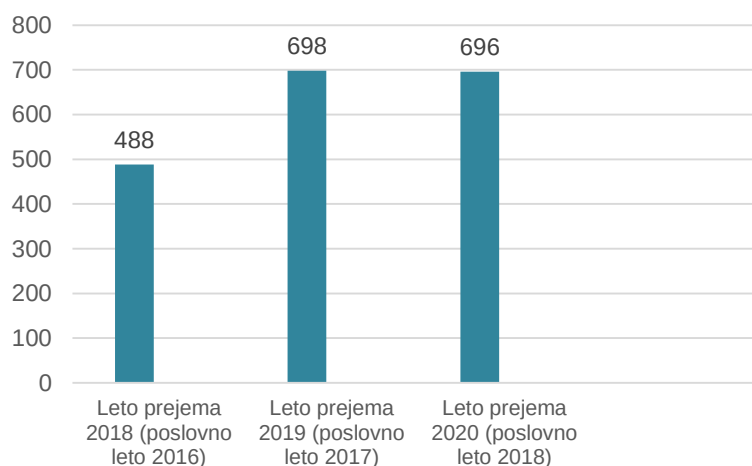
AEOI DAC4

V letu 2020 so bili med Finančno upravo RS in pristojnim organi tujih jurisdikcij tretjič avtomatično izmenjani podatki iz poročil po državah (CbC poročil). Gre za podatke velikih mednarodnih skupin podjetij (z več kakor 750 mio € skupnih konsolidiranih prihodkov v letu pred poročanjem), ki vsebujejo informacije, ki se nanašajo na svetovno razporeditev prihodkov in davkov skupine, skupaj s kazalniki lokacije gospodarske dejavnosti v skupini. Podatki so bili z državami članicami EU izmenjani na podlagi Direktive 2016/881/EU ter z drugimi jurisdikcijami na podlagi Večstranskega sporazuma med pristojnimi organi o izmenjavi poročil po državah. Skupno je bilo izmenjanih 31.742 podatkov (30.458 prejetih ter 1.284 poslanih), ki so vsebovani v 629 CbC poročilih (579 prejetih ter 50 poslanih), pri čemer se eno CbC poročilo nanaša na eno mednarodno skupino podjetij, kar je primerljivo z letom poprej, ko je bilo izmenjanih 35.722 podatkov.

V letu 2020 je bilo največ CbC poročil prejetih iz držav članic EU Nemčije, Avstrije in Romunije. Iz NE-EU držav je bilo največ CbC poročil prejetih iz Japonske, Švice in ZDA.

V letu 2018 so se prejeti CbC podatki nanašali na 488 pravnih oseb; v letu 2019 pa na 698, v letu 2020 pa na 696 pravnih oseb, davčnih rezidentov v Sloveniji. Podatek kaže, da se je v povprečju število prejetih podatkov v zadnjih dveh letih, v primerjavi s prvim letom izmenjave, povečalo za 43 odstotkov.

Slika 24: Število pravnih oseb, rezidentov v RS, na katere se nanašajo CbC podatki

Glede na prejete CbC podatke so po podatkih kazalca »dobiček« za davčno leto 2018 (v letu prejema 2020) med tujimi mednarodnimi skupinami največ dobička v Sloveniji dosegle mednarodne skupine podjetij s krovnimi matičnimi družbami v Avstriji, Franciji, Italiji.

Mednarodne carinske operacije

Finančna uprava RS je v letu 2020 sodelovala v 11 mednarodnih operacijah, ki so jih organizirali: Svetovna carinska organizacija (WCO), Evropski urad za boj proti goljufigam (OLAF), Delovna skupina za carinsko sodelovanje pri Svetu Evropske Unije, Europol, Interpol ter posamezne države članice EU. Operacije so bile po vsebini, dolžini trajanja ter številu sodelujočih različne, usmerjene so bile na področje zaščite človekovega zdravja (prepovedane droge, nedovoljene snovi v športu, ponarejena zdravila in prehranska dopolnila, farmacevtski in kozmetični pripomočki, idr.), zaščite javnega reda in varnosti (orožje, omejevalni ukrepi itd.), zaščite okolja (odpadki - s poudarkom na sanitarnih/medicinskih odpadkih v času pandemije COVID-19, pesticidi, ozonu škodljive snovi, idr.), zaščite gospodarstva (varstvo pravic intelektualne lastnine - ponarejeno blago), preprečevanju tihotapljenja z vidika

izkrivljanja konkurence in zagotavljanju stabilnosti virov financiranja nacionalnih javnofinančnih blagajn in proračuna Evropske unije (tihotapljenje trošarinskih izdelkov) ter identifikaciji žrtev trgovine z ljudmi, primeri prisilnega dela in drugih oblik izkoriščanja. Operacije so potekale v različnih oblikah transporta (cestni, letalski, pomorski, poštni promet).

Mednarodna dejavnost

Mednarodna dejavnost Finančne uprave RS obsega sodelovanje in izmenjavo podatkov z organi EU, pristojnimi organi držav članic EU in pristojnimi organi drugih držav ter sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in strokovnimi združenji z delovnega področja Finančne uprave RS. Finančna uprava RS je članica mednarodnih organizacij OECD, IOTA, WCO in kot članica EU sodeluje v delovnih skupinah Sveta EU (skupina za carinsko unijo in skupina za carinsko sodelovanje, davčne skupine) ter v EU programih in delovnih skupinah Evropske komisije.

OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development)

Članica organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj je Slovenija od leta 2010. Skupaj z Ministrstvom za finance sodeluje v delovnih skupinah za vzpostavitev pravnih podlag in izmenjavo podatkov z namenom preglednega in učinkovitega pobiranja davkov ter pri izgradnji sistemov za preprečevanje utaj in davčnih zlorab.

IOTA (Intra-European Organisation of Tax Administrations)

Slovenija je že od leta 1997 članica mednarodne organizacije davčnih uprav, katere cilj je zagotavljanje pomoči pri razvoju in delovanju davčnih organov, in sicer izboljšanju izvajanja davčnih predpisov in povečanju pobiranja obveznih dajatev z izmenjavo medsebojnih izkušenj in metod. V okviru dela navedene organizacije so bila v letu 2020 posebej izpostavljena naslednja področja: elektronsko poslovanje (napredek in kvaliteta e-storitev za davčne zavezanke), razvoj informacijske tehnologije in izvajanje novih tehnoloških rešitev, izpolnjevanje davčnih obveznosti, upravna zmogljivost davčnih uprav. V letu 2020 je 17 predstavnikov Finančne uprave RS sodelovalo na 10 aktivnostih preko spleta (delavnice, seminarji in druge aktivnosti).

WCO (World Customs Organisation)

Članica Svetovne carinske organizacije je Slovenija od leta 1991. Ta postavlja mednarodne standarde na področju klasifikacije blaga, porekla, carinskih postopkov, izmenjave informacij in carinskih poenostavitev v mednarodnem prometu, spletne trgovine, enotnega okna in drugih tem, ki so odgovor na izzive globalizacije. Več aktivnosti je bilo posvečeno ukrepanju in odzivu držav na pandemijo Covid 19, sestanki, razen v prvih mesecih 2020 so bili izvedeni na daljavo.

Svet EU

Svet Evropske unije je zakonodajna institucija Unije, v kateri so zastopane vlade držav članic EU. Je najpomembnejša ustanova v procesu sprejemanja odločitev Evropske unije. V pripravi zakonodajnih predlogov, stališč, usmeritev in operativnega sodelovanja delujejo razne delovne skupine Sveta EU.

Finančna uprava RS je aktivno sodelovala v Skupini za carinsko sodelovanje, ki je namenjena carinskim predstavnikom držav EU, ki si prizadevajo izboljšati operativno sodelovanje administracij, se borijo zoper zlorabe carinskih postopkov in s temi povezanimi kaznivimi dejanji. Cilji skupine so izmenjava dobre prakse, priprava ocene groženj na področjih, ki so predmet tesnejšega sodelovanja in skupnih operacij ter uporaba pravnih podlag za izmenjavo operativnih in preiskovalnih podatkov v administrativnih in kazenskih postopkih. V Skupini za carinsko unijo pa se obravnavajo zakonodajni predlogi, ki urejajo in dopolnjujejo usklajeno izvajanje evropske carinske zakonodaje. Finančna uprava RS je k delu skupine, v kateri Slovenijo zastopa Ministrstvo za finance, prispevala mnenja in svoja stališča. Delo v skupinah je razen v začetku leta 2020 teklo v obliki sestankov na daljavo, kar je močno vplivalo na kvaliteto in dinamiko dela. Izvedeno je bilo nekaj sestankov tria (Nemčija Portugalska in Slovenija), kjer so bile načrtane smernice za oblikovanje programa tria in izvedbo aktivnosti vsakega predsedstva. Nemčija pa je v razmerah virusa Covid 19 izvedla sestanke na daljavo in precej okrnjen program sicer predvidenih aktivnosti.

Carina 2020

Carina 2020 je akcijski program EU za carinsko unijo, ki je bil ustanovljen z Uredbo EU št.1294/2013 za obdobje 7 let (2014 – 2020). Delovni načrt za leto 2020 je obsegal štiri prednostna področja: podpora delovanju in posodobitvi carinske unije, zaščita finančnih in gospodarskih interesov Unije in držav članic, zaščita državljanov in okolja za povečanje varnosti in varstva ter krepitev konkurenčnosti podjetij Unije in izboljšanje upravne zmogljivosti carinskih organov.

Izvajanje programa v letu 2020 je v precejšnji meri zaznamovala pandemija COVID-19. V prvih dveh mesecih leta so aktivnosti potekale fizično in v skladu s sprejetim delovnim načrtom, v sredini marca, ko je večina držav EU razglasila epidemijo, pa so se preselile na splet. Do konca leta 2020 se je Finančna uprava RS udeležila skupaj 82 spletnih dogodkov (sestanki projektnih skupin, seminarji, delavnice, tečaji IT), skupaj v celem letu pa 102. Spletnih dogodkov se je lahko udeležilo večje število udeležencev, kar pomeni več kot 30% povečanje udeležbe glede na leto 2019. Vendar pa vseh dogodkov ni bilo možno izvesti virtualno, zato so iz delovnega načrta popolnoma izpadli delovni obiski, ki zahtevajo fizično prisotnost. Težišče aktivnosti programa v letu 2020 je bilo na e-carini, varnosti in varstvu, merjenju učinkovitosti carinske unije, carinskih dovoljenjih in razvoju novih sistemov IT. V letu 2020 je bilo organiziranih tudi več sestankov za nacionalne koordinatorje programa v luči priprave na izvajanje novega 7-letnega programa, ki bo nadomestil Carino 2020.

Fiscalis 2020

Program Fiscalis 2020 je akcijski program EU, ki je bil ustanovljen z Uredbo EU št. 1286/2013 za obdobje 7 let (2014 – 2020). Glavna dodana vrednost programa temelji na okrepitvi zmožnosti držav članic na področju boja proti davčnim goljufijam in elektronskemu poslovanju na področju DDV. Namen programa je izboljšati delovanje sistemov obdavčitve na notranjem trgu s poglobitvijo sodelovanja med sodelujočimi državami in njihovimi davčnimi organi. Aktivnosti programa so usmerjene boju proti davčnim goljufijam in utaji davkov, izvajanju zakonodaje EU s področja obdavčitve, izmenjavi informacij na davčnem področju preko evropskih informacijskih sistemov, mednarodnemu upravnemu sodelovanju na področju davkov ter izvajanju zakonodaje z izboljšanjem upravnih zmogljivosti davčnih uprav.

Leta 2020 so se aktivnosti programa Fiscalis 2020 kljub situaciji povezani s COVID-19 odvijale nemoteno in v skladu s sprejetim letnim delovnim načrtom. Sredi meseca marca je Evropska komisija odpovedala vse načrtovane aktivnosti v fizični obliki in pričela z izvajanjem aktivnosti preko spleta. Skupno je bilo tako izvedenih 63 aktivnosti (sestanki projektnih skupin, seminarji, delavnice, tečaji IT), na katerih je sodelovalo 85 slovenskih udeležencev. Planirani delovni obiski so bili odpovedani in se do nadaljnjega ne izvajajo. Izvajanje aktivnosti v okviru obstoječega programa se zaključijo v letu 2021, ko ga nasledí novi program Fiscalis za obdobje 2021 – 2027. V ta namen Evropska komisija organizira pripravljalne sestanke za nacionalne koordinatorje programa.

Izvajanje postopkov skupnega dogovarjanja

Postopki skupnega dogovarjanja zagotavljajo reševanje sporov v zvezi z razlago in uporabo bilateralnih in multilateralnih mednarodnih pogodb, zlasti sporov, ki vodijo k dvojnemu obdavčevanju. Finančna uprava RS je s ciljem učinkovitega in hitrejšega reševanja postopkov ustanovila delovno skupino za vodenje postopkov skupnega dogovarjanja po mednarodnih pogodbah na področju transfernih cen in pooblastila osebo za vodenje in sklepanje skupnih dogovorov s tega področja. V letu 2020 sta bila začeta dva nova postopka. Primerjava števila (16) nerešenih postopkov ob začetku leta s številom (15) rešenih postopkov ob koncu leta, kaže manjše zmanjšanje števila nerešenih postopkov v letu 2020. Finančna uprava RS je po prevzemu pristojnosti rešila 3 postopke.

Preglednica 82: število nerešenih, začelih in zaključenih postopkov skupnega dogovarjanja

	Število
Nerešeni postopki na dan 1. 1. 2020	16
S strani Ministrstva za finance odstopljeni postopki 1. 7. 2020	17
Začeti postopki v letu 2020	2
Zaključeni postopki v letu 2020	3
Nerešeni postopki na dan 31. 12. 2020	15

Mednarodni sestanki vodstev uprav v 2020

TADEUS (Tax Administration EU Summit)

Je združenje davčnih administracij držav EU, ki nadomešča prej znano obliko pod imenom G28. Prvo zasedanje je potekalo leta 2019 na Finskem. V letu 2020 je zaradi situacije povezane s COVID-19 zasedanje prvič potekalo preko spleta, v skupni organizaciji Nemčije in Evropske komisije. Udeleženci TADEUS ocenijo dosedanje delo, razpravljajo o prednostnih nalogah davčnih uprav ter določijo prednostne naloge sodelovanja pri reševanju vprašanj, ki so v skupnem interesu. Plenarno zasedanje v letu 2020 je naslovljeno davčno skladnost, upravno sodelovanje na davčnem področju ter usklajevanje razvoja znotraj evropskih informacijskih sistemov. Govorili so o prednostnih nalogah zaradi pandemije COVID-19 ter načinih kako izkoristiti razpoložljive instrumente Unije za podporo in financiranje. Obravnavali so priporočila projekta EUROFISC, ki so namenjena preprečevanju utaj DDV. Potrjen je bil nov projekt o oceni davčnih vrzeli za več vrst davkov in določenih sektorjev, ki ga bo vodila Italija. Sprejet je bil večletni strateški načrt (MASP-T). Predstavniki zasedanja so sklenili, da je krizo, ki jo je povzročila pandemija, potrebno uporabiti kot sprožilec za nadaljnji napredek pri digitalni preobrazbi in za učinkovito sodelovanje med davčnimi upravami. Vodstvo Finančne uprave RS je uradno naznanilo, da bo Slovenija gostila naslednje plenarno zasedanje TADEUS v drugi polovici leta 2021.

Klub

Sestanki Kluba so neformalni sestanki carinskih generalnih direktorjev EU in Turčije. V letu 2020 zaradi pandemije tega sestanka ni bilo.

V6

Je združenje Poljske, Češke, Slovaške, Madžarske, Avstrije in Slovenije na davčnem področju, kjer visoki predstavniki krepijo regionalno operativno sodelovanje in usklajujejo poglede in stališča ob pomembnih davčnih zadevah. V letu 2020 sestanka vodstev zaradi pandemije ni bilo.

Kvadrilaterala

Sestanki kvadrilaterale so letna srečanja najvišjih carinskih predstavnikov Italije, Madžarske, Hrvaške in Slovenije. V letu 2020, 6.marca, je sestanek v Izoli organizirala Finančna uprava RS. Teme pogovorov so bile DDV paket v okviru e-trgovine, podvrednotenje blaga in inšpekcija Komisije za proračun EU, pregled projektov in dela v skupini V4, predstavljeno je bilo carinsko delo v luki Koper.

Tehnična pomoč

V okviru nujenja tehnične pomoči kot ene od oblik mednarodnega razvojnega sodelovanja je Finančna uprava RS v letu 2020 izvedla 2 obiska za predstavnike držav Zahodnega Balkana, in sicer s področja kontrole tobačnih izdelkov in s področja preprečevanja pranja denarja. V organizaciji Centra za evropsko prihodnost je Finančna uprava RS sodelovala pri izvedbi delavnice preko videokonference na temo finančnih preiskav za Republiko Severno Makedonijo. Izvedla je tudi obisk v okviru programa TAIEX za predstavnike belgijske carine s področja e-trgovine.

8 ZAŠČITA IN VAROVANJE ŽIVLJENJA, ZDRAVJA IN PREMOŽENJA

Ena od strateških nalog Finančne uprave RS je tudi zagotavljanje varnosti ljudi, zdravja, gospodarstva in okolja. Finančna uprava RS k varnosti prispeva z nadzorom blaga, zavezanega prepovedim in omejitvam: orožja, eksplozivov, radioaktivnih snovi, nevarnih kemikalij, blaga z dvojno rabo, jedrskih snovi idr. Prav tako preprečuje trgovino s prepovedanimi drogami in predhodnimi sestavinami, ki predstavljajo veliko tveganje za zdravje državljanov. Gospodarstvo in družbo varuje z zaščito pravic intelektualne lastnine, z odkrivanjem kaznivih ravnanj na področju trošarin, odkrivanjem nedovoljenega trgovanja in tesnim sodelovanjem z gospodarskimi subjekti. Zaščita okolja zahteva pozornost na področju mednarodne trgovine z odpadki, škodljivimi snovmi ter trgovanja z ogroženimi rastlinskimi in živalskimi vrstami.

PREPOVEDI IN OMEJITVE TER TIHOTAPSKO BLAGO

Zaščita javnega reda in varnosti

Orožje, strelivo, eksplozivi in pirotehnični izdelki

Finančna uprava RS opravlja nadzor orožja, streliva, eksplozivov in pirotehničnih izdelkov pri uvozu, izvozu, tranzitu in prenosu znotraj EU. V letu 2020 je bilo odkritih 19 primerov tihotapljenja in zadržanih skupno 19 kosov hladnega orožja (boksarji, teleskopske palice, gumijevke ipd.).

Preglednica 83 : Podatki o številu zasegov orožja v obdobju 2018-2020

	2018	2019	2020
Skupno število zasegov	19	25	19

Finančna uprava RS je v letu 2020 sodelovala v mednarodni skupni operaciji JAD SEE (Joint Action Days South East Europe), katere cilj oziroma eden izmed ciljev je bi tudi odkrivanje in preprečevanje ilegalne trgovine z orožjem in eksplozivi v cestnem prometu na Balkanski poti.

Zaščita človekovega zdravja

Republika Slovenija leži na južni veji Balkanske tihotapske poti, po kateri glede na ugotovitve domačih in tujih organizacij, ki se ukvarjajo z odkrivanjem tihotapljenja prepovedanih drog, redno poteka tihotapljenje prepovedanih drog v države zahodne Evrope. Odkrite količine nakazujejo, da so tihotapljene prepovedane droge namenjene za lastno uporabo, kot tudi za nadaljnjo prodajo.

Preglednica 84: Zasežene prepovedane droge in prepovedane snovi v športu v obdobju 2018–2020

	2018	2019	2020
Heroin	309,91 kg	735,5 kg	-
Kokain	-	-	1,975 kg
Marihuana	51,51 kg	73,07 kg	7,19 kg
Amfetamin	2,96 kg	-	-
Khat	24,31 kg	-	-
Prepovedane snovi v športu	1.560 tablet in 300 ampul	-	244 tablet in 140 ampul

Uslužbenci Finančnega urada Koper so v maju 2020, v zabojniku, ki je za slovaškega prejemnika prispel iz Kitajske, odkrili 12.720 kg (480 plasten) snovi GBL (gama-butirolakton), ki sicer ni na seznamu prepovedanih drog. Ker pa gre za snov, ki je derivat (ester) prepovedane droge GHB (gama hidroksi butirat) in se zlorablja kot droga, so o odkritju obvestili policijo, ki je skladno s svojimi pooblastili blago zasegla.

Finančna uprava RS je sodelovala v dveh mednarodnih skupnih operacijah, katerih cilj oziroma eden izmed ciljev je bil odkrivanje in preprečevanje ilegalne trgovine s prepovedanimi drogami, predhodnimi sestavinami in prepovedanimi snovmi v športu: JAD SEE (Joint Action Days South East Europe) 2020 (v cestnem prometu na Balkanski poti) in DAIDALOS III (v poštnem prometu).

Zdravila

Naročanje zdravil preko spleta pomeni potencialno nevarnost tako glede narave oziroma neustreznosti zdravil samih, kot uporaba zdravil, ki bi sicer lahko bila ustrezna, vendar je odločitev o jemanju prepuščena posameznikom, ki se za nakup zdravil odločajo zaradi pogosto zavajajočih trditev glede učinkovitosti zdravil. V letu 2020 so carinski organi v okviru nadzora nad vnosom zdravil odkrili 258 pošilk zdravil, v katerih je bilo 1.009.117 kosov zdravil (tablet, kapsul, ampul, tub). Od tega predstavlja ena pošiljka, odkrita v Luki Koper, glavnino – 999.784 kosov. Ostale so pošiljke pošte ali hitre pošte, ki so večinoma namenjene fizičnim osebam in so verjetno rezultat internetne trgovine. Še vedno se uvaža največ zdravil za zdravljenje erektilnih motenj.

Preglednica 85: Število zadržanih pošilk zdravil

	2018	2019	2020
Število kosov	13.020	20.611	1.013.985

Živila živalskega izvora v osebnih pošilkah

Vnos živil živalskega izvora iz tretjih držav v EU predstavlja tveganje za prenos nevarnih živalskih bolezni, zato morajo biti ti proizvodi ob vnosu v EU veterinarsko pregledani. Za majhne količine nekaterih živil živalskega izvora za osebno porabo, ki predstavljajo minimalno tveganje za prenos bolezni, pa je vnos v EU dovoljen tudi brez veterinarskega pregleda. V letu 2020 so carinski organi v okviru nadzora nad vnosom živil živalskega izvora v potniškem in poštnem prometu odkrili 8 nezakonitih pošilk, v skupni teži 52 kg, od tega največ mesnih proizvodov. Vse nezakonite pošiljke so bile odkrite v osebni prtljagi potnikov. Velik upad odkritih količin nezakonitih pošilk je posledica zmanjšanja prevozov v mednarodnem zračnem potniškem prometu zaradi Covida-19.

Preglednica 86: Zasežene osebne pošiljke živil živalskega izvora

	2017	2018	2019	2020
Število nezakonitih pošilk	49	58	78	8
Skupna količina zaseženih živil živalskega izvora (v kg)	139,9	187,5	159,1	52

Varnost proizvodov

Carinski organi pri izvajanju nadzora nad varnostjo proizvodov preverjajo, ali ima proizvod oziroma serija proizvodov lastnosti, ki vzbujajo utemeljen sum o obstoju resne nevarnosti za zdravje in varnost potrošnikov. Poleg tega preverjajo, ali proizvode spremljajo predpisani dokumenti in pravilno označenost le teh, ter upravičenost do spremljajočih dokumentov in nameščenih oznak. V letu 2020 je bilo pregledanih 1.697 pošilk, od tega je bilo začasno zadržanih 206 pošilk, ki jih je preveril pristojni inšpektorat za nadzor trga. V 134 primerih je bila s strani pristojnega inšpektorata odrejena prepoved uvoza zaradi neustreznosti oziroma nevarnosti proizvodov.

Preglednica 87: Število prepovedanih uvozov neustreznih/nevarnih proizvodov

	2017	2018	2019	2020
Število pregledanih pošilk	716	1.049	1.307	1.697
Število začasno zadržanih pošilk	46	80	76	206
Število prepovedanih uvozov neustreznih/nevarnih proizvodov	32	42	61	134

Zaščita okolja

Finančna uprava RS izvaja nadzor nad čezmejnimi pošilkami odpadkov ob vstopu in izstopu s carinskega območja EU in na območju Slovenije. Pri izvajanju nadzora preverja predpisane spremljajoče dokumente in usklajenost odpadkov s podatki, navedenimi v dokumentih. V letu 2020 so uslužbenci MO opravili 540 nadzorov glede ustreznosti pošilk odpadkov, pri tem je bilo začasno zadržano 18 pošilk, ki jih je zaradi suma o nezakonitosti pošiljke preveril

še pristojni Inšpektorat RS za okolje in prostor. Pri 10 pošiljkah je bil potrjen sum o nelegalni pošiljki. S Policijo in Inšpektoratom RS za okolje in prostor je Finančna uprava RS sodelovala v 46 (MO) skupnih akcijah nadzora.

Preglednica 88: Število nelegalnih pošiljk odpadkov

	2018	2019	2020
Število pregledanih pošiljk	842	1.171	540
Število začasno zadržanih pošiljk	27	19	18
Število nelegalnih pošiljk odpadkov	11	15	10

Pri izvajanju nadzora je Finančna uprava RS skupaj odkrila 196 kršitev zakonodaje s področja čezmejnega pošiljanja odpadkov, skupni znesek izrečenih glob je znašal 197.400 EUR.

Finančna uprava RS je sodelovala tudi v dveh skupnih mednarodnih akcijah in sicer RETROVIRUS na področju preprečevanja nezakonitega zbiranja, transporta in ravnanja s sanitarnimi odpadki, ki izvirajo iz aktivnosti v boju zoper epidemijo COVID-19, ki jo je koordiniral EUROPOL in DEMETER VI, ki jo je organizirala Svetovna carinska organizacija.

Finančna uprava RS izvaja nadzor nad čezmejnimi pošiljkami odpadkov ob vstopu in izstopu s carinskega območja EU in na samem območju Slovenije. Pri izvajanju nadzora preverja predpisane spremljajoče dokumente in usklajenost odpadkov s podatki, navedenimi v teh dokumentih. V letu 2020 je bilo opravljenih 1.626 pregledov glede ustreznosti pošiljk odpadkov, pri tem je bilo začasno zadržano 35 pošiljk, ki jih je zaradi suma o nezakonitosti pošiljke preveril še pristojni inšpektorat za okolje. Pri 23 pošiljkah je bil potrjen sum o nelegalni pošiljki. S Policijo in Inšpektoratom RS za okolje in prostor je Finančna uprava RS sodelovala v 54 skupnih akcijah nadzora.

Preglednica 89: Število nelegalnih pošiljk odpadkov

	2017	2018	2019	2020
Število pregledanih pošiljk	827	842	1.171	1.626
Število začasno zadržanih pošiljk	11	27	19	35
Število nelegalnih pošiljk odpadkov	3	11	15	23

Zaščita živalskega in rastlinskega sveta

Ribištvo

Nezakonit, neprijavljen in nereguliran (IUU) ribolov pomeni veliko grožnjo trajnemu gospodarjenju z morskimi viri saj izčrpa staleže rib, uničuje morske habitate, izkrivlja konkurenco, postavlja poštene ribiče v slabši položaj in zlasti v državah v razvoju ogroža prebivalstvo ob obali.

Finančna uprava RS ob vnosu ribiških proizvodov v EU preverja, ali je predloženo ustrezno potrdilo o ulovu. V letu 2020 je bilo skupno predloženo 295 potrdil o ulovu in 133 izjav predelovalnih obratov. Od tega je bilo pri sprostitvi v prost promet predloženih 107 potrdil o ulovu in 46 izjav predelovalnih obratov. Na preverjanje je bilo posredovano 4 potrdil o ulovu, vendar v nobenem primeru niso bile ugotovljene kršitve, ki bi dokazovale, da gre za nezakonit ribolov.

Varstvo živalskih in rastlinskih vrst

Nezakonita trgovina s prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami je v zadnjem času tako na svetovni ravni kot tudi na ravni EU postala deležna resne obravnave, saj je bila prepoznana kot oblika organiziranega kriminala, ki poleg biotske raznovrstnosti in okolja vse bolj ogroža tudi svetovno varnost, pravno državo, človekove pravice in trajnostni razvoj. V boju proti njej imajo pomembno vlogo tudi carinski organi, ki opravljajo nadzor nad vnosom in iznosom osebkov živalskih in rastlinskih vrst, zavarovanih s Konvencijo o mednarodni trgovini z ogroženimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami (konvencija CITES) oziroma Uredbo Sveta (ES) št. 338/97. V letu 2020 je bilo pri nadzoru vnosa in iznosa blaga v in iz EU v petih primerih skupaj zaseženih 37 CITES osebkov.

Uslužbenci mobilnih oddelkov so poleg primera tihotapljenja 0,226 kg kaviarja iz Ukrajine, ki je pripadal zaščiteni vrsti iz skupine jesetrovk (*Acipenseriformes*), odkrili še štiri primere tihotapljenja osebkov živalskih in rastlinskih vrst, ki ne sodijo med zavarovane živalske in rastlinske vrste (13 osebkov različnih pasemskih vrst mačk, 32 golobov in 400 kosov sadik različnih vrst vrtnic). Zaradi neizpolnjevanja pogojev za uvoz živali in rastlin v EU so obvestili pristojno Upravo RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin.

Preglednica 90: Število zaseženih osebkov zavarovanih vrst

	2017	2018	2019	2020
Število zasegov	14	9	7	5
Število zaseženih osebkov CITES	114	52	21	37
Število zaseženih osebkov drugih zavarovanih vrst	-	2.148	250	-

Zaščita gospodarstva

Varstvo pravic intelektualne lastnine

Finančna uprava RS opravlja nadzor nad blagom, ki prihaja iz tretjih držav. V primeru suma, da se v pošiljki nahaja blago, ki utegne kršiti pravice intelektualne lastnine (kot npr. blagovno znamko, model, patent, geografsko označbo porekla, avtorsko in njej sorodno pravico, zaščiteni rastlinski vrsto), lahko carinski organi blago začasno zadržijo.

V letu 2020 je bilo v 520 primerih odkritih in zadržanih 433.517 kosov blaga, v ocenjeni vrednosti 5.454.870 €. V navedenem obdobju je bilo zadržanih največ oblačil in obutve, modnih dodatkov, avto delov, igrač in audio/video naprav. Ponaredki v Slovenijo prispejo v zabojnikih z ladjami ter preko pošte iz Kitajske, Hongkonga in Turčije, nekaj tudi iz Singapurja in Indije. Blago, ki prispe v koprsko pristanišče, je večinoma namenjeno prejemnikom v drugih državah članicah EU (Češka, Madžarska, Hrvaška, Avstrija), zadržane poštni pošiljke pa so praviloma namenjene prejemnikom v Sloveniji in so rezultat internetnih nakupov. Večina zadržanega blaga se uniči pod carinski nadzorom.

Preglednica 91: Podatki o zadržanem blagu

	2018	2019	2020
Ponarejeni izdelki (v kosih)	701.048	324.401	433.517
Število zadržanj	435	469	520
Ocenjena vrednost, v mio €	51,7	6,1	5,5

V letu 2020 je Finančna uprava RS na področju ponaredkov v letu sodelovala v mednarodni carinski operaciji LUDUS, v kateri je bilo zadržanih 10.196 igrač, ki so bile uničene zaradi kršitve pravic intelektualne lastnine. Finančna uprava RS je sodelovala tudi v skupni mednarodni akciji Pangea XIII na področju odkrivanja ponarejenih zdravil in medicinskih pripomočkov v poštnem prometu, ki sta jo organizirala Interpol in WCO.

Preprečevanje tihotapstva z vidika izkrivljanja konkurence

Finančna uprava RS je v letu 2020 odkrila skupno 52 primerov tihotapljenja in drugih nedovoljenih ravnanj s tobakom in tobačnimi izdelki in pri tem zasegla skupno 396.400 kosov cigaret in 512,5 kg tobaka, primerne za kajenje in za izdelavo cigaret. V dveh primerih je zasegla tudi 28.780 kg surovega tobaka v obliki tobačnih listov.

V Slovenijo in države zahodne Evrope se največ cigaret in tobaka tihotapi iz balkanskih držav ter cigarete iz držav vzhodne Evrope, predvsem v vozilih v cestnem prometu, med blagom, med prtljago in skrito v različnih konstrukcijskih delih vozil ter posebej prirejenih prostorih za skrivanje blaga.

Preglednica 92: Zasežene cigarete in tobak

	2018	2019	2020
Cigarete (kosi)	1.566.110	1.318.550	396.400
Tobak (kg)	447	530	512,5
Surov tobak - tobačni listi (kg)	/	/	28.780

Finančna uprava RS je v letu 2020 sodelovala v treh skupinah EMPACT (Europol) in sicer skupini za odkrivanje nelegalne proizvodnje tobačnih izdelkov, skupini za nadzor proizvodnje in transporta tobaka za vodne pipe ter skupini za nadzor gibanja nelegalnih tobačnih izdelkov in tranzitnega postopka tobačnih izdelkov. V okviru tretje skupine je Finančna uprava RS sodelovala v mednarodni operaciji HANSA.

V letu 2020 so uslužbenci mobilnih oddelkov odkrili 15 primerov tihotapljenja alkoholnih pijač in pri tem zasegli 12.293 litrov piva, 229 litrov žganih alkoholnih pijač in 490 litrov vina. Alkohol in alkoholne pijače se za potrebe črnega trga v Sloveniji in drugih držav EU nezakonito vnaša predvsem iz balkanskih držav in držav vzhodne Evrope.

Uslužbenci mobilnih oddelkov so v letu 2020 opravili 1.668 nadzorov namenske uporabe energentov v prevoznih sredstvih in delovnih strojih ter pri tem odkrili 72 kršitev, največ v osebnih vozilih.

Na področju preprečevanja zlorab energentov in odkrivanja goljufij z mazalnimi olji je Finančna uprava RS sodelovala v mednarodni operaciji »Chain Bridge«, ki jo je v okviru projekta EMPACT trošarine organiziral EUROPOL.

VARNOST V PROMETU IN DRUGE AKTIVNOSTI NA PODROČJU PROMETNE VARNOSTI

Finančna uprava RS izvaja tudi nadzore nad prevozi v cestnem prometu po Zakonu o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev, ter o zapisovalni opremi v cestnih prevoznih, Zakonu o prevozu nevarnega blaga in Zakonu o prevoznih v cestnem prometu. Izvajanje nadzorov so oteževale okoliščine in ukrepi v zvezi s preprečitvijo širjenja virusa COVID 19.

Nadzor po Zakonu o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev ter o zapisovalni opremi v cestnih prevoznih (ZDCOPMD)

Neposredni nadzor na cesti opravljajo uslužbenci mobilnih oddelkov. V letu 2020 je bilo na cesti izvedeno 3.060 nadzorov prevoznikov, oziroma so uslužbenci mobilnih oddelkov preverili spoštovanje delovnih časov, odmorov in obveznih počitkov voznikov avtobusov oziroma tovornjakov za 93.325 delovnih dni.

Ob ugotovljenih kršitvah, ko je to predpisano v ZDCOPMD, so uslužbenci mobilnih oddelkov izvedli tudi upravne ukrepe, kot so odreditev izrednega pregleda zapisovalne naprave (tahografa), začasni odvzem vozniškega dovoljenja in registrskih oznak vozila, zaseg voznikove kartice ter izrek prepovedi vožnje do izpolnitve dnevnega oziroma tedenskega počitka. V primerih prekoračitve dovoljenih časov vožnje oziroma nezadostnih počitkov je bil voznikom avtobusa ali tovornjaka odrejen obvezen počitek ter začasno odvzeto vozniško dovoljenje.

Zaradi ugotovljenih kršitev je bil voznikom v letu 2020 odrejen obvezen počitek v 123 primerih, zaradi zlorabe je bilo zaseženih 37 voznikovih kartic, v 237 primerih pa so uslužbenci mobilnih oddelkov začasno zasegli tudi prometno dovoljenje in registrske tablice vozil do odprave nepravilnosti.

Pri opravljanju nadzorov se je ugotavljala povečana uporaba nedovoljenih sofisticiranih elektronskih naprav, ki omogočajo nepravilno delovanje zapisovalnih naprav (manipulacije s tahografom). S pomočjo teh vgrajenih manipulacijskih naprav se med tem, ko se vozilo premika (vožnja) aktivnost vozila v zapisovalno napravo beleži kot počitek namesto vožnje, kar posledično vodi k prekoračitvi dovoljenih dnevnih časov vožnje. Ob odkritju, oziroma sumu na vgrajeno napravo za manipuliranje, se odredi izredni pregled zapisovalne opreme v pooblaščenih tahografskih delavnicah, najdeno napravo pa se izgradi iz vozila, vozilo se do odprave nepravilnosti izloči iz prometa ter začasno se odvzamejo registrske tablice, vozniku pa se odredi obvezni počitek ter začasno odvzame vozniško dovoljenje.

V 3.060 izvedenih nadzorih v letu 2020 je bilo odkritih 274 primerov goljufij, kjer je šlo za zatajitev, uničenje ali prikrivanje podatkov oziroma manipulacije s tahografom, kar se šteje kot najhujše kršitve. Zaradi suma, da tahograf, oziroma zapisovalna naprava v vozilu ne deluje pravilno, oziroma suma, da je tahograf zmanipuliran, je bilo v letu 2020 odrejenih 153 izrednih pregledov zapisovalnih naprav – tahografov v pooblaščenih delavnicah za tahografe.

Uslužbenci mobilnih oddelkov so odkrili in zasegli 60 manipulacijskih naprav, ki so bile nelegalno vgrajene v vozilih. Skupno je bilo ugotovljenih 3.953 kršitev, za katere je bilo izrečenih 2.749 glob v skupnem znesku 3.986.910 €. Analiza izvedenih nadzorov v obravnavanem obdobju kaže, da je bilo le 29,4 % kontroliranih prevozov brezhibnih. Podatki in analize odkritih primerov manipulacij tahografov kažejo, da se pojavljajo vedno nove oblike ter skrita mesta, kjer so manipulacijske naprave nameščene, odkrivanje le teh pa je zelo kompleksno in zahteva specifično znanje in poglobljen pristop. Spoštovanje pravil s področja socialne zakonodaje ima neposreden vpliv na varnost cestnega prometa, usklajene pogoje konkurence ter izboljšanje pogojev dela voznikov.

Nadzor po Zakonu o prevozu nevarnega blaga (ZPNB)

Finančna uprava RS izvaja nadzore nad prevozi nevarnega blaga pri vnosu nevarnega blaga na carinsko območje EU ali iznosu z njega, pri postopkih za odobritev carinsko dovoljene rabe ali uporabe nevarnega blaga ter v okviru finančnega nadzora na cesti.

V letu 2020 je Finančna uprava RS izvedla 1.003 nadzorov nad prevozi nevarnega blaga, pri katerih je bilo ugotovljeno skupno 233 kršitev. Pri 138 vozilih je bilo ugotovljeno, da ne ustrezajo določbam evropskega sporazuma o mednarodnem cestnem prevozu nevarnega blaga (ADR). V 54 primerih je šlo za kršitve kategorije tveganja I, v 52 primerih je šlo za kršitve kategorije tveganja II in v 32 primerih za kršitve kategorije tveganja III. Pri kršitvah kategorije tveganja I so bile izvedene imobilizacije vozil (izločitev vozil iz prometa). Za ugotovljene kršitve je bilo izrečenih 239 glob, od tega pravnim osebam 92 glob, odgovornim osebam pravne osebe 90 glob ter 57 glob voznikom, v skupnem znesku 436.000 €.

Nadzor po Zakonu o prevozi v cestnem prometu (ZPCP-2)

Finančna uprava RS opravlja nadzor nad spoštovanjem določb o dostopu na trg EU s področja prevozov v cestnem prometu po določbah ZPCP-2. Finančna uprava RS na celotnem ozemlju Slovenije preverja, ali imajo domači prevozniki, prevozniki EU in tuji prevozniki pri opravljanju prevozov v cestnem prometu dovolilnice, dovoljenja, druge dokumente in listine, predpisane v ZPCP-2, predpisih EU in mednarodnih sporazumih. Finančna uprava RS opravlja nadzorstvo nad izvajanjem določenih pravil tega zakona tudi na sedežu in v drugih poslovnih prostorih poslovnih subjektov.

V letu 2020 je bilo na področju ZPCP-2 in ZPCP-DDV (splošna in posebna ureditev) skupno izvedeno 4.491 nadzorov.

S področja ZPCP-2 je bilo izvedeno 3.679 nadzorov na cesti in 162 nadzorov v okviru naknadnih kontrol. Ugotovljeno je bilo 822 kršitev. Za ugotovljene kršitve je bilo izrečeno 1.332 glob v skupnem znesku 970.060 €.

Najpogostejše kršitve v letu 2020 so bili prevozi brez izvoda licence v vozilu, neposredovanja vozniške kvalifikacije (koda 95), zloraba licence prevoznika, prevoz tujega prevoznika brez dovolilnice in nepravilna uporaba dovolilnice.

S področja ZPCP-DDV (splošna in posebna ureditev) je bilo izvedenih 812 nadzorov. Ugotovljeno je bilo 71 kršitev. Za ugotovljene kršitve je bilo izrečeno 89 glob v skupnem znesku 93.800 €.

Nadzor po zakonu o cestninjenju

Uslužbenci mobilnih oddelkov so večino nadzorov vinjet po Zakonu o cestninjenju opravili vzporedno z opravljanjem drugih prioritetnih nadzorov iz svoje pristojnosti. Pri tem so odkrili skupno 1.246 kršitev.

9 SPODBUJANJE PROSTOVOLJNEGA PLAČEVANJA DAJATEV

Krepitev kulture prostovoljnega izpolnjevanja zakonskih obveznosti je prednostni dolgoročni cilj Finančne uprave RS. V ta namen se kontinuirano izvaja vrsta medsebojno povezanih ukrepov na različnih področjih njenega delovanja od preventivnih do zelo ciljno usmerjenih aktivnosti.

Finančna uprava RS je v letu 2020 nadaljevala z aktivnostmi na področju vzpostavitve modela upravljanja tveganj pri izpolnjevanju davčnih obveznosti (Compliance Risk Management, v nadaljevanju: CRM). Po opredeljenih tveganjih po najpomembnejših vrstah davkov so se izvajale tudi preventivne aktivnosti (npr. medijske objave). Cilj uvedbe modela CRM je obvladovanje tveganj na temeljnih področjih izpolnjevanja obveznosti zavezancev za davek, kot je obveznost registracije, pravočasna in pravilna predložitev obračunov oz. napovedi, pravočasno plačilo davčnih obveznosti ter pravočasno in pravilno poročanje.

Informiranje in ozaveščanje zavezancev

Ustno in pisno informiranje

V okviru klicnega centra je Finančna uprava RS v letu 2020 odgovorila na 459.752 vprašanj zavezancev (438.686 telefonskih in 21.066 pisnih) s področja davkov. Na pisna vprašanja zavezancev je bilo v 62,1 % odgovorjeno v sedmih dneh, v 19,5 % v osmih do petnajstih dneh, v 12,3 % v šestnajstih od tridesetih dneh in v 6,1% v več kot tridesetih dneh.

Spletne strani

V letu 2020 je bila izvedena celovita prenova spletišča saj je bila izvedena temeljita oblikovna in tehnološka prenova. V ozadju je bil izdelan modularni razrez strani in prilagoditve za ranljive skupine. Namen prenove je bil hitrejšo delovanje spletišča, enostavnejše vzdrževanje/spreminjanje strani, ter optimizacija za boljši dostop za ranljivejšo skupine. Dodatna pozornost je bila dana tudi večji prilagodljivosti za mobilne naprave, ki se vse več uporabljajo za dostop do spletišča www.fu.gov.si. Proti koncu leta se je nadaljevalo tudi s povezovanjem spletišča (projekt SI-SDG), ki je sedaj povezan tudi s portalom Tvoja Evropa. V okviru tega so bili, na določenih straneh/področjih izvedeni prevodi strani in posebne pasice, ki kažejo na odzivne obrazce.

Klicni centri

Telefonsko in pisno komuniciranje na davčnem področju je v letu 2020 prvič potekalo v organizaciji klicnih centrov z enotnimi telefonskimi številkami za celotno Slovenijo. Nadaljeval se je razvoj podpornih procesov za telefonsko in pisno informiranje. Tako je bilo zagotovljeno spremljanje razseobljenih podatkov o vsebini telefonskih klicev, na podlagi katerih se vodi organizacija dela v klicnih centrih, objavljajo obvestila na spletni strani in izvajajo izobraževanja zaposlenih v klicnih centrih. Potekal je razvoj samodejnega razdeljevanja prejetih pisnih vprašanj uslužbencem v klicnih centrih.

Zaradi epidemije Covid19 je bilo prilagojeno delo v klicnih centrih. Za uslužbence klicnih centrov je bilo organizirano delo od doma. Za omilitev posledic korona krize je bila sprejeta vrsta ukrepov tudi davčnem področju, zato se je povečalo število klicev ter pisnih vprašanj. Začasno sta bila vzpostavljena Klicni center za odloge in obročno plačevanje ter Klicni center za turistične bone. V delo klicnih centrov so bili občasno vključeni zaposleni iz drugih področij dela na Finančni upravi, s tem pa je bil zagotovljen hitrejši odzivni čas. Zaradi hitro spreminjajoče se zakonodaje je bilo potrebno v zelo kratkem času zagotoviti izobraževanja in informacije za uslužbence klicnih centrov preko videokonferenc.

Komuniciranje z mediji

V letu 2020 je Finančna uprava RS nadaljevala s proaktivnim medijskim komuniciranjem. Posredovane vsebine za medije so se vsebinsko večinoma nanašale na protikorona ukrepe z davčnega področja. V poletnih mesecih pa je bil poudarek na unovčevanju turističnih bonov, ki je bil izjemno obsežen projekt saj se je nanašal na 2.047.261 prebivalcev Slovenije in na 6.582 ponudnikov turističnih nastanitev. Pri informiranju vseh deležnikov (upravičenci in ponudniki) so ključno vlogo odigrali odnosi z mediji. Jasna in kratka komunikacijska sporočila so kljub povsem novi tematiki omogočila upravičencem in ponudnikom turističnih nastanitev uspešno unovčevanje turističnih bonov praktično brez zapletov. Medijsko poročanje v zvezi s turistični boni pa je bilo ves čas kampanje izrazito pozitivno. Kampanje pa še ni konec, saj se predvideva unovčevanje turističnih bonov tudi v letu 2021.

Tudi pri drugih tematikah so bili davčni zavezanci prek medijev obveščeni o vseh pravicah in obveznostih ter o novostih. Poseben poudarek je bil na načinu podajanja informacij. Kljub kompleksnosti davčne in carinske tematike se skuša z javnostjo in mediji komunicirati na poljuden, razumljiv, vendar še vedno strokoven način. S stalnim pojavljanjem v medijih, tudi družbenih in elektronskih, želi Finančna uprava RS učinkovito informirati kar največji delež javnosti.

Pri komuniciranju z mediji so se uporabljala različna komunikacijska orodja, kot npr. sporočila za javnost, novinarske konference, izjave za medije, odgovori na novinarska vprašanja itd. Finančna uprava RS je leta 2020 odgovorila na 726 novinarskih vprašanj, kar je 24,3 % več kot leto poprej, ter objavila 123 sporočil za medije, kar je 193 % več kot leto poprej. Razlog povečanja števila sporočil za medije in odgovorov na novinarska vprašanja je v novih vsebinah, ki so jih prinesli protikorona ukrepi in turistični boni.

Mobilna aplikacija eDavki

Z namenom učinkovitega ciljnega komuniciranja z zavezanci in odprave administrativnih ovir pri digitalizaciji postopkov, je Finančna uprava RS v začetku leta 2019, zavezancem v uporabo predala mobilno aplikacijo eDavki. Zavezanci so aplikacijo odlično sprejeli, saj si jo je že v prvih mesecih na svoje telefone naložilo več kot 50.000 uporabnikov, do konca leta 2019 pa je bilo registriranih že okoli 70.000 uporabnikov. Število registriranih uporabnikov mobilne aplikacije se je do konca leta 2020 povečalo na skoraj 150.000.

Sprva je bila aplikacija namenjena fizičnim osebam. Dne 22. 12. 2020 je bila v uporabo zavezancem predana nadgradnja mobilne aplikacije. Ta zakonitim zastopnikom poslovnih subjektov oziroma nosilcem dejavnosti omogoča, da prek mobilne aplikacije elektronsko poslujejo v imenu svojega poslovnega subjekta. Prav tako aplikacija uporabniku omogoča elektronsko poslovanje v imenu drugih fizičnih oseb (obseg elektronskega poslovanja pooblaščenca fizične osebe je odvisen od danega pooblastila).

Mobilna aplikacija ponuja več kot 30 funkcionalnosti poslovanja s Finančno upravo RS. Poleg obrazcev, kontaktov in splošnih informacij, med drugim ponuja tudi personalizirani koledarček, preko katerega zavezanci prejemajo obvestila o svojih konkretnih obveznostih in pravicah (npr. obvestilo o izteku roka za plačilo davka). Če delodajalec delavcu ne obračuna in/ali plača prispevkov za socialno varnost, je delavec o tem preko aplikacije samodejno in ažurno obveščen. Obvestilo o izteku roka za plačilo obveznosti in neplačanih prispevkih za socialno varnost zavezanci prejmejo tudi, če je aplikacija eDavki zaprta. Posledično so lahko zavezanci brez skrbi glede neobračunanih in/ali neplačanih prispevkov s strani njihovega delodajalca. Posebej poenostavljeno pa je oddajanje vloge za uveljavljanje posebne olajšave za vzdrževane družinske člane pri informativnem izračunu dohodnine (Doh-VDC).

Nadaljnje nadgradnje mobilne aplikacije prinaša nove funkcionalnosti. Tako npr. zakoniti zastopnik poslovnega subjekta in pooblaščenec fizične osebe prejemata obvestila in potisna obvestila, v koledarju so prikazani splošni, zavezančevi in zastopančevi individualni dogodki (omogočeno pa je tudi filtriranje dogodkov), omogočeno je deljenje dokumentov in obvestil zunaj aplikacije eDavkov, implementiran je iskalnik po vsebini eDavkov, pogostih vprašanjih in tudi po Googlu, v meniju pa so na voljo vloge za pooblaščenje.

Preventivno ozaveščanje in dogodki

Tudi v letu 2020, torej že peto leto zapovrstjo, se je nadaljevala nagradna igra »Vklopi razum, zahtevaj račun!«. Gre za preventivno ozaveščevalno akcijo, katere namen je spodbujanje potrošnikov, da račun zahtevajo, vzamejo, ga preverijo in pošljejo na Finančno upravo RS. Na ta način potrošniki pripomorejo k dvigu davčne kulture in zmanjševanju sive ekonomije, saj Finančna uprava RS dobi povratno informacijo o tem, kdo izdaja napačne račune in kakšne so nepravilnosti. S tem lahko z manjšimi delovnimi resursi poveča učinkovitost nadzora. S posebno nagrado je Finančna uprava RS potrošnike posebej spodbujala k jemanju računov od podjetij in podjetnikov, ki opravljajo storitve na domu (npr. pleskarji, vodovodarji, električarji, gradbinci, parketarji itd.). Slednji namreč glede izdajanja računov sodijo med najbolj rizične davčne zavezance, pri katerih je nadzor zelo težaven, saj storitve potekajo na domu za zaprtimi vrati. Nagrade pa se podelijo tudi davčnim zavezancem (fizičnim osebam), ki so s Finančno upravo RS poslovali elektronsko preko sistema eDavki.

Od 17. 3. 2020 do konca leta je bila nagradna igra zaradi koronakrize prekinjena. Potrošniki so sicer do 31. 12. 2020 lahko še vedno preverjali račune s pomočjo mobilne ali spletne aplikacije »Preveri račun«, in bodo s srečkami, tvorjenimi do tega datuma, vključeni v žrebanje, ki se prestavlja do nadaljnjega.

Nagradna igra »Vklopi razum, zahtevaj račun!« je potekala od leta 2016 dalje, ko so bile uvedene davčne blagajne. Podatki kažejo, da je bil njen namen dosežen, saj so si potrošniki v petih letih na svoje mobilne telefone prenesli aplikacijo »Preveri račun« skoraj 150.000-krat, in preko nje preverili ter na Finančno upravo RS poslali kar 35 milijonov računov. Potrošniki so tako v petih teh letih vsaj enkrat preverili veliko večino izdajateljev računov.

Družbena omrežja

Skladno s svetovnimi trendi spreminjanja medijskega prostora je Finančna uprava RS z mesecem januarjem 2019 začela z novo strategijo komuniciranja prek družbenih omrežij. Objave zanje pripravlja vsak dan od ponedeljka do petka, hkrati pa na družbenih omrežjih odgovarja na morebitna vprašanja ter komentarje zavezancev. Namen se je približati čim širši javnosti ter zavezancem davčne vsebine predstaviti na drugačen način, predvsem pa pridobiti čim širši krog sledilcev, ki se jim lahko posreduje relevantne informacije. Do konca leta 2020 je bilo na družbenem omrežju Facebook pridobljenih 10.226 sledilcev, na Twitterju 2.729 sledilcev, na Instagramu pa 508 sledilcev.

Sodelovanje na javnih natečajih

Vpeljane izboljšave in novosti javnosti Finančna uprava RS predstavlja tudi skozi prijave na javne natečaje. Fakulteta za upravo Univerze v Ljubljani je septembra 2020 z nagrado »Premik naprej 2020« nagradila inovacijo Finančne uprave RS v primeru unovčevanja turističnih bonov, ki jih je država vpeljala za odpravljanje posledic koronakrize v turizmu. Slovensko društvo za odnose z javnostmi pa je Finančni upravi RS za komuniciranje v primeru unovčevanja turističnih bonov novembra 2020 podelilo posebno nagrado za dobro komunikacijsko prakso v času COVID-19 krize.

Finančna uprava RS za širjenje davčne kulture že nekaj let zapovrstjo organizira javne natečaje za mlade na temo »Kaj imam od davkov?«. V Sloveniji se žal prevečkrat širi neresnični mit, da državljani od davkov nimamo ničesar. Finančna uprava RS se trudi, da bi ljudem približala vedenje o tem, kaj vse imamo državljani od pobranih davkov, kot denimo brezplačno šolanje, zdravstvo, ceste itd. Za mlade je bil zato v letu 2020 organiziran nagradni likovni natečaj. Odziv na nagradni natečaj je bil zelo pozitiven. Do zaključka natečaja je Finančna uprava RS prejela 26 prijav iz osnovnih šol iz cele Slovenije. Prispeli likovni izdelki so bili izvirni, dovršeni, kreativni ter so prispevali k razmišljanju in razumevanju davkov oz. davčne kulture. To pa je bil nenazadnje tudi namen tega nagradnega natečaja. Zaradi koronakrize v času zaključka natečaja je bilo treba izbor nagrajencev prestaviti na kasnejši čas. Natečajna komisija se je zato sestala v avgustu in izbrala ter nagradila tri najboljše skupine oz. razrede. Vsak član/učenec zmagovalne ekipe je prejel darilni paket za trampolin park WOOP!. Njihova dela so bila javno objavljena na družbenih omrežjih in spletni strani. Na ta način je bila širša javnost seznanili s tem, kako mladi razmišljajo o davkih.

Podporne komunikacijske aktivnosti

Finančna uprava RS redno dopolnjuje zbirko stališč, pojasnil in odgovorov, ki so na intranetnih straneh dostopne vsem zaposlenim. S prenovo intranet portala, začeto v letu 2020, ki zajema migracijo podatkov in nadgradnjo portala na najnovejšo različico, želi Finančna uprava RS dodatno vplivati na večjo standardizacijo in enotnejši način dela, s ciljem boljšega sodelovanja in usklajenega komuniciranja med zaposlenimi in navzven, predvsem pri posredovanju odgovorov zavezancem.

Finančna uprava RS je v letu 2020 med drugim zavezance za davek seznanila o ugotovitvah nadzora in o načinu obravnavanja transakcij davčnih zavezancev s področja odkupov lastnih poslovnih deležev ter v povezavi s tem na svoji spletni strani objavila podrobnejši opis s področja odkupov lastnih poslovnih deležev (dohodek iz kapitala, izplačana vrednost delnic ali deležev v primeru odsvojitve delnic ali deležev v okviru pridobivanja lastnih delnic oziroma deležev družbe kot prikrito izplačilo dobička).

Dobrodelni projekti

V mesecu septembru 2019 je Finančna uprava RS pričela z dobrodelnim projektom »FURS smo ljudje«. Projekt je namenjen zbiranju pomoči za družine v stiski, pri čemer pomagata Zveza prijateljev mladine Moste-Polje ter Zveza prijateljev mladine Slovenije. Projekt vključuje vseh 17 uradov po Sloveniji. Vsak mesec se na posameznem uradu določi teden zbiranja sredstev, po končani akciji pa sredstva prevzame Zveza prijateljev mladine ter jih razdeli tistim, ki jih najbolj potrebujejo. Izjema je mesec november, ko se združi vse urade in v istem tednu zbira igrače v okviru podprojekta Čarobna zima. Projekt FURS smo ljudje je bil v letu 2020 zaradi epidemije prekinjen. V mesecu septembru so se zaradi boljše epidemiološke slike sredstva zbirala na dveh finančnih uradih in se predala Zvezi prijateljev mladine Moste-Polje. Projekt se bo nadaljeval predvidoma marca 2021.

Ukrepi povezani s plačevanjem obveznosti

Javna objava neplačnikov davka

Finančna uprava RS mesečno javno objavlja seznam davčnih zavezancev z zapadlimi neplačanimi davčnimi obveznostmi, ki na 25. dan v mesecu pred mesecem objave presegajo 5.000 € in so starejše od 90 dni. Od prve objave enotnega seznama neplačnikov davkov v avgustu 2014 do objave v januarju 2021 (po stanju na dan 25. 12. 2020) se je število dolžnikov zmanjšalo za 2.913 oseb oz. za 16,7 %, skupni davčni dolg objavljenih dolžnikov pa se je zmanjšal za 127.462.166 € oz. za 13,2 % ob tem, da je v letu 2020 glede na leto 2014 zabeležena 19,6 % rast prihodkov.

Enostaven dostop zavezanca do stanja dolga in potrdila o poravnanih obveznostih

Zavezanci lahko preko spletnega portala Finančne uprave RS v okviru spletne storitve »eKartica« ali preko mobilne aplikacije eDavki, na zavihku »Knjigovodsko stanje«, redno preverjajo stanje in zapadlost terjatev in obveznosti na svoji knjigovodski kartici. V letu 2020 je bilo preko ene ali druge spletne storitve opravljenih 5.731.665 vpogledov v eKartico.

Druga pomembna storitev v zvezi z vpogledom v evidence je razkritje podatkov fizičnim osebam o tem, ali in kako delodajalec zanje plačuje obvezne prispevke za socialno varnost iz delovnega razmerja. Zavezanci so preko portala e-Davki v letu 2020 opravili 35.887 tovrstnih vpogledov.

V letu 2020 je Finančna uprava RS zavezancem iz knjigovodske evidence izdala 117.694 različnih dokumentov v postopkih preverjanja poravnanih obveznostih, kar je 25,66 % več kakor v letu 2019. Delež izdanih dokumentov zavezancem preko portala eDavki v letu 2020 znaša 85 % vseh izdanih dokumentov. V primeru vložitve vloge preko eDavkov je potrdilo izdano praviloma isti delovni dan. V letu 2020 je naraslo tudi število prek eDavkov izdanih obvestil o dolgu. V letu 2019 je bilo teh izdanih obvestil 3.319, v letu 2020 6.047. Obvestilo o dolgu zavezancu prikaže dolg na dan skupaj z zamudnimi obrestmi in plačilnimi računi za plačilo dolga.

Izpolnjevanje pogojev za pridobitev pravic in javnih sredstev

Več zakonov, ukrepov in razpisov, ki omogočajo izplačila javnih sredstev subjektom, za njihovo pridobitev postavlja pogoj o poravnanih obveznostih do Finančne uprave RS. Upravičenec do razkritja lahko iz evidenc Finančne uprave RS pridobi podatke o izpolnjenih obveznostih v času vložitve zahteve oziroma v času postopka odobritve ugodnosti ali pravice. V primeru, če obveznosti niso izpolnjene, ni mogoče pridobiti ugodnosti, kot npr. postati izvajalec javnega naročila, podaljšati pogodbe za izvajanje javnih naročil, pridobiti subvencije iz javnih sredstev, začeti opravljati dejavnost kot samostojni podjetnik oziroma ustanoviti novo gospodarsko družbo, opravljati čezmejne storitve, pridobiti delovne vize, pridobiti državljanstva itd. Ta preverjanja posredno vplivajo na pravočasno plačevanje obveznosti iz naslova obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti. Finančna uprava RS je v letu 2020 upravičencem posredovala 445.987 razkritij o poravnanih obveznostih, od tega je bilo 399.032 razkritij oziroma 89,5 % izvedenih preko avtomatične izmenjave podatkov med organi. Avtomatična izmenjava razkritij je nujna glede na velik obseg vlog, zato so bile v letu 2020 z namenom, da se obseg avtomatičnih izmenjav še poveča, dane pobude za podpis dogovorov o izmenjavi z več organi; nekateri so že realizirani.

Preglednica 93: Število razkritij iz knjigovodske evidence in evidence o davkih v povezavi s pridobitvami ugodnosti/pravic

	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Razkritja iz knjigovodske evidence (ne obstoj dolga) in evidence o davkih (predloženi REK obračuni za prispevke za socialno varnost) ¹⁶	324.819	284.924	445.987	156,5

Poenostavitev plačevanja obveznosti – nove plačilne metode

Finančna uprava RS je v letu 2020 nadgradila storitev plačevanja obveznih dajatev z eRačunom, ki je zavezancem poslan v spletno banko in na podlagi katerega se vsi prispevki za socialno varnost lahko plačajo z enim plačilom na en račun. Z nadgradnjo storitve se eRačuni, poleg obveznosti obračunanih z obračunom prispevkov za socialno varnost (OPSV), izdajo tudi za obveznosti obračunane z obračunom davčnega odtegljaja (REK obrazec). Dodatno je bila storitev optimizirana na način, da se na podlagi enega eRačuna plačajo obveznosti obračunane z različnimi obračuni davka, če zapadejo v plačilo istočasno. Na dan 31. 12. 2020 je bilo pri Finančni upravi RS evidentiranih 3.661 aktivnih prijav na prejem eRačuna za plačilo obveznih dajatev, kar je za 71 % več kot na dan 31. 12. 2019. V letu 2020 je bilo izdanih 30.698 eRačunov za plačilo obveznih dajatev v višini 18.398.664 EUR. V primerjavi z letom 2019 se je število izdanih eRačunov za plačilo obveznih dajatev povečalo za 238,6 %. Zavezanci, ki so se prijavili na poenostavljen način plačevanja obveznih dajatev z eRačunom, so v letu 2020 svoje obveznosti poravnali s kar 75.722 manj plačilnimi nalogi.

V juniju 2020 je bilo zavezancem za davek, ki so registrirani uporabniki eDavkov in uporabniki spletnih bank, ki so vključene v sistem spletnih plačil Uprave Republike Slovenije za javna plačila (v nadaljevanju: UJP) omogočeno, da za izbrane obveznosti v sistemu eDavki (tako spletnem portalu kot mobilni aplikaciji) izvedejo plačilo z enim plačilnim nalogom na en račun, ki jim je v spletno banko posredovan iz eDavkov preko sistema spletnih plačil UJP. Do 31. 12. 2020 je bilo na ta način izvršenih 3.416 plačil v skupnem znesku 643.568 EUR. V povprečju je na ta način v obdobju od julija do decembra 2020 vsak mesec plačalo 449 zavezancev, največ decembra in sicer 533 zavezancev. Zavezanci, ki so obveznosti plačali preko eDavkov so svoje obveznosti poravnali s kar 4.845 manj plačilnimi nalogi.

Poleg zmanjšanja administrativnih bremen za zavezance pri plačevanju obveznih dajatev, obe navedeni rešitvi pri poenostavitvi plačevanja obveznih dajatev zagotavljata, da prejemniki (blagajne javnega financiranja) prejmejo sredstva še isti dan – enako kot bi v primeru posamičnega plačila, neglede na to, da zavezanec plača z enim plačilom obveznosti do različnih blagajn javnega financiranja. Plačilo je namreč na podlagi podatkov iz eRačuna oziroma zahtevka za spletno plačilo, še isti dan razporejeno na prehodne davčne podračune po posameznih blagajnah. Če plačila ne bi bila razporejena na podlagi eRačuna oziroma zahtevka za spletno plačilo, bi prejemniki prejeli plačila šele potem, ko bi bilo prejeto plačilo uparjeno s terjatvijo evidentirano v davčnem knjigovodstvu.

Izobraževanje zavezancev

Zaradi epidemije je odpadlo več dogodkov, ki so bili načrtovani za izobraževanje udeležencev izven Finančne uprave RS (davčne zavezance, predstavnike podjetij, druge organe državne uprave...). Nerealizirane izvedbe so bile v večini prenesene v leto 2021, nekaj pa je bilo izvedb na daljavo. V Generalnem finančnem uradu sta bili za področje carin 2 delavnici izvedeni v živo v začetku leta in 2 webinarja izvedena na daljavo. Za področje davkov je bilo na daljavo izvedenih 7 dogodkov. Tudi finančni uradi so organizirali razne posvete in predstavitve za davčne zavezance na svojem lokalnem področju, in sicer 9 dogodkov, v glavnem tudi na daljavo.

V okviru izobraževanj za uslužbence Finančne uprave RS se je le-teh udeležilo tudi 178 udeležencev, in sicer:

¹⁶ Nekateri zakoni določajo kot kriterij samo prvi pogoj v zvezi z razkritjem iz knjigovodske evidence.

- 117 udeležencev iz različnih podjetij,
- 61 udeležencev iz Ministrstva za notranje zadeve, Ministrstva za finance ter drugih organov.

Večina udeležb predstavnikov podjetij in drugih organizacij se nanaša na seminarje, ki so bili organizirani ciljno z namenom obveščanja o novostih pri:

- posvet s področja porekla blaga za člane kontaktne skupine predstavnikov za gospodarstvo za področje carine – 46 udeležencev,
- delavnica o uvrščanju blaga v kombinirano nomenklaturu za člane kontaktne skupine predstavnikov za gospodarstvo za področje carine – 22 udeležencev.

Finančna uprava RS vsako leto izvaja strokovno usposabljanje s področja carinske zakonodaje, ki je za udeležence brezplačno, pridobijo pa potrdilo o uspešno opravljenem usposabljanju s področja carinske zakonodaje. V prvi vrsti je namenjeno tistim, ki morajo v skladu z zakonodajo dokazati izpolnjevanje merila poklicne kvalifikacije, vabljeni pa so tudi predstavniki ostalih gospodarskih subjektov, ki so vključeni v aktivnosti, ki jih ureja carinska zakonodaja (npr. tisti, ki opravljajo posle zastopanja v carinskih zadevah). V letu 2020 je bilo zaradi razmer s COVID-19 usposabljanje odpovedano.

Aktivnosti skupine za posvetovanje z gospodarstvom

Finančna uprava RS si prizadeva zagotavljati odprt dialog z gospodarstvom ter dosegati najboljše delovanje. Zaradi navedenega je bila v letu 2018 ustanovljena kontaktna skupina za gospodarstvo za področje carin.

Kontaktna skupina za gospodarstvo predstavlja prostor za medsebojno izmenjavo mnenj med gospodarskimi subjekti in Finančno upravo RS, zlasti v zvezi s pripravo navodil in pojasnil za področje carin, pripravo novih informacijskih rešitev, zakonodajnimi novostmi s področij carin in izvajanjem carinske zakonodaje.

V začetku leta 2020 se je skupina razširila še na področju trošarin in okoljskih dajatev. V kontaktno skupino za gospodarstvo je Finančna uprava RS povabila vse zainteresirane gospodarske subjekte, ki želijo sodelovati na zgoraj navedenih področjih. Interes za sodelovanje je do 31. 12. 2020 izrazilo: 141 članov za področje carine, 44 članov za področje okoljskih dajatev in 47 članov na področju trošarin.

V mesecu februarju 2020 je bila za člane kontaktne skupine organizirana tudi delavnica o uvrščanju blaga v kombinirano nomenklaturu ter posvet o poreklu blaga. Z vidika informiranja je bilo v letu 2020 poslano 68 obvestil članom kontaktne skupine predstavnikov za gospodarstvo.

Projekt davčnega opismenjevanja mladih

Do začetka meseca marca 2020 so po šolah še potekala predavanja za učence in dijake v sklopu šolskega leta 2019/2020. Zaradi epidemije je bilo izvajanje programa prekinjeno in prvič, odkar izvajamo projekt, niso bile realizirane vse načrtovane izvedbe. V septembru, ko se je pričelo novo šolsko leto 2020/2021, je Finančna uprava RS na vse osnovne in srednje šole v državi že sedmič poslali novo povabilo za sodelovanje. Do 15. 10. 2020 je Finančna uprava RS prejela prijave 27 osnovnih šol, 22 srednjih šol in 1 fakultete. Po tem datumu so se prijave ustavile, saj je bila ponovno razglašena epidemija, učenci, dijaki in študenti so pričeli z izobraževanjem na daljavo. Tako je bilo tudi izvajanje projekta Davčno opismenjevanje mladih začasno prekinjeno. V času do zaprtja šol so bila izvedena predavanja v razredih le na 5 šolah. Na prijavljeni fakulteti je bilo izvedeno predavanje na daljavo preko orodja Zoom. Iz evalvacije, ki jo je izvedla fakulteta, je razvidno, da je bilo zelo uspešno, zato bomo tudi za zadnjo triado osnovnih šol in srednje šole uvedli ta nov pristop.

Podelitev posebnega statusa

Tudi v letu 2020 so se nadaljevale aktivnosti pri zavezancih s posebnim statusom. Namen tega programa, opredeljenega v 99. členu Zakona o finančni upravi, je vzpostavitev sodelovanja z davčnimi zavezanci, s ciljem

spodbujanja prostovoljnega izpolnjevanja obveznosti in zmanjšanja administrativnih bremen finančnega nadzora. Od začetka izvajanja programa leta 2016 je posebni status pridobilo enajst velikih davčnih zavezancev. Program se je tudi v letu 2020 izvajal skozi obravnavanje razkritih davčnih tveganj, hitro in odzivno sodelovanje ter sprotne spremljanje zavezancev s posebnim statusom. Aktivnosti so se izvajale na področju preveritve delovanja notranjih davčnih kontrol in davčne obravnave tistih področij, ki so bila prepoznana kot tvegana. Organizirani so bili tudi letni razgovori s predstavniki zavezancev s posebnim statusom, na katerih se je preverjalo obojestransko uresničevanje zavez iz posebnega statusa.

Ukrepi za krepitev predvidljivosti odločanja Finančne uprave RS

Izdajanje zavezujočih informacij

Z izdajanjem zavezujočih informacij Finančna uprava RS omogoča zavezancem, da si vnaprej pridobijo informacije o davčni obravnavi nameravanih aktivnosti, kar predstavlja prispevek k davčni gotovosti in predvidljivosti poslovanja. Vsebina zavezujoče informacije je med drugim podlaga, na kateri temeljijo odločitve zavezancev za davek, ali bodo dejansko izvedli nameravane poslovne aktivnosti. V letu 2020 je bilo prejetih 9 vlog za izdajo zavezujoče informacije, dve vlogi sta bili preneseni iz prejšnjega leta. V treh primerih so bile izdane zavezujoče informacije, tri so še nerešene. V ostalih 5 primerih so zavezanci odstopili od vloge in jim je bilo podano splošno pojasnilo po 13. členu Zakona o davčnem postopku.

Zavezujoče tarifne informacije

Finančna uprava RS je v letu 2020 izdala 95 odločb v zvezi z zavezujočimi tarifnimi informacijami (ZTI), ki določajo uvrstitev določenega blaga v carinsko nomenklaturo in so veljavne v vseh državah članicah EU. Največje število odločb je bilo izdanih za prejo iz 54. poglavja ter za električne stroje in opremo ter njihove dele; aparate za snemanje ali reprodukcijo slike in zvoka ter dele in pribor za te izdelke iz 85. poglavja. V EU je bilo v letu 2020 izdanih skupaj 41 806, Nemčija jih je izdala 22 659.

Zavezujoče informacije o poreklu blaga

Finančna uprava RS v letu 2020 ni izdala odločb v zvezi z zavezujočimi informacijami o poreklu blaga.

Plačilne ugodnosti

Zakonito in pravočasno izpolnjevanje in plačevanje davčnih obveznosti predstavlja osnovno obveznost in odgovornost strank v davčnih postopkih. Kljub načelni obveznosti plačati le toliko davka ter na način in v rokih, določenih z zakonom ali akti na podlagi zakona, imajo davčni zavezanci, ki so v finančni stiski, pravico do obročnega odplačevanja, odloga ali celo do odpisa davka.

V letu 2020 je bilo skupno prejetih 32.030 vlog za odpis, odlog in obročno plačila davka, kar je za 67,6 % več kakor v letu 2019. Občutno povečanje števila prejetih vlog je posledica uveljavitve interventnih ukrepov na področju plačilnih ugodnosti (več v 10. poglavju).

V primerjavi z letom 2019 se je število odobrenih zahtevkov za odpis zmanjšalo za 16,4 %, medtem ko se je število odobrenih zahtevkov za odlog plačila povečalo za 150,4 %, število odobrenih zahtevkov za obročno plačilo pa zmanjšalo za 26,7 %.

V letu 2020 je bilo na podlagi vlog zavezancev odpisanih 109.304 evrov davčnih obveznostih, kar je za 76,5% manj kakor v letu 2019. Znesek odloženih davčnih obveznosti se je v primerjavi z letom 2019 povečal za 76,1 %, znesek odobrenih obročnih plačil pa za 16,1%.

Preglednica 94: Odpisi, odlogi in obročno plačil davka po ZDavP-2

Vrsta zahtevka	2019		2020		Indeks 2020/2019	
	Število odobrenih zahtevkov	Znesek odobrenih zahtevkov (v €)	Število odobrenih zahtevkov	Znesek odobrenih zahtevkov (v €)	Število	Znesek
Odpis dolga	434	465.469	363	109.304	83,6	23,5
Odlog plačila	141	2.706.803	353	4.765.605	250,4	176,1
Obročno plačilo	16.032	50.908.179	11.748	59.126.183	73,3	116,1

Obročno plačilo prekrškovnih terjatev po Zakonu o prekrških

V letu 2020 je bilo skupno prejetih 7853 vlog za obročno plačilo prekrškovnih terjatev, kar je za 10,2 % manj kakor v letu 2019.

V letu 2020 je bilo izdanih 7538 sklepov za obročno plačilo glob in drugih prekrškovnih terjatev v skupnem znesku 7.864.074 €. V primerjavi z letom 2019 se je število odobrenih obročnih plačil oz. izdanih sklepov zmanjšalo za 11,5 %, znesek pa se je zmanjšal za 17,2 %.

Preglednica 95: Obročno plačilo davka prekrškovnih terjatev po ZP-1

Vrsta zahtevka	2019		2020		Indeks 2020/2019	
	Število odobrenih zahtevkov	Znesek odobrenih zahtevkov (v €)	Število odobrenih zahtevkov	Znesek odobrenih zahtevkov (v €)	Število	Znesek
Obročno plačilo	8.518	9.492.985	7538 ¹⁷	7.864.074	88,5	82,8

Znesek obrokov in odlogov, odobrenih pred 31.12.2020, ki zapadejo v plačilo po 1.1. 2021, glede na pravno podlago za odobritev plačilne ugodnosti, po stanju na dan 31. 12. 2020, znaša skupaj 35.479.365 €.

Preglednica 96: Znesek nedospelih obrokov, odobrenih pred 31.12.2020, v €

PRAVNA PODLAGA	Znesek odobrenih odprtih nedospelih obrokov in odlogov na dan 31.12.2020
ZDavP-2	32.597.920
ZP-1 (lastne in tuje terjatve)	2.881.445
Skupaj	35.479.365

¹⁷ Od tega se 663 odobrenih zahtevkov za obročno plačilo glob nanaša na prekrškovne terjatve davčnega organa, ki skupaj znašajo 1.692.454,02 evrov.

Druge ključne poenostavitve pri poslovanju

Spremembe v poslovnih procesih, ki poenostavljajo poslovanje, so ena izmed strateških prioritete Finančne uprave RS. Pri tem gre tako za administrativne razbremenitve oziroma poenostavitve postopanja za zavezanca in druge subjekte, kot tudi za poenostavitve, ki so namenjene zgolj organu za učinkovitejše pobiranje obveznih dajatev in opravljanje drugih nalog. V nadaljevanju so izpostavljene najpomembnejše poenostavitve, ki niso zajete že v predhodnih poglavjih.

Širitev eVročanja

Vročanje dokumentov s storitvijo eVročanje

Vročanje dokumentov v elektronski obliki, ki poteka prek portala eDavki imenujemo storitev eVročanje. Pri navadnem elektronskem vročanju z dokumentom eVročanje-Dok, se dokument šteje za vročenega v trenutku njegove odložitve v portal eDavki. Pri osebni elektronski vročitvi z dokumentom eVročanje-OsDok, se dokument šteje za vročenega s podpisom eVročilnice ali po poteku zakonskega roka za podpis eVročilnice (fikcija). Finančna uprava RS si prizadeva, da se delež eVročenih dokumentov povečuje in da se pri osebni eVročanju povečuje delež dokumentov, ki se štejejo za vročene na podlagi podpisa eVročilnice.

Povečanje deleža eVročenih dokumentov je odvisen od spodnjih dejavnikov:

- od dejstva ali ima zavezanec aktivno pristopnico za eVročanje (poslovnih subjektom jo sistemsko kreiramo, fizične osebe se morajo prijaviti v storitev z obrazcem eVročanje-POS),
- od števila aktivnih poslovnih subjektov in od števila fizičnih oseb, katerim Finančna uprava RS vroča dokumente,
- od dejstva ali je izhodni dokument (proces) tehnično prilagojen na storitev eVročanje in od tega, ali uslužbenec pri ročni odpremi dokumenta iz sistema EDS upošteva dejstvo, da ima zavezanec aktivno pristopnico za eVročanje.

Preglednica 97: Delež in število elektronsko vročenih dokumentov prek portala eDavki

	2016	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število izhodnih dokumentov	3.030.429	3.041.286	3.069.182	3.244.465	3.301.555	101,7
Število dokumentov vročenih s storitvijo eVročanje (osebno in navadno)	518.630	684.069	850.792	1.203.173	1.162.501	96,6
Delež v %	17,1 %	22,5 %	27,7 %	37,1 %	35,2 %	-

Preglednica 98: Delež elektronsko vročenih dokumentov prek portala eDavki

	2016	2017	2018	2019	2020 ¹⁸	Indeks 2020/2019
Vsi eVročeni dokumenti (osebno in navadno)	518.630	684.069	850.792	1.203.173	1.162.501	96,7
Osebno eVročeni dokumenti:	145.498	205.270	343.657	503.798	530.946	105,4
• osebno eVročeni dokumenti na podlagi podpisa eVročilnice	45.660	124.719	212.153	328.621	392.700	119,5
• osebno eVročeni dokumenti na podlagi fikcije vročitve	99.838	80.551	131.504	175.044	138.246	78,9
Navadno eVročeni dokumenti	373.132	478.799	507.135	699.375	631.555	90,3

¹⁸ Opomba: zaradi interventne zakonodaje se opominjanje ni izvajalo od 14.3.2020 do 20.6.2020, zato je število manjše kot predhodno leto.

Nadgradnja portala e-TROD

V okviru informacijske rešitve za podporo trošarinam in okoljskim dajatvam (E-TROD), ki omogoča elektronsko predložitev obračunov in zahtevkov za vračilo, je bilo v letu 2020 dosedanje pridobivanje podatkov o zavezancih / upravičencih s področja trošarin in okoljskih dajatev iz carinskega modula EORI, nadomeščeno s pridobivanjem podatkov iz modula SAP matični podatki, ki ga uporablja Finančna uprava RS na vseh ostalih sistemih. S prehodom celotnega E-TROD na modul SAP matični podatki je bila zagotovljena enotna rešitev za celotni sistem. V letu 2020 je bilo na področju trošarin povprečno 93% vseh obračunov za trošarine predloženih po elektronski poti, na področju okoljskih dajatev pa je bilo po elektronski poti predloženih 94 % obračunov. V letu 2020 je bilo po elektronski poti predloženih 59 % zahtevkov za vračilo trošarine (v izračun niso všteti zahtevki za vračilo trošarine za kmetijsko gozdarsko mehanizacijo, ki so se v letu 2020 v večini še vedno predlagali v papirni obliki). V letu 2020 je bilo po elektronski poti predloženih 77 % zahtevkov za vračilo okoljskih dajatev.

Širitev in nadgradnja izdajanja e-dovoljenj

Ob vnosu in uvozu/izvozu blaga je v primeru, če je blago predmet prepovedi in omejitev potrebno Finančni upravi RS predložiti ustrezna dovoljenja ali druge dokumente, ki so evidentirani v različnih elektronskih sistemih. To omogoča hitrejšo obravnavo blaga in s tem skrajšanje časa carinskega postopka, po drugi strani pa omogoča neposredno povezanost med nadzornimi organi in uporabniki. Tako se trenutno uporabljajo elektronski sistem za obravnavo zahtev in kršitev pri varstvu pravic intelektualne lastnine (COPIS), sistem za preverjanje registracije in kvot na področju fluoriranih toplogrednih plinov (F-gas), sistem za obravnavo dovoljenj pri ozonu škodljivih snoveh (ODS) ter sistem TRACES, preko katerega se trenutno obravnavajo dovoljenja pri uvozu lesa in lesnih proizvodov in potrdila za ekološke proizvode, ki se bo kot prvi nadgradil tudi z digitalnim podpisom.

10 IZVAJANJE UKREPOV POVEZANIH Z EPIDEMIJO SARS –COVID IN ODPRAVLJANJEM POSLEDIC LE TE

Odlog in obročno odplačilo davka, akontacije davka in davčnega odtegljaja ter prispevkov za socialno varnost

Za omilitev posledic prvega vala epidemije bolezni COVID-19 je dne 29. 3. 2020 stopil v veljavo Zakon o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju - ZIUJP, ki je poslovnim subjektom omogočil lažje uveljavljanje pravic do odloga oziroma obročnega plačila davkov. Pogoji za odobritev plačilne ugodnosti je bil izpolnjen, če je pri zavezancu prišlo do izgube sposobnosti pridobivanja prihodkov zaradi epidemije. Odlog oziroma obročno plačilo je bilo, ob izpolnjevanju pogojev, mogoče odobriti za vse davčne obveznosti, ki se nanašajo na opravljanje dejavnosti, ne glede na to, v kakšni obliki se plačujejo. ZIUJP je namreč možnost odloga plačila oziroma obročnega plačila predvidel tudi za davčni odtegljaj in akontacije davka. Ukrepi po ZIUJP so veljali do vključno 19. 6. 2020.

Dne 28. 11. 2020 je stopil v veljavo Zakon o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije - ZIUOPDVE, s katerim je bilo poslovnim subjektom ponovno omogočeno lažje uveljavljanje pravic do odloga in obročnega plačila davkov. Pogoji za odobritev odloga oz. obročnega plačila so enaki kot po ZIUJP, dodatno pa ZIUOPDVE omogoča tudi odlog in obročno plačilo prispevkov za socialno varnost. Ukrepi po ZIUOPDVE veljajo do 31. 3. 2021.

V obdobju veljavnosti ZIUJP je bilo poslovnim subjektom odloženih oz. odobrenih obročnih plačil v skupnem znesku 256.624.981 €, od tega za 92.410.496 € odobrenih odlogov plačil ter za 164.214.485 € odobrenih obročnih plačil. Od uveljavitve ZIUOPDVE, to je. od 28. 11. 2020 do vključno 31. 12. 2020 je bilo odloženih in odobrenih obročnih plačil v skupnem znesku 77.092.286 €, od tega za 7.289.047 € odobrenih odlogov plačil ter za 69.803.239 € odobrenih obročnih plačil.

Skupno je bilo po interventni zakonodaji odobrenih za 333.717.267 € odlogov in obročnih plačil.

Preglednica 99: Odlog in obročno plačil davka po ZIUJP in ZIUOPDVE

VRSTA DAVKA	ZIUJP		ZIUOPDVE		ODLOG/OBROČNO SKUPAJ
	Znesek odloženega plačila (v €)	Znesek odobrenega obročnega plačila (v €)	Znesek odloženega plačila (v €)	Znesek odobrenega obročnega plačila (v €)	
DDV	64.734.072	85.065.421	4.177.366	26.408.372	180.385.231
DDPO	11.684.342	17.076.709	325.192	611.256	29.697.499
Prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	0	0	1.333.938	2.792.964	4.126.902
Prispevki za zdravstveno varstvo	0	0	676.456	1.465.968	2.142.424
Prispevki za zaposlovanje	0	0	12.191	15.167	27.358
Prispevki za starševsko varstvo	0	0	10.207	9.149	19.356
Akontacija dohodnine	4.694.582	4.305.068	544.518	1.275.480	10.819.648
Trošarina	2.407.551	56.317.720	25.304	36.724.868	95.475.443
NUSZ	5.244.510	665.616	82.978	271.947	6.265.051
Ostalo	3.645.439	783.951	100.897	228.068	4.758.355
Skupaj	92.410.496	164.214.485	7.289.047	69.803.239	333.717.267

Ker interventna zakonodaja za odlog plačila oz. obročno plačilo davčnih obveznosti določa milejše ukrepe kot ZDavP-2, so podatki za enako obdobje preteklega leta neprimerljivi, podatki o plačilnih ugodnostih po ZDavP-2 so predstavljeni v 9. poglavju.

Preglednica 100: Primerjava zneska odobrenih zahtevkov za odlog in obročno plačilo davka v letu 2020 in 2019 po ZDavP-2 in ZIUJP ter ZIUOPDVE

Vrsta zahtevka	2019		2020		Indeks 2020/2019	
	Število odobrenih zahtevkov	Znesek odobrenih zahtevkov (v €)	Število odobrenih zahtevkov	Znesek odobrenih zahtevkov (v €)	Število	Znesek
Odlog plačila	141	2.706.803	12.498	104.465.148	8863,8	3859,4
Obročno plačilo	16.032	50.908.179	18.766	293.143.907	117,1	575,8

Odobrene zahtevke za odloženo oziroma obročno plačilo je potrebno v primeru zamude s plačilom razveljaviti in zagotovi pravilno knjigovodsko stanje davčnega zavezanca. Vsem zakonom, ki so podlaga za odobritev zahtevkov za odlog oziroma obročno plačilo, je namreč skupno to, da če davčni zavezanec zamudi s plačilom zapadlega obroka, z dnem zapadlosti neplačanega obroka zapadejo v plačilo vsi naslednji neplačani obroki. Zaradi zamude s plačilom je bila v letu 2020 izvedena razveljavitev odobrenega odloga oziroma obročnega plačila pri 4.803 davčnih zavezancih. Pri tem pojasnjujemo, da ima lahko posamezni davčni zavezanec odobrenih več plačilnih ugodnosti na podlagi različnih pravnih podlag (interventna zakonodaja, ZDavP-2, ZP).

Stanje nedospelih obrokov in odlogov, odobrenih pred 31.12.2020, ki zapadejo v plačilo po 1.1. 2021 glede na pravno podlago za odobritev plačilne ugodnosti znaša skupaj 226.638.808 €.

Preglednica 101: Stanje nedospelih obrokov in odlogov, odobrenih pred 31.12.2020, v €

PRAVNA PODLAGA	Stanje odobrenih odprtih nedospelih obrokov in odlogov na dan 31.12.2020, po interventni zakonodaji
7. čl. ZIUJP in 67. čl. ZIUJPDVE (interventni ukrepi)	213.456.509
12. in 12. a čl. ZIUPPP (interventni ukrepi)	13.182.299
Skupaj	226.638.808

Oprostitve plačila prispevkov za socialno varnost za delavce na začasnem čakanju na delo in zaradi odsotnosti iz razloga višje sile

Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (v nadaljevanju: ZIUZEOP) v drugem odstavku 28. člena določa, da je delodajalec za delavce, ki so upravičeni do nadomestila plače v času začasnega čakanja na delo in v času, ko zaradi višje sile ne opravljajo dela, oproščen plačila prispevkov za vsa socialna zavarovanja od nadomestila plače za obdobje veljavnosti ukrepov iz tega zakona, vendar največ od nadomestila plače do višine povprečne plače za leto 2019 v RS (1.753,84 €). Prispevke za vsa socialna zavarovanja, ki so bili oproščeni plačila, v celoti plačuje Republika Slovenija.

Skupni znesek oprostitve plačila prispevkov za socialno varnost po 28. členu ZIUZEOP za delavce, ki so bili v času epidemije upravičeno odsotni od dela, znaša 125.770.557 €. Zneske oprostitve plačila prispevkov po posameznih mesecih, na katere se je ta ukrep nanašal, ter število delodajalcev in delavcev, za katere velja navedena oprostitve prispevkov, prikazuje naslednja preglednica.

Preglednica 102: Oprostitve plačila prispevkov za socialno varnost za delavce, ki so upravičeno začasno odsotni od dela po 28. členu ZIUZEOP

Oprostitve plačila vseh prispevkov za socialno varnost po 28. členu ZIUZEOP			
Obdobje oprostitve plačila prispevkov	Število delodajalcev	Število delavcev	Znesek oproščenih prispevkov, v €
marec 2020 (13.3. do 31.3.2020)	24.549	119.273	21.661.405
april 2020	29.083	181.402	61.689.157
maj 2020	26.017	152.779	42.419.995
Skupni znesek oprostitve			125.770.557

Vir podatkov: obračuni davčnih odtegljajev od dohodkov iz delovnega razmerja (REK-1, vrsta dohodka 1004) po stanju na dan 18. 1. 2021

Oprostitve plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za zaposlene v zasebnem sektorju, ki delajo

Po prvem odstavku 33. člena ZIUZEOP so delodajalci oproščeni plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, tako delodajalca kot zavarovanca, od plač oziroma nadomestil plač delavcem, ki v času epidemije (od 13. 3. do 31. 5. 2020) delajo. Prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v tem času v celoti plačuje Republika Slovenija.

Skupni znesek oprostitve plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje po prvem odstavku 33. člena ZIUZEOP za delavce, ki so v času epidemije delali, znaša 434.555.899 €.

Preglednica 103: Oprostitev plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za delavce, ki so v času epidemije (13.3. do 31.5.2020) delali, po 33. členu ZIUZEOP

Oprostitev plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje po 33. členu ZIUZEOP			
Obdobje oprostitve plačila prispevkov	Število delodajalcev	Število delavcev	Znesek oproščenih prispevkov PIZ, v €
marec 2020 (13.3. do 31.3.2020)	49.659	495.664	100.518.730
april 2020	45.728	454.378	160.365.488
maj 2020	52.817	487.034	173.671.681
Skupni znesek oprostitve			434.555.899

Vir podatkov: obračuni davčnih odtegljajev od dohodkov iz delovnega razmerja (REK-1, vrsta dohodka 1002) po stanju na dan 18. 1. 2021

Izplačilo kriznega dodatka delavcem, ki v času epidemije delajo

V skladu z drugim odstavkom 33. člena ZIUZEOP so delodajalci delavcem, ki delajo in ki so bili oproščeni plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje po prvem odstavku 33. člena ZIUZEOP ter katerih zadnja izplačana plača ni presegla trikratnika minimalne plače, izplačali ob plači za posamezni mesec krizni dodatek v višini 200 €. Če delavec ni delal cel mesec ali ukrep ni trajal cel mesec, je bil upravičen do sorazmernega dela navedenega dodatka. Do sorazmernega dela kriznega dodatka je upravičen tudi delavec, ki dela krajši delovni čas. Krizni dodatek je oproščen plačila vseh davkov in prispevkov.

Invalidska podjetja in zaposlitveni centri so v skladu s 33.b členom ZIUZEOP pri Javnem štipendijskem, razvojnem, invalidskem in preživninskem skladu RS lahko uveljavljala pravico do povračila mesečnega kriznega dodatka. Zaposleni invalid je upravičen do mesečnega kriznega dodatka v nezmanjšani višini tudi če ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi s krajšim delovnim časom.

Skupni znesek kriznega dodatka, ki so ga izplačali delodajalci (vključno z invalidskimi podjetji in zaposlitvenimi centri) za obdobje epidemije od 13. 3. do 31. 5. 2020, je znašal 171.920.926 €. Podrobnejši podatki so razvidni iz naslednje preglednice.

Preglednica 104: Krizni dodatek ki so ga delodajalci izplačali za čas epidemije (13.3 do 31.5.2020) po 33. členu ZIUZEOP

Krizni dodatek po 33. členu ZIUZEOP				
	Za obdobje	Število delodajalcev	Število delavcev	Znesek izplačila, v €
Delodajalci, brez invalidskih podjetij in zaposlitvenih centrov	marec 2020	45.399	431.074	37.138.494
	april 2020	42.714	386.510	59.942.610
	maj 2020	49.900	432.936	71.881.816
Invalidska podjetja in zaposlitveni centri	marec 2020	168	8.689	665.371
	april 2020	168	7.046	1.010.500
	maj 2020	169	7.881	1.282.135
Skupaj				171.920.926

Vir podatkov: obračuni davčnih odtegljajev od dohodkov iz delovnega razmerja (REK-1, vrsta dohodka 1190) po stanju na dan 18. 1. 2021

Oprostitev plačila prispevkov za socialno varnost za samozaposlene, verske uslužbence, družbenike in kmete

V skladu z 38. členom ZIUZEOP so samozaposleni, družbeniki, verski uslužbenci in kmetje, ki zaradi epidemije (v obdobju 13. 3. do 31. 5. 2020) ne morejo opravljati dejavnosti ali jo opravljajo v bistveno zmanjšanem obsegu, oproščeni plačila prispevkov za obdobje veljavnosti ukrepov po tem zakonu za vsa obvezna socialna zavarovanja v celoti. Zavezanec, ki izpolnjuje pogoje za oprostitev plačila prispevkov, prispevke v obračunu prispevkov samo obračuna. Oproščene prispevke za socialno varnost na podlagi podatkov Finančne uprave RS v celoti zagotavlja Republika Slovenija.

Skupni znesek oprostitve plačila prispevkov za socialno varnost po 38. členu ZIUZEOP za samozaposlene, kmete, verske uslužbence in družbenike je znašal 47.966.104 €. Podrobnejši podatki pa so razvidni iz naslednje preglednice:

Preglednica 105: Oprostitev plačila prispevkov za socialno varnost za samozaposlene, verske uslužbence, družbenike in kmete v času epidemije (13.3. do 31.5.2020) po 38. členu ZIUZEOP

Oprostitev plačila prispevkov za socialno varnost po 38. členu ZIUZEOP						
	Za marec 2020 (13.3. do 31.3.2020)		Za april 2020		Za maj 2020	
	Število upravičencev	Oprostitev plačila prispevkov, v €	Število upravičencev	Oprostitev plačila prispevkov, v €	Število upravičencev	Oprostitev plačila prispevkov, v €
Samozaposleni	43.028	9.998.561	45.639	18.055.783	43.014	17.026.033
Kmetje	3.424	426.119	3.523	737.857	3.345	707.041
Verski uslužbenci	677	157.937	677	266.759	675	265.785
Družbeniki	212	68.355	235	130.769	226	125.104

Vir podatkov: obračuni prispevkov za socialno varnost (OPSV) po stanju na dan 18. 1. 2021

Odlog plačila prispevkov za socialno varnost za samozaposlene in kmete

Po 12. členu Zakona o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov (v nadaljevanju: ZIUPPP) je do odloga plačila prispevkov pod določenimi pogoji upravičena samozaposlena oseba, ki na dan uveljavitve tega zakona opravlja katerokoli pridobitno ali drugo dovoljeno dejavnost, ne glede na pravno organizacijsko obliko izvajanja dejavnosti, če je v obvezno zavarovanje vključena na podlagi opravljanja te dejavnosti in ne izpolnjuje pogojev za obvezno vključitev v obvezno zavarovanje tudi na kakšni drugi zavarovalni podlagi ter nima drugih zaposlenih.

Po 12.a členu ZIUPPP je do odloga plačila prispevkov upravičen kmet, ki je v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vključen na podlagi 17. člena ali petega odstavka 25. člena ZPIZ-2 in ne izpolnjuje pogojev za obvezno vključitev v obvezno zavarovanje tudi na kakšni drugi zavarovalni podlagi.

Upravičencem iz 12. in 12.a člena ZIUPPP se neposredno na podlagi tega zakona odloži plačilo prispevkov, ki zapadejo v plačilo meseca aprila, maja in junija 2020. Odložene prispevke iz prejšnjega odstavka mora upravičenec plačati najkasneje do 31. marca 2022. V tem obdobju lahko odložene prispevke plača v enkratnem znesku ali obročno.

Samozaposlenim je bilo odloženo plačilo prispevkov v skupnem znesku 23.379.542 €, kmetom pa v skupnem znesku 3.720.475 €. Podatki so po posameznih mesecih prikazni v preglednici.

Preglednica 106: Odlog plačila prispevkov za socialno varnost za samozaposlene in kmete po 12. in 12.a členu ZIU PPP

Odlog plačila prispevkov za socialno varnost po 12. in 12.a členu ZIU PPP						
	Obračun PSV za marec 2020, redna valuta 20.4.2020		Obračun PSV za april 2020, redna valuta 20.5.2020		Obračun PSV za maj 2020, redna valuta 20.6.2020	
	Število upravičencev	Odlog plačila prispevkov, v €	Število upravičencev	Odlog plačila prispevkov, v €	Število upravičencev	Odlog plačila prispevkov, v €
Samozaposleni	45.100	11.154.527	14.283	5.844.422	15.573	6.380.593
Kmetje	8.906	1.442.583	5.637	1.133.397	5.658	1.144.495

Vir podatkov: obračuni prispevkov za socialno varnost (OPSV) po stanju na dan 18. 1. 2021

Izredna pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka

Mesečni temeljni dohodek po 34. členu ZIUZEOP

Po 34. členu ZIUZEOP je upravičenec do izredne pomoči v obliki mesečnega temeljnega dohodka samozaposleni, družbenik, verski uslužbenec in kmet, ki zaradi epidemije ne more opravljati dejavnosti ali jo opravlja v bistveno zmanjšanem obsegu. Upravičenci so prejeli mesečni temeljni dohodek v višini 350 € za mesec marec in po 700 € za meseca april in maj 2020. Če upravičenec ni bil vključen v zavarovanje za celotni mesec ali za polni zavarovalni čas, je prejel sorazmerni znesek mesečnega temeljnega dohodka. Mesečni temeljni dohodek je oproščen plačila vseh davkov in prispevkov. Za izplačilo mesečnega temeljnega dohodka so upravičenci preko informacijskega sistema Finančne uprave RS predložili izjavo, da zaradi epidemije ne morejo opravljati dejavnosti ali jo opravljajo v bistveno zmanjšanem obsegu.

Preglednica 107: Mesečni temeljni dohodek za samozaposlene, kmete, verske uslužbence in družbenike za čas epidemije (13.3. do 31.5.2020) po 34. členu ZIUZEOP

Mesečni temeljni dohodek po 34. členu ZIUZEOP						
	Za marec 2020		Za april 2020		Za maj 2020	
	Število upravičencev	Znesek izplačila, v €	Število upravičencev	Znesek izplačila, v €	Število upravičencev	Znesek izplačila, v €
Samozaposleni	46.854	15.092.010	49.536	31.908.967	43.860	29.884.513
Kmetje	2.865	969.122	2.876	1.943.650	2.653	1.838.310
Verski uslužbenci	690	241.500	688	481.600	688	481.600
Družbeniki	225	71.964	236	151.273	219	146.405

Mesečni temeljni dohodek po 88. členu ZZUOOP

Upravičenci do izredne pomoči v obliki mesečnega temeljnega dohodka po 88. členu Zakona o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (v nadaljevanju: ZZUOOP) so samozaposleni, družbeniki ali delničarji gospodarske družbe oziroma ustanovitelji zadruga ali zavoda, ki je poslovodna oseb, in kmetje, ki zaradi epidemije COVID-19 ne morejo opravljati dejavnosti ali jo opravljajo v bistveno zmanjšanem obsegu tudi po zaključku epidemije. Izredna pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka znaša 1.100 € na mesec za oktober, november in december 2020. Izredna pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka za samozaposlene v kulturi, ki so registrirani v razvidu samozaposlenih v kulturi in imajo pravico do plačila prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje iz proračuna Republike Slovenije, znaša 700 € na mesec. Izredna pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka za kmete, ki so oproščeni plačila prispevkov delodajalcev za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, znaša 940 € mesečno. Izredna pomoč v obliki mesečnega temeljnega dohodka je oproščena plačila vseh davkov in prispevkov.

Preglednica 108: Mesečni temeljni dohodek za samozaposlene, kmete, družbenike in kulturne delavce za oktober, november in december 2020 po 88. členu ZZUOOP

Mesečni temeljni dohodek po 88. členu ZZUOOP						
	Za oktober 2020		Za november 2020		Za december 2020	
	Število upravičencev	Znesek izplačila, v €	Število upravičencev	Znesek izplačila, v €	Število upravičencev	Znesek izplačila, v €
Samozaposleni	33.460	35.769.629	33.646	35.993.036	33.209	35.574.766
Kmetje	2.423	2.244.222	2.434	2.245.136	2.359	2.198.931
Družbeniki	134	141.485	133	141.185	131	138.411
Kulturni delavci	1.364	939.608	1.380	948.153	1.366	938.262

Vračila mesečnega temeljnega dohodka na podlagi izjav upravičencev

V skladu z ZIUZEOP in ZZUOOP upravičeni, ki ne izpolnjujejo pogojev glede upada prihodkov (10 % oziroma 20 % glede na leto 2019), sredstva iz naslova mesečnega temeljnega dohodka vrnejo na podlagi izjave, ki jo predložijo prek sistema eDavki. Predložitev izjave je predvidena v zakonodaji (37. člen ZIUZEOP in 91. člen ZZUOOP). Finančna uprava RS na podlagi izjave izda odločbo o obveznosti vračila MTD. Finančna uprava je vračila mesečnega temeljnega dohodka prejela tekom leta 2020 in jih bo še v letu 2021. Dne 31. 3. 2021 namreč poteče rok za predložitev izjave v skladu z ZIUZEOP ter ZZUOOP.

Preglednica 109: Vračilo mesečnega temeljnega dohodka na podlagi izjav do 31. 12. 2020 (vračila izplačil po ZIUZEOP in ZZUOOP)

Vračila mesečnega temeljnega dohodka na podlagi izjav do 31. 12. 2020 (vračila izplačil po ZIUZEOP in ZZUOOP)		
	Število upravičencev	Znesek vračila, v €
Skupaj	570	793.989

Delno povračilo izgubljenega dohodka v primeru karantene ali obveznosti varstva otrok

Upravičenec do povračila izgubljenega dohodka po 93. členu Zakona o začasnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic COVID-19 (v nadaljevanju: ZZUOOP) je samozaposleni, družbeniki ali delničarji gospodarske družbe oziroma ustanovitelji zadruga ali zavoda, ki je poslovodna oseba, in kmetje. Do povračila izgubljenega dohodka so upravičeni, če ne morejo opravljati dejavnosti in organizirati opravljanja dejavnosti na domu zaradi odredene karantene (z odločbo o karanteni ali s potrdilom o napotitvi v karanteno) ali obveznosti varstva otroka. Višina povračila izgubljenega dohodka znaša 250 EUR za vsako odredeno karanteno ali za čas, ko ni zmožen opravljanja dela zaradi višje sile zaradi obveznosti varstva otroka zaradi odredene karantene ali druge zunanje objektivne okoliščine nemožnosti obiskovanja vrtca ali šole, vendar ne več kot 250 € za 10 dni, 500 € za 20 dni in 750 € v enem mesecu.

Preglednica 110: Delno povračilo izgubljenega dohodka v primeru karantene ali obveznosti varstva otroka po 93. členu ZZUOOP za mesece oktober, november, december 2020

Delno povračilo izgubljenega dohodka v primeru karantene ali obveznosti varstva otroka po 93. členu ZZUOOP						
	Za oktober 2020		Za november 2020		Za december 2020	
	Število upravičencev	Znesek izplačila, v €	Število upravičencev	Znesek izplačila, v €	Število upravičencev	Znesek izplačila, v €
Samozaposleni	579	146.500,	1.315	596.500	911	494.250
Kmetje	164	42.000	382	197.000	274	169.250
Družbeniki	4	1.000	6	1.750	3	1.500
Skupaj	747	189.500	1.703	795.250,00	1.188	665.000

Skupaj je bilo izplačanih za 1.649.750 € povračil izgubljenega dohodka v primeru karantene ali obveznosti varstva otroka.

Delno povračilo nekritih fiksnih stroškov

V skladu s prvim odstavkom 109. člena ZIUOPDVE je upravičenec do pomoči v obliki delnega povračila nekritih fiksnih stroškov pravna ali fizična oseba, ki je bila registrirana za opravljanje gospodarske dejavnosti najkasneje do 1. septembra 2020 in ima vsaj enega zaposlenega na dan uveljavitve tega zakona ali je samozaposlen, ki je na dan uveljavitve tega zakona vključen v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi 15. člena ZPIZ-2 ali je družbenik ali delničar gospodarske družbe oziroma ustanovitelj zadruga ali zavoda, ki je poslovodna oseba, in je na dan uveljavitve tega zakona v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje vključen na podlagi 16. člena ZPIZ-2. Nekriti fiksni stroški se za namen tega ukrepa določijo kot določen odstotek (0,6 oziroma 1,2) celoletnih prihodkov od prodaje upravičenca leto 2019 na mesec v upravičenem obdobju, če gre za upravičence, ustanovljene do vključno 1. oktobra 2019 oziroma kot določen odstotek prihodkov od prodaje upravičenca od njegove registracije do 1. septembra 2020, preračunanimi na enako obračunsko obdobje, na mesec v upravičenem obdobju. Omejitev najvišje višine izplačila pa predstavlja še omejitev na 1.000 / 2.000 € na zaposlenega (odvisno od višine upada prihodkov od prodaje) ter odstotek izgube (70 iz. 90 %) glede na velikost podjetja.

Za obdobje 2020 je bilo do vključno 1. 2. 2021 izplačano delno povračilo nekritih fiksnih stroškov v skupnem znesku 133.878.790 €, in sicer 13.305-im upravičencem.

Turistični boni

Zakon o interventnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic epidemije COVID-19 (ZIUOOPE) je določil kot enega izmed ukrepov uvedbo bona za izboljšanje gospodarskega položaja na področju potrošnje turizma.

Za vzpostavitev procesiranja Turističnih bonov (TB) je Finančna uprava RS izvedla veliko aktivnosti. Pripravljene so bile zahteve za vzpostavitev sistema TB (za informacijska okolja davčni register, eDavke, IDIS, G2G). Podatke o upravičencih do bona (fizične osebe, ki so imele na dan 13. 3. 2020 stalno prebivališče v Republiki Sloveniji) je Finančna uprava RS pridobila iz Centralnega registra prebivalstva, ki ga vodi Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ). MNZ je posredoval 2.048.020 fizičnih oseb, ki jim je bil evidentiran bon kot dobroimetje v informacijskem sistemu Finančne uprave RS. Podatki so bili dopolnjeni za potrebe procesiranja TB in vgrajeni na eDavke za kontrolo pri unovčevanju TB.

Med 2.048.020 posredovanimi osebami je bilo 1.697.362 oseb, ki so že oziroma so bile v letu 2020 stare 18 let in so dobile dobroimetje bona za 200 €, 350.658 pa je bilo otrok oziroma mlajših od 18 let, ki so dobili dobroimetje bona za 50 €. Ob vzpostavitvi procesiranja TB je bilo planirano za 357.005.300 € dobroimetja bonov.

Intenzivno je potekalo tudi sodelovanje z Agencijo Republike Slovenije za javno pravne evidence in storitve (AJPES), in sicer na več področjih. Podpisan je bil dogovor o izmenjavi podatkov med Finančno upravo RS in AJPES glede eTurizma. AJPES je izdelal za Finančno upravo RS servis za področje eTurizma. Brez podatkov iz eTurizma ne bi bilo mogoče procesirati TB. Finančna uprava RS je AJPES zaprosila tudi za podatke o ponudnikih in nastanitvenih obratih (RNO). Sistem TB je bil dopolnjen s servisom za dnevno osveževanje podatkov iz RNO.

Za TIRS se je redno pripravljalo podatke za potrebe nadzora unovčevanja turističnih bonov. Potekalo je tudi sodelovanje s Policijo glede nastanitvenih obratov, ki so brez internetne povezave.

Finančna uprava RS je predstavila sistem TB ponudnikom in sobodajalcem na Bledu (izvedba vsebinskega in tehničnega dela predstavitve).

Za potrebe informiranja upravičencev do TB in ponudnikov je bil kreiran namenski predal za TB. Sistematično se je pripravljalo odgovore na vprašanja glede TB za potrebe informiranja. V novi aplikaciji davčnega registra se je vgradilo tudi funkcionalnost za določanje računa za izplačilo TB.

V letu 2020 je bilo unovčenih 934.806 turističnih bonov v znesku 128.192.288 €, izplačanih pa je bilo 12 tranš turističnih bonov v znesku 128.046.481 €:

Preglednica 111: Turistični boni – izplačila v letu 2020

Turistični boni - izplačila		
Tranša	Datum izplačila	Znesek izplačila, v €
1. tranša	10.07.2020	4.641.331
2. tranša	30.07.2020	10.560.108
3. tranša	13.08.2020	19.355.008
4. tranša	28.08.2020	21.381.148
5. tranša	15.09.2020	25.218.123
6. tranša	30.09.2020	16.572.720
7. tranša	15.10.2020	15.040.051
8. tranša	30.10.2020	10.455.110
9. tranša	13.11.2020	4.339.622
10. tranša	30.11.2020	175.351

Turistični boni - izplačila		
11. tranša	15.12.2020	177.111
Tranša	Datum izplačila	Znesek izplačila, v €
12. tranša	29.12.2020	130.798
Skupaj		128.046.482

Preverjanje pogojev do upravičenosti pomoči - pogoj glede poravnanih dajatev in predloženih obračunov

V zvezi z ohranjanjem pobranih prihodkov Finančne uprave RS, ki so glavni vir financiranja javnofinančnih blagajn v Republiki Sloveniji, je izjemnega pomena, da so bili interventni ukrepi pri dodeljevanju pomoči povezani s pogoji o izpolnjenih obveznostih do Finančne uprave RS.

Preglednica 112: Pravne podlage po interventnih ukrepih, za katere se je preverjalo pogoje za upravičenost do pomoči

Ukrep	Zakonska podlaga	Vsebina preverjanja	Organ izmenjave/ preverjanja
Odločanje o vlogah za povračilo oziroma delno povračilo nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo	- druga alineja drugega odstavka 29. člena ZIUZEOP, - druga alineja drugega odstavka 30. člena ZIUOOPE, - prva alineja drugega odstavka 8. člena ZIUPDV - prva alineja drugega odstavka 74. člena ZZUOOP	- plačane zapadle obveznosti - predloženi obračuni davčnega odtegljaja za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjih petih let do dne oddaje vloge.	ZRSZ (G2G) - uporaba obstoječe izmenjave iz leta 2014 za poravnane obveznosti - vzpostavljena nova izmenjava za preverjanje predloženih obračunov
Finančna pomoč zaradi epidemije	- druga alineja četrtega odstavka 72. člena ZIUZEOP, - druga alineja petega odstavka 114. člena ZZUOOP	plačane zapadle obveznosti	AKTRP - do oktobra 2020 ročna izmenjava - izmenjava G2G na strani FURS zagotovljena maj 2020 - uporaba na strani AKTRP od oktobra 2020 dalje
Izplačilo mesečnega temeljnega dohodka marec, april in maj 2020	peti odstavek 34. člena ZIUZEOP	poravnane zapadle davčne obveznosti	FURS nova programska podpora
Oprostitev plačila prispevkov za socialno varnost za mesece marec, april in maj 2020	druga alineja drugega odstavka 38. člena ZIUZEOP	poravnane zapadle davčne obveznosti	FURS uporabljen programska podpora kot za peti odstavek 34. člena ZIUZEOP
Izplačilo mesečnega temeljnega dohodka oktober, november in december 2020	peti odstavek 88. člena ZZUOOP	poravnane zapadle obvezne dajatve in druge denarne nedavčne obveznosti	FURS dopolnitev programske podpore uporabljene za izvajanje petega odstavka 34. člena ZIUZEOP

Kljub pripravljeni programski opremljenosti je Finančna uprava RS pred posameznimi mesečnimi izplačili MTD ter v vmesnem obdobju, ko je reševala posamezne primere na zahtevo zavezanca, ker le-ta ni prejel izplačila zaradi dolga, vse zavezanca dodatno preverjala. Tako je bil pred izplačilom MTD dne 24. 4. 2020, 10. 5. 2020, 10. 6. 2020, 10. 11. 2020, 10. 12. 2020 in 10. 1. 2021 sistemsko izvedeno preverjanje pri 8.352 zavezancih v izogib, da bi prišlo do zamude pri izplačilu.

V zvezi z ukrepi za blažitev posledic epidemije Covid-19 je bilo z interventno zakonodajo določeno, da so zavezanci upravičeni do ukrepov, če imajo poravnane obveznosti do Finančne uprave RS. Tako je Finančna uprava RS za zavezance, ki so pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljevanju: ZRSZ) oziroma pri Agenciji za kmetijske trge in razvoj podeželja Republike Slovenije (v nadaljevanju: AKTRP) vložili zahtevo za izplačilo sredstev v skladu z interventno zakonodajo, posredovala razkritja o poravnanih obveznostih. ZRSZ je bilo avtomatično na podlagi protokola v letu 2020 iz knjigovodske evidence posredovanih 197.004 razkritij, kar je več kot podvojeno število razkritij v primerjavi z letom 2019, ko je bilo ZRSZ posredovanih 85.067 razkritij. AKTRP je bilo za namen izplačila finančnega nadomestila zaradi izpada dohodka v letu 2020 posredovanih 18.109 pisnih razkritij o poravnanih obveznostih, kar bistveno presega število posredovanih ročnih razkritij za potrebe AKTRP v letu 2019, ko je bilo v celem letu poslanih 2.304 razkritij. Z izvajanjem protokola in avtomatsko izmenjavo podatkov je AKTRP pričel delno v septembru 2020. Za obdobje od septembra do decembra 2020 je bilo AKTRP v izmenjavi G2G posredovanih še dodatnih avtomatičnih 13.406 razkritij, skupno 31.515 v letu 2020.

Izvajanje aktivnosti s strani uslužbencev mobilnih oddelkov ter inšpekcije

V času prvega vala epidemije COVID-19 so uslužbenci mobilnih oddelkov finančnih uradov izvajali kritične naloge Finančne uprave RS tudi v obsegu, ki je bil potreben za sodelovanje z drugimi organi (Policija, Civilna zaščita). Pri tem je šlo za izvedbo nujnih/neodložljivih aktivnosti z drugimi državnimi organi.

V okviru navedenega so uslužbenci posameznih mobilnih oddelkov od 14. 3. 2020 do 19. 4. 2020 sodelovali s Policijo pri spremljanju konvojov tovornih vozil tujih registracij v tranzitu preko ozemlja Slovenije s službenimi vozili s prednostjo (izvajanje enega od ukrepov Vlade RS za preprečevanje širjenja epidemije COVID -19). Aktivnosti spremljanja so potekale na relacijah nekdanjih mejnih prehodov z Italijo (Fernetiči in Vrtojba) in avtocestnimi povezavami s Hrvaško (mednarodni mejni prehod Obrežje) in krajši čas (do 21. 3. 2020) z Madžarsko (Lendava - Pince). Skupno so uslužbenci mobilnih oddelkov sodelovali pri spremljanju 117 konvojov tovornih vozil.

Uslužbenci mobilnih oddelkov so od 20. 3. 2020 naprej nudili pomoč tudi regijskim štabom civilne zaščite, pri prevozih/razvozih zaščitne opreme s službenimi osebnimi vozili in kombiji, predvsem znotraj območij posameznih regijskih štabov civilne zaščite.

Od 17. 7. do 25. 10. 2020 so uslužbenci mobilnih oddelkov finančnih uradov na podlagi dogovora z Zdravstvenim inšpektoratom Republike Slovenije sodelovali pri zaznavi nepravilnosti pri preprečevanju okužb s COVID-19 v gostinskih lokalih. Pri opravljanju rednih nadzorov nad delom in zaposlovanjem na črno in izdajanjem in davčnim potrjevanjem računov in opravljanju drugih nalog iz svoje pristojnosti so namenjali dodatno pozornost zaznavi nepravilnosti v povezavi s spoštovanjem ukrepov Vlade na področju omejitev ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikom v Republiki Sloveniji in predpisanih priporočil Nacionalnega inštituta za javno zdravje, za preprečevanje okužb s COVID-19, ki se nanašajo na gostinske lokale. Uslužbenci mobilnih oddelkov so zaznali skupno 845 primerov nepravilnosti, o katerih je bil ažurno obveščen pristojni Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije.

Od 23. 12. do 31. 12. 2020 pa so inšpektorji in uslužbenci mobilnih oddelkov finančne uprave sodelovali, v okviru skupne akcije inšpekcijskih služb poostrenega nadzora nad spoštovanjem posameznih začasnih ukrepov Vlade za preprečevanje širjenja okužb s COVID-19 na področju omejitve ali prepovedi prometa posameznih vrst blaga in storitev, prepovedi oz. omejitve gibanja prebivalstva na okuženih območjih in ukrepih za zmanjšanje tveganja okužbe s COVID-19.

Ukrepi na carinskem področju

Evropska komisija je dne 3. 4. 2020 zaradi težkih epidemioloških razmer v Evropski uniji sprejela *Sklep EK 2020/491 o oprostitvi uvoznih dajatev in oprostitvi plačila DDV za uvoz za blago, potrebno za spopadanje s posledicami izbruha COVID-19 v letu 2020*. Evropska komisija je prvotno veljavnost Sklepa EK 2020/491 zaradi slabih epidemioloških razmer v državah članicah podaljšala do 30. 4. 2021.

Sklep EK 2020/491 omogoča oprostitev plačila carine in DDV za uvoz blaga za žrtve elementarnih nesreč. Navedeno pomeni, da se blago, ki ga uvozijo državne organizacije ali druge dobrotelne ali človekoljubne organizacije, ki so jih priznali pristojni organi, lahko uvozi brez plačila carine in DDV, če je namenjeno za brezplačno razdeljevanje žrtvam elementarnih nesreč, ki so prizadele ozemlje ene ali več držav članic, ali za brezplačno uporabo žrtvam takšnih nesreč, pri tem pa ostane v lasti zadevnih organizacij. Statistična vrednost zaščitne opreme oproščene plačila carine in DDV ob uvozu blaga v letu 2020 znaša 50.228.063 €.

Uprava za carine je aktivno sodelovala pri izvajanju ukrepov povezanih s epidemijo COVID-19. V pomoč pri izvrševanju Sklepa EK 2020/491 je bilo pripravljeno več obvestil namenjenih zunanjemu in notranjemu okolju z vsemi potrebnimi informacijami potrebnimi za njegovo pravilno implementacijo. Uprava za carine je sodelovala tudi pri pripravi dokumentov, vezanih na pravilno uvrščanje zaščitne in medicinske opreme ter pripomočkov v kombinirano nomenklaturu (KN) pri pripravi nacionalne zakonodaje za izvajanje različnih ukrepov zaradi epidemije COVID-19. Obenem so redno obveščali Evropsko komisijo, v skladu z Uredbami (EU) 2020/491, (EU) 2020/1101 in (EU) 2020/1573, o uvozi zaščitne opreme, saj Evropska komisija vrši nadzor nad uvozom zaščitne opreme.

Z namenom enotnega uvrščanja blaga v kombinirano nomenklaturu (KN) s področja zaščitne in medicinske opreme ter pripomočkov je Generalni finančni urad za finančne urade pripravil več pojasnil.

V Uradnem listu RS, št. 58/2020 z dne 24. 4. 2020, je bila objavljena Odredba o začasnem odstopu od obveznosti za denaturiranje etilnega alkohola, oproščenega plačila trošarine, za proizvodnjo razkužil. Z odredbo se je od začetka njene uporabe, 25. aprila 2020, proizvajalec razkužil omogočal odstop od obveznosti za denaturiranje etilnega alkohola, pridobljenega za namen uporabe v proizvodnji razkužil, ki so vsebovala najmanj 60 vol. % etilnega alkohola. Proizvajalec razkužil, ki mu je Finančna uprava RS na podlagi zahtevka izdala dovoljenje, je lahko od vročitve dovoljenja dalje do 1. julija 2020 uporabljal nedenaturiran etilni alkohol v proizvodnji razkužil. Finančna uprava RS je z Ministrstvom za finance aktivno sodelovala pri pripravi besedila odredbe, pripravila obrazec zahteve za odstop od zahteve za denaturiranje in obrazec za spremembo podatkov izdanega dovoljenja ter v informacijskem sistemu E-TROD ustrezno dopolnila seznam zakonskih podlag za vračilo. Proizvajalec razkužil je lahko namreč uveljavljal za etilni alkohol, porabljen v proizvodnji razkužil, vračilo trošarine v skladu s tretjo točko prvega odstavka 19. člena ZTro-1. Finančna uprava RS je na podlagi prejetih vlog izdala tri dovoljenja za odstop od denaturacije etilnega alkohola za namene proizvodnje razkužil. Vrnjeno je bilo 2.392 € trošarine.

11 NADZOR

V Finančni upravi RS se opravlja več oblik nadzorov, glede na postopek nadzora in organizacijsko enoto, ki nadzor opravi.

Inšpekcijski nadzor je namenjen sistemskemu nadzoru zavezancev, ki se zagotavlja z letnim načrtom. Ta se pripravi z analizo tveganja in objektivnimi kriteriji, s katerimi se upošteva načelo enakomernega izvajanja inšpekcijskega nadzora vseh zavezancev za davek in načelo pomembnosti davka, ki ga zavezanec za davek prispeva v javnofinančnih prihodkih. Objektivni kriteriji so pripravljeni zlasti na podlagi statističnih metod in predhodnih ugotovitev v postopkih nadzora.

Določen del letnega načrta se pripravi tudi na osnovi prejetih informacij drugih državnih organov, prijav, mednarodnih zaprosil in drugih pobud, prav tako pa priprava letnega načrta temelji tudi na metodi naključnega izbora, ki je eden izmed ključnih dejavnikov za izračun t.i. davčne vrzeli in potrditve ustreznosti analize tveganja. Poleg kriterija pomembnosti posamezne dajatve v nacionalnih javnofinančnih prihodkih in proračuna EU, pa so se v letnem načrtu upoštevali tudi kriteriji zaščite državljanov, varnosti in varstva okolja.

Finančne preiskave zagotavljajo enoten in organiziran pristop k preprečevanju, preiskovanju in odkrivanju zahtevnejših oblik delovanja, ki ogroža finančni interes, varstvo in varnost države. Osredotočajo se predvsem na primere, v katerih je zaznано usklajeno delovanje več povezanih subjektov, ki je načrtno usmerjeno v izogibanje

oziroma utajevanje plačevanja javnih dajatev. Hkrati predstavljajo del koordiniranega institucionalnega odzivanja na zahtevne oblike finančnega in gospodarskega kriminala znotraj države kot tudi na mednarodni ravni.

Nadzorne aktivnosti mobilnih oddelkov so usmerjene predvsem v odkrivanje in sankcioniranje kršitev na terenu, zaznavanje dejanskega stanja, zbiranju in preverjanju informacij in opravljanju posameznih procesnih dejanj (npr. izvedba ogleda, pridobitev izjave, listin ipd.). Mobilni oddelki se vključujejo tako v odmerne postopke, sodelujejo pa tudi pri izvajanju poglobljenih naknadnih kontrol in inšpekcijskih nadzorov.

V letu 2020 so se v kontroli, inšpekciji, preiskavah in mobilnih oddelkih izvajali ciljno usmerjeni nadzori na področjih obdavčitve davka od dohodkov pravnih oseb in davka od dohodkov iz dejavnosti, na področju pravilnosti in pravočasnosti obračunavanja DDV, sistemski utaj DDV in DDV v mednarodnem cestnem prevozu potnikov, nadzori na področju davkov in prispevkov od dohodkov fizičnih oseb, elektronskega poslovanja, na področju carin, trošarin, okoljskih dajatev, poslovanja z davčnimi oazami, prijave premoženja fizičnih oseb ter transfernih cen. V skladu s strategijo Vlade RS je Finančna uprava RS namenila posebno pozornost boju zoper sivo ekonomijo, katere nadzor je bil v veliki meri usmerjen na nadzor dela in zaposlovanja na črno ter nadzor davčnih blagajn.

Preglednica 113: Število postopkov nadzora ter učinki nadzora

KONTROLE	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Carine, trošarine, okoljske dajatve					
Število kontrol (pregledov) – uvozne carinske deklaracije	41.402	44.242 ¹⁹	46.111	47.381	102,7
Učinkovitost (v %)	18,4	18,6	20,8	20,3	-
Znesek ugotovljenih obveznosti, v €	766.439	818.574	2.015.571	862.731	42,8
Število kontrol (pregledov) – izvozne carinske deklaracije	17.743	19.083 ²⁰	17.087	15.489	90,6
Učinkovitost (v %)	5,6	4,7	7,6	10,4	-
Število sprotnih kontrol – trošarine	214.453	218.438	233.389	211.718	90,7
Znesek ugotovljenih obveznosti, v €	11.939.577	8.972.050	12.048.046	37.245.993	309,1
Število sprotnih kontrol – okoljske dajatve	31.916	28.947	14.060	6888	0,49
Znesek ugotovljenih obveznosti, v €	943.574	667.807	702.804	721.287	102,6
Število naknadnih kontrol – carine, trošarine, okoljske dajatve	627	749	511	664	129,9
Znesek ugotovljenih obveznosti, v €	610.762	1.024.432	625.699	4.503.544	719,8
Število predloženih samoprijav	17	17	21	27	128,6
Znesek ugotovljenih obveznosti, v €	68.644	51.102	31.823	110.243	346,4
Skupno število naknadnih kontrol – carine, trošarine, okoljske dajatve	644	766	532	691	129,9
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti, v naknadnih kontrolah – carine, trošarine, okoljske dajatve, v €	679.406	1.075.534	657.522	4.613.787	701,7
Davki					
Število pozivov za predložitev davčnih obračunov ali napovedi	153.099	133.691	106.112	92.855	87,5
Število davčnih obračunov ali napovedi oddanih po pozivu fin. organa (brez samoprijav)	89.221	88.254	46.394	51.780	111,6
Znesek ugotovljenih obveznosti, v €	113.786.256	134.871.602	111.290.038	69.077.454	62,1
Število opravljenih kontrol – davčni obračuni in napovedi	904.876	915.000	717.987	714.170	99,5
Znesek ugotovljenih obveznosti, v €	90.047.152	88.662.200	132.030.142	98.269.654	74,4
Število opravljenih kontrol v okviru projektov, s samoprijavami	55	583	7.998	8.284	103,6
Znesek ugotovljenih obveznosti v okviru projektov s samoprijavami, v €	240.330	2.219.415	15.215.353	11.944.381	78,5
Znesek posrednih obveznosti na osnovi kontrol, v €	121.347.458	7.827.157	6.629.524	9.319.006	140,6
Število predloženih samoprijav	15.316	17.011	14.670	14.700	100,2
Znesek ugotovljenih obveznosti, v €	18.012.716	19.335.833	15.722.797	29.386.328	186,9

¹⁹ V letu 2018 se je podatek začel spremljati na drugačen način; v letu 2018 vsota mesečnih spremljanj kontrol, prej vsota po vrstah kontrole, zato primerljivost s preteklim letom ni mogoča.

²⁰ V letu 2018 se je podatek začel spremljati na drugačen način; v letu 2018 vsota mesečnih spremljanj kontrol, prej vsota po vrstah kontrole, zato primerljivost s preteklim letom ni mogoča.

INŠPEKCIJSKI NADZOR	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Carine, trošarine, okoljske dajatve					
Število inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)	222	247	264	187	70,8
Znesek ugotovljenih obveznosti (z odločbo), v €	379.876	1.362.810	1.214.707	1.831.041	150,7
Število predloženih samoprijav	0	3	15	11	73,3
Znesek samoprijav na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	0	7.796	20.134	27.252	135,4
Število nadzorov z odpravo nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2	8	22	36	38	105,6
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	119.693	479.733	488.933	1.874.676	383,4
Skupno število inšpekcijskih pregledov – carine, trošarine, okoljske dajatve	230	272	315	236	74,9
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih nadzorih – carine, trošarine, okoljske dajatve, v €	499.569	1.850.339	1.723.774	3.732.969	216,6
Nepravilno izplačana sredstva Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada, v €	47.894	7.471	151.272	7.350	4,9
Davki					
Število inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)	5.539	5.019	4240	3.587	84,6
Znesek ugotovljenih obveznosti, (z odločbo), v €	78.761.150	80.332.216	109.832.075	90.938.508	82,8
Število predloženih samoprijav	348	458	512	418	81,6
Znesek samoprijav na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	8.646.864	36.159.125	11.098.432	11.744.435	105,8
Število nadzorov z odpravo nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2	70	71	144	111	77,1
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi inšpekcijskih pregledov, v €	3.666.873	5.966.328	5.826.810	6.165.371	105,8
Skupno število inšpekcijskih pregledov – davki	5.957	5.548	4.896	4.116	84,1
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih nadzorih - davki, v €	91.074.887	122.457.669	126.757.317	108.848.314	85,9
Znesek posrednih obveznosti na osnovi inšpekcije, v €	105.957.353	39.561.853	122.788.610	117.930.598	96,0
PREISKAVE					
Število inšpekcijskih pregledov (odločba, sklep)	83	79	77	74	96,1
Znesek ugotovljenih obveznosti, (z odločbo), v €	38.594.063	38.606.544	35.982.992	23.158.410	64,4
Število predloženih samoprijav	9	17	27	22	81,5
Znesek samoprijav na osnovi preiskav, v €	940.435	839.687	3.058.092	1.020.888	33,4
Število nadzorov z odpravo nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2	0	0	2	1	50,0
Znesek odprave nepravilnosti po 140.a členu ZDavP2 na osnovi preiskav, v €	0	0	600.171	10.594	1,8
Skupno število inšpekcijskih pregledov	92	96	106	97	91,5
Skupni znesek ugotovljenih obveznosti na osnovi preiskav, v €	39.534.498	39.446.231	39.641.255	24.189.891	61,0
Znesek posrednih obveznosti na osnovi preiskav, v €	10.724.337	30.240.400	17.491.305	9.744.091	55,7
Nadzor nad igrami na srečo					
Število postopkov nadzora	348	373	373	382	102,4
NADZOR MOBILNIH ODDELKOV					
Število postopkov nadzora	56.685	57.050	49.423	39.540	80,0

Širitev sistema avtomatizirane zaznave tveganj

Sistem avtomatizirane zaznave tveganj je v Finančna uprava RS začela uvajati v letu 2017 z implementacijo SAP aplikacije – Fraud Management (FM) v proces nadzora. Strategije s katerimi se obvladujejo tveganja, se razvrščajo v več skupin po posameznih ključnih področjih nadzora. Posamezna strategija lahko zasleduje enega ali več ciljev, kot so na primer pričakovana davčna kršitev in finančni učinek v nadzoru, ali odkrivanje prekrškov in izvedba postopka kaznovanja. Do sedaj so razvite strategije za 180 tveganj na ključnih področjih finančnega nadzora.

Od skupno 5.038 strategij, ki so bile dodeljene v nadzor v letu 2020, je za 54,3 % evidentirana povratna informacija glede ustreznosti prepoznavne izpostavljenega tveganja, pri čemer se v do sedaj zaključenih nadzorih ugotavlja, da so bile 73,4 % učinkovite. Po številu strategij je bilo največ izbranih zavezancev za nadzor na področju ciljno usmerjenih nadzorov davka na dodano vrednost in davka od dohodkov pravnih oseb.

Preglednica 114: Avtomatizirana zaznava tveganj

	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število tveganj obravnavanih s strategijami	49	91	100	71	71,0
Število novih tveganj obravnavanih s strategijami	49	67	50	15	30,0
Število strategij	6.331	5.761	6.681	5.038	75,4
Odstotek dokončnosti strategij	99,95	99,27	95,48	54,29	56,9
Odstotek uspešnosti strategij	77,82	70,56	74,60	73,40	98,4

V letu 2020 so bile razvite strategije za 15 različnih vrst tveganj. V 2020 je bila na področju goljufivih mrež v okviru ti. programa TNA razvita nova strategija, ki dopolnjuje obstoječe EUROFISC strategije. Po različnih vrstah tveganj je bilo največ novih strategij razvitih na področju nadzora carin na področju nadzora DDV, davkov in prispevkov od dohodkov iz zaposlitve, trošarin, dela in zaposlovanja na črno.

Kontrole

Pri izvajanju nadzora nad izpolnjevanjem obveznosti predlaganja obračunov in napovedi davka je bilo v letu 2020 zavezancem poslanih 92.855 pozivov. Število poslanih pozivov k predložitvi davčnega obračuna ali napovedi, se v primerjavi s preteklimi leti zmanjšuje, kar kaže na sistematičen pristop Finančne uprave RS pri obravnavi nepredložnikov, učinkovito sankcioniranje, kot tudi na večjo disciplino davčnih zavezancev.

Zavezanci so na podlagi pozivov k predložitvi davčnega obračuna ali napovedi v 51.780 oziroma v 55,8 % primerov predložili davčni obračun ali napoved, kar je za 12,1 odstotne točke več kakor v preteklem letu, ko sta bila davčni obračun oz. napoved po pozivu predložena v 43,7 % primerov.

Razloge za večji odziv je iskati v dejstvu, da Finančna uprava RS s stalnim usmerjenim nadzorom in pozivanjem vpliva na ravnanje zavezancev.

Na podlagi prejetih obračunov in napovedi, oddanih po pozivu finančnih uradov, je bilo obračunanega 69.077.454 € davka, kar znaša 37,9 % manj kakor preteklo leto.

Največji porast učinka dodatno odmerjenega davka in obresti v primeru napovedi oziroma obračunov, oddanih po pozivih, beležimo pri:

- davek in dodatni davek na motorna vozila (število predloženih obračunov po pozivu se je glede na preteklo leto povečalo za 300 %, znesek dodatno obračunanega davka pa se je povečal za 185.480 %)
- davek na promet nepremičnin (število predloženih obračunov po pozivu se je glede na preteklo leto povečalo za 200 %, znesek dodatno obračunanega davka pa za 777,5 %)

- dividende (število predloženih obračunov po pozivu se je glede na preteklo leto znižalo za 26,3 %, vendar se je znesek dodatno obračunanega davka povečal za 446,6 %)

Finančni uradi so v letu 2020 opravili 714.170 kontrol davčnih obračunov in napovedi in evidentirali 36.702 kontrol z ugotovljenimi nepravilnostmi, kar je sicer za 13,3 % manj kakor v preteklem letu, dodatno odmerjen davek pa znaša 98.269.654 € ali 25,6 % manj kakor v letu 2019. Nepravilnosti so bile ugotovljene v 5,1 % opravljenih kontrol.

V letu 2020 so davčni zavezanci v 14.700 primerih oziroma v 0,2 % primerih več kot v predhodnem letu davčni obračun ali napoved predložili kot samoprijavo. Na podlagi tako predloženih napovedi in obračunov je bilo obračunanega 29.386.328 € oziroma za 86,9 % več davka kot v predhodnem letu.

Na področju carin se v okviru sprotnih kontrol v fazi carinjenja blaga, preverjanja točnosti podatkov v carinskih deklaracijah in priloženih spremnih listin ter izvaja pregled blaga. V 2020 se je v primerjavi z letom 2019 za 2,7 % povečalo število kontrol nad uvoznimi carinskimi deklaracijami, ob tem se je učinkovitost izvedenih kontrol zmanjšala za 2,4 %. Na izvozni strani se je število kontrol v primerjavi z lanskim letom zmanjšalo za 9,4 %, učinkovitost pa se je povečala za 36,8 %.

V letu 2020 je bilo na področju trošarin opravljenih 211.718 sprotnih kontrol. Finančni učinek sprotnih kontrol je bil 37.245.993 €. Na področju okoljskih dajatev je bilo opravljenih 6.888 sprotnih kontrol, finančni učinek le-teh je bil 721.287 €.

Uradne osebe, ki izvajajo naknadne kontrole s področja carin, trošarin in okoljskih dajatev, so v letu 2020 izvajale tudi nadzor nad obračunavanjem in plačevanjem DDV od prevoznih storitev v mednarodnem potniškem prometu ter nadzor v skladu z Zakonom o prevozi v cestnem prometu.

V letu 2020 je bilo izvedenih 691 naknadnih kontrol, kar je v primerjavi z letom 2019 za 29,9 % več (532 izvedenih naknadnih kontrol v letu 2019). Skupni znesek dodatno ugotovljenih obveznosti je v letu 2020 znašal 4.613.787 €, v primerjavi z letom 2019 predstavlja 7-krat višji znesek (657.522 € v letu 2019).

Inšpekcijski nadzor

Pri izvedbi nadzorov je bila upoštevana pomembnost posameznega davka v javno finančnih prihodkih ter dejavniki tveganja. Kazalnik uspešnosti, in sicer delež nadzorov inšpekcije z ugotovljenimi nepravilnostmi je v letu 2020 izkazan v višini 77,8 % (v letu 2019 pa 71,3%) kaže, da so v letu 2020 izvedeni inšpekcijski nadzori bolj učinkoviti, kar kaže na dobro pripravo (analizo) in izvedbo nadzorov.

Izvedenih je bilo 4.116 inšpekcijskih nadzorov s področja davkov in s področja preprečevanja dela in zaposlovanja na črno, kar predstavlja 84,1 % izvedenih nadzorov v primerjavi z letom 2019. V povezavi z ukrepi epidemije SARS-CoV-2 (COVID-19) so se v letu 2020 izvajali predvsem nujni inšpekcijski nadzori. Kot taki so bili v smislu ukrepov opredeljeni primeri, kjer obstaja sum goljufije ali sum izogibanja ali zlorabe davčnih in drugih predpisov, pri čemer obstaja sum, da je bilo s tem storjeno eno ali več kaznivih dejanj (npr. zaradi kršitev pravic delavcev, davčne zatajitve, ponarejanje listin). Zaradi izrednih razmer, razglašanih z namenom obvladovanja širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19), so se nadzori, ki se pretežno izvajajo na terenu, kot so nadzori dela in zaposlovanja na črno ter nadzori davčnih blagajn, izvajali le v obsegu, kot je bilo nujno in možno ob upoštevanju odlokov Vlade RS o začasni prepovedi ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikom v Republiki Sloveniji.

Skladno z rebalansom letnega načrta inšpekcijskih nadzorov, po katerem je bil zmanjšan načrt ob upoštevanju omejitev izvajanja nadzorov v povezavi z ukrepi epidemije SARS-CoV-2 (COVID-19) so bili v letu 2020 nadzori tudi izvedeni. V primerjavi z letom 2019 pa je bilo večinoma na vseh področjih opravljenih manj nadzorov.

V letu 2020 so bile ugotovljene dodatno neposredne davčne obveznosti na področju davkov 108.843.314 €, s čimer je bil izpolnjen z rebalansom načrtovan obseg dodatno obračunanih dajatev. ter posredne davčne obveznosti v višini 117.930.591 €.

Število inšpekcijskih nadzorov s področja carin, trošarin in okoljskih dajatev je v letu 2020 znašalo 236 nadzorov, kar je v primerjavi z letom 2019 manjše za 25,1 % (315 nadzorov v letu 2019). Skupni znesek dodatno ugotovljenih obveznosti je v letu 2020 znašal 3.732.969 € in je v primerjavi z letom 2019 višji za 116,6 % (1.723.774 € v letu 2019).

Z vidika uporabe pooblastil v inšpekciji po Zakonu o finančni upravi (ZFU) je izpostaviti izrekanje ukrepov začasne prepovedi opravljanja dejavnosti in zapečatenja na podlagi 37. člena ZFU ter izvedba pooblastila kopiranja podatkov v elektronski obliki na podlagi 17. člena ZFU s sodelovanjem zavezanca za davek ali v z zasegom nosilcev zbirk podatkov v elektronski obliki na podlagi 21. člena ZFU.

Ukrepa začasne prepovedi opravljanja dejavnosti in zapečatenja sta bila v letu 2020 uporabljena v 16 nadzorih, pri čemer je bilo v teh postopkih izdanih 14 odločb z ukrepom prepovedi opravljanja dejavnosti in 15 odločb z ukrepom zapečatenja. Gre za ukrepa, ki sta med strožjimi ukrepi Finančne uprave RS, in se ju uporabi le, ko je to nujno potrebno zaradi preprečitve nadaljnjih kršitev ali odpravo nepravilnosti. Uporabi se ju praviloma pri zavezancih, ki kontinuirano kršijo zakone in druge predpise, katere izvajanje nadzoruje Finančna uprava RS, če nobeni ukrepi niso več učinkoviti in če je to nujno potrebno zaradi preprečitve nadaljnjih kršitev.

Preglednica 115: Inšpekcijski nadzor

INŠPEKCIJSKI NADZOR	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Ukrepi začasne prepovedi opravljanja dejavnosti in zapečatenja					
Število zaključenih nadzorov z izrečenim ukrepom prepovedi opravljanja dejavnosti in/ali zapečatenja – 37. člen ZFU	39	23	16	16	100,0
Število odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti - 37. člen ZFU	16	17	14	14	100,0
Število odločb o zapečatenju - 37. člen ZFU	21	24	15	15	100,0

Pooblastila kopiranja podatkov v elektronski obliki na podlagi 17. člena ZFU je bilo v letu uporabljeno v 3 inšpekcijskih nadzorih. Gre za ukrep, pri katerem se z uporabo metod digitalne forenzike izdela verodostojno kopijo celotnega nosilca podatkov zavezanca ter zahteva šifrirne ključe ali šifrirna gesla, če so potrebna za dostop do podatkov ali njihovo berljivost, če se podatki nanašajo na opravljanje dejavnosti ali pridobivanje prihodkov in jih ni mogoče pridobiti na drug ustrezen način.

Tudi v letu 2020 je v povezavi z inšpekcijskimi nadzori potekalo sodelovanje z drugimi nadzornimi organi. Največ je sodelovanja je s Policijo, Tržnim inšpektoratom, Inšpektorat RS za delo, Uradom za preprečevanje pranja denarja, v letu 2020 od primera do primera pa tudi z ostalimi nadzornimi organi, kot je Inšpektorat za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, Inšpektorat za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Inšpektor za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Inšpektorat RS za okolje in prostor, Inšpektorat za šolstvo in šport, Zdravstveni inšpektorat RS, Inšpektorat RS za infrastrukturo. V sodelovanju z drugimi inšpekcijami so se po posameznih primerih izvajali koordinirani nadzori, izmenjava informacij potrebnih za potrebe postopka nadzora ter odstopale kršitve s pristojnosti drugega inšpektorata. Največ sodelovanja je bilo na področju sive ekonomije (nadzor dela in zaposlovanja na črno in nadzor gotovinskega poslovanja (izdajanje računov), in sicer v gostinski dejavnosti, trgovina na drobno na stojnicah in v specializiranih prodajalnah s sadjem in zelenjavo, taksi dejavnosti, na področju trgovine z ljudmi, tujcev, sezonskih delavcev v kmetijstvu in prometa), pa tudi na področju nadzora zaradi epidemije COVID-19.

Preiskave

V letu 2020 je bilo uvedenih 250 postopkov, od tega 98 preiskav in 137 inšpekcijskih postopkov. Finančna uprava RS izvaja tudi analize s področja vrednotenja prijav, ki se nanašajo na fizične osebe in njihovo premoženje in analize v okviru sistemske obravnave tveganj na posameznih področjih. Zaključenih je bilo 207 postopkov, od tega 110 finančnih preiskav in analiz, 74 inšpekcijskih nadzorov, vloženih je bilo 22 samoprijav in en popravek obračuna po 140. a členu ZDavP-2. V finančnih preiskavah, ki so se zaključile v poročevalnem obdobju, je bilo obravnavanih 383 preiskovancev. Glede na preteklo leto, se je število zaključenih postopkov znižalo, in sicer za 10%. V zaključenih inšpekcijskih nadzorih so bile ugotovljene nepravilnosti v skupnem znesku 24.189.891 € in izkazanih za 9.744.091 € posrednih učinkov.

Preiskave se usmerjajo na področja, kjer je resno ogrožen finančni interes oziroma interes varstva in varnosti Republike Slovenije in Evropske unije. Glede na zaključen postopke v letu 2020, se kot najbolj tvegano izkazuje področje DDV, kjer po višini odmerjenih obveznosti izstopajo nepravilnosti na področju mednarodnih vrtljakov. V okviru mednarodnega sodelovanja so bile finančne preiskave tudi v letu 2020 usmerjene v odkrivanje goljufij na področju trgovanja z mineralnimi olji ter tobaka in tobaknih izdelkov.

Velik delež odkritih nepravilnosti se je še vedno nanašal na izplačevanje prikritih dobičkov preko sheme prodaje deležev, na področju nenapovedanih dohodkov ter dohodkov iz kapitala. Preiskave so bile v letu 2020 usmerjene tudi na področje ugotavljanja zlorab pri uporabi vozil s tujimi registrskimi tablicami in posledično kršitvami na področju obračunavanja DDV in davka na motorna vozila.

Specializirane preiskovalne skupine in finančne preiskave

V letu 2020 je Finančna uprava RS podala soglasje za sodelovanje v 6 finančnih preiskovalnih skupinah ustanovljenih v skladu z določili Zakona o odvzemu premoženja nezakonitega izvora, ter v 3 specializiranih preiskovalnih skupinah.

Mobilni oddelki

Finančni nadzor, ki ga izvajajo uslužbenci mobilnih oddelkov je bil tudi v letu 2020 namenjen preverjanju izpolnjevanja davčnih, carinskih, trošarinskih, okoljskih predpisov, predpisov s področja prevozov v cestnem prometu in drugih predpisov, za nadzor nad izvajanjem katerih je pristojna Finančna uprava RS (nadzori po Zakonu o gozdovih, nadzori vinjet po Zakonu o cestninjenju). Nadzor se je izvajal tudi zaradi preprečevanja in odkrivanja goljufij, kaznivih ravnanj in drugih nepravilnosti ter zaščite državljanov, varnosti in varstva okolja. Pomemben del aktivnosti mobilnih oddelkov je bil namenjen tudi preventivnemu delovanju, usmerjenemu k povečevanju prostovoljnega plačevanja obveznih dajatev in izpolnjevanja drugih obveznosti. Mobilni oddelki so bili posebej aktivni na področjih boja zoper delo in zaposlovanje na črno, nadzora gotovinskega poslovanja, prevozov v cestnem prometu (predvsem na področju nadzora nad spoštovanjem delovnih časov, odmorov in obveznih počitkov voznikov tovornih vozil in avtobusov in uporabe tahografov) in nadzorov nad čezmejnimi pošiljanjem odpadkov v cestnem prometu.

Zmanjšano število izvedenih nadzorov temelji na sorazmernem zmanjšanju aktivnosti nadzorov po posameznih področjih glede na obdobje, ko se zaradi epidemije COVID-19 nadzori niso izvajali, so se izvajali v zmanjšanem obsegu oziroma je bil dan poudarek na izvajanju preventivnih aktivnosti mobilnih oddelkov.

Preglednica 116: Izvedene nadzorne aktivnosti mobilnih oddelkov

Področje nadzora	Število nadzorov v letu 2019	Število nadzorov v letu 2020	Indeks 2020/2019	Število ugotovljenih nepravilnosti 2019	Število ugotovljenih nepravilnosti 2020	Indeks 2020/2019
Carinsko in trošarinsko področje, prepovedi in omejitve (PiO)	18.137	14.148	78	795	578	72,7
ZICZEU	5.577	4.364	78,2	415	259	62,4
ZTro-1	8.525	6.316	74,1	264	147	55,7

Področje nadzora	Število nadzorov v letu 2019	Število nadzorov v letu 2020	Indeks 2020/2019	Število ugotovljenih nepravilnosti 2019	Število ugotovljenih nepravilnosti 2020	Indeks 2020/2019
PiO	3.612	2.928	81,1	43	39	90,7
UPO	423	540	127,7	73	133	182,2
Davčno področje:	18.618	15.403	82,7	3.401	3.018	88,7
ZPDZC-1	9.161	7.189	78,5	1.750	1.537	87,8
ZDavPR	8.175	7.056	86,3	1.640	1.476	90
Ostalo (DDV, DMV, PSV)	1.282	1.158	90,3	11	5	45,5
Druga področja (prevozi v cestnem prometu, ZG, ZCestn)	12.668	9.989	78,9	6.105	4.571	74,9
ZPCP-2	3.800	3.686	97	868	844	97,2
ZDCOPMD	3.703	3.114	84,1	2.436	2.201	90,4
ZPNB	708	621	87,7	151	140	92,7
ZPCP-ZDDV	1.543	814	52,8	501	121	24,2
ZCestn	2.158	1.250	57,9	2.118	1.246	58,8
ZG	724	489	67,5	23	15	65,2
Ostalo	32	15	46,9	8	4	50,0
Skupaj	49.423	39.540	80	10.301	8.167	79,3

Specifična področja nadzora

Obravnava fizičnih oseb, katerih premoženje in trošenje je izrazito nesorazmerno prijavljenim dohodkom

Finančna uprava RS je v letu 2020 nadaljevala z ugotavljanjem napovedanih dohodkov pri fizičnih osebah, katerih premoženje in trošenje je izrazito nesorazmerno prijavljenim dohodkom v določenem obdobju. Glede na odločbo Ustavnega sodišča, ki je delno razveljavila določbe 68. a člena Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2), ter posledično odločitve drugostopenjskega organa o vloženih pritožbah in Upravnega sodišča o vloženih tožbah so se konec leta pričeli izvajati predvsem postopki ponovnega odločanja. V postopkih, ki so bili v času izdaje odločbe Ustavnega sodišča še v teku, se je pri odmeri davka od nenapovedanih dohodkov skladno z odločitvijo Ustavnega sodišča upoštevala povprečna stopnja enoletnih dohodkov zadnjega obračunskega obdobja.

Mednarodne verižne utaje DDV

Finančna uprava RS je tudi v letu 2020 posvetila posebno pozornost mednarodnim verižnim utajam DDV (MTIC). Pri obravnavi tovrstnih utaj DDV gre za dolgotrajne in zahtevne nadzore, medtem ko se običajno utaje na tem področju zgodijo v zelo kratkem časovnem obdobju, zato je veliko aktivnosti usmerjeno k preventivnemu delovanju (hitro odvzemanje ID št. za DDV, preventivni ukrepi pri dodeljevanju ID št. za DDV, izobraževanje inšpektorjev v okviru Finančne uprave RS in v okviru drugih mednarodnih seminarjev). V letu 2020 je bilo na področju tovrstnih utaj zaključenih 84 nadzorov v katerih je bilo odmerjeno 30.873.935 € davkov. Večje nepravilnosti na področju MTIC so bile zaznane pri trgovanju z sojo, pšenica in drugimi žitaricami, mazalnimi olji, mobiteli, računalniško opremo in druga zabavna elektronika, zlatom, srebrom in drugimi plemenitimi kovinami, avtomobili, tekstilni mi izdelki in repromaterialom, hrano, odpadnimi akumulatorji ter papirjem in celulozo. V letu 2020 je bilo v primerjavi z letom 2019 opravljenih manj nadzorov, kar je pripisati pandemiji. Je pa opaziti, da so bili kljub manjšemu številu nadzorov, le ti bolj učinkoviti, kar je pripisati tudi boljšemu izboru in je bilo naloženih več dajatev kakor v letu 2019.

Preglednica 117: Podatki o nadzorih na področju medn. verižnih utaj

	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število opravljenih inšpekcijskih pregledov	172	103	135	84	62,2
Znesek ugotovljenih obveznosti v inšpekcijskih pregledih, v €	18.985.989	37.486.135	27.445.901	30.873.935	112,5

Nadzor nad upravičenostjo dodeljenih sredstev Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada

Inšpektorji Finančne uprave RS v skladu s svojimi pooblastili izvajajo nadzor nad upravičenostjo sredstev Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) v skladu z Uredbo EU št. 1306/2013, ki jih izplačuje Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja.

V letu 2020 so bili izvedeni 3 nadzori, od tega so bile v enem primeru ugotovljene nepravilnosti, in sicer je bilo ugotovljeno, da je upravičenec prijavil previsoke stroške dela, podizvajalec pa ni predložil verodostojnih listin, s katerimi bi ustrezno dokazal obseg in naravo poslovnih dogodkov. Ugotovljene nepravilnosti neupravičeno izplačanih sredstvih EKJS so znašale 7.350 €.

Nadzor sistema potrebne skrbnosti pri dajanju lesa in lesnih proizvodov na trg EU

V skladu s pooblastili iz Zakona o gozdovih, Finančna uprava RS izvaja inšpekcijski nadzor nad določili Uredbe EU št. 995/2010 glede obveznosti gospodarskih subjektov za vzpostavitev sistema potrebne skrbnosti pri dajanju lesa in lesnih proizvodov na trg EU.

V letu 2020 je bilo izvedenih 12 nadzorov, od tega so bile v 7 primerih ugotovljene nepravilnosti glede vzpostavitve sistema potrebne skrbnosti za les in lesne proizvode, uvožene iz tretjih držav, in sicer gospodarski subjekti niso uspeli zagotoviti vse potrebne dokumentacije do izvora lesa in s tem dokazati zakonitost posekanega lesa.

Siva ekonomija

Že iz same definicije sive ekonomije izhaja, da gre za zelo širok pojem, njen obseg pa je težko ugotoviti, saj dejavnosti niso uradno evidentirane. Finančna uprava RS je tudi v letu 2020 posebno pozornost namenila boju zoper sivo ekonomijo. Poseben poudarek je bil namenjen področjem, ki so bila zaznana kot tvegana, in sicer z nadzori dela in zaposlovanja na črno, davčnih blagajn in e-poslovanja, kar je podrobneje opisano v nadaljevanju. Aktivnosti so bile izvedene s strani finančnih inšpektorjev in uslužbencev mobilnih oddelkov, ki opravijo pretežni del nadzorov na tem področju, saj njihova 24-urna prisotnost na terenu zagotavlja večjo učinkovitost v tovrstnih nadzorih.

Na področju sive ekonomije so bile izvedene tudi preventivne aktivnosti, usmerjene k povečevanju prostovoljnega izpolnjevanja zakonskih obveznosti in plačevanja dajatev, kot so:

- obveščanje javnosti preko medijev o napovedanih nadzorih, ugotovljenih nepravilnostih ter o posledicah kršitev zakonov in drugih predpisov,
- odgovori na pisna vprašanja posameznikov, podjetij in institucij ter
- ostali načini delovanja v smislu osveščanja javnosti z namenom, da bi javnost kritično presojala svoja ali tuja dejanja, vse z namenom zavarovanja interesov pravnih in fizičnih oseb in preprečevanja nezakovitosti.

Finančna uprava RS je sodelovala tudi v koordiniranih akcijah z drugimi inšpekcijskimi službami, predvsem na področju nadzora nad gotovinskim poslovanjem, s poudarkom na izpolnjevanju določil po ZDavPR, kot tudi na področju odkrivanja dela in zaposlovanja na črno. Koordinirane akcije so bile izvedene na področju prevozov blaga v cestnem prometu, trgovini na drobno na stojnicah, v kmetijski dejavnosti in v dejavnosti čistilnih servisov.

V okviru aktivnosti boja zoper sivo ekonomijo je Finančna uprava RS nadaljevala z začetimi aktivnostmi v letu 2017 v dejavnostih nastanitvenih zmogljivosti, ki dosegajo dohodke z oddajanjem nepremičnin v turistični namen (sobodajalcev). Učinek izvedenih aktivnosti v tej dejavnosti se nadaljuje tudi v letu 2020 v obliki prostovoljne izpolnitve

davčnih obveznosti, saj se je število posameznikov (sobodajalcev), ki so oddali obračune za leto 2019 v primerjavi s preteklim letom povečalo za 18 %, v obračunih pa so napovedali za 29 % več prihodkov in 33 % več davka v primerjavi s preteklim letom. Nadzori sobodajalcev se opravljajo po strategiji, katere uspešnost (delež nadzorov z nepravilnostmi) povprečno znaša 77 %.

Nadzori dela in zaposlovanja na črno

Eno izmed pomembnih področij sive ekonomije je tudi preprečevanje dela in zaposlovanja na črno, ki mu Finančna uprava RS, kot nadzorni organ po Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC-1), namenja velik del aktivnosti, tako preventivnih kot tudi restriktivnih.

Preglednica 118: Podatki o nadzorih dela in zaposlovanja na črno

	2016	2017	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število nadzorov po ZPDZC-1-skupaj	10.965	8.782	12.754	11.982	9.248	77,2
Nadzori dela na črno in nedovoljeno oglaševanje	2.684	2.283	2.667	1.540	1.422	92,3
Nadzori zaposlovanja na črno	8.281	6.499	10.087	10.442	7.826	75,0
Število ugotovljenih kršitev v nadzorih	1.482	1.996	2.976	2.962	2.563	86,5
Število prepovednih odločb po ZPDZC-1	314	700	800	746	752	100,8
Število prekrškovnih ukrepov po ZPDZC-1 ^[1]	1.978	2.517	3.135	2.826	3.313	117,2
Znesek glob, v €	2.978.433	4.867.320	5.957.900	5.836.400	3.095.180	53,0
Prejete prijave po ZPDZC-1 ^[2]	3.318	4.362	3.764	3.504	3.443	98,3

Nadzore so opravljali mobilni oddelki in finančni inšpektorji, opravljali pa so se na podlagi letnega plana, ob izvajanju drugih nalog nadzora, izborov, ki so bili pripravljeni na podlagi identifikacije tveganih zavezancev, po različnih kriterijih, saj gre za področje, za katero običajno ne obstajajo podatki v uradnih evidencah. Nadzori so bili opravljeni tudi na podlagi prejetih prijav ter na podlagi oglasov iz različnih medijev ali na drug način, ki je dostopen javnosti. Še vedno največ prijav prispe iz naslova dela in zaposlovanja na črno. V obdobju od 1. 1. 2020 – 31.12.2020 je bilo iz naslova iz naslova dela, zaposlovanja in oglaševanja prejetih 2.716 prijav zoper 3.443 zavezancev, od tega 1.750 (51 %) prijav zoper delo na črno, 1.190 (35 %) v zvezi z zaposlovanjem na črno in 503 (14 %) glede nedovoljenega oglaševanja.

V letu 2020 je bilo opravljenih 9.248 nadzorov po ZPDZC-1, od tega je bilo opravljenih 7.826 nadzorov na področju zaposlovanja na črno in 1.422 nadzorov na področju dela na črno ter nedovoljenega oglaševanja. Delež nadzorov s kršitvam znaša 24 %, v nadzorih pa je bilo ugotovljenih več kot 2.500 kršitev. Ker se na tem področju nadzori izvajajo v večjem delu po obravnavi prijav, je delež ugotovljenih kršitev v opravljenih nadzorih precej odvisen od tega kako natančni so podatki po prijavah. V postopkih nadzora je bilo izdanih 752 prepovednih odločb za delo in zaposlovanja na črno, pri čemer je potrebno vedeti, da prepovedne odločbe ni potrebno izdati v primeru, ko zavezanec odpravi nepravilnosti pred izdajo odločbe v upravnem postopku. Najpogostejše nadzirane dejavnosti so bile gradbeništvo, gostinstvo, prevozi blaga in trgovina.

Zaradi izrednih razmer, razglašanih z namenom obvladovanja širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (Covid-19), so se v prvem valu epidemije na področju dela in zaposlovanja na črno opravljali le nujni nadzori, kar je posledica

^[1] število prekrškovnih ukrepov po ZPDZC-1 (po določbah; ne glede na to, da en akt lahko vsebuje več kršitev)

^[2] štete prijave po zavezancih (kombinacija zavezancev in predmetov prijave)

manjšega števila opravljenih nadzorov, v primerjavi s preteklim letom. Kot nujni nadzori se bili opredeljeni nadzori dela na črno, kjer so z izvajanjem tovrstne dejavnosti subjekti vplivali na zdravje in življenje ljudi in niso spoštovali odloka Vlade RS o začasni prepovedi ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikom v Republiki Sloveniji. Z drugimi besedami, so se opravljali le nadzori dela na črno v primerih fizične prodaje kateregakoli blaga in storitev potrošnikom na črno, pri čemer je prihajalo do neposrednega stika med prodajalcem in kupcem oz. med kupci in se je s tem ogrožalo zdravje in življenje ljudi in spletne prodaje zaščitnih sredstev in sredstev za blaženje oz. zdravljenje simptomov virusa SARS-CoV-2 (Covid-19), V sled opisanega je bil plan nadzorov po ZPDZC-1 presežen.

Nadzore so opravljali mobilni oddelki in finančni inšpektorji, opravljali pa so se na podlagi letnega plana, ob izvajanju drugih nalog nadzora, izborov, ki so bili pripravljeni na podlagi identifikacije tveganih zavezancev, po različnih kriterijih, saj gre za področje, za katero običajno ne obstajajo podatki v uradnih evidencah. Nadzori so bili opravljeni tudi na podlagi prejetih prijav ter na podlagi oglasov iz različnih medijev ali na drug način, ki je dostopen javnosti. Še vedno največ prijav prispe iz naslova dela, zaposlovanja na črno in nedovoljenega oglaševanja, v letu 2020 je bilo prejetih 3.575, kar kaže na osveščanje javnosti, z namenom zavarovanja njihovih interesov in preprečevanja nezakonnosti.

V letu 2020 je bilo zaradi kršitev ZPDZC-1 obravnavanih 3.313 prekrškov, za katere je bila storilcem izrečena globa v skupnem znesku 3.095.180 € in izrečenih 2.040 opominov. Največji delež ugotovljenih nepravilnosti in posledično tudi največji delež izrečenih glob (84 %) se nanaša na kršitve iz naslova zaposlovanja na črno. V prekrškovnih postopkih je bilo izrečenih tudi 2.040 opominov in vloženih 8 obdolžilnih predlogov. Zaradi suma storitve kaznivega dejanja zaposlovanja na črno po 199. členu Kazenskega zakonika (KZ-1) je bilo podanih 8 kazenskih ovadb.

Nižji znesek izrečene globe je posledica dejstva, da je prekrškovni organ ob izrekanju sankcij s prekrškovnimi odločbami v letu 2020 upošteval dejstvo, da je poslovnim subjektom v času izrednih razmer nastala gospodarska škoda, zaradi česar se je njihova gospodarska moč poslabšala in so bili deležni tudi različnih pomoči s strani države. Zato je bilo v primerjavi s prejšnjimi leti izrečeno veliko večje število opominov in posledično manj sankcij globe. Za kršitve po ZPDZC-1 je bilo izrečenih za 447 % več opominov.

Nadzor ePoslovanja

Zaradi velikega razmaha e-poslovanja, kot posledice epidemije SARS-CoV-2 (Covid-19) ter s tem tveganji pravilnega plačevanja davčnih obveznosti je Finančna uprava RS v letu 2020 nadaljevala z izvajanjem nadzorov na področju elektronskega poslovanja. Posledica spremenjenih navad potrošnikov se je odražala v povečanem obsegu spletne trgovine. Temu primerno je bil nadzor usmerjen na v ponudnike blaga, ki so imeli povečan obseg prodaje zaradi epidemioloških razmer ter tuje družbe, ki opravljajo prodajo na daljavo. Inšpekcijski nadzori so bili ciljno usmerjeni na tvegana področja, ki pa se s hitrim razvojem ekonomije in tudi tehnologije neprestano in čedalje hitreje spreminjajo. Za izvajanje davčnih utaj so se začele uporabljati sodobne tehnologije kot je t. i. tehnologija veriženja blokov, kripto sredstva, vse večja uporaba interneta (spletne platforme) pri prodaji blaga in storitev, kar vse skupaj otežuje izvedbo inšpekcijskih nadzorov. Glavni poudarek v nadzoru e-poslovanja je bil na prepoznavi davčnih tveganj oziroma na pravilnosti in pravočasnosti obračunavanja davčnih obveznosti domačih in tujih podjetij na področjih dejavnosti spletne prodaje blaga in elektronskih storitev, v dejavnosti računalniškega programiranja, informacijske tehnologije in IT storitev ter nadzoru zavezancev, ki se ukvarjajo z digitalnimi kripto sredstvi.

V dejavnosti spletne prodaje so bili opravljeni nadzori nad domačimi in tujimi zavezanci, ki na spletnih straneh v Sloveniji prodajajo slovenskim končnim potrošnikom različno blago, pri tem največ kozmetičnih izdelkov, prehranskih dopolnil, oblačil in prodajo blaga za zaščito pred virusom SARS-CoV-2 (Covid-19). Pri prepoznavi tveganih zavezancev in izvajanju nadzorov se uporabljajo nove inovativne metode, izmenjujejo se podatki in izkušnje z drugimi davčnimi administracijami. Nadzori so se izvajali tudi v povezavi z izvajanjem kurirske dejavnosti, kjer je poudarek na nadzoru pravilnosti obračunavanja DDV od storitev, identifikaciji tujih družb, ki preko spleta prodajajo blago slovenskim končnim potrošnikom ter bi morali imeti stalno poslovno enoto v Sloveniji.

Na področju e-poslovanja je bilo tako izvedenih 104 inšpekcijskih nadzorov, v okviru katerih je bilo ugotovljenih 5.926.321 € dodatnih davčnih obveznosti.

Davčne blagajne - izvajanje Zakona o davčnem potrjevanju računov

Davčne blagajne je v letu 2020 uporabljalo 54.074 davčnih zavezancev, ki so skupaj izdali 774.940.575 računov (2,1 milijona računov na dan).

V letu 2020 je bilo v zvezi z davčnimi blagajnami opravljenih 7.925 nadzorov, kar je v primerjavi z letom 2019 za 16,9 % manj. V nadzorih je bilo skupaj ugotovljenih 2.963.599 € dodatnih davčnih obveznosti, kar je za 14,4 % manj kakor v letu 2019. Manjše število nadzorov je posledica manjšega števila načrtovanih nadzorov v inšpekciji po načrtu za leto 2020, ki je za 7,9 % manjše v primerjavo z letom 2019, ter vpliva posledic epidemije, ko zaradi ukrepov zaradi preprečitve širjenja virusa SARS-2 COVID 19 veliko število zavezancev, ki poslujejo z gotovino, ni smelo opravljati dejavnosti.

V nadzorih je davčni organ preverjal, če zavezanci za opravljene dobave izdajajo in potrjujejo račune, nadziral je pravilnost in pravočasnost obračunavanja davkov, pravočasnost identifikacije za namene DDV, ugotavljal nepravočasno potrjevanje in druga odstopanja v posredovanih podatkih ter odkrival morebitne kršitve na področju delovno pravne zakonodaje. Nadzor se je izvajal tudi pri zavezancih, ki so se z »veriženjem« podjetij oziroma istočasnim opravljanjem dejavnosti preko dveh ali več podjetij izogibali identifikaciji za namene DDV.

Največ opravljenih nadzorov je bilo v dejavnosti gostinstva, trgovine, vzdrževanja in popravila motornih vozil, gradbeništva, drugih dejavnosti (npr. frizerske dejavnosti in osebne storitve), zdravstva in socialnega varstva, predelovalnih dejavnosti ter dejavnosti pekarstva. Storilcem prekrškov je bilo izdanih 1.909 prekrškovnih aktov (1.238 odločb in 671 plačilnih nalogov). Skupaj jim je bila izrečena globa v znesku 2.202.400 €, izrečenih pa je bilo tudi 952 opominov.

Podatki o davčno potrjenih računih se uporabljajo tudi za različne statistične namene in spremljanje gospodarske dejavnosti. Gre za pomemben vir podatkov, kar se je izkazalo še posebej v času epidemije SARS-2 COVID 19, saj so ti podatki predstavljali pomemben vir za različna statistična raziskovanja in ugotavljanja stanja na področju gospodarstva.

Nadzor nad plačevanjem z gotovino nad zneski višjimi od 5.000 € na podlagi Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma (ZPPDFT-1)

Finančna uprava RS izvaja nadzor nad plačevanjem z gotovino nad zneski višjimi od 5.000 € praviloma hkrati v inšpekcijskih nadzorih dajatev v dejavnostih, pri katerih se pričakuje večje tveganje kršitve pravil omejitve plačil z gotovino. Za prekršek po 26. točki prvega odstavka 163. člena ZPPDFT-1 je bilo v prekrškovni organ Finančne uprave RS sankcioniranih 18 storilcev.

Nadzor ustreznosti izvajanja postopkov dolžne skrbnosti in poročanja informacij o finančnih računih (CRS DAC2) in mednarodne pogodbe o izboljšanju spoštovanja davčnih predpisov na mednarodni ravni in izvajanju FATCE

Finančna uprava je pristojna tudi za nadzor ustreznosti izvajanja postopkov dolžne skrbnosti in poročanja informacij o finančnih računih (255.a – 255.h člen ZDavP-2) in nadzor izvajanja mednarodne pogodbe o izboljšanju spoštovanja davčnih predpisov na mednarodni ravni in izvajanju FATCE (266.a – 266.k člen ZDavP-2). V letu 2020 so bili trije inšpekcijski nadzori (dva pri družbah, ki se ukvarjata z zavarovalno dejavnostjo in en nadzor banke) zaključeni, začetni pa še trije nadzori pri bankah.

Nadzor izvajanja obveznosti vpisa v Register dejanskih lastnikov na podlagi Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma (ZPPDFT-1)

Ob izvajanju inšpekcijskih nadzorov Finančna uprava RS izvaja nadzor izvajanja obveznosti vpisa v Register dejanskih lastnikov na podlagi ZPPDFT-1. V okviru izvajanja nalog inšpekcijskih nadzorov je bilo opravljenih tudi 125 nadzorov obveznosti vpisa v Register dejanskih lastnikov. Z prekrške po 3. točka 167. člena ZPPDFT so bili sankcionirani 4 storilci.

Obravnavanje prijav

Finančna uprava RS je v letu 2020 prejela 6.175 prijav zoper 9.112 zavezancev, največ prijav še vedno s področja dela in zaposlovanja na črno ter blagajniškega poslovanja. Vse prijave so obravnavane tako, da se najprej ovrednotijo po enakih, vnaprej določenih kriterijih.

V okviru prijav se obravnavajo tudi informacije oz. ugotovitve drugih organov. Največ odstopov informacij je bilo v letu 2020 prejetih s strani Policije (zoper 945 zavezancev) ter Urada za preprečevanje pranja denarja (zoper 1.325 zavezancev).

Preglednica 119: Obravnavanje prijav

	Število prijav po predmetih 2018	Število prijav po predmetih 2019	Število prijav po predmetih 2020	Indeks 2020/2019
Delo na črno	1.575	1.578	1.506	95,4
Zaposlovanje na črno	1.201	1.159	1.094	94,4
ZDavPR – Zakon o davčnem potrjevanju računov in nadzor blagajniškega poslovanja	1.189	1.311	1.125	86
Davki in prispevki od dohodkov fizičnih oseb iz zaposlitve	433	452	482	106,7
Davek od dohodkov pravnih oseb	365	419	510	121,7
DDV	232	164	175	107
Drugo	2.949	1.364	1.283	94,1
Skupaj	7.944	6.447	6.175	95,8

12 KAZNIVA RAVNANJA

Vodenje prekrškovnih postopkov

Finančna uprava RS je v letu 2020 sankcionirala 11.224 storilcev s plačilnim nalogom in 6.809 storilcev z odločbo o prekršku. Skupno je bilo tako v letu 2020 obravnavanih 18.033 storilcev ter obravnavanih 18.647 prekrškov²¹.

Prekrškovni organ je ob izrekanju sankcij s prekrškovnimi odločbami v letu 2020 upošteval dejstvo, da je poslovnim subjektom v času izrednih razmer nastala gospodarska škoda, zaradi česar se je njihova gospodarska moč poslabšala in so bili deležni tudi različnih pomoči s strani države. Zato je bilo v primerjavi s prejšnjimi leti izrečeno večje število opominov.

Storilcem prekrškov je bilo v l. 2020 izrečenih za 19.758.067 € glob (kar je za 24.837.542 € oz. 55,7 % manj kot v letu 2019) in 4.674 opominov (kar je za 3.148 oz. 306,3 % več kakor v letu 2019).

Predhodna prekrškovna obravnava storilcev prekrškov se odraža v večjem spoštovanju predpisov s strani zavezancev. Tako se je delež davčnih zavezancev, ki pravočasno oddajajo obračune, v letu 2020 povečal za 12,5 % v primerjavi z letom 2019, večje pa je tudi število zavezancev, ki se je odzvalo na poziv za predložitev davčnega obračuna, in sicer za 12,04 %²².

Poleg uslužbencev mobilnih oddelkov, ki so za vodenje mandatnega prekrškovnega postopka že v predhodnih dveh letih uporabljali aplikacijo Fplus, so v letu 2020 ta način izdaje plačilnih nalogov začeli prakticirati tudi inšpektorji, s čimer je omogočena bolj ažurna obravnava storilcev prekrškov, hitra prekrškovna obravnava pa izraziteje vpliva na nadaljnje spoštovanje predpisov s strani zavezancev.

Skupaj je bilo v letu 2020 sankcioniranih 6.044 storilcev z elektronskim plačilnim nalogom. V primeru nedostopnosti aplikacije (nadgradnja zalednih sistemov, nedostopnost internetnega omrežja), pa so bili 1.263 storilcem izdani predtiskani plačilni nalogi. Elektronski plačilni nalog predstavlja poenostavitev v hitrih prekrškovnih postopkih Finančne uprave RS, njihovo število pa je odvisno od konkretno ugotovljenih kršitev.²³

²¹ Število obravnavanih prekrškov je večje kot število sankcioniranih storilcev, saj je v prekrškovnem postopku storilec lahko obravnavan za več prekrškov.

²² V letu 2019 je bilo poslanih 106.112 pozivov, odzvalo se je 46.394 zavezancev, kar je 43,72%; v letu 2020 je bilo poslanih 92.855 pozivov, odzvalo se je 51.780 zavezancev, kar je 55,76%.

²³ Plačilne naloge izdajajo tudi Oddelki za obravnavo kaznivih ravnanj, in sicer so v letu 2020 s plačilnimi nalogi sankcionirali 3.917 storilcev.

Preglednica 120: Najpogostejše kršitve zakonodaje²⁴

Zakon	Št. plačilnih nalogov v letu 2019	Št. odločb v letu 2019	Skupaj 2019	Št. plačilnih nalogov v letu 2020	Št. odločb v letu 2020	Skupaj 2020	Indeks 2020/2019
Prometna zakonodaja ²⁵	6.821	189	7.010	5.424	177	5.601	79,9
Zakon o davku na dodano vrednost	8.136	559	8.695	2.625	742	3.367	38,7
Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno	513	1.914	2.427	337	2.426	2.763	113,8
Zakon o davčnem postopku	5.733	1049	6.782	927	1.085	2.012	29,7
Zakon o davčnem potrjevanju računov	754	1.188	1.942	671	1.238	1.909	98,3
Zakon o finančni upravi	3.001	346	3.347	791	248	1.039	31,0
Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju	2	1.125	1.127	0	713	713	63,3
Zakon o izvajanju carinske zakonodaje Evropske Unije	326	315	641	224	345	569	88,8
Okoljske dajatve ²⁶	108	64	172	198	82	280	162,3
Zakon o trošarinah	200	131	331	128	134	262	79,2
Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma	581	23	604	0	24	24	4,0
Ostalo ²⁷	27	101	128	23	85	108	844
Skupaj	26.202	7.004	33.206	11.348	7.299	18.647	56,2

Storilci prekrškov so v letu 2020 vložili 1.208 zahtev za sodno varstvo (kar je 71,4% manj kakor v letu 2019).

²⁴ Število obravnavanih prekrškov je večje kot število sankcioniranih storilcev, saj je v prekrškovnem postopku storilec lahko obravnavan za več prekrškov.

²⁵ Prometna zakonodaja: prekrški po Zakonu o cestninjenju, Zakonu o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev, Zakonu o prevozihih v cestnem prometu ter Zakonu o prevozu nevarnega blaga.

²⁶ Okoljske dajatve: Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne električne energije in elektronske opreme, Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi uporabe mazalnih olj in tekočin, Uredba o okoljski dajatvi zaradi onesnaževanja okolja zaradi nastajanja izrabljenih gum, Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda, Uredba o okoljski dajatvi zaradi onesnaževanja okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže, Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o pošiljkah odpadkov, Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida.

²⁷ Ostalo: Zakon o orožju, Zakon o gozdovih, Zakon o igrah na srečo, Zakon o društvih, Zakon o davku na motorna vozila in Zakon o posebnem davku na določene prejeme.

V letu 2020 je bilo (vključno z nerešenimi iz konca I. 2019) rešenih 1.468 zahtev za sodno varstvo (kar je 63,9% manj kakor v letu 2019), od tega 434 v lastni pristojnosti (kar je 68,8% manj kakor v letu 2019).

Preglednica 121: Rešeni postopki z zahtevo za sodno varstvo

Odločitev prekrškovnega organa o zahtevi za sodno varstvo	2019	2020	Indeks 2020/2019
Ustavitev	191	70	36,6
Izdana odločba z opominom	690	193	28,0
Nov plačilni nalog ali odločba	51	9	17,6
Zavrženje	459	162	35,3
Odstop sodišču	2.676	1.034	38,6
Skupaj	4.067	1.468	36,1

V letu 2020 je Finančna uprava RS s strani sodišč prejela 2.487 sodnih odločitev o zahtevah za sodno varstvo. Število posameznih vrst odločitev sodišč in primerjava podatkov z letom 2019 sta prikazana v preglednici v nadaljevanju.

Preglednica 122: Prejete odločitve sodišč o zahtevi za sodno varstvo

Odločitve sodišča	2019	2020	Indeks 2020/2019
Zavržene	769	879	114,3
Zavržene	33	24	72,7
Ustavitev postopka	213	208	97,7
Odprava akta	4	18	450,0
Sprememba odločitve	876	1.177	134,4
Odločitev o stroških postopka	101	129	127,7
Druga odločitev	42	52	123,8
Skupaj	2.038	2.487	122,0

Obravnava kaznivih dejanj

Finančna uprava RS je v letu 2020 zaradi suma storitve kaznivega dejanja vložila 269 kazenskih ovadb na pristojna okrožna državna tožilstva (kar je za 3 oziroma 1 % več kakor v letu 2019) in 120 naznanil kaznivega dejanja na Policijo (kar je za 67 oziroma 124 % več kakor v letu 2019). Skupaj je bilo ovadenih 1266 storilcev. Podatki po posameznih kršitvah zakonodaje za leto 2020 in v primerjavi z letom 2019 so prikazani v spodnji preglednici.

Zaradi problematike neplačevanja prispevkov za socialno varnost delavcev in v zvezi s tem podane kršitve temeljnih pravic delavcev Finančna uprava RS že od leta 2018 izvaja sistematično obravnavo največjih dolžnikov prispevkov za socialno varnost delavcev (prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, v nadaljevanju prispevkov PIZ), pri katerih so bili izpolnjeni znaki kaznivega dejanja Kršitve temeljnih pravic delavcev po določbah 196. člena Kazenskega zakonika (v nadaljevanju: KZ-1). V okviru projekta je bilo v 2020 vloženi 57 kazenskih ovadb in 1 naznanilo. Skupni znesek dolga iz naslova prispevkov pri posameznih osumljencih, zoper katere je bila podana ovadba, je bil v 2019 cca 300.000 €, V letu 2020 pa je Finančna uprava RS v okviru sistematične obravnave največjih dolžnikov obravnavala dolžnike, katerih skupni dolg iz naslova prispevkov PIZ znaša manj kot 100.000 €.

Preglednica 123: Obravnava kaznivih dejanj v primerjavi s preteklim letom

KAZNIVO DEJANJE	Kazenska ovadba		Naznanilo kaznivega dejanja		Skupaj		Indeks 2020/2019
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	
249. člen - Davčna zatajitev	143	149	13	44	156	193	123,7
235. člen - Ponareditev ali uničenje poslovnih listin	18	33	14	36	32	69	215,6
196. člen - Kršitev temeljnih pravic delavcev	64	57	0	1	64	58	90,6
240. člen – Zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti	9	13	2	2	10	15	150
Obvestilo o sumu storitve kaznivega dejanja v primeru odmere davka od nenapovedanih dohodkov	0	0	17	13	17	13	76,5
Obvestilo o sodelovanju v DDV utaji	0	0	0	12	0	12	-
199. člen - Zaposlovanje na črno	11	8	0	0	11	8	72,7
251. člen - Ponarejanje listin	1	3	4	5	5	8	160
227. člen - Oškodovanje upnikov	0	1	0	2	0	3	-
229. člen - Goljufija na škodo Evropske unije	0	1	0	2	0	3	-
223. člen - Oškodovanje tujih pravic	7	2	0	0	7	2	28,6
233. člen - Neupravičena uporaba tuje oznake ali modela	0	2	1	0	1	2	200
228. člen – Poslovna goljufija	0	0	0	1	0	1	-
299. člen - Preprečitev uradnega dejanja ali maščevanje uradni osebi	0	0	0	1	0	1	-
184. člen – Proizvodnja in promet zdravju škodljivih živil in drugih izdelkov	0	0	1	0	1	0	-
211. člen - Goljufija	7	0	0	0	1	0	-
230. člen - Preslepitev pri pridobitvi in uporabi posojila ali ugodnosti	1	0	0	0	1	0	-
245. člen – Pranje denarja	1	0	0	0	1	0	-
250. člen - Tihotapstvo	1	0	0	0	1	0	-
253. člen - Overitev lažne vsebine	2	0	0	0	2	0	-
284. člen – Kriva izpovedba	1	0	0	0	1	0	-
252. člen - Posebni primeri ponarejanja listin	0	0	0	1	0	1	-
Skupaj	266	269	53	120	319	389	121,9

13 DAVČNI DOLG

Davčni dolg je stanje dolga davčnih zavezancev do Finančne uprave RS na presečni dan, ki vključuje vse zapadle neporavnane terjatve, ki jih odmerja, nadzira in izterjuje Finančna uprava RS v skladu z zakonskimi predpisi.

Skupni davčni dolg (aktivni in pogojno izterljivi) je na dan 31. 12. 2020 znašal 998.089.394 € in se je glede na stanje 31. 12. 2019 znižal za 182.271.339 € oz. za 15,4 %. Trend zniževanja davčnega dolga se nadaljuje zadnjih šest let, od ustanovitve Finančne uprave RS.

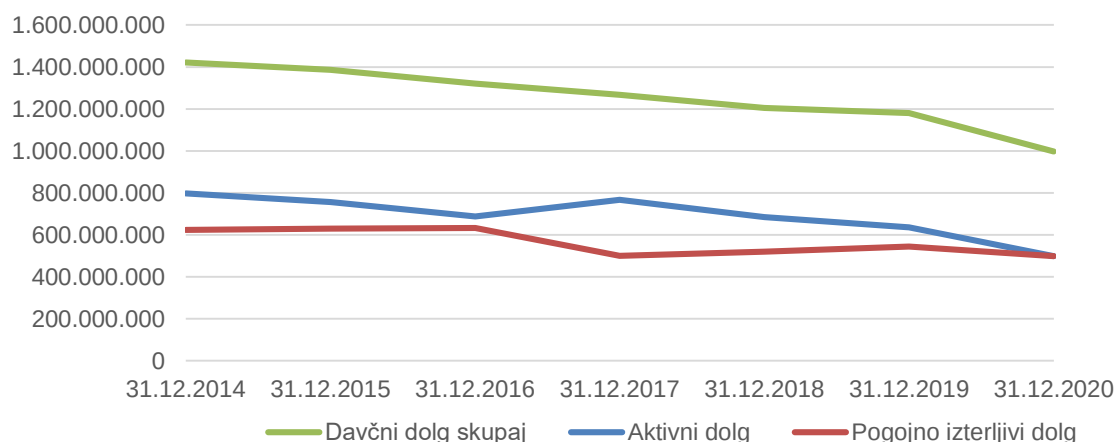
Na zniževanje aktivnega dolga je v letu 2020 vplivalo več dejavnikov, kot so: izterjava in plačila zapadlega dolga tudi z namenom izpolnitve pogojev za koriščenje ukrepov iz interventne zakonodaje, odobrene plačilne ugodnosti na podlagi interventne zakonodaje, odprava odmernih odločb iz naslova davka od nenapovedanih dohodkov in vrnitev v ponovni postopek na podlagi odločitve Ustavnega sodišča RS glede 68.a člena ZDavP-2, nižje terjatve po obračunih zaradi zmanjšanja gospodarske aktivnosti kot posledica epidemije, izvajanje odpisov zaradi zaključka insolvenčnih postopkov idr.

Na dan 31. 12. 2020 je stanje aktivnega davčnega dolga znašalo 498.681.544 €, stanje pogojno izterljivega dolga pa 499.407.850 €. Glede na stanje na dan 31. 12. 2019 je evidentirano znižanje tako aktivnega dolga, in sicer za 137.908.196 € oz. za 21,7 %, kot pogojno izterljivega dolga za 44.366.143 € oz. za 8,2 %.

Preglednica 124: Stanje aktivnega, pogojno izterljivega in skupnega dolga, v €

Davčni dolg	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	Indeks 31.12.2020/ 31.12.2019
Aktivni dolg	797.241.221	756.599.919	687.279.379	766.469.790	684.023.147	636.589.740	498.681.544	78,3
Pogojno izterljivi dolg	624.084.939	630.065.127	633.444.038	500.575.900	520.694.031	543.773.993	499.407.850	91,8
Skupaj	1.421.326.160	1.386.665.046	1.320.723.417	1.267.045.690	1.204.717.178	1.180.360.733	998.089.394	84,6

Slika 25: Gibanje vrednosti dolga, v €

V strukturi davčnega dolga ima aktivni dolg 50,04 % delež. Postopki za izterjavo tega dela dolga so v teku, zato je verjetnost izterjave navedenega dolga velika v nasprotju s pogojno izterljivim dolgom, ki predstavlja 49,96 % dolga.

Preglednica 125: Struktura pogojno izterljivega dolga po vrstah dvomljivosti, v €

Razlog dvomljivosti	Pogojno izterljivi dolg dne 31.12.2020	Delež dolga z razlogom dvomljivosti/ skupaj pogojno izterljivi dolg
Stečaj	348.111.223	69,7
Dolga ni mogoče poplačati v postopku davčne izvršbe	127.273.386	25,5
Prisilna poravnava	5.193.933	1,0
Fizična oseba odseljena neznanu kam	10.838.175	2,2
Dolžnik umrl	7.083.108	1,4
Ostalo	908.026	0,2
Skupaj	499.407.850	100,0

Zakon, ki ureja davčni postopek, v 109. členu določa, kdaj se davek šteje za pogojno izterljivega. Najpogostejši zakonski razlog za označitev pogojno izterljivega dolga je začetek insolvenčnega postopka zoper dolžnika, saj predstavljajo terjatve, ki so prijavljene v insolvenčne postopke (stečaj, prisilna poravnava) kar 70,7 % pogojno izterljivega dolga. Drugi najpogostejši razlog za označitev pogojno izterljivega dolga je, če dolga ni mogoče poplačati v postopkih davčne izvršbe, pravica do izterjave pa še ni zastarala (25,5 %), sledijo drugi manj pogosti razlogi, kot npr. če dolžnika zaradi odselitve ni mogoče najti ali če je umrl.

Insolvenčni postopki

Z dnem začetka insolvenčnega postopka se zoper davčnega zavezanca ne sme več voditi postopka davčne izvršbe, terjatve se lahko poplačajo le v skladu z insolvenčno zakonodajo kjer je davčni organ izenačen z drugimi (civilnimi) upniki. Za prijavo terjatev v insolvenčne postopke je bilo v letu 2020 izdanih 6.341 seznamov izvršilnih naslovov. Večino postopkov zaradi insolventnosti, v katerih se uveljavlja davčni dolg, predstavljajo stečajni postopki, kjer znaša delež poplačila davčnih obveznosti običajno le nekaj odstotkov. Poleg tega pa gre za dolgotrajne postopke, saj mora stečajni upravitelj prodati vse premoženje stečajnega dolžnika in iz tega naslova po načelu proporcionalnosti poplačati upnike.

Terjatve, ki v stečajnem postopku niso bile poplačane, se odpišejo, razen v postopku osebnega stečaja, če ne pride do odpusta obveznosti, oziroma če odpust na obveznosti ne učinkuje. Davčni dolžnik namreč v postopku osebnega stečaja ne more več doseči odpusta in tako posledično odpisa davčnih terjatev iz naslova prispevkov, ki so nastale pred začetkom postopka zaradi insolventnosti²⁸.

Število postopkov osebnih stečajev se od leta 2015 znižuje. Narašča pa število stečajnih postopkih nad pravnimi osebami, ki se začnejo na predlog upnika ali druge osebe. Zaradi spremembe insolvenčne zakonodaje (ZFPPIP) v letu 2016, do katere je prišlo na pobudo MF in Finančne uprave RS, se je v zadnjih treh letih bistveno zmanjšalo tudi število začetih postopkov poenostavljenih prisilnih poravnav.

²⁸ Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 27/16) je bila spremenjena opredelitev prednostnih terjatev, na katere odpust ne učinkuje, na način, da se za prednostne terjatve štejejo vse terjatve iz naslova prispevkov, ki so nastale pred začetkom postopka zaradi insolventnosti in ne več samo terjatve iz naslova prispevkov, ki so nastale v zadnjem letu pred začetkom postopka zaradi insolventnosti.

Pri stečajnih postopkih nad pravnimi osebami je od leta 2015 dalje zaznati trend naraščanja števila začetih postopkov za 25% (v letu 2015 so bili na novo začetih 1004 postopki, v letu 2016: 1062, v letu 2017: 1195, v letu 2018: 1267, v letu 2019 pa 1177 na novo začetih stečajnih postopkov nad pravnimi osebami).

Število postopkov osebnih stečajev pa se od leta 2015 dalje znižuje (v letu 2015 je bilo na novo začetih 4.107 postopkov, v letu 2016: 3444, v letu 2017: 2349, v letu 2018: 2110, v letu 2019 pa 1883 na novo začetih postopkov osebnih stečajev).

Ob tem pa gre pojasniti, da se je bistveno povečalo število postopkov, ki se začnejo na predlog upnika ali druge osebe. Pri stečajnih postopkih nad pravno osebo se je število postopkov, ki se začnejo na predlog upnika ali druge osebe povečalo celo za več kot 90 % (v letu 2015 je bilo podanih 268 predlogov upnikov, v letu 2016: 323, v letu 2017: 442, v letu 2018: 479, v letu 2019 pa 513). Na predlog upnikov ali druge osebe pa se začnejo tudi postopki osebnih stečajev (v letu 2015 je bilo podanih 107 predlogov upnikov, v letu 2016: 191, v letu 2017: 161, v letu 2018: 178, v letu 2019 pa 165)²⁹.

Poudariti gre, da so predlogi za začetek stečajnega postopka, ki se začnejo na predlog upnika, v veliki meri podani ravno s strani upnika Finančne uprave RS. Finančna uprava RS je namreč v letu 2015 podala skupaj 178 predlogov za stečaj, v letu 2016: 405, v letu 2017: 496, v letu 2018: 606, v letu 2019: 571, v letu 2020 pa 491 predlogov za stečaj.

Zaradi spremembe insolvenčne zakonodaje (ZFPIPP) v letu 2016, na podlagi katere pravnomočno potrjena poenostavljena prisilna poravnana ne učinkuje več na davke in prispevke, do katere je prišlo na pobudo MF in Finančne uprave RS, se je v zadnjih treh letih sicer bistveno zmanjšalo število začetih postopkov poenostavljenih prisilnih poravnav nad dolžniki (v letu 2015 je bilo na novo začetih 123 teh postopkov, v letu 2016 še 98, v letu 2017: 40, v letu 2018: 37, v letu 2019 pa 34). Ministrstvo za pravosodje pa je v letu 2020 pripravljalo in usklajevalo delovni osnutek Zakona o spremembah in dopolnitvah ZFPIPP (novela ZFPIPP-H), kjer je predvidena ukinitve postopka poenostavljene prisilne poravnave oziroma nadomestitev z novim institutom, tj. postopkom prisilne poravnave za malo gospodarstvo. Dodatno je predviden še en nov institut, in sicer postopek sodnega prestrukturiranja zaradi odprave grozeče insolventnosti, pri katerem gre za preventivni postopek, ko dolžnik še niti ni insolventen oziroma, ko dolžniku insolventnost šele grozi. V zvezi s predlaganima novima postopkoma je Finančna uprava RS podala Ministrstvu za pravosodje argumentiran predlog glede neučinkovanja predlaganih novih postopkov na davke in prispevke.

Na področju zaradi insolventnosti se torej predvideva vedno večje število aktivnosti oziroma ukrepov, ki bodo potrebni za zaščito položaja Finančne uprave RS kot upnika. Ob tem pa gre izpostaviti tudi pomen razvijanja in uporabe individualiziranih ter vsebinsko poglobljenih metod in ukrepov za povečanje učinkovitosti, vse z namenom zaščite položaja Finančne uprave RS kot upnika (spremljanje postopkov, vlaganje pravnih sredstev, pripombe na spremembo zakonodaje).

Podobno kakor za insolvenčne postopke velja glede izterjave tudi za aktivni davčni dolg, ki je zavarovan z zastavno pravico na nepremičninah. Postopek prodaje nepremičnine in poplačila upnikov vodi izvršilno sodišče, zato davčni organ po podanih predlogih sodiščem v višini 50.503.221 € nima vpliva na hitrost postopka ali višino poplačila dolga.

Umrli davčni zavezanci z dolgom nad 80 €

V primeru smrti davčnega zavezanca se odpišejo denarne kazni, globe in stroški postopka o prekršku ter davčni dolg, v kolikor na dan smrti ne presega 80 €. Če davčni dolg presega znesek 80 €, Finančna uprava RS terjatve prijavi v zapuščinski postopek z namenom seznanitve dedičev z zapustnikovimi dolgi. Za prijavo terjatev v

²⁹ Podatki izhajajo iz statističnih poročil glede insolvenčnih postopkov, ki jih pripravlja Ministrstvo za pravosodje, in še ne vsebujejo podatkov za leto 2020.

zapuščinski postopek je bilo v letu 2020 izdanih 1.059 seznamov izvršilnih naslovov. Dediči odgovarjajo za vse zapustnikove dolgove do višine vrednosti podedovanega premoženja. Če dediči davčnega dolga ne plačajo, se ob upoštevanju vsebine sklepa o dedovanju in določb Zakona o dedovanju, davčni dolg zapustnika prenese na dediče in po izdaji opomina izterja v postopku davčne izvršbe. V letu 2020 je bilo izvedenih 233 prenosov davčnega dolga na dediče.

Preglednica 126: Stanje skupnega dolga po blagajnah, v €

Skupaj dolg po blagajnah	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	Struktura dolga 31. 12. 2020 v %	Indeks 31. 12. 2020/31. 12. 2019
Država	923.767.981	880.892.574	852.489.090	831.740.076	839.845.588	688.629.256	69,0	82,0
ZPIZ	294.771.607	266.460.747	252.917.585	224.943.802	204.964.993	186.218.627	18,7	90,9
ZZZS	142.669.396	129.496.952	124.087.696	110.349.180	101.082.660	92.733.845	9,3	91,7
Občine	25.345.089	43.857.301	37.531.374	37.683.954	34.467.268	30.507.462	3,1	88,5
Drugi prejemniki	110.973	15.843	19.946	165	225	204	0,0	90,9
Skupaj	1.386.665.046	1.320.723.417	1.267.045.690	1.204.717.178	1.180.360.733	998.089.393	100	84,6

Po stanju konec leta 2020 glede na preteklo leto Finančna uprava RS beleži znižanje skupnega davčnega dolga pri vseh javnofinančnih blagajnah. V postavki Drugi prejemniki je izkazan vrednostno nizek znesek dolga iz naslova terjatev, ki jih Finančna uprava RS pobira za druge prejemnike.

Največji delež skupnega davčnega dolga pripada blagajni države, in sicer 69,0 %, sledi blagajna ZPIZ z 18,7 %, blagajna ZZZS z 9,3 % in blagajna občin s 3,1 % dolga.

Preglednica 128: Struktura davčnega dolga konec leta po zapadlosti³⁰, v €

	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	IND 2020/2015	IND 2020/2016	IND 2020/2017
Davčni dolg skupaj	1.386.665.047	1.320.723.417	1.267.045.690	1.204.717.178	1.180.360.733	998.089.393	72,0	75,6	78,9
Zapadlost dolga v letu 2020	----	----	----	----	----	188.164.277	----	----	----
Zapadlost dolga v letu 2019	----	----	----	----	251.994.516	123.887.908	----	----	----
Zapadlost dolga v letu 2018	----	----	----	261.345.479	143.270.730	77.208.845	----	----	----
Zapadlost dolga v letu 2017	----	----	278.773.535	162.110.451	132.873.052	92.621.392	----	----	----
Zapadlost dolga v letu 2016	----	276.437.676	156.123.599	123.907.576	105.685.072	63.772.549	----	23,1	----
Zapadlost dolga v letu 2015	255.255.617	142.113.817	106.000.482	84.176.671	74.710.542	58.049.634	22,7	40,8	----
Zapadlost dolga v letu 2014	171.245.376	132.315.443	111.547.203	90.224.104	76.739.405	61.221.745	35,8	46,3	----

³⁰ Absolutno zastaranje davčnega dolga je 10 let, zaradi nekaterih zakonskih razlogov se rok zastaranja zadrži, zato je del dolga tudi starejšega od 10 let. Zadržanje zastaranja terjatev teče npr. za obdobje trajanja insolventnega postopka, odobrenih plačilnih olajšav, itd.

Zapadlost dolga v letu 2013	170.701.119	140.965.051	111.212.401	93.829.484	82.204.693	73.700.188	43,2	52,3
Zapadlost dolga v letu 2012	153.760.504	123.234.265	106.327.396	87.495.431	75.891.566	68.746.112	44,7	55,8
Zapadlost dolga v letu 2011	169.904.048	132.460.978	101.116.334	84.200.913	74.800.176	65.176.632	38,4	49,2
Zapadlost dolga v letu 2010	161.543.670	140.344.518	119.728.355	101.796.949	95.752.099	73.679.227	45,6	52,5
Zapadlost dolga v letu 2009	105.845.673	87.528.725	70.374.405	59.164.024	33.222.954	26.213.280	24,8	29,9
Zapadlost dolga v letu 2008	90.096.929	78.276.658	69.493.902	39.648.904	21.757.275	18.224.442	20,2	23,3
Zapadlost dolga v letu 2007	37.816.621	36.506.975	15.319.778	7.972.456	5.089.168	3.065.074	8,1	8,4
Zapadlost dolga v letu 2006	39.649.494	13.047.311	7.200.805	3.118.997	1.866.744	1.652.125	4,2	12,7
Zapadlost dolga v letu 2005	8.419.408	4.755.226	3.439.005	2.061.155	1.395.978	1.085.230	12,9	22,8
Zapadlost dolga v letu 2004	6.509.454	2.026.008	1.484.888	572.511	467.024	304.847	4,7	15,0
Zapadlost dolga do vključno leta 2003	15.917.135	10.710.765	8.903.603	3.092.074	2.639.740	1.315.887	8,3	12,3

Glede na to, da davčni dolg predstavlja kumuliran dolg star tudi 10 let in več, je v preglednici prikazana dinamika sprememb glede pripada novega davčnega dolga in zmanjšanja dolga ob koncu vsakega leta v obdobju od 2015 do 2020.

Pri oceni učinkovitosti pobiranja dajatev je poleg znižanja absolutnega zneska davčnega dolga v primerjavi s predhodnim obdobjem potrebno upoštevati tudi relativno gibanje zneska dolga glede na pobrane javnofinančne prihodke in prejemke Finančne uprave RS. Delež dolga v letno pobranih javnofinančnih prihodkih in prejemkih je v letu 2020 zdrsnil na 6,1 %, potem ko je v letu 2015 prvič padel pod 10 %.

Preglednica 129: Delež davčnega dolga v vseh pobranih javnofinančnih prihodkih in prejemkih, v €

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Skupaj javnofinančni prihodki in prejemki FURS	14.118.086.176	14.612.161.475	15.535.944.909	16.613.623.060	17.572.564.063	16.281.755.053
Davčni dolg na dan 31. 12.	1.386.665.046	1.320.723.417	1.267.045.690	1.204.717.178	1.180.360.733	998.089.393
Delež davčnega dolga v pobranih javnofinančnih prihodkih in prejemkih FURS, v %	9,8	9,0	8,2	7,3	6,7	6,1

ODPISI

Finančna uprava RS nemudoma, ko nastopijo pogoji iz 101. ali 105. do 107. člena Zakona o davčnem postopku - ZDavP-2, obveznosti zavezancev odpiše. V letu 2020 je bilo odpisanih za 209.694.833 € davčnih obveznosti, od tega za 33.290.975 € obresti. Največ obveznosti, in sicer za 161.003.981 € oziroma 76,8 %, je bilo odpisanih zaradi končanih insolvenčnih postopkov, saj obveznosti ni bilo mogoče izterjati v postopku stečaja oziroma prisilne poravnave.

Preglednica 130: Odpisi davčnega dolga, v €

Leto	Odpisan znesek - insolventnost	Odpisan znesek - zastaranje	Odpisan znesek - ostalo	Odpisan znesek dajatev - SKUPAJ
2018	129.466.573	20.080.108	25.218.437	174.765.118
2018	125.448.259	21.275.352	24.652.827	171.376.438
2019	137.919.176	36.195.219	14.800.879	188.915.274
2020	161.003.981	26.476.791	22.214.061	209.694.833

14 ZAVAROVANJE PLAČILA DAJATEV

Zakon o davčnem postopku, predvideva zavarovanje izpolnitve in plačila davčnih obveznosti v postopku odmere, v postopku davčne izvršbe in v postopku odločanja o odlogu oziroma obročnem odplačevanju. Prav tako carinska zakonodaja in predpisi, ki urejajo področje trošarin, določajo, da mora biti v določenih carinskih in trošarinskih postopkih predloženo zavarovanje.

Davčni organ zahteva zavarovanje izpolnitve davčne obveznosti pred izdajo odločbe ali potekom roka za predložitev obračuna davka, oziroma zavarovanje plačila v primeru odloga ali obročnega plačila davčne obveznosti, če je tako določeno z zakonom o obdavčenju ali če na podlagi podatkov iz uradnih evidenc oziroma drugih podatkov, ki jih davčni organ pridobi o zavezancu za davek, utemeljeno pričakuje, da bo izpolnitev oziroma plačilo davčne obveznosti onemogočeno ali precej oteženo. Davčni organ zavaruje izpolnitev davčne obveznosti pred izdajo odločbe ali po poteku roka za predložitev obračuna davka, če obračun davka ni bil predložen, kadar pričakovana obveznost presega 50.000 eurov. Davčni organ zahteva zavarovanje s sklepom.

V letu 2020 je bilo izdanih 279 sklepov za zavarovanje bodoče davčne obveznosti, kar je manj kot v preteklih letih.

Preglednica 131: Izdani sklepi za zavarovanje izpolnitve davčne obveznosti v postopkih inšpekcijskega nadzora in naknadnih kontrol s področja carin, trošarin, okoljskih dajatev

	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število izdanih sklepov za zavarovanje bodoče davčne obveznosti (inšpekcija, naknadne kontrole s področja carin, trošarin, okoljskih dajatev)	366	320	279	87,2

Zavarovanja, izvedena z vknjižbo zastavne pravice v postopkih davčne izvršbe, so prikazana v poglavju Izterjava (Predlogi sodišču za izvršbo na dolžnikove nepremičnine na podlagi vknjižbe zastavne pravice), v preglednici 118.

Če se zavarovanje predloži v obliki bančne garancije (garant je banka), garantnega pisma (garant je zavarovalnica) ali denarnega depozita se vodi v evidenci predloženih instrumentov zavarovanj, predpisani s 60. in 71. členom Zakonom o finančni upravi - ZFU.

Preglednica 132: Stanje in spremembe zavarovanj v Evidenci predloženih instrumentov zavarovanja

Vsebina postopka	2019		2020		Indeks 2020/2019	
	Število	Znesek v €	Število	Znesek v €	Število	Znesek
Zavarovanje plačila trošarinskih in carinskih obveznosti – stanje 31.12.	1.071	112.021.128	1.077	115.039.892	100,6	102,7
Novo predloženi instrumenti za zavarovanje plačila trošarinskih in carinskih obveznosti	144	31.041.829	123	38.170.210	85,4	123,0
Zavarovanje izpolnitve in plačila davčnih obveznosti – stanje 31.12.	166	5.157.352	146	2.376.409	88,0	46,1
Novo predloženi instrumenti za zavarovanje izpolnitve in plačila davčnih obveznosti	171	16.980.579	72	5.150.318	42,1	30,3

V postopkih unovčitve zavarovanja plačila Finančna uprava RS pošlje garantu poziv za unovčenje predloženega zavarovanja ali unovči predložen gotovinski polog z depozitnega podračuna. V letu 2020 je bilo zavarovanje unovčeno v znesku 9.203.451 €, kar je za 18,7 % manj kakor leto prej.

15 IZTERJAVA

Finančna uprava RS je v prvi vrsti pristojna za izterjavo davkov, prispevkov in drugih obveznih dajatev, ki jih sama odmerja, na podlagi zakonskega pooblastila pa izterjuje tudi nekatere nedavčne terjatve drugih predlagateljev.

V obdobju, ko je nad zavezancem v teku kateri izmed postopkov zaradi insolventnosti³¹, se za izterjavo dolga, na katerega učinkuje ta postopek, ne sme voditi postopka davčne izvršbe, temveč se lahko terjatve poplačajo le v skladu z insolvenčno zakonodajo, po kateri je davčni organ izenačen z drugimi (civilnimi) upniki. Postopki zaradi insolventnosti lahko trajajo več let. Po stanju 31. 12. 2020 je bilo pogojno izterljivega dolga, prijavljenega v insolvenčne postopke, ki ga davčni organ ne sme terjati v izvršbi, 353 milijonov €, kar predstavlja skoraj 35,4 % davčnega dolga.

Postopek davčne izvršbe se začne z izdajo sklepa o davčni izvršbi. Z izvršbo, ki jo Finančna uprava RS sama izvede po upravni poti, se lahko poseže na dolžnikove denarne prejeme, denarna sredstva, ki jih ima dolжник pri bankah ali hranilnicah, denarne terjatve do tretjih, vrednostne papirje in premičnine.

Kljub temu, da zakonodaja ne predpisuje obveznega opominjanja, se pred začetkom davčne izvršbe dolžnika, ki še ni v postopku izvršbe, pozove k prostovoljni poravnavi zapadle obveznosti. Poleg poziva k plačilu se dolžnika z opominom opozori na posledice neplačila dolga in stroške, ki bi ga bremenili v primeru začetka izvršbe.

Poleg opominov Finančna uprava RS poziva dolžnike k plačilu tudi z izdajo pozivov za plačilo in predložitev seznama premoženja. V skladu z načelom ekonomičnosti in sorazmernosti izvršilnih sredstev postopkov davčne izvršbe ni mogoče oz. smiselno začeti v primeru dolžnikov z nizkimi dolgovanimi obveznostmi, ki ne dosegajo niti stroškov vodenja postopka ali za nove obveznosti dolžnikov, ki po podatkih uradnih evidenc in/ali ob upoštevanju ugotovitev v predhodnih že izvedenih postopkih v Sloveniji nimajo rubljivega premičnega premoženja in/ali bivališča oziroma so na uradno registriranem naslovu neznani, kot tudi dolžniki na prestajanju zaporne kazni. Navedenim dolžnikom se izda poziv, ki predstavlja uradno dejanje davčnega organa z namenom davčne izvršbe.

³¹ Npr. prisilna poravnava, poenostavljena prisilna poravnava, stečaj, osebni stečaj, stečaj zapuščine.

V letu 2020 je bilo na podlagi izvedenih ukrepov izterjanega 343.759.061 € dolga (od tega 320.669.929 € iz naslova obveznih dajatev in 23.089.132 € iz naslova nedavčnih obveznosti). Največji delež predstavljajo plačila po opominih in pozivih, in sicer 58 % vseh plačil. Plačila prejeta na podlagi sklepov o davčni izvršbi imajo 42 % delež.

V letu 2020 je bilo izterjano za 196.952.048 € manj dolga, kar je posledica ukrepov oziroma sprejete politike zaradi epidemije nalezljive bolezni COVID-19. V času od 29. 3. do 19. 6. 2020 je bilo v skladu z določili Zakona o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju (ZIUJP) ustavljeno izdajanje opominov pred davčno izvršbo in sklepov o davčni izvršbi. Novi postopki davčne izvršbe so se lahko začeli samo v nujnih zadevah. Vsi že začeti postopki davčne izvršbe so bili na podlagi Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo – ZIUZEOP, zadržani.

Na učinke izterjave so močno vplivali tudi interventni ukrepi za omilitve posledic epidemije nalezljive bolezni COVID-19, ki so poslovnim subjektom omogočili uveljavljanje pravic do odloga oziroma obročnega plačila davkov. Skupno je bilo v letu 2020 po interventni zakonodaji odobrenih za 333.717.267 € odlogov in obročnih plačil, ki bi bila v primeru, da do epidemije ne bi prišlo, prostovoljno poravnana ali predmet postopkov izvršbe v letu 2020³².

Dodatno je na učinke izterjave vplival zmanjšan davčni dolg in povečan delež dajatev plačanih prostovoljno, kar pomeni še pred začetkom davčne izvršbe, ki je v 2020 znašal 96,1 %.

Preglednica 133: Ukrepi in aktivnosti izvršbe davčnih in nedavčnih obveznosti

Ukrepi izterjave	2019		2020		Indeks 2020/2019	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Opomini pred začetkom davčne izvršbe						
Poslani opomini	699.091	491.420.150	578.190	330.175.368	82,7	67,2
Plačila na podlagi opominov	485.560	336.085.713	377.154	197.508.774	77,7	58,8
Pozivi za plačilo in predložitev seznama premoženja						
Izdani pozivi za plačilo in predložitev seznama premoženja	0	0	21.325	36.848.847	/	/
Plačila na podlagi pozivov	0	0	54.114	1.856.632	/	/
Sklep o davčni izvršbi						
Izdani sklepi	324.694	750.544.321	248.587	552.779.335	76,6	73,7
Plačila na podlagi sklepov	396.034	204.625.396	296.464	144.393.655	74,9	70,6
Terjani dolg po ukrepih izterjave SKUPAJ	1.023.785	1.241.964.471	848.102	919.803.550	82,8	74,1
Realizacija po ukrepih izterjave SKUPAJ	881.594	540.711.109	727.732	343.759.061	82,5	63,6

Pri zavezancih, ki imajo v knjigovodski evidenci izkazane neporavnane obveznosti, hkrati pa so upravičeni do vračila davka, Finančna uprava RS izvaja pobot obveznosti. V letu 2020 je bilo izvedenih za 175.608.647 € pobotov.

V primeru zavarovanja davčnega dolga Finančna uprava RS izvede unovčitev predloženih instrumentov zavarovanja. V letu 2020 je bilo unovčenih zavarovanj za dolg v višini 9.203.451 €.

³² Podrobneje so plačilne ugodnosti po interventni zakonodaji opisane v 10. poglavju.

Preglednica 134: Izvedeni poboti in unovčitve zavarovanj ter plačila po izdanih pozivih, v €

Ukrepi izterjave	2019	2020	Indeks 2020/2019
Poboti	202.748.705	175.608.647	86,6
Unovčitve zavarovanj	11.315.783	9.203.451	81,3
Skupaj	214.064.487	184.812.098	86,3

Izterjava davčnih in drugih obveznih dajatev

Opominjanje in upravna izvršba

V letu 2020 je Finančna uprava RS z izdanimi opomini in pozivi ter sklepi o davčni izvršbi terjala za 824.365.040 € dolga iz naslova davčnih dajatev. Na podlagi izvedenih ukrepov je bilo izterjanih 320.669.929 €. Večji delež plačil predstavljajo sredstva, izterjana na podlagi opominov in pozivov, in sicer 59,6 % vseh plačil, preostanek plačil s 40,4 % deležem pa odpade na izvršene sklepe o davčni izvršbi.

V zvezi z izdanimi opomini v letu 2020 za področje davkov je Finančna uprava RS 18.710-krat posredovala ustne informacije zavezancem, ki so se telefonsko odzvali na opomin in pripravila 5.474 pisnih odgovorov zavezancem. Ažuren servis postopku opominjanja je zelo pomemben z vidika preprečitve neupravičeno začete izvršbe in uskladitvam knjigovodskega stanja zavezancev.

Po opominih je bilo v povprečju poplačanega 65,9 % dolga, po sklepih o izvršbi pa 25,6 % terjanega dolga.

Preglednica 135: Ukrepi izterjave davčnih dajatev

Ukrepi izterjave	2019		2020		Indeks 2020/2019	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Opomini pred začetkom davčne izvršbe						
Poslani opomini	549.776	434.021.674	422.080	288.002.450	76,8	66,4
Plačila na podlagi opominov	417.482	327.561.420	307.188	189.739.151	73,6	57,9
Pozivi za plačilo in predložitev seznama premoženja						
Izdani pozivi za plačilo in predložitev seznama premoženja	0	0	6.362	31.631.018	/	/
Plačila na podlagi pozivov	0	0	50.881	1.490.263	/	/
Sklep o davčni izvršbi						
Izdani sklepi	197.667	687.317.397	125.303	504.731.572	63,4	73,4
Plačila na podlagi sklepov	270.055	186.865.483	195.564	129.440.515	72,4	69,3
Terjani dolg po ukrepih izterjave SKUPAJ	747.443	1.121.339.071	553.745	824.365.040	74,1	73,5
Realizacija po ukrepih izterjave SKUPAJ	687.537	514.426.903	553.633	320.669.929	80,5	62,3

V letu 2020 je bilo izdanih 125.303 sklepov o davčni izvršbi, s katerimi je bil terjani dolg v znesku 504.731.572 €. Na podlagi izdanih sklepov je bilo izterjano 129.440.515 €.

Največ sklepov o izvršbi je bilo izdano na denarna sredstva pri bankah in hranilnicah, in sicer 69.028 (55,1 % vseh). Sledijo sklepi o izvršbi na denarne prejemke, ki jih je bilo izdanih 46.166 (36,8 %). Izvršba na dolžnikove premoženje je bila začeta v 9.143 primerih (7,3 %). Manj sklepov pa je bilo izdanih na denarno terjatev dolžnika (955 oz. 0,8 % vseh) oziroma na vrednostne papirje (11).

Najučinkovitejše sredstvo izvršbe z vidika plačil je bila izvršba na denarna sredstva dolžnika pri bankah ali hranilnicah s 66,4 % deležem plačil, sledi izvršba na premoženje z 20,1 %, 9,1 % predstavlja izvršba na dolžnikove denarne prejemke, 4,3 % izvršba na dolžnikove denarne terjatve in 0,1 % izvršba na vrednostne papirje.

Preglednica 136: Sklepi o izvršbi po načinu

Način izvršbe glede na predmet	2019			2020			Indeks 2020/2019		
	Število	Znesek terjanega dolga po izdanih sklepih v evrih	Plačila po izdanih sklepih v evrih	Število	Znesek terjanega dolga po izdanih sklepih v evrih	Plačila po izdanih sklepih v evrih	Število	Terjan dolg	Plačila
Izvršba na denarna sredstva pri bankah oz. hranilnicah	113.932	260.574.842	132.336.802	69.028	188.408.864	85.949.195	60,6	72,3	64,9
Izvršba na denarne prejemke	67.862	98.514.572	14.986.847	46.166	77.913.214	11.793.398	68,0	79,1	78,7
Izvršba na premoženje	14.744	294.457.845	33.370.440	9.143	216.560.466	26.001.521	62,0	73,5	77,9
Izvršba na denarne terjatve	1.110	32.276.047	6.066.959	955	21.307.591	5.624.198	86,0	66,0	92,7
Izvršba na vrednostne papirje	19	1.494.091	104.435	11	541.437	72.203	57,9	36,2	69,1
Skupaj	197.667	687.317.397	186.865.483	125.303	504.731.572	129.440.515	63,4	73,4	69,3

Glavnino davčnega dolga, ki je bil v letu 2020 terjani s sklepi o izvršbi, predstavljajo obveznosti iz naslova davkov na dohodek in dobiček (34,2 %) in prispevkov za socialno varnost (30,6 %). Sledijo domači davki na blago in storitve (26 %), davki na premoženje (2 %) ter obveznosti iz naslova ostalih davkov (7,2 %).

Preglednica 137: Učinkovitost izvršbe po vrstah dajatev v letu 2020, v €

Vrsta obveznosti	Znesek terjanega dolga po izdanih sklepih	% v znesku dolga po izdanih sklepih	Plačila po izdanih sklepih	% plačil po sklepih
Prispevki za socialno varnost	154.213.130	30,6	49.837.945	38,5
Domači davki na blago in storitve	131.057.881	26,0	35.963.531	27,8
Davki na dohodek in dobiček	172.767.863	34,2	33.329.859	25,7
Davki na premoženje	9.927.415	2,0	5.025.197	3,9
Ostali davki	36.765.283	7,2	5.283.983	4,1
Skupaj	504.731.572		129.440.515	

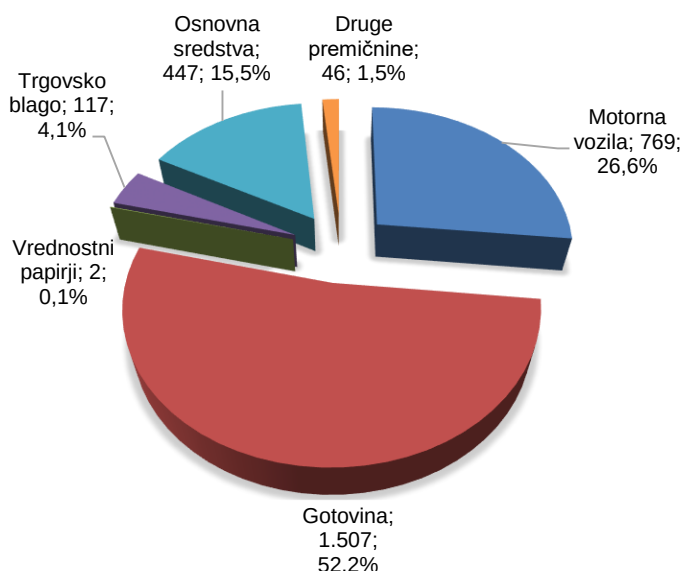
Največji delež izterjanih sredstev po sklepih o izvršbi predstavljajo plačila iz naslova prispevkov za socialno varnost (38,5 %), sledijo domači davki na blago in storitve (27,8 %), davki na dohodek in dobiček (25,7 %), davki na premoženje (3,9 %) in plačila iz naslova ostalih davkov (4,1 %).

Izvršba na dolžnikove premočitnine

V letu 2020 je bilo v postopkih davčne izvršbe zarubljenih 2.888 premočitnin, ocenjenih na 8.931.725 €. Največ je bilo rubežev gotovine, in sicer 1.507 oziroma 52,2 % vseh, 769 (26,6 %) rubežev motornih vozil, 447 (15,5 %) je bilo rubežev osnovnih sredstev, 117 (4,1 %) rubežev trgovskega blaga, 46 (1,5 %) rubežev drugih premočitnin in 2 rubeža vrednostnih papirjev.

Pri izvedbi rubežev gotovine se davčni organ poslužuje tudi podatkov o izdanih računih iz davčnih blagajn.

Slika 26: Število zarubljenih premočitnin po vrstah zarubljenih predmetov v letu 2020

Po začetku postopka davčne izvršbe na premočitnine je v izogib prisilne prodaje zarubljenih premočitnin 17.746 dolžnikov poravnalo svoj dolg v znesku 25.496.518 €. Zarubljene predmete, ocenjene na 3.738.546 €, je Finančna uprava RS prodajala na javnih dražbah, z zbiranjem ponudb, z neposrednimi pogodbami, s komisijskimi pogodbami ali tako, da je bilo dolžnikom dano pooblastilo, da zarubljene premočitnine prodajo sami. S prodajami zarubljenih premočitnin je bil poravnani dolg v višini 503.118 €.

V največ primerih (292) je dolžnik po pooblastilu sam prodajal zarubljene premočitnine. To premoženje je bilo ocenjeno na 2.399.379 €. V 110 primerih je bila prodaja uspešna in iz tega naslova dosežena kupnina v višini 326.608 €. Za prodajo zarubljenega premoženja je bilo oklicanih 64 javnih dražb. Premočitnine, ki so bile predmet prodaje na javni dražbi, so bile ocenjene na 641.212 €. Uspešnih je bilo 23 javnih dražb, katerih izkupiček je bil 120.294 €.

Zarubljene premočitnine se lahko prodajo tudi z neposredno pogodbo. Ta je dovoljena v primerih prodaje živali, hitro pokvarljivega blaga, premočitnin, katerih hramba je povezana z velikimi stroški ter premočitnin, za katere ni večjega povpraševanja. V letu 2020 je bilo sklenjenih 11 neposrednih pogodb o prodaji za premočitnine, ocenjene na 17.936 €. Uspešnih je bilo 7 prodaj z izkupičkom 5.734 €. V letu 2020 je bilo izvedenih tudi 36 prodaj z zbiranjem ponudb za zarubljene predmete, ocenjene na 680.019 €. Uspešnih je bilo 10 prodaj, katerih izkupiček je znašal 50.482 €.

Predlogi sodišču za izvršbo na dolžnikove nepremičnine na podlagi vknjižbe zastavne pravice

Če dolga ni mogoče izterjati z ukrepi davčne izvršbe po upravni poti (iz dolžnikovih denarnih prejemkov, denarnih sredstev, vrednostnih papirjev ali premičnin) se z izvršbo lahko poseže na nepremičnine ali na poslovni delež dolžnika v družbi. Ta postopek na predlog Finančne uprave RS oziroma Državnega odvetništva RS vodi sodišče. Finančna uprava RS je preko državnega odvetništva predlagala sodiščem vknjižbo zastavne pravice na dolžnikove nepremičnine, prav tako je podala tudi več predlogov za izvršbo na dolžnikove nepremičnine. Na postopke izvršbe na dolžnikove nepremičnine na podlagi vknjižbe zastavne pravice so v letu 2020 vplivale tudi določbe Zakona o začasnih ukrepih v zvezi s sodnimi, upravnimi in drugimi javnopravnimi zadevami za obvladovanje širjenja nalezljive bolezni SARS-CoV-2 (COVID-19) oziroma Odredba o posebnih ukrepih zaradi nastanka pogojev iz prvega odstavka 83.a člena Zakona o sodiščih in razlogov iz 1. člena ZZUSUDJZ, št. Su 315/2020, ki je določala, da se v času od 31. 3. 2020 do 1. 6. 2020 sodni postopki izvajajo samo v nujnih zadevah, kamor pa se niso štele izvršilne zadeve (med drugim tudi izvršba na nepremičnine).

V 385 primerih je bil vložen predlog za izvršbo na dolžnikovo nepremičnino premoženje za dolg v znesku 15.455.084 €. S prodajo nepremičnin v okviru postopka sodne izvršbe je bilo poplačanega za 3.004.933 € dolga. Ob koncu leta 2020 je bil v izvršbi pri sodiščih dolg v višini 50.503.221 €.

Preglednica 138: Izvedene vknjižbe zastavne pravice, predlogi sodišču za izvršbo na dolžnikove nepremičnine in prejeta plačila od sodišč za prodaje nepremičnin dolžnikov

Vsebina postopka	2019		2020		Indeks 2020/2019	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Vknjižbe zastavne pravice na nepremičnine	2.361	75.658.823	1.952	33.894.535	82,7	44,8
Predlogi sodišču za izvršbo na nepremičnine	730	41.153.966	385	15.455.084	52,7	37,6
Plačila na podlagi prodaje nepremičnine	1.098	4.755.838	914	3.004.933	83,2	63,2

Predlaganje izbrisov poslovnih subjektov

Finančna uprava RS se poslužuje tudi zakonskih možnosti za izbris neaktivnih poslovnih subjektov, v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah za samostojne podjetnike posameznike in Zakonom o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju za subjekte vpisa v sodni register.

V letu 2020 je bilo podanih 503 obvestil o obstoju razlogov za izbris. Od tega 52 za samostojne podjetnike (v 4 primerih zaradi neopravljanja dejavnosti in v 48 primerih zaradi okoliščin povezanih s poslovnim naslovom) in 451 za pravne osebe (v vseh primerih so bili izbrisni razlogi povezani s poslovnim naslovom).

V letu 2020 je Finančna uprava RS podala zoper pravne osebe 92 predlogov za prisilno likvidacijo v skladu z Zakonom o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju.

Preglednica 139: Predlogi za izbris in prisilno likvidacijo

Vsebina postopka	2019	2020	Indeks 2020/2019
Število podanih obvestil o obstoju razlogov za izbris	224	503	224,1
Število podanih predlogov za prisilno likvidacijo	122	92	75,4

Predlogi za uvedbo stečajnih postopkov

V letu 2020 je Finančna uprava RS predlagala začetek stečajnih postopkov zoper 491 dolžnikov, ki so skupaj dolgovali 60.890.723 €.

Preglednica 140: Predlogi davčnega organa za uvedbo stečajnega postopka

Vsebina postopka	2019		2020		Indeks 2020/2019	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Predlogi za začetek stečajnega postopka	571	95.926.413	491	60.890.723	86,0	63,5

Medsebojna upravna pravna pomoč med državami članicami EU na področju davščin in mednarodna izterjava prispevkov

Ob upoštevanju pravil o medsebojni upravni pomoči med državami članicami EU je Finančna uprava RS v letu 2020 v tujino posredovala 809 zaprosil **za izterjavo davčnih obveznosti** v skupnem znesku 61.015.995 € in iz tega naslova prejela 1.374.425 € plačil. Zmanjšanje števila poslanih zaprosil v druge države članice EU je predvsem posledica sprejete politike izvajanja davčne izvršbe zaradi epidemije nalezljive bolezni COVID-19. Zaradi epidemije nalezljive bolezni COVID-19 so tudi številne evropske države sprejele ukrepe, ki so vplivali na postopke izterjave (neizvajanje oz. zadržanje postopkov davčne izvršbe, odobritev plačilnih ugodnosti, ipd.). Posledice teh ukrepov so močno vidne v učinku mednarodne izterjave oz. v zmanjšanih plačilih, ki so bila v letu 2020 prejeta na podlagi posredovanih zaprosil.

Preglednica 141: Posredovana zaprosila za izterjavo davčnih obveznosti na podlagi medsebojne upravne pomoči med članicami EU

Vsebina postopka ^{33*}	2019		2020		Indeks 2020/2019	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Posredovana zaprosila za izterjavo davčnih obveznosti v EU	979	45.355.823	809	61.015.995	82,6	134,5
Prejeta plačila		2.532.205		1.374.425		54,3
Prejeta zaprosila za izterjavo davčnih obveznosti v EU	254	42.471.254	210	18.680.381	82,7	44,0
Prejeta plačila		935.560		667.169		71,3

V letu 2020 je Finančna uprava RS prejela 210 zaprosil za izterjavo neporavnanih davčnih obveznosti, ki so nastale v drugih državah članicah EU, v višini 18.680.381 €. Z namenom izterjave je bilo izdano 84 opominov za dolg v višini 5.657.627 € ter 48 sklepov o izvršbi za dolg v višini 5.685.180 €. Na podlagi izvedenih ukrepov je bilo izterjanega 667.169 € dolga. Za zavarovanje plačila davčnih obveznosti ni bilo prejetih zaprosil.

³³ Med podatki so zajeta tudi zaprosila, ki se izterjujejo na podlagi sporazuma Slovenija – Norveška iz naslova davka od dohodka.

Stopnja učinkovitosti mednarodne izterjave na nivoju EU je zelo nizka. Pri tem sicer stopnja učinkovitosti mednarodne izterjave v Sloveniji, ki znaša 5,58% (podatek za leto 2019), presega zadnjo znano povprečno stopnjo učinkovitosti na ravni EU, ki znaša 4,16 %. Podatki o učinkovitosti za leto 2020 iz razlogov, navedenih predhodno, niso relevantni (zaradi epidemije nalezljive bolezni COVID-19 je večina evropskih držav sprejele ukrepe, ki so omejili postopke izterjave).

Nizka učinkovitost je deloma posledica zahteve, da je potrebno pred posredovanjem zahtevkov za izterjavo v drugo državo članico EU izvesti postopke izterjave v državi prosilki. Zahtevki za izterjavo se tako v zaproseno državo posredujejo relativno pozno, kar zmanjšuje učinkovitost izterjave v tej državi. Dodatni razlog manjše učinkovitosti mednarodne izterjave je tudi ta, da se zaprosila za izterjavo zaradi dolgotrajnih postopkov pogosto izvršujejo več let, s čimer so učinki izterjave razporejeni na večletno obdobje. Učinkovitost izterjave je odvisna tudi in predvsem od premoženjskega stanja dolžnika (ki pogosto nima zadostnega premoženja ali celo nima nobenega premoženja, na katerega bi bilo mogoče poseči z izterjavo), nenazadnje pa k nizki učinkovitosti pripomorejo tudi različni pravni predpisi in organizacija izterjave v državah članicah ter različno razpoložljivi resursi v njih.

Z namenom povečanja učinkovitosti mednarodne izterjave je bila v okviru EK ustanovljena posebna delovna skupina (Fiscalis Project Group 110), v kateri je aktivno sodelovala tudi Slovenija. Delovna skupina je preučila glavne razloge slabše učinkovitosti ter pripravila ukrepe izboljšav, ki zajemajo ukrepe, ki jih je potrebno izvesti na nivoju držav članic, ukrepe, ki jih je potrebno izvesti na nivoju EU ter ukrepe za izboljšanje in avtomatizacijo zbiranja statističnih podatkov. Na predlog Slovenije in držav članic, ki imajo že več let težave z neaktivnostjo nekaterih držav članic, je delovna skupina pripravila analizo konkretnih zadev mednarodne izterjave, pri katerih so bile ugotovljene sistematične kršitve in neizvajanje evropskega prava. Na podlagi te analize so bila pripravljena priporočila za posamezne države članice (na Slovenijo se ne nanaša nobeno priporočilo). Na zahtevo delovne skupine bo EK po določenem obdobju preverila izvajanje priporočil v posameznih državah članicah ter v primeru neupoštevanja priporočil izvedla nadaljnje ukrepe proti tem državam (uveljavitev evropskega prava po sodni poti).

Finančna uprava RS je na podlagi Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti in Izvedbene Uredbe (ES) št. 987/2009 nosilec socialne varnosti v Sloveniji v letu 2020 posredovala 789 predlogov **za izterjavo prispevkov za socialno varnost** v skupni višini 5.489.710 € ter prejela 83.463 € plačil.

Preglednica 142: Predlogi za izterjavo prispevkov, ki jih je Finančna uprava RS posredovala nosilcem socialne varnosti

Nosilec socialne varnosti	Število predlogov / prejeta plačila	2019		2020		Indeks 2020/2019	
		Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
ZPIZ	Posredovani predlogi	430	4.067.203	433	3.702.906	100,7	91,0
	Prejeta plačila	/	0	/	29.680	/	/
ZZZS	Posredovani predlogi	364	2.217.146	356	1.786.804	97,8	80,6
	Prejeta plačila	/	19.107	/	53.783	/	281,5
MDDSZ	Posredovani predlogi	0	0	0	0	/	/
	Prejeta plačila	0	0	0	0	/	/
Skupaj	Skupaj poslanih predlogov	794	6.284.349	789	5.489.710	99,4	87,4
	Skupaj prejetih plačil	/	19107	/	83.463	/	436,8

Na podlagi predlogov davčnega organa (ki so bili posredovani v letu 2020 in preteklih letih) so nosilci socialne varnosti v Sloveniji v letu 2020 v druge države članice EU posredovali 1.178 predlogov za izterjavo prispevkov v skupni višini 9.284.169 €.

Preglednica 143: Zaposila za izterjavo prispevkov, ki so jih nosilci socialne varnosti posredovali v druge DČ

Nosilec socialne varnosti	2019		2020		Indeks 2020/2019	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
ZPIZ	238	1.402.590	930	8.089.508	390,8	576,8
ZZSZ	526	889.178	248	1.194.661	47,1	134,4
MDDSZ	0	0	0	0		
Skupaj poslanih predlogov	764	2.291.768	1.178	9.284.169	154,2	405,1

S strani nosilcev socialne varnosti v Sloveniji je Finančna uprava RS prejela 16 zahtevkov za izterjavo prispevkov za druge države članice EU v skupni višini 110.637 €. Na podlagi izvedenih ukrepov je bilo izterjanega za 25.112 € dolga.

Preglednica 144: Prejeta zaposila za izterjavo prispevkov, ki so jih nosilci socialne varnosti posredovali Finančni upravi RS

Nosilec socialne varnosti	Število predlogov / prejeta plačila	2019		2020		Indeks 2020/2019	
		Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
ZPIZ	Prejeta zaposila	0	0	4	7509	0	0
	Prejeta plačila	/	0	1	642	/	0
ZZSZ	Prejeta zaposila	69	370.489	12	103.128	17,39	27,84
	Prejeta plačila	/	40.444	/	24.470	/	60,50
MDDSZ	Prejeta zaposila	1	1373	0	0	0,00	0,00
	Prejeta plačila	/	0	/	0	/	0,00
Skupaj	Skupaj prejetih zaposil	70	371.862	16	110.637	22,86	29,75
	Skupaj prejetih plačil	/	40.444	/	25.112	/	62,09

Izterjava nedavčnih obveznosti za druge predlagatelje

Finančna uprava RS je pristojna tudi za izvajanje nalog izterjave nedavčnih obveznosti za druge predlagatelje (denarne kazni, terjatve iz naslova upravnih taks, terjatve iz naslova prekrškov, različne upravne obveznosti, ki se izterjujejo po pravilih Zakona o splošnem upravnem postopku, ipd).

V letu 2020 so predlagatelji vložili 166.786 novih predlogov za izterjavo nedavčnih obveznosti za skupaj 46.838.690 €. Število vloženih predlogov se je v primerjavi z letom 2019 povečalo za 14.748 oziroma za 9,7 %, znesek terjatev po vloženih predlogih pa se je znižal za 12.314.922 € oziroma za 20,8 %. Rešenih je bilo 175.022 zadev v višini 49.621.044 €.

Največji predlagatelj izvršb je bila Policija s 55.242 predlogi, sledijo medobčinski inšpektorati z 37.317 predlogi in sodišča z 25.871 vloženimi predlogi za izvršbo.

V letu 2020 je v pristojnost Finančne uprave RS prešla izterjava novih nedavčnih terjatev, in sicer: prispevki za promocijo v skladu z Zakonom o promociji kmetijskih in živilskih proizvodov (ZPKŽP), prispevki za poklicno zavarovanje, na podlagi 9. odstavka v povezavi s 6. in 7. odstavkom 200. člena ZPIZ-2, vračilo prejetih sredstev na podlagi Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP) - mesečni temeljni dohodek, vračilo prejetih sredstev na podlagi Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP) - oprostitev plačila prispevkov, vračilo prejetih sredstev na podlagi Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP) - povračilo nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delo, letna dajatev za uporabo vozil v cestnem prometu na podlagi Zakona o dajatvah za motorna vozila (ZDajMV).

Hkrati so se v sistem sodelovanja v postopkih davčne izvršbe za izterjavo nedavčnih obveznosti po že obstoječih pravnih podlagah vključili 3 novih predlagateljev (Občina Brda, Kapitalska družba d.d. in Inšpektorat RS za kulturo in medije).

Preglednica 145: Predlagatelji izvršbe, število zadev in znesek, prejet v izvršbo, v €

Predlagatelj	2019		2020		Indeks 2020/2019	
	Število zadev	Znesek, dan v izterjavo v €	Število zadev	Znesek, dan v izterjavo v €	Število	Znesek
Agencije in zavodi Republike Slovenije	2.132	1.592.647	1.878	1.922.696	88,1	120,7
Centri za socialno delo	344	492.167	358	482.359	104,1	98,0
Direkcije	0	0	17.183	532.295	/	/
Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji, d.d.	451	232.280	1.550	866.435	343,7	373,0
Državno odvetništvo (2016 - Državno pravobranilstvo)	45	23.968	16	6.912	35,6	28,8
Inšpektorati RS	5.577	13.124.067	5.728	4.447.228	102,7	33,9
Javni skladi Republike Slovenije	1.173	1.385.233	972	1.223.692	82,9	88,3
Ministrstva, uprave, uradi RS	1.201	1.779.598	755	696.675	62,9	39,1
Občine in medobčinski inšpektorati	38.284	3.951.220	37.317	3.519.919	97,5	89,1
Obrtna zbornica Slovenije	85	28.771	51	16.939	60,0	58,9
Ostali	1.499	154.506	34	13.921	2,3	9,0
Policija	50.636	14.169.392	55.242	16.084.360	109,1	113,5
Sodišča	28.471	17.742.388	25.871	13.314.678	90,9	75,0
Upravne enote	4.173	1.544.225	2.889	1.056.258	69,2	68,4
Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje	49	37.925	221	35.452	451,0	93,5
Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije	818	614.488	700	439.005	85,6	71,4
Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije	17.100	2.280.737	16.021	2.179.867	93,7	95,6
Skupaj	152.038	59.153.612	166.786	46.838.690	109,7	79,2

S ciljem izterjave nedavčnih obveznosti je bilo v letu 2020 dolžnikom poslanih 156.110 opominov za dolg v skupnem znesku 42.172.918 € ter 14.963 pozivov za dolg v višini 5.217.829 €. Poleg tega je bilo izdano 123.284 sklepov o izvršbi, s katerimi je bila začeta izvršba za dolg v višini 48.047.763 €. V primerjavi s preteklim letom je bilo terjanega za 25.186.890 € manj dolga. Z izvedenimi ukrepi je bilo izterjanih 23.089.132 €, kar je za 3.195.074 € manj kot v letu 2019. Navedeno zmanjšanje (tako terjanega kot izterjanega dolga) je posledica ukrepov oziroma sprejete politike zaradi epidemije nalezljive bolezni COVID-19. V obdobju od 29. 3. do 1. 7. 2020 je bila na podlagi določb Zakona o

interventnih ukrepov na javnofinančnem področju (ZIUPJ) namreč ustavljena izdaja opominov pred davčno izvršbo ter sklepov o davčni izvršbi (postopki davčne izvršbe so se lahko začeli le v nujnih zadevah).

Po sklepih je bilo v povprečju poplačanega 31,1 % dolga. Največji delež izterjanih sredstev predstavljajo plačila po sklepih o izvršbi, in sicer 64,8 % vseh plačil. Plačila na podlagi pisnih opominov in pozivov imajo 35,2 % delež.

Preglednica 146: Ukrepi izterjave nedavčnih obveznosti za druge predlagatelje

Ukrepi izterjave	2019		2020		Indeks 2020/2019	
	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek v evrih	Število	Znesek
Opomini pred začetkom davčne izvršbe						
Poslani opomini	149.315	57.398.476	156.110	42.172.918	104,6	73,5
Plačila na podlagi opominov	68.078	8.524.293	69.966	7.769.623	102,8	91,1
Pozivi za plačilo in predložitev seznama premoženja						
Izdani pozivi za plačilo in predložitev seznama premoženja	0	0	14.963	5.217.829	/	/
Plačila na podlagi pozivov	0	0	3.233	366.369	/	/
Sklepi o davčni izvršbi						
Izdani sklepi	127.027	63.226.924	123.284	48.047.763	97,1	76,0
Plačila na podlagi sklepov	125.979	17.759.913	100.900	14.953.140	80,1	84,2
Terjani dolg po ukrepih izterjave SKUPAJ	276.342	120.625.400	294.357	95.438.510	106,5	79,1
Realizacija po ukrepih izterjave SKUPAJ	194.057	26.284.206	174.099	23.089.132	89,7	87,8

Med izdanimi sklepi o izvršbi tudi v primeru izterjave nedavčnih obveznosti prevladujejo sklepi o izvršbi na denarna sredstva pri bankah in hranilnicah. Navedenih sklepov je bilo v letu 2020 izdanih 107.188 (86,9 % vseh). Sledijo sklepi o izvršbi na denarne prejemke 14.322 (11,6 %). Izvršba na dolžnikove premičnine je bila začeta v 1.715 primerih (1,4 %). Na denarne terjatve dolžnikov je bilo izdanih 59 sklepov.

Najučinkovitejše sredstvo izvršbe z vidika plačil je bila izvršba na denarna sredstva dolžnika pri bankah ali hranilnicah z 82,1 % deležem vseh plačil.

Nadomestni zapor

Nadomestni zapor predstavlja posebno obliko izvršitve globe in se lahko uporabi, če ene ali več neplačanih glob ni bilo mogoče prisilno izterjati in so izpolnjeni pogoji, določeni v Zakonu o prekrških - ZP-1. Ta institut se uporablja le za globe, ki so bile izrečene za prekrške, storjene po 6. 11. 2016.

V letu 2020 je bilo sodiščem poslanih 180 obvestil o izpolnjenosti pogojev za nadomestni zapor za primer neplačila glob. S strani sodišč je Finančna uprava RS prejela 190 obvestil o uvedbi postopka za odreditev nadomestnega zapora. Prejeta obvestila se nanašajo tudi na zadeve iz preteklih let.

Preglednica 147: Poslana obvestila za nadomestni zapor ter prejeta obvestila o določitvi nadomestnega zapora

Vsebina postopka	2019	2020	Indeks 2020/2019
	Število	Število	Število
Poslana obvestila sodiščem za nadomestni zapor	240	180	75,0
Prejeta obvestila o določitvi nadomestnega zapora	128	190	148,4

Ravnanje z blagom v Finančni upravi RS

Poleg premičnin oziroma blaga, ki je bilo zarubljeno v postopkih davčne izvršbe, Finančna uprava RS izvaja tudi naloge ravnanja z blagom, ki je bilo zaseženo, začasno ali dokončno odvzeto v prekrškovnih postopkih (tako prekrškovnih postopkih, ki jih izvede Finančna uprava RS, kakor tudi, ko postopek izvedejo drugi prekrškovni organi ali sodišča), carinskih ali trošarinskih postopkih, postopkih za odvzem premoženja nezakonitega izvora, z najdenim blagom, ki je predano Finančni upravi RS v nadaljnje ravnanje s strani Policije ali blagom, ki je zaseženo v kazenskih postopkih ali v zvezi z njim.

Naloge ravnanja z blagom, ki zajemajo hrambo, prodajo, brezplačen odstop namesto prodaje ali uničenje blaga, izvajajo ti. kompetenčni centri za ravnanje z blagom. V letu 2020 je bilo prevzeto v hrambo skupaj 1.626 premičnin, izvedenih je bilo 178 postopkov prodaj, na katerih je bilo prejetih skupno 339.560 € kupnine. 564 kosov premičnin je bilo uničenih.

Najzahtevnejši ukrepi uveljavljanja davčnega dolga

Finančna uprava RS dolžnike, od katerih dolga ni bilo mogoče izterjati v postopku davčne izvršbe, obstaja pa indic razpolaganja s premoženjem zaradi izogibanja plačila davčnega dolga, obravnava v posebnih postopkih. Poleg ukrepov, ki so predvideni v davčni zakonodaji (npr. institut poročstva po 148. členu ZDavP-2), v ta okvir sodijo tudi drugi zahtevnejši ukrepi oziroma instituti, predvideni v ZFPPIPP, OZ, ZGD-1 in DZ (npr. uveljavljanje odškodninske odgovornosti posloводства v okviru stečaja nad dolžnikom ali po izbrisu, izpodbijanje dolžnikovih pravnih dejanj, spregled pravne osebnosti, določitev deleža na skupnem premoženju zakoncev, itd). Gre za institute, ki so namenjeni uveljavljanju davčnega dolga v primerih, ko z rednimi ukrepi izterjave ni mogoče pričakovati uspeha in torej predstavljajo nadgradnjo postopka izterjave.

V spodnji tabeli so prikazani bistveni instituti, ki jih Finančna uprava RS uporabi ob zaznavi zlorabe s strani davčnih dolžnikov. Prikazani podatki kažejo, da se je v letu 2020 število začelih postopkov z uporabo posebnih institutov v primerjavi z letom 2019 zmanjšalo, posledično je nižji tudi znesek izterjanega dolga v teh postopkih. Upad števila začelih postopkov in tudi izterjanih sredstev iz tega naslova je zaznati predvsem pri uporabi instituta poročstva ter pri ukrepu uveljavljanja solidarne odgovornosti zakoncev.

Zmanjšanje števila začelih postopkov izvršbe na podlagi poročstva je deloma posledica spremembe načina vodenja postopkov zaradi uveljavljene sodne prakse, ki namesto neposrednega začetka davčne izvršbe zoper poroka zahteva najprej izvedbo posebnega ugotovitvenega postopka, v okviru katerega je potrebno poroku zagotoviti pravico do izjave in posledično najprej izdati odločbo, ki predstavlja izvršilni naslov v postopku davčne izvršbe zoper poroka. Deloma pa je upad novo začelih postopkov mogoče pripisati tudi začetemu postopku presoje ustavnosti določbe 148. člena ZDavP-2 in prekinitvi že začelih, nepravnomočno končanih postopkov izvršbe na podlagi poročstva.

Zmanjšanje števila začelih postopkov z uporabo določb zakona, ki ureja družinska razmerja (Družinski zakonik oziroma prej veljavni Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih) pa je posledica zavzetega stališča pritožbenega organa, da solidarne odgovornosti zakonca dolžnika ni mogoče uveljavljati po upravni poti, v davčnem postopku.

Preglednica 148: Uporaba posebnih institutov zoper davčne dolžnike

	Institut	Podlaga	2019				2020			
			1	2	3	4	1	2	3	4
1	Izvršba na podlagi poročstva	148/1 čl. ZDavP-2	16	2	35	372.114	4	7	5	134.524
2	Uveljavljanje odškodninske odgovornosti članov posloводства in nadzornega sveta družbe v stečajnem postopku	42. čl. ZFPPIPP	1	0	0	0	0	0	0	0
3	Uveljavljanje odškodninske odgovornosti članov posloводства ali organa izbrisane pravne osebe	442. čl. v povezavi z 42. čl. ZFPPIPP	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Vložitev izpodbojne tožbe	255. čl. OZ v povezavi z 148/5 ZDavP-2 in 269. čl. ZFPPIPP	6	2	0	18.076	3	11	0	141.430
5	Spreglek pravne osebnosti	8. čl. ZGD-1	0	1	0	0	1	1	0	0
6	Ugotovitev in določitev deleža na skupnem premoženju zakoncev oz. solidarna odgovornost zakonca	56. in 57. čl. ZZZDR oz. 82., 83. in 84. člen DZ	11	6	6	101.162	1	3	2	91.717
Skupaj			35	13	44	491.356	9	22	7	367.671

Legenda k preglednici:

- podatki so prikazani glede na dogodek v posameznem obdobju – uspeh ali neuspeh posameznega ukrepa se običajno pokaže šele v prihodnjem obdobju;

(1) število izvedenih ukrepov v poročevalskem obdobju (npr. število izdanih sklepov o izvršbi na podlagi poročstva, število vloženih predlogov za vložitev tožbe na državno pravobranilstvo),

(2) število uspešno rešenih zadev v poročevalskem obdobju (rešeno uspešno; tj. zadev, v katerih se je upravni ali pravdni postopek pravnomočno zaključil v korist Finančne uprave RS),

(3) število neuspešno rešenih zadev v poročevalskem obdobju (rešeno neuspešno; tj. zadev, v katerih je bil upravni/ pravdni postopek za Finančno upravo RS kot upnika pravnomočno zaključen neuspešno; npr. sklep o izvršbi na podlagi poročstva je bil odpravljen, tožbeni zahtevek zavrnjen,

(4) znesek izterjanega dolga, v €.

16 PRAVNA SREDSTVA

Finančna uprava RS na letni ravni izda cca. 3.633.460 upravnih aktov^[1], zoper katere imajo stranke pravico vlagati pritožbe. Glede na število prejetih pritožb na letni ravni, ki znaša cca. 20.040 ^[2], je delež prejetih pritožb v rešenih upravnih zadevah cca. 0,6 %.

V letu 2020 je bilo prejetih 19.190 pritožb. V primerjavi z letom 2019, ko je bilo prejetih 20.886 pritožb, se je število pritožb zmanjšalo za 8,1 %.

Največ pritožb je prejetih v zadevah odmere NUSZ, in sicer je bilo v letu 2020 iz tega naslova prejetih 9.222 pritožb, kar predstavlja 48,1 % vseh prejetih pritožb v tem obdobju. Razlog velikega števila pritožb je v tem, da s strani občin Finančna uprava RS prejme nepravilne podatke, zaradi česar je tudi odmera napačna. Finančna uprava RS je za občine pripravila sistemska priporočila za izboljšanje sistema NUSZ, ki so namenjena predvsem izboljššanemu sodelovanju med občinami in Finančno upravo RS, kar ima za posledico kvalitetnejši in hitrejši proces tako izvedbe letne odmere NUSZ kakor tudi vodenja pritožbenih postopkov.

Na drugem mestu so prejete pritožbe v zadevah odmere dohodnine, in sicer je bilo v letu 2020 iz tega naslova prejetih 3.510 pritožb, kar predstavlja 18,3 % vseh pritožb v tem obdobju. Na tretjem mestu pa so pritožbe v zadevah davčne izvršbe, in sicer je bilo prejetih 2.243 pritožb, kar predstavlja 11,7 % vseh pritožb v tem obdobju.

Preglednica 149: Obravnavanje pritožb na prvi stopnji

		2016	2018	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
1	Število nerešenih ali neodstopljenih pritožb, prenesenih iz preteklega obdobja	5.840	4.150	4.084 ³⁴	4.052 ³⁵	3.591 ³⁶	88,6
2	Število prejetih pritožb	21.551	20.161	19.224	20.886	19.190	91,9
	Skupno število pritožb (1+2)	27.391	24.311	23.308	24.938	22.781	91,4
3	Zavržene pritožbe in ustavljeni postopki	2.610	2.428	2.524	2.955	3.070	103,9
4	Odstopljene pritožbe organu druge stopnje	5.953	5.859	4.678	5.027	5.479	109,0
5	Upravni akti nadomeščeni, odpravljeni	14.678	12.342	11.976	13.320	11.318	85,0
6	Število nerešenih ali neodstopljenih pritožb ob koncu poročevalnega obdobja	4.150	3.682	4.130	3.636	2.914	80,1

V letu 2020 je Finančna uprava RS od skupno 22.781 pritožb obravnavala³⁷ 19.867 pritožb (87,2 %), od tega je bilo v lastni pristojnosti drugače rešenih in z novo odločbo nadomeščenih 11.318 izpodbijanih odločb, kar sicer predstavlja

^[1] Vir: Poročila o delu pri odločanju v upravnih zadevah na prvi stopnji (obrazec 1A; vrstice 15, 22 in 33) in Poročila o delu organov na prvi stopnji pri uporabi izrednih pravnih sredstev v upravnem postopku (obrazec 3, vrstica 15) za l. 2019 in 2020. Podatek o izdanih upravnih aktih ne vključuje izdanih informativnih izračunov dohodnine, saj zoper le-te pritožba ni dovoljena (vloži se ugovor).

^[2] Poročila o delu v zvezi s pritožbami v upravnih zadevah na prvi stopnji (PR1) za l. 2019 in 2020.

³⁴ Prenos nerešenih oz. neodstopljenih pritožb se ne ujema z nerešenimi ali neodstopljenimi pritožbami konec leta 2017 iz poročila za leto 2017, kar je posledica prehoda na nov informatizirani poročilni sistem, ki kot rešitev pritožbe upošteva vročitev upravnega akta, ne pa izdajo, kot je bilo pri poročanjih upoštevano do konca leta 2017. Tako lahko v novem poročilnem sistemu pride do situacije, ko se spremenijo podatki iz prejšnjega poročevalnega obdobja.

³⁵ Kot pojasnjeno zgoraj, se prenos nerešenih oz. neodstopljenih pritožb ne ujema z nerešenimi ali neodstopljenimi pritožbami konec leta 2018 iz poročila za leto 2018.

³⁶ Kot pojasnjeno zgoraj, se prenos nerešenih oz. neodstopljenih pritožb ne ujema z nerešenimi ali neodstopljenimi pritožbami konec leta 2019 iz poročila za leto 2019.

³⁷ Gre za pritožbe, ki so bile bodisi rešene v lastni pristojnosti bodisi odstopljene organu druge stopnje.

velik delež glede na vse obravnavane pritožbe (57,0 %, v enakem obdobju preteklega leta 62,5 %), vendar jih je od tega kar 7.158 iz naslova NUSZ (63,2 % vseh nadomeščenih upravnih aktov, v enakem obdobju preteklega leta pa celo 61,3 %).

Ob koncu leta 2020 je ostalo nerešenih ali neodstopljenih 2.914 pritožb, to je za 722 oziroma za 19,9 % manj kakor ob koncu leta 2019.

Preglednica 150: Prejete zadeve od organa druge stopnje glede na vrsto odločitve

		2015	2016	2018	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
1	Število vseh prejetih zadev od organa druge stopnje oz. sodišč (2+3+4)	4.920	4.737	5.842	5.694	5.595	5.468	97,7
2	Pritožbe zavrnjene, zavržene, postopek ustavljen	3.425	3.734	4.368	4.494	4.520	4.197	92,9
3	Upravni akt spremenjen, odpravljen	136	89	112	124	200	239	119,5
4	Zadeve, vrnjene v ponovni postopek	1.359	914	1.362	1.076	875	1.032	117,9

S strani organov druge stopnje in sodišč je Finančna uprava RS v letu 2020 prejela 5.468 zadev (v enakem obdobju preteklega leta 5.595). Od tega znaša delež ugodno rešenih pritožb za Finančno upravo RS 76,8 %³⁸ (v enakem obdobju preteklega leta 80,8 %), v preostalem delu so bili upravni akti spremenjeni oz. odpravljeni (4,4 %, v enakem obdobju preteklega leta 3,6 %) ali so bile zadeve vrnjene v ponovni postopek (18,9 %, v enakem obdobju preteklega leta 15,6 %). Zmanjšanje deleža ugodno rešenih pritožb za Finančno upravo RS je posledica večjega števila zadev, vrnjenih v ponovni postopek v letu 2020 na področju odmere akontacije dohodnine od dohodka iz drugega pogodbenega razmerja in prispevkov za socialno varnost na podlagi vloženih napovedi (v povezavi s sodbo Vrhovnega sodišča RS, št. X Ips 367/2015, z dne 30. 8. 2017, ki ji sledijo tudi odločitve Upravnega sodišča RS in organa druge stopnje, ki spreminjajo dosednji način postopanja na način, da je osnova za odmero prispevkov za socialno varnost prejeti dohodek, zmanjšan za normirane stroške v višini 10% dohodka in priznane dejanske stroške prevoza in nočitve v zvezi z opravljanjem dela ali storitev). Povečanje števila ponovnih postopkov beležimo tudi na področju nadzora (v povezavi z Odločbo Ustavnega sodišča RS, št. U-I-113/17-40, z dne 30. 9. 2020, s katero je delno razveljavljen 4. in 3. odst. 68.a člena ZDavP-2).

Preglednica 151: Izredna pravna sredstva

		2016	2018	2018	2019	2020	Indeks 2020/2019
1	Število nerešenih in prenesenih izrednih pravnih sredstev iz preteklega poročevalnega obdobja	4.389	5.756	5.605	6.532	6.718	102,8
2	Število izrednih pravnih sredstev, začeti v poročevalnem obdobju	13.228	9.852	8.345	9.102	8.250	90,6
3	Število vseh izrednih pravnih sredstev v poročevalnem obdobju (1 + 2)	17.617	15.608	13.950	15.634	14.968	95,7
4	Število odpravljenih, razveljavljenih in spremenjenih upravnih aktov	3.042	7.709	6.733	8.284	6.602	79,7
5	Število upravnih aktov, ki ostanejo v veljavi	8.819	2.249	543	529	302	57,1
6	Število rešenih izrednih pravnih sredstev v poročevalnem obdobju (4 + 5)	11.861	9.958	7.276	8.813	6.904	78,3

Finančna uprava RS je v letu 2020 začela 8.250 postopkov izrednih pravnih sredstev (za 9,4 % manj kakor v letu 2019). Od tega se kar 87,9 % vseh začeti postopkov nanaša na obnove postopkov odmere dohodnine.

³⁸ Gre za delež pritožb, ki so bile s strani organa druge stopnje zavrnjene, zavržene ali je bil postopek ustavljen, in sicer glede na skupno število vseh prejetih zadev iz druge stopnje.

Rešenih je bilo 6.904 zadev, kar je za 21,7 % manj kakor v letu 2019. Od tega je bilo odpravljenih, razveljavljenih ali spremenjenih 6.602 upravnih aktov (za 20,3 % manj kakor v letu 2019), kar predstavlja 95,6 % vseh zadev, rešenih v postopku izrednih pravnih sredstev. Pri tem se večina zadev nanaša na odpravo odločb v obnovah postopkov letne odmere dohodnine pri delojemalcih, ki so posledica ugotovljenih nepravilnosti pri izplačevanju dohodkov iz delovnega razmerja v inšpekcijskih postopkih pri delodajalcih ter prejetih podatkov o doseženih dohodkih rezidentov RS v tujini iz mednarodne izmenjave podatkov AEOI DAC1 (Direktive Sveta 2011/16/EU). Zakon o interventnih ukrepih na javnofinančnem področju je določil zamika roka za oddajo obračuna DohDej in nadalje izdaje dodatne, tretje tranše IID. Posledično so bili v letu 2020 uvedeni tudi postopki obnove odmere dohodnine za leto 2019 zaradi nepravilnosti pri upoštevanju posebne olajšave za vzdrževane družinske člane pri zavezancih, ki so IID za leto 2019 prejeli v drugi tranši (31. 5. 2020), v primeru ko je posebno olajšavo za te iste vzdrževane družinske člane uveljavljal drug davčni zavezanec v davčnem obračunu akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti, ki ga je oddal do vključno 29. 5. 2020 in mu je bila posebna olajšava za te vzdrževane družinske člane tudi priznana v tretji tranši IID za leto 2019 (30. 6. 2020).

Pri številu rešenih oz. nerešenih izrednih pravnih sredstev je treba upoštevati tudi dejstvo, da je v teh primerih ugotovitveni postopek vsebinsko zahteven in dolgotrajen ter da se obnove letne odmere dohodnine izvajajo v večjih paketih, t. i. tranšah. Pri tem je treba upoštevati, da se je zaradi interventne zakonodaje podaljšal tudi rok za vložitev napovedi za odmero dohodnine za leto 2019 (30. 8. 2020), posledično v letu 2020 ni bila izvedena še nobena tranša obnove odmere dohodnine za leto 2019, sklepi o obnovi postopka odmere dohodnine za leto 2019 pa so bili izdani. Te odločbe so bile izdane šele v tretji tranši odločb, v mesecu januarju 2021 oz. bodo še v nadaljnjih tranšah.

17 INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA

Podpora uporabnikom

Finančna uprava RS tehnično in vsebinsko podporo zagotavlja zunanjim in notranjim uporabnikom aplikacij informacijskega sistema Finančne uprave RS (IS FURS). Storitve tehnične podpore uporabnikom so zagotovljene preko klicnega centra (05) 2976 800 in elektronskega naslova sd.fu@gov.si. V letu 2020 je tehnično podporo uporabnikom obsegala odgovore na več kakor 49.500 telefonskih klicev in 53.300 elektronskih zahtevkov.

Glavnina podpore uporabnikom na letni ravni je bila v letu 2020 povezana z epidemijo COVID19 (oddajanje vlog s področja COVID zakonodaje, elektronsko vročanja izhodnih korespondenc (eVročanje), registracija v mobilno aplikacijo eDavki, unovčevanje TB – turističnih bonov, itd.). Ob pričetku prvega vala epidemije COVID19 je bilo potrebno za nemoteno opravljanje dela več kot 3000 uslužbencem zagotoviti tehnične zmožnosti in dostope za delo od doma (ISL, VPN).

V letu 2020 je Finančna uprava RS nadaljevala z načinom sprotnega obveščanja uporabnikov o delovanju IS FURS preko elektronskih sporočil ter intranetnih in internetnih straneh Finančne uprave RS. Na internetnih straneh Finančne uprave RS (FU.GOV, eDavki) je bilo tako objavljenih 150 obvestil o novostih in delovanju IS FURS (eDavki, davčne blagajne, eCarina).

Na področju upravljanja dostopov do aplikacij IS FURS je bilo realiziranih več kot 6100 zahtevkov. V decembru 2020 je skupaj s finančnimi uradi in službami na GFU opravljen usklajevalni pregled dodeljenih dostopov in kadrovskih sprememb. Večjih odstopanj ni ugotovljenih.

Obdelave podatkov in monitoring

Monitoring IS FURS

Za uspešno upravljanje obdelav in izmenjav podatkov je potrebno spremljanje in poročanje o uspešnosti / neuspešnosti posameznih opravil, alarmiranje ob napakah ali zastojih in odpravljanje težav. V okviru obstoječe rešitve aplikativnega monitoringa, je izdelano več kot 50 senzorjev za spremljanje in poročanje o zastojih obdelav ali izmenjav podatkov (lasten razvoj). Po zahtevnosti in uporabnosti izstopajo naslednji senzori:

- senzor za nadzor oddaje elektronskih bolniških listov – eBOL,
- senzor za nadzor integracije podatkov turističnih bonov med eDavki, IDIS - TBON,
- senzor za nadzor izmenjave podatkov med EDS in podatkovnim skladiščem (BW),
- senzori za monitoring obdelav ažuriranja podatkov v podatkovnem skladišču (BW).

Spremljanje delovanja aplikacij, obdelav in izmenjav je pogosto povezano tudi s samim delovanjem strojne opreme. Povedano drugače, nepravilno ali neoptimalno delovanje aplikacije vpliva na povečano zasedenost sistemskih virov (procesorjev, RAM, branja/pisanja na diske, prometa na mreži, zasedenosti diskovnih zmogljivosti...). Posledično prihaja do nenadnih in nepredvidenih padcev odzivnosti aplikacij, nezaključenih in prekinjenih obdelav in nedokončanih izmenjav podatkov. Zato je tudi za spremljanje in poročanje o delovanju sistemskih virov vzpostavljena rešitev (odprtokodna rešitev Prometheus, Grafana, modula FluentD in Loki). V monitoring sistemskih virov so trenutno vključeni vsi DP strežniki na finančnih uradih, vsi strežniki sistema EDS in testni strežniki sistema IDIS. Z uporabo navedenih orodij je bila identificirana neoptimalna programska koda obdelave EDS, ki j povzročila več kot 90% uporabo razpoložljivega spomina (RAM) in onemogočala normalno delo ostalih delov aplikacije. Uspešna optimizacija in dopolnitev kode EDS je sprostila sistemske vire strežnikov in omogočila normalno delovanje in boljšo odzivnost aplikacije.

Velik nabor možnosti nameščenih orodij omogoča tudi vključevanje obstoječih senzorjev za spremljanje delovanja obdelav in izmenjav in s tem tudi širitev in posodobitev platforme za monitoring v naslednjih letih.

Obdelave podatkov

V letu 2020 je eno izmed večjih nalog predstavljala migracija sistema eDIS na novo strojno opremo. Ob uvedbi sistema SAP, v letu 2011, je bil informacijski sistem eDIS grajen na infrastrukturi podatkovne baze Oracle ter na HP-UX aplikativnih strežnikih. V času dolgoletne uporabe strojne opreme je količina podatkov izjemno narasla. Ravno tako je izjemno napredoval IT razvoj tako na področju programske kakor tudi na področju strojne opreme. Po prenovi temelji centralni informacijski sistem eDIS, na novi sodobni platformi SAP – HANA. Na tej platformi tako v začetku leta 2021 teče transakcijski del sistema eDIS (ERP) ter podatkovno skladišče SAP –BW. V letu 2021 je načrtovano, da se na novo platformo migrirata tudi sistem CRP, ki ga Finančna uprava RS uporablja v prekrškovnih postopkih ter pa tudi SAP vmesnik XI, ki skrbi za integracije z zalednimi sistemi.

Po izvedeni migraciji sistema ERP se nove funkcionalnosti ter učinkovitost strojne opreme odražata predvsem v:

- pohitritvi delovanja sistema,
- odzivnosti sistema do uporabe s strani uporabnikov,
- povečanih prostorskih kapacitetah,
- možnosti načrtovanja novih vsebinskih zahtev v realnem času,
- izvedbi nočnih obdelav,
- izvedbi masovnih obdelav in
- minimiziranju zastojev.

V letu 2019 so bila uspešno uvedena takojšnja plačila, ki pa so zaradi postopkov prilagajanja s strani bank zaživela šele v aprilu leta 2020. Po uspešni uvedbi takojšnjih plačil je bil v produkcijsko okolje tudi implementirali popravek obdelav opominjanja. Tako sedaj nedeljska priprava podatkov opominjanja na tedenskem nivoju upošteva vsa plačila

s strani davčnih zavezancev, izvedena do vključno nedelje. Na ta način je zagotovljeno, da ne opominjamo po nepotrebnem zavezancev, ki so svoje terjatve poravnali v zadnjem hipu.

E-poslovanje

Eden izmed ključnih strateških ciljev Finančne uprave RS je uvajanje ePoslovanja in zagotavljanje kvalitetnih storitev za zavarovalce. ePoslovanje za zavarovalce pomeni uporabo njim prijaznih, enostavnih in dostopnih storitev, ne glede na to, ali gre za storitev, ki jim je nudena ob obisku katerega od finančnih uradov ali za uporabo e-storitev prek spleta.

Spletne storitve

Spletne storitve so zavarovalcem dosegljive prek spletnega portala Finančne uprave RS. Najbolj uveljavljena sistema, s katerimi zavarovalci poslujejo s Finančno upravo RS v elektronski obliki sta sistema eDavki in eCarina.

V letu 2020 se je na eDavkih nadaljevalo z zasledovanjem boljše uporabniške izkušnje in izvedbo postopkov v smeri poenostavitve e-poslovanja za uporabnike. Temu primerno so bili nekateri obrazci poenostavljeni za oddajo ter prilagojeni za izpolnjevanje na manjših zaslonih (mobilni telefon, tablica).

Za enoten dostop uporabnikov – zavarovalcev do elektronskih storitev Finančne uprave RS s področja davčnega in carinskega sistema se vzpostavlja t.i. enotna vstopna točka (EVT). Razvoj ogrodja za vzpostavitev EVT je v zaključni fazi. EVT bo uporabnikom trenutno ločenega dela carinskega podsistema omogočala enotno prijavo in urejanje pooblastil za vse procese/aplikacije s področja carinskega dela (storitve iz portala eCarina, izmenjava EPOS sporočil, dostop do centralnih EU storitev - UUMDS) z uporabo mehanizmov eDavkov.

Poleg izvedenih poenostavitve e-poslovanja za uporabnike so bili v letu 2020 na eDavkih implementirani novi obrazci s področja iger na srečo (LICIS, IGR-P1), kmetijstva (IRS, PPSP, ZPIR, NarNePIZ), kapitala (KP-KD in KP- VN), eTrgovanja (OSS obrazci) in področja mednarodne izmenjave (DAC6). Dopolnjeni so bili REK obrazci (nove vrste dohodkov) in obdelava za objavljjanje masovnih dokumentov v procesu elektronskega vročanja.

Sočasno s spremembami na eDavkih so bile Implementirane tudi vse spremembe, potrebne zaradi izmenjave podatkov z zalednimi sistemi.

Velik obseg razvoja je bil usmerjen v realizacijo funkcionalnosti iz naslova interventne COVID zakonodaje.

Izdelan je bil nov portal za unovčevanje turističnih bonov za ponudnike turističnih storitev, nov iskalnik za iskanje in pregledovanje oddanih rezervacij in unovčitev, vpogled v turistični bon za zavarovalce in spletni servis namenjen za integrirano uporabo procesa unovčevanja turističnih bonov v že izdelane aplikacije ponudnikov.

Iz naslova interventne zakonodaje so bili na eDavkih implementirani tudi novi elektronski obrazci potrebni za uveljavljanje COVID pomoči (MTD, karantena, povračilo fiksnih stroškov) in obrazci za vračilo že izplačanih COVID pomoči za zavarovalce.

V letu 2020 je bila izvedena celovita prenova spletišča, saj je bila izvedena temeljita oblikovna in tehnološka prenova. V ozadju je bil izdelan modularni razrez strani in prilagoditve za ranljive skupine. Namen prenove je bil hitrejšo delovanje spletišča, enostavnejše vzdrževanje/spreminjanje strani, ter optimizacija za boljši dostop za ranljivejšo skupino. Dodatna pozornost je bila dana tudi večji prilagodljivosti za mobilne naprave, ki se vse več uporabljajo za dostop do spletišča www.fu.gov.si. Proti koncu leta se je nadaljevalo tudi s povezovanjem spletišča (projekt SI-SDG), ki je sedaj povezan tudi s portalom Tvoja Evropa. V okviru tega so bili, na določenih straneh/področjih izvedeni prevodi strani in posebne pasice, ki kažejo na odzivne obrazce, v začetku naslednje leta pa naj bi se prožilo tudi mesečno poročanje o dostopu do teh strani.

Mobilne rešitve

Konec leta 2020 je bila objavljena nova verzija mobilne aplikacije eDavki. Mobilna aplikacija je bila dopolnjena v delu namenjenem zakonitim zastopnikom in majhnemu delu zunanjim pooblaščenecem (fizične osebe). S tem je bilo omogočeno in poenostavljeno poslovanje zakonitih zastopnikov in izboljšali njihovo informiranje pri delu s Finančno upravo RS.

V letu 2020 so bile izvedene tudi nekatere nadgradnje že uveljavljenih mobilnih aplikacij:

- v aplikaciji Preveri račun so bile implementirane nagradne igre 2020 in v sklopu tehničnih posodobitev zamenjane programske knjižnice za branje kod,
- v mobilni aplikaciji F+ je bila izvedena implementacija avtorizacij z uporabo obstoječega SAP modula avtorizacij in implementacija lokalne shrambe dokumentov. Izvedla se je migracija aplikacije na novo strojno opremo. V razvoju je rešitve za podporo izterjavi na terenu.

Davčne blagajne in nadzor

Davčne blagajne in miniBlagajne so se redno vzdrževale. Aplikacija Miniblagajna je bila preseljena v državni računalniški oblak in omogoča izdajanje računov po 5% stopnji DDV. Dodana je bila podpora za 64-bitne naprave v mobilni aplikaciji.

Opravljen je bil zamenjava strežniških in podpisnih digitalnih potrdil v sistemu za davčno potrjevanje računov. Spletna aplikacije Nadzor blagajn je bila dopolnjena s pošiljanjem »push« sporočil.

Enotni dokumentni sistem (EDS) in integracije

Dokumentni sistem EDS je eden ključnih zalednih sistemov za potrebe evidentiranja prejetih in izhodnih dokumentov ki je polno integriran z ostalimi zalednimi informacijskimi sistemi finančne uprave. S ciljem zagotavljanja brezpapirnega poslovanja znotraj poslovnih procesov in uveljavljanja e-poslovanja v ostalih delovnih procesih, je bila v letu 2020 pozornost namenjena konsolidiranju poslovanja in nastavitve funkcionalnosti pri odpremi izhodne pošte na eOglasno desko preko portala MJU (eUprava) ter določitvi strukture pooblaščenecem za odpremo preko portala eDavki. Med večje aktivnosti sodi izvedba migracije podatkov iz IMIS in SPIS okolja ter vzpostavitve nove integracije z zalednim sistemom SICIS/elzvršbe. Izvedena je bila tudi testna predpriprava povezave EDS z monitoringom upravljanja integracij med različnimi zalednimi sistemi (G2G). Velik del pozornosti je bil namenjen performančnim pogojem delovanja sistema EDS, predvsem večji odzivnosti, hitrosti zapisovanja podatkov v bazo, pregledom izgube časa med akcijami in podobno. Zaradi različnih ravni znanja in uporabniških izkušenj, so bile za vse ciljne skupine (novo zaposleni, vodje, uslužbenci) izvedene krajše posvetovalnice in prikazali osnovne funkcionalnosti dela z dokumentnim sistemom EDS.

Izmenjava podatkov

V sklop sistemov za izmenjave podatkov sodita informacijska sistema G2G in VIES.

Sistem G2G zagotavlja izmenjavo podatkov po uradni dolžnosti med Finančno upravo RS in organi javne uprave. Zahtevana je razpoložljivost sistema izmenjave podatkov v režimu delovanja 24/7. Posredovanje podatkov je avtomatsko, ko so podatki pripravljeni in na razpolago. Vse zunanje izmenjave med Finančno upravo RS in zunanjimi institucijami so dogovorjene s sklenjenimi dogovori, protokoli in sporazumi.

G2G je uveljavljen tudi kot sodoben in standardiziran način izmenjave podatkov med posameznimi zalednimi informacijskimi sistemi znotraj Finančne uprave RS. Navedeno pomembno vpliva na ureditev in optimizacijo IS FURS kot celote: tudi vse notranje izmenjave se tehnološko posodablajo in standardizirajo.

Nekatere pomembnejše izvedene naloge v sistemu G2G v letu 2020 so:

- izmenjava podatkov z zunanjimi institucijami na osnovi sklenjenih novih protokolov (Policija, AKTRP, AVP, KAD, Oddajna knjiga KRO, ZZZS (OPSV in eBOL), UMAR, FS, ŠOS,
- analiza postavitve varnega elektronskega predaja za namen izmenjave podatkov z Vrhovnim sodiščem.
- vzpostavitev izmenjave MRVL z MZI.
- razvoj modula za Integracijo G2G izmenjav s sistemom za nadzor OTRS,
- migracija izmenjav na tehnološko okolje BTS2016 in ukinitve zastarelega okolja BTS2010,
- dopolnitev DP integracij (DOH, KPD, OPSV, REK) in razvoj novih izmenjav (Razkritje MGRT, MKGP, AKTRP, javni skladi, ZRSZ, AJPES-eTurizem, AJPES-RNO) v povezavi z ukrepi COVID,
- migracija »starih« RDZ izmenjav v G2G in predaja operative v oddelek za podporo,
- izvajanje rednih nalog nadzora, diagnostike in systemskega nadgrajevanja sistema BTS2016 produkcija in test,
- postavitve nadzornega sistema BTS360.

V sistemu VIES je bil implementiran modul CoS Call (Off Stock). Izdelan je bil SOAP odjemalec IOSS za potrebe OneStopShop (OSS) in razvit komunikacijski podsistem MOSS (za potrebe OSS). Izvedena je bila 1. faza BREXIT za VIES in posodobljeni certifikati za eFCA. Vmesnik VIES je bil nadgrajen za potrebe poročanja na SURS. Implementirana je bila informacijska podpora za poročanje čezmejnih aranžmajev (DAC6). Implementirana je bila informacijska podpora za prenos prejetih podatkov DAC2 v SAP Hana.

Poslovna analitika

Pomemben del razvojnih nalog v UI je povezan s podatkovnim skladiščenjem, podatkovno analitiko in centraliziranim načinom poročanja. V te namene se v podatkovnem skladišču Finančne uprave RS (SAP BW) zbira in centralizira vsako leto več podatkov iz zalednih IT sistemov Finančne uprave RS. Trenutno se dnevno replicira v podatkovno skladišče okoli 900 podatkovnih tabel. Poleg analitike, poslovnega obveščanja in poročanja so ti podatki pomembni za razvoj ekspertnih sistemov kot npr. upravljanje prevar (SAP Fraud management) in prediktivna analitika (Predictive). SAP Fraud Management je že pokazal zelo dobre rezultate pri zagotavljanju učinkovitejšega izbora davčnih zavezancev za inšpekcijski pregled.).

Novosti v letu 2020 so:

- dokončane vse ploščice v Lumiri, dodane so bile: kadri, proračun (nov način zajema iz novega MFERAC), nadzor, kazniva ravnanja,
- dokončana vsa poročila mesečnih kazalnikov uspeha (MKP) ter kazalniki za spremljanje Programa dela v Lumiri,
- izdelana vsa poročila KON (KONN, KONVI, KONO) in podprta z analitičnimi izpisi (webi),
- s selitvijo podatkovnih virov na SAP Hana so bila posodobljena vsa poročila, ki sedaj črpajo podatke s področij nadzora, kaznivih ravnanj ter DDPO in DohDej,
- izdelanih je bilo nekaj obsežnejših poročil/pregledov (revizijska sled Bobj, vrednotenje UN, prikaz računov izdanih v tujem imenu).
- nadgrajen je bil SICIS in izvedena je bila optimizacija baz,
- izvedene so bile vse potrebne spremembe zaradi EOR12 in Brexita.

Zaledni informacijski sistemi

Računovodstvo in izvršbe

V informacijskih sistemih, ki podpirajo računovodstvo in izvršbo so bile v letu 2020 izvedene spremembe, ki vplivajo na večjo ažurnost podatkov o knjigovodskem stanju zavezanca in stanja javnofinančnih blagajn. Implementirane so bile novosti povezane s COVID-19 zakonodajo. Izvedena je bila migracija na SAP Hana podatkovni strežnik ter novo strojno opremo in systemsko programsko opremo. Pomembne novosti v programskih rešitvah so:

- Novosti povezane s COVID-19 zakonodajo:
 - Dopolnitev transakcij za kreiranje obrokov in odlogov.

- (Ne)obrestovanje za čas odloga ali obročnega plačila v zgodovini obrestovanja glavnice.
- Dopolnitev funkcionalnosti v transakciji za izdajo potrdil in razkritij, ter izmenjave z drugimi organi.
- Pripravljeni sezname za preverjanje dolga za namen odloga prispevkov (vključeni sistemi EDIS PSCD in CUKOD).
- Dopolnjena transakcija za odpis zaradi zastaranja.
- Implementirano zadržanje zastaranja v času interventne zakonodaje.
- Dopolnjen način obročnega odplačila dolga po ZP-1 v e-izvršbah
- Uvedeno delta knjiženja za davek od dohodka (DDPO in DOH DEJ) po sistemu, ki velja za prispevke (PSV).
- Vpeljano dvostopenjsko potrjevanje amortizacijskih načrtov.
- Izvedena integracija spletnih plačil UJP s knjigovodskim sistemom EDIS PSCD in s tem možnost, da se pošlje eno naročilo za plačilo ne glede na število dajatev, ki se plačuje oz. ne glede na število prehodnih davčnih podračunov (PDP) na katere se sicer izvršujejo plačila.
- Izvedeno združevanje plačilnih nalogov za zavezanca, ki zapadejo v plačilo v istem obdobju na enem e-računu.
- Izdajanje e-računov preneseno na standard e-Slog 2.0.
- Izvedena izločitev ponovnega vročanja iz procesa opominjanja in predaje terjatev v izvršbo.
- Kreiranje obvestil o pobotih vključeno v nočne obdelave.
- Nadgrajen proces za podporo insolventnim postopkom.
- Integrirana uporaba podatkov SAP matičnih podatkov o zastopnikih v sistem izvršb.
- Podatki iz evidence registriranih vozil v RS integrirani (preko G2G) v EDIS izvršbo.
- Zaključena migracija izvršb na nov strežnik za podporo poslovnim procesom.

Davčni odmerni sistemi

V informacijskih sistemih, ki pokrivajo področja davčnih odmer, je bilo poleg implementacije zakonskih sprememb, ki je stalna naloga in že načrtovanih razvojnih nalog, v letu 2020 realiziranih več izboljšav, nadgradenj in novih rešitev, ki pomembno vplivajo na uporabnike in zavezanca.

Nadaljevalo se je s pripravo in uvajanjem novih skupnih gradnikov:

- uvedbo enotnega beleženja revizijskih sledi pri vseh novih funkcionalnostih (na podlagi zahtev, usklajenih z vodjo informacijske varnosti, NRS in DPO),
- vključevanjem skupnih gradnikov za določanje stalnih/začasnih naslovov ter naslovov za vročanje,
- nadaljevanjem vključevanja skupnih gradnikov, ki določajo pooblaščenca za vročanje,
- nadaljevanjem vključevanja skupnih gradnikov, ki zagotavljajo eVročanje izhodnih dokumentov (upoštevanje pristopnic),
- nadaljevanjem vključevanja knjiženja terjatev preko spletnega servisa.

Glavnino leta so se pripravljale IT rešitve zaradi interventnih ukrepov za zaježitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo:

- izplačilo mesečnega temeljnega dohodka (MTD) – zagotovljene so obdelave za procesiranje obrazcev v skladu z vsebinskimi omejitvami ter pripravo podatkov za izplačilo,
- vračilo mesečnega temeljnega dohodka (MTD) – zagotovljena je obdelava za izdajo odločb zavezancem,
- odlogi in oprostitve plačila prispevkov za socialno varnost – v skladu z vsebinskimi zahtevami so se knjižili obračuni OPSV; kontrolorjem je zagotovljena aplikacija za ročni vnos podatkov za reprocesiranje knjiženja,
- turistični boni – zagotovljene so obdelave za izplačila unovčenih bonov glede na zakonsko določene datume, evidenca unovčenih bonov za izvajalce in upravičence,
- izplačilo povračila za izgubljen dohodek (karantena) – zagotovljene so obdelave za procesiranje obrazcev v skladu z vsebinskimi omejitvami ter pripravo podatkov za izplačilo; Uporabnikom je omogočeno potrjevanje oz. zavračanje izjav za izplačilo,

- izplačilo nekritih fiksni stroškov (NFS) – zagotovljene so obdelave za procesiranje obrazcev v skladu z vsebinskimi omejitvami ter pripravo podatkov za izplačilo. Uporabnikom je bilo omogočeno potrjevanje oz. zavračanje izjav za izplačilo,

Klub temu, da je bila glavnina dela posvečena interventnim ukrepom, se je uspešno nadaljevalo in zaključilo tudi:

- obveščanje o plačanih prispevkih (R21) prek mobilne aplikacije,
- aplikacija za odmero davka na dediščine in darila,
- tehnološka in vsebinska prenova davka za oddajanje premoženja v najem (DohPrem),
- na področju DDV: dopolnjeni obrazci skladno z vsebinskimi zahtevami in izvedene dopolnitve, ki se nanašajo na davčne stopnje ter spremembe na obrazcih zaradi izstopa Velike Britanije iz Evropske unije
- na področju DMV: pričetek prilagoditve aplikacije zaradi zakonskih sprememb; do konca leta je bila na novo zakonodajo prilagojena napoved; ker je bistvo zakonskih sprememb poenostavitev napovedi, se je namesto ročnega vnosa podatkov, uporabila novo spletno storitev za pridobivanje podatkov iz MRVL,
- IT podpora za Informatorje – gre za celovito delovno okolje, ki ga informatorji pri svojem delu potrebujejo
- rešitev za knjiženje terjatev drugih IT sistemov preko spletnega servisa v SAP knjigovodstvo: kot prva je bila pripravljena rešitev za eTrod,
- pričetek tehnološke in vsebinske prenove odmere kapitalskih dobičkov nepremičnin (KDNEP),
- pričetek tehnološke posodobitve poročanja koncesionarjev v nadzorni sistem Finančne uprave RS – dogovorjeno je, da se pripravi enotna xml shema za poročanje ter spletni servis za vse koncesionarje.

Carinski informacijski sistem

S carinskim zakonikom Unije, ki predstavlja glavni pravni okvir carinskih pravil in postopkov na carinskem območju Evropske unije, je predpisan popoln prehod na brezpapirno okolje izvajanja vseh carinskih formalnosti. Brezpapirno okolje omogoča carinski informacijski sistem, ki se uporablja pri vseh interakcijah med gospodarskimi subjekti in carinskimi organi, s čimer se zmanjšujejo upravni stroški in odvečna birokracija ter se izkoristi vloga carinskih organov za podporo konkurenčnosti evropskih podjetji. Avtomatizirani postopki v carinskem informacijskem sistemu omogočajo tudi sodelovanje različnih elektronskih sistemov, kar vodi v boljšo zaščito finančnih in gospodarskih interesov ter boljšo zaščito pred goljufijami in varnostnimi tveganji.

Uporaba ustrezne informacijske in komunikacijske tehnologije je tako ključna za olajševanje trgovine in hkrati zagotavlja učinkovitosti carinskih kontrol, kar omogoča nižje stroške gospodarske subjekte in manjšega tveganja za družbo. Carinski zakonik Unije temelji na predpostavki, da se carinski in trgovinski posli opravljajo elektronsko ter, da sistemi informacijske in komunikacijske tehnologije za carinske operacije omogočajo gospodarskim subjektom enake storitve v vseh državah članicah EU. Z realizacijo večletnega programa za e-carino bo na podlagi e-poslovanja omogočena večja učinkovitost carinske unije kot celote. Aktivnosti večletnega programa za e-carino potekajo preko nacionalnih in evropskih projektov. Države članice morajo v skladu s Carinskim zakonikom Unije nadgraditi večino obstoječih elektronskih sistemov, povezati nekatere od njih na vseevropski ravni in uvesti več novih sistemov, da dosežejo popolno avtomatizacijo carinskih postopkov in formalnosti.

Znotraj carinskega informacijskega sistema je omogočeno tudi trošarinsko poslovanje. Delo na področju okoljskih dajatev zasleduje cilje za večjo učinkovitost, hitrost izvajanja postopkov, znižanje stroškov in boljši nadzor z intenzivnim uvajanjem elektronskega poslovanja.

V nadaljevanju so popisane pomembne prilagoditve v letu 2020:

- Na podlagi BREXIT zahtev (izstopa Velike Britanije iz Evropske unije) so bile znotraj sistemov uvoza (SIAIS), tranzita (SINCTS), izvoza (SIAES) in trošarin (SIEMCS) izvedene nadgradnje v skladu z Evropsko zakonodajo.
- Na podlagi nacionalne zakonodaje so bile v sistemih izvedene nadgradnje, potrebne za uresničitev novega Zakona o davku na motorna vozila. Nadgradnja je bila potrebna v sistemu uvoza (SIAIS) in sistemu računsko kontrolnega modula (TARIC).

- Izvedena nadgradnje tehnološkega okolja (podatkovne baze na višjo verzijo) vseh carinskih, trošarinskih in davčnih aplikacij, ki delujejo znotraj SICIS portala (v okolju Ministrstva za javno upravo).
- Izvedba nadgradnje SICRS (Slovenski sistem za referenčne podatke o strankah) za potrebe uporabe novih nacionalnih in evropskih šifrantov v uvoznem nadzornem sistemu (ICS2) in uvoznem sistemu (SIAS2).
- Nadgradnja oz. optimizacija aplikacij ETROD v integraciji z EDS in eDavki za potrebe zagotavljanja povezanosti med sistemi in druge nacionalne izboljšave.
- S 1. oktobrom 2020 je bil vzpostavljen spletni portal za gospodarske subjekte za vnos in vlaganje informativnih listov (INF), ki se uporabljajo v carinskih postopkih. Od tega datuma je omogočeno vlaganje elektronskih zahtevkov za pridobitev dovoljenja za status AEO preko EU harmoniziranega portala za gospodarske subjekte (t.i. GTP). Namen posebnega portala INF je izboljšava in pospešitev izmenjave informacij v zvezi z INF zahtevki znotraj carinskih postopkov, kjer se uporabljajo.
- S 1.6.2020 je bila v produkciji vzpostavljena nova verzija portala za gospodarske subjekte in portal za finančne uporabnike. Nova verzija vsebuje izboljšave uporabe sistema tako na strani gospodarskih subjektov kot na strani finančnih uradnikov.

18 NOTRANJI IN ZUNANJI NADZOR NAD FINANČNO UPRAVO RS

Pravilnost in smotrnost poslovanja Finančne uprave RS se preverja z notranjimi in zunanjimi nadzornimi mehanizmi. Sistem notranjega nadzora z izvajanjem in spremljanjem popravljalnih ukrepov zagotavlja sprotno odpravo morebitnih napak in stalno izboljševanje poslovanja.

Notranji nadzor

Notranjerevizijska služba je v letu 2020 zaključila 14 notranjih revizij (vsaka izvedena v več notranjih organizacijskih enotah) oziroma preveritev notranjih kontrol in pravilnosti poslovanja na naslednjih področjih: sistem analize tveganj v carinskih postopkih, finance in nabava, nadzor obračuna davkov – DDV, nadzor iger na srečo, trošarin, storno knjižbe, varnost pri delu, GDPR – splošni del in GDPR – IT, neprekinjeno poslovanje, izpolnjevanje varnostnih zahtev za izmenjavo podatkov za DAC 6, strateško upravljanje ter izvajanje priporočil, ki jih je služba izdala v preteklih notranjih revizijah.

Pravilnost izvajanja postopkov v finančnih uradih je bila s strani pristojnih uprav Generalnega finančnega urada preverjena tudi v 11 notranjih strokovnih nadzorih.

Na podlagi izvedenih nadzorov so bila naložena priporočila za odpravo zaznanih pomanjkljivosti in izboljšanje poslovanja, katerih izvedba se spremlja do ustrezne realizacije.

Služba za notranje preiskave je v letu 2020 izvedla 17 notranjih preiskav, od tega je 11 preiskav že zaključila, preostale preiskave se bodo zaključile v letu 2021. Največ notranjih preiskav se je nanašalo na področje odmere davka (7 – od tega 4 odmere DMV), sledi področje spoštovanja kodeksa etike (3) in trošarine (1). V šestih primerih so bile v notranjih preiskavah ugotovljene nepravilnosti.

Služba za notranje preiskave je v letu 2020 generalnemu direktorju skupaj predlagala 20 ukrepov za odpravo nepravilnosti oziroma sankcioniranje kršitev predpisov, od katerih je bilo 12 že realiziranih. Ukrepi se nanašajo na seznanitev zaposlenih z ugotovitvami in dolžnost spoštovanja predpisov in kodeksa etike, optimizacijo delovnih procesov, naznanila suma storitve kaznivega dejanja.

V letu 2020 je Finančna uprava RS rešila 185 pripomb zavezancev in prejela skupaj 391 pohval; od tega je bilo 8,6 % pripomb upravičenih, 5,9 % delno upravičenih in 71,4 % neupravičenih pripomb davčnih zavezancev, ostalih 14,1 % zajemajo takšne pripombe, pri katerih opredelitev o upravičenosti ni možna oziroma smiselna.

Zunanji nadzor

Računsko sodišče RS je v letu 2020 izdalo 2 revizijski poročili, v katerih je obravnavalo poslovanje Finančne uprave RS: Predlog zaključnega računa proračuna RS za leto 2019 in Zbirna bilanca stanja proračuna RS na dan 31.12. 2019. Finančni upravi RS ni bil naložen noben popravljalni ukrep in zgolj eno priporočilo, v zvezi s katerim so že bile izvedene ustrezne aktivnosti.

Poslovanje Finančne uprave RS je bilo tudi predmet 21 inšpekcijskih in drugih nadzorov Upravne inšpekcije, Inšpektorata za javni sektor, Zdravstvenega inšpektorata, Inšpektorata RS za delo, informacijskega pooblaščenca, Ministrstva za javno upravo (Direktorat za javno naročanje). V slednjih je bila preverjena pravilnost izvajanja upravnih postopkov, upravnega poslovanja, upoštevanja ukrepov COVID, varstva osebnih podatkov, javnega naročanja. Na pozive nadzornih institucij so bili pripravljeni tudi izpisi revizijskih sledi iz informacijskih sistemov Finančne uprave, pojasnila za varuha človekovih pravic, zagovornika načel enakosti idr.

Evropska komisija je v letu 2020 na Ministrstvu za finance izvedla inšpekcijski pregled lastnih sredstev iz naslova DDV v katerega je bila vključena tudi Finančna uprava RS. Delovanje Finančne uprave RS je bilo s strani evropskih inštitucij preverjeno še v monitoringu Evropske komisije na področju pooblaščenega gospodarskega subjekta AEO.

Zaključki nadzornih mehanizmov bodo podlaga za nadaljnje izboljšave delovanja Finančne uprave RS.

Ukrepi za integriteto Finančne uprave RS

Finančna uprava RS se zaveda pomena odgovornega in transparentnega delovanja, zagotavljanja ničelne tolerance do korupcije ter krepitve integritete zaposlenih. Slednje je umeščeno tudi med ključne strateške cilje Finančne uprave RS 2015–2020. Finančna uprava RS pri svojem delu upošteva zakonska določila, smernice in priporočila ter sledi lastnim strateškim usmeritvam ter usmeritvam na nacionalni in mednarodni ravni, pri čemer deluje kot zaupanja vreden partner vsem zavezancem in uporabnikom storitev. Prav slednji so v okviru merjenja zadovoljstva s storitvami Finančne uprave RS v letu 2020 podali visoke ocene na področju zaupanja v delo zaposlenih Finančne uprave RS, varovanja zaupnosti podatkov in zakonitosti, nepristranskosti in enakopravni obravnavi strank.

Finančna uprava RS je v letu 2020 preučila obstoječe aktivnosti, raven organizacijske kulture, etike in integritete. Redno je bilo spremljano uresničevanje ukrepov iz Načrta integritete in Registra koruptivnih tveganj, posodobljene so bile notranje informacije in vsebine za zaposlene na področju integritete (prejemanje daril, lobiranje, zaščita prijaviteljev). Uslužbenci s področja etike, integritete in preprečevanja korupcije so se udeležili spletnih dogodkov na temo etike pri ponovni uporabi podatkov v digitalni družbi ter preprečevanja korupcije.

Na Finančni upravi RS je bila v začetku leta 2020 končana celostna prenova področja upravljanja s tveganji. Sprejete so bile Smernice o upravljanju s tveganji v Finančni upravi RS, ki urejajo proces upravljanja s tveganji na nivoju Finančne uprave RS kot organizacije. V Smernicah so opredeljene vloge in odgovornosti upravljanja s tveganji, postopki upravljanja s tveganji, upravljanje registra tveganj ter poročanje in nadziranje sistema upravljanja s tveganji. Na osnovi smernic je pripravljen Centralni register tveganj, ki vsebuje najpomembnejša tveganja na nivoju Finančne uprave RS kot organizacije in sicer glede na: poslanstvo Finančne uprave RS, strateške cilje in letni program dela, ključne zunanje dejavnike oz. možne škodne dogodke in finančne rizike. V letu 2020 so notranje organizacijske enote Generalni finančni urad ter finančni uradi pripravili svoje lastne operativne registre tveganj.

Služba za notranje preiskave je v letu 2020 obravnavala 43 prejetih prijav, katerih vsebina vsaj namiguje na možnost koruptivnih ravnanj uslužbencev, od tega je zaključila 31 zadev. V 18 primerih je bilo možno ugotoviti, na katerega uslužbenca se prijava nanaša. Nepravilnosti so bile ugotovljene v treh primerih. Služba za notranje preiskave je predstojniku Finančne uprave RS predlagala sprejem šestih ukrepov, od katerih so bili trije ukrepi podajanje naznanila suma storitve kaznivega dejanja.

19 PORABA PRORAČUNSKIH SREDSTEV

Finančna uprava RS je v letu 2020 porabila 156.412.041 €, in sicer 150.971.225 € za tekoče delovanje ter 5.440.786 € za izplačilo donacij upravičencem do dela dohodnine. Poraba sredstev za tekoče delovanje Finančne uprave RS v letu 2020 je bila za 3,96 % višja kakor v letu 2019.

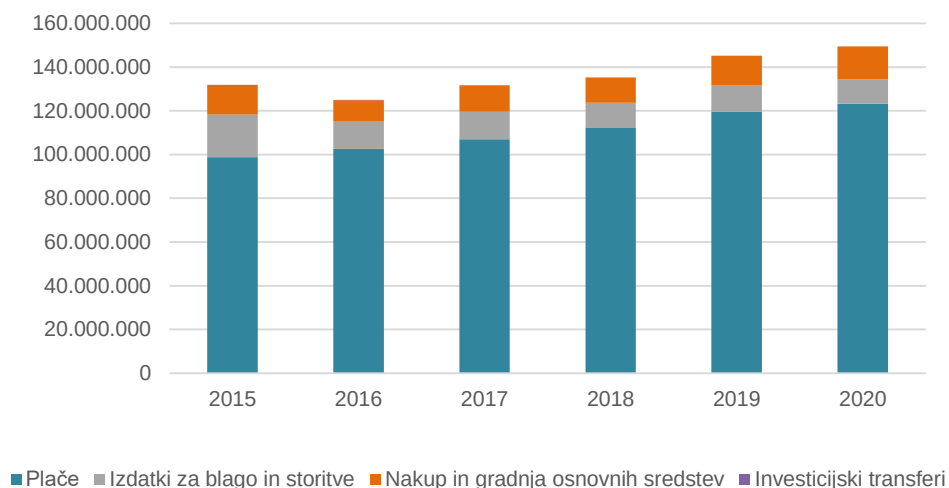
Preglednica 152: Poraba proračunskih sredstev po podskupinah kontov, v €

	Realizacija 2018	Realizacija 2019	Realizacija 2020	Indeks 2020/2019
Integralna proračunska sredstva				
Plače	112.484.118	119.655.933	123.232.436	103,0
Izdatki za blago in storitve	10.978.485	11.893.793	11.182.578	94,0
Nakup in gradnja osnovnih sredstev	11.436.578	13.272.570	15.021.999	113,2
Namenska proračunska sredstva – sredstva EU				
Izdatki za blago in storitve	160.362	164.620	199.042	121,9
Nakup in gradnja osnovnih sredstev	0	0	1.335.200	
Namenska proračunska sredstva				
Izdatki za blago in storitve	0	29.019	0	0
Nakup in gradnja osnovnih sredstev	126.815	203.537	0	0
Donacije za upravičence dežla dohodnine				
Izplačila donacij – transferi	4.793.874	4.991.008	5.440.786	109,0
Skupaj	139.980.232	150.210.480	156.412.041	104,1

Preglednica 153: Poraba proračunskih sredstev za tekoče delovanje Finančne uprave RS, v €

Podskupina kontov	Realizacija 2020	Delež realizacije (v %) glede na skupno realizacijo
Plače	123.232.436	82,5
Izdatki za blago in storitve	11.182.578	7,4
Nakup in gradnja osnovnih sredstev	15.021.999	10,1
Skupaj	149.437.013	100,0

Slika 27: Pregled porabe proračunskih sredstev za tekoče delovanje v obdobju 2015-2020, v €

Republika Slovenija
Ministrstvo za finance

FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Finančna uprava RS Generalni finančni urad Šmartinska cesta 55 1000 Ljubljana	Telefon: (01) 478 3800 Telefaks: (01) 478 3900 E-naslov: gfu.fu@gov.si www.fu.gov.si
Posebni finančni urad Gospodinjska ulica 8 1000 Ljubljana Direktorica: Ada Klemenak	Finančni urad Brežice Cesta prvih borcev 39 a 8250 Brežice Direktorica: Brigita Troha
Finančni urad Celje Aškerčeva ulica 12 3000 Celje Direktorica: Zvezdana Gržina	Finančni urad Dravograd Mariborska cesta 3 2370 Dravograd Direktor: Igor Švarc
Finančni urad Hrastnik Log 9 1430 Hrastnik Direktor: Uroš Roglič	Finančni urad Kočevje Ljubljanska cesta 10 1330 Kočevje Direktor: Nenad Haber
Finančni urad Koper Ferrarska cesta 30 6000 Koper Direktorica: Magda Marinšek	Finančni urad Kranj Koroška cesta 21 4000 Kranj Direktorica: Julijana Povše
Finančni urad Ljubljana Davčna ulica 1 1000 Ljubljana Direktor: mag. Zlatko Alibegović	Finančni urad Maribor Titova cesta 10 2502 Maribor Direktor: dr. Marjan Špilar
Finančni urad Murska Sobota Slomškova ulica 1 9000 Murska Sobota Direktorica: mag. Viktorija Hudernik	Finančni urad Nova Gorica Ulica Gradnikove brigade 2 5000 Nova Gorica Direktor: Jure Bačar
Finančni urad Novo Mesto Kandijska cesta 21 8000 Novo mesto Direktor: mag. Milan Kelher	Finančni urad Postojna Tržaška cesta 1 6230 Postojna Direktor: mag. Stanislav Mikuž
Finančni urad Ptuj Trstenjakova ulica 2a 2250 Ptuj Direktor: Tomislav Varjačič	Finančni urad Velenje Kopališka cesta 2a 3320 Velenje Direktorica: Darija Vidmar

PRILOGA: REALIZACIJA PROGRAMA DELA FINANČNE UPRAVE RS ZA LETO 2020

V realizaciji programa dela Finančne uprave RS so predstavljene pomembnejše aktivnosti in doseženi rezultati, ki jih je Finančna uprava RS uresničila v letu 2020 z namenom doseganja strateških ciljev, določenih v Strategiji delovanja Finančne uprave v obdobju 2015 – 2020. Sklepno so predstavljene tudi dosežene vrednosti kazalnikov uspešnosti poslovanja Finančne uprave RS v letu 2020.

1. UČINKOVITO POBIRANJE JAVNIH DAJATEV

Z učinkovitim pobiranjem javnih dajatev Finančna uprava zagotavlja, da zavezanci čim enostavneje poravnajo svoje obveznosti. Učinkovito pobiranje dajatev je usmerjeno tudi v zmanjševanje vrzeli med teoretično davčno obveznostjo (na podlagi sprejetih predpisov) in dejansko plačanimi javnimi dajatvami. V ta namen Finančna uprava izvaja aktivnosti na vseh ključnih funkcijskih področjih svojega dela (odmera, nadzor, izterjava), ki so prilagojene segmentaciji zavezancev glede na njihovo pripravljenost prostovoljno izpolnjevati svoje obveznosti.

Finančna uprava RS je v letu 2020 pobrala 16.281.755.053 € javnofinančnih prihodkov, kar predstavlja 7,3 % upad prihodkov v primerjavi s preteklim letom ter za 3,1 % preseganje sprejetega rebalansa letnega načrta prihodkov za leto 2020. Predlagatelji, ki so nedavčne terjatve posredovali v izvršbo, terjatev pa niso prenesli na Finančno upravo RS, so prejeli 7.591.986 €.

Vlaganje napovedi za odmero DMV preko eDavkov in priprava na implementacijo novele zakona

Zaradi uveljavitve novega Zakona o davku na motorna vozila s 1. 1. 2021, je bil nadgrajen carinski uvozni sistem (SIAIS) ter posodobljen Računsko kontrolni modul TARIC, da se glede na novosti v zakonu pravilno izračunavajo dajatve pri uvozu vozil.

Širitev plačilnih metod

V letu 2019 in 2020 je bila zavezancem omogočena poenostavitev plačevanja obveznosti z uvedbo sodobnih plačilnih metod, ki omogočajo, da zavezanec z enim plačilnim nalogom na en račun plača več obveznosti, ki pripadajo različnim blagajnam javnega financiranja. Tako lahko zavezanci določene obveznosti plačajo na podlagi eRačuna, ki je poslan v spletno banko zavezanca oziroma izvedejo spletno plačilo obveznosti izbranih na knjigovodski kartici v eDavkih. Več o poenostavitvah plačevanja obveznosti je predstavljeno v 9. poglavju pod naslovom Poenostavitev plačevanja obveznosti – nove plačilne metode.

Implementacija rešitve e-trgovanje

V skladu z Direktivo Sveta (EU) 2017/2455, ki spreminja Direktivo 2006/112/EC (DDV direktiva) in Direktivo 2009/132/EC (DDV uvozne oprostitve), se s 1. 7. 2021 odpravlja oprostitve plačila DDV za uvoz blaga v pošiljkah zanemarljive vrednosti do 22 EUR. Za te pošiljke bo potrebno po tem datumu obračunati DDV. S spremembo zakonodaje bo uvedena tudi posebna ureditev za prodajo blaga na daljavo s tretjih ozemelj ali iz tretjih držav uvoženega blaga za pošiljke v vrednosti do 150 EUR, tako imenovana uvozna ureditev (IOSS). Uporabniki uvozne ureditve IOSS bodo plačilo DDV izvedli preko vlaganja davčnih obračunov. V letu 2020 so tako potekale aktivnosti potrebne povezane s prilagoditvijo slovenskega carinskega informacijski sistem (SICIS), ki bo moral zagotoviti ustrezno informacijsko podporo za uspešno implementacijo e-trgovanja.

Za namene implementacije e-trgovanja, spremenjena zakonodaja na carinski strani uvaja:

- uvozno shemo (IOSS) kot posebno ureditev za plačilo DDV za pošiljke do 150 EUR preko vlaganja davčnih obračunov ali
- posebno ureditev za prijavo in plačilo uvoznega DDV v zvezi z blagom, za katero se odpošiljanje ali prevoz konča v tej državi članici preko obračuna uvoznega DDV v carinski deklaraciji.

Za uspešno implementacijo e-trgovanja so se v okviru informacijskih sistemov izvajale naslednje aktivnosti:

- analiza vzpostavitve lokalne IOSS baze, ki jo bodo potrebovali vsi sistemi za preverjanje veljavnosti IOSS številke;
- priprava nadgradnje sistema SICIS (sistemov SIAIS2 in ICS2) upoštevanje funkcionalnosti potrebne za implementacijo e-trgovanja.

Sodelovanje pri pripravi sprememb trošarinske zakonodaje

V letu 2020 je Finančna uprava RS z Ministrstvom za finance sodelovala pri pripravi dveh novel Zakona o trošarinah. Cilj prvega predloga zakona je usklajitev z evropskimi predpisi in sicer Direktivo 2019/475/EU glede vključitve italijanske občine Campione d'Italia in italijanskih voda Luganskega jezera v območje Unije v ozemelsko uporabo Direktive 2008/118/ES, Direktivo Sveta (EU) 2019/2235 z dne 16. decembra 2019 o spremembi Direktive 2006/112/ES o skupnem sistemu davka na dodano vrednost in Direktive 2008/118/ES o splošnem režimu za trošarino v zvezi z obrambnimi prizadevanji v okviru Unije s čimer se ZTro-1 usklajuje z direktivami, ki so bile uveljavljene po zadnji spremembi zakona. Nadalje se z predlogom zakona predlaga določitev trošarine za vse vrste tekočin za elektronske cigarete. Uveljavlja se ugodnejša davčna obravnava zemeljskega plina za pogon vozil in nekatere rešitve, ki bodo dodatno omogočile poenostavitev pri obdavčevanju v specifičnih transakcijah in omejile možnost zlorab ter izogibanje plačilu trošarine. Uvaja se obvezno vlaganje zahtevkov za vračilo trošarine v elektronski obliki. Med uporabo etilnega alkohola za namene, za katere se lahko oprosti plačilo trošarine, so dodani proizvodni procesi, če končni izdelek ne vsebuje alkohola.

Z drugim predlogom novele Zakona o trošarinah, ki je bila predmet usklajevanja z Ministrstvom za finance v letu 2020, se v slovenski pravni red prenaša Direktiva Sveta (EU) 2020/262 z dne 19. decembra 2019 o določitvi splošnega režima za trošarino. Države članice Unije morajo zagotoviti prenos določb navedene direktive v nacionalne predpise do 31. decembra 2021. Veljavna Direktiva 2008/118/ES se razveljavi z učinkom od 13. februarja 2023, s tem datumom pa se prične uporabljati Direktiva 2020/262/EU. Glavna sprememba bo vključitev gibanj trošarinskih izdelkov s plačano trošarino v informacijsko podprt sistem za nadzor nad gibanji trošarinskih izdelkov EU (EMCS), s čimer bo omogočen učinkovitejši trošarinski nadzor. Do sedaj so bila v okviru informacijskega sistema EMCS podprta le gibanja trošarinskih izdelkov v režimu odloga plačila trošarine med državami članicami EU. Z novim načinom spremljanja gibanj s plačano trošarino, se bodo v nacionalno zakonodajo uvedli novi trošarinski statusi: certificirani pošiljatelj, certificirani prejemnik ter začasno certificirani pošiljatelj in prejemnik. Predlagana je tudi uvedba obveznega elektronskega spremljanja in nadzora nacionalnih gibanj v režimu odloga plačila trošarine v Sloveniji (SIEMCS). Z obveznim načinom elektronskega poslovanja bodo omenjeni postopki hitrejši, preglednejši, nadzor pa učinkovitejši.

2. VAROVANJE DRUŽBE IN JAVNIH INTERESOV

Avtomatična izmenjava informacij na področju obdavčevanja v zvezi s čezmejnimi aranžmaji

Avtomatična izmenjava informacij o čezmejnih aranžmajih (DAC6 poročanje) je eden od ukrepov, ki je bil v letu 2018 na ravni EU sprejet za izboljšanje transparentnosti na davčnem področju, s ciljem zaščite nacionalnih davčnih prihodkov pred agresivnimi davčnimi shemami oziroma aranžmaji, katerih glavni namen je prelivanje dobičkov v davčno ugodnejše jurisdikcije.

Obveznost poročanja o čezmejnih aranžmajih nosijo osebe, ki oblikujejo, tržijo in sodelujejo v tovrstnih aranžmajih (t.i. posredniki), v določenih primerih pa obveznost preide na uporabnike aranžmajev (davčne zavezance). Zavezanci morajo finančni upravi razkriti svoje aranžmaje agresivnega načrtovanja, če imajo vsaj eno od prepoznavnih značilnosti, ki se identificirajo prek petih skupin in zadevajo več kot eno državo članico EU ali eno državo članico EU in tretjo državo. Gre za kategorije, ki določajo posebne značilnosti z znaki potencialnega agresivnega davčnega načrtovanja, s čimer se davčnemu organu zagotavljajo pravočasne, celovite in relevantne informacije o potencialno agresivnih aranžmajih in shemah davčnega načrtovanja. Z izmenjavo podatkov o čezmejnih aranžmajih bo finančni upravi omogočen hitrejši odziv na škodljive davčne prakse ter pravočasna odprava vzeli v davčni zakonodaji.

Izmenjava informacij bi se morala začeti v drugi polovici leta 2020. Izjemne okoliščine, ki jih je povzročil izbruh pandemije COVID-19, so zahtevale, da se odložijo nekateri roki za predložitev in izmenjavo podatkov na področju obdavčevanja kot jih določa Direktive Sveta 2011/16/EU o upravnem sodelovanju na področju obdavčevanja. Posledično je bila na ravni EU sprejeta Direktiva Sveta 2020/876 z dne 24. junija 2020 o spremembi Direktive 2011/16/EU zaradi nujne potrebe po odložitvi nekaterih rokov za predložitev in izmenjavo podatkov na področju obdavčevanja zaradi pandemije COVID-19. V skladu z omenjeno direktivo so države članice lahko za šest mesecev odložile prvo poročanje in izmenjavo podatkov o čezmejnih aranžmajih, o katerih se poroča.

Zaradi izrednih razmer, ki so zahtevale odložitev rokov poročanja, so bile aktivnosti Finančne uprave RS v letu 2020 usmerjene v zagotovitev ustreznih informacijskih rešitev ter pripravi podpornih gradiv za predložitev in izmenjavo podatkov, ki se bo začela izvajati v letu 2021. Ker DAC6 poročanje zadeva širok nabor mednarodnih transakcij, je Finančna uprava RS v letu 2020 namenila poseben poudarek informiranju in sodelovanju z ostalimi deležniki poročanja na nacionalni in nadnacionalni ravni.

Prilagajanje carinskih sistemov novemu carinskemu zakoniku unije

Carinski zakonik Unije predvideva, da je vsa izmenjava informacij, kot so deklaracije, zahtevki ali odločbe, med carinskimi organi ter med gospodarskimi subjekti in carinskimi organi in shranjevanje takšnih informacij, kot to zahteva carinska zakonodaja, izvedene z uporabo tehnik elektronske obdelave podatkov. Podrobnejši projekti za prilagoditev carinskih sistemov novemu zakoniku so določeni v delovnem programu za CZU. Sedemnajstih elektronskih sistemov, navedenih v delovnem programu CZU, je razdeljenih v tri kategorije:

- I. Enajst osrednjih vseevropskih sistemov, ki jih mora razviti ali nadgraditi Komisija (pogosto zahtevajo tudi razvoj ali nadgradnjo ustreznih nacionalnih sistemov s strani držav članic);
- II. Trije decentralizirani vseevropski sistemi, ki jih mora razviti ali nadgraditi Komisija, vendar imajo pomembno nacionalno komponento, ki jo morajo izvajati države članice; ter
- III. Trije nacionalni sistemi, ki jih morajo razviti ali nadgraditi izključno države članice.

Finančna uprava RS aktivno sodeluje pri prilagajanju carinskih sistemov novemu CZU. Tako je bilo tudi v letu 2020. Do sedaj je uspešno končanih osem vseevropskih sistemov:

- Sistem registriranih izvoznikov
- Odločbe carinskih organov
- Neposreden dostop gospodarskih subjektov do evropskih informacijskih sistemov
- Nadgradnja sistema registracije in identifikacije gospodarskih subjektov
- Nadzor 3
- Zavezujoče tarifne informacije
- Pooblaščen gospodarski subjekti in nazadnje še
- Informativni listi za posebne postopke v okviru carinskega zakonika Unije, ki predstavlja sistem za podporo in poenostavitev postopkov za upravljanje in elektronsko obdelavo podatkov, ki se zahtevata v zvezi s carinsko formalnostjo, imenovano „posebni postopki“.

Odločilen napredek je bil dosežen pri pripravi in prve faze sistema nadzora uvoza 2 (ICS2) in dokončanju tehničnih specifikacij za ključne decentralizirane vseevropske sisteme (uvozno centralizirano carinjenje, tranzit in izvoz). Poleg tega je bil odobren poslovni model za upravljanje zavarovanj (GUM).

Nadaljnje izvajanje poostrenih ukrepov za ugotavljanje pravilne carinske vrednosti blaga

Finančna uprava RS je tudi v letu 2020 posvetila veliko pozornosti problematiki podvrednotenja blaga, ki so jo zaznale vse države članice EU. Z namenom poenotenja prakse pri vrednotenju blaga je tako Finančna uprava RS v okviru strategije nadzora podvrednotenja blaga nadaljevala z delom delovne skupine za izvedbo ukrepov po inšpekcijskem nadzoru Evropske komisije s področja strategije kontrol na področju carinske vrednosti blaga. Izvedla je tudi sestanek in pregled dokumentov s stališča pravilnosti carinske vrednosti blaga z novim velikim uvoznikom. Na osnovi vzpostavljenih profilov tveganja s področja podvrednotenja pri sprostitvi blaga v prost promet, v letu 2020 ni bilo zaznati bistvenega odstopanja od povprečnih EU cen tekstila in obutve.

Po sprostitvi blaga v prost promet je bilo v zvezi s preverjanjem carinske vrednosti blaga izvedenih 110 nadzorov, od tega 66 inšpekcijskih nadzorov in 44 naknadnih kontrol. Nadzori so bili pretežno usmerjeni v preverjanje blaga, uvoženega iz Kitajske, kot je tekstil, obutev, torbice in kovčki, metražno blago ipd.

V zvezi z ugotavljanjem carinske vrednosti blaga so inšpektorji naleteli na nekatere primere ponarejanja celotne uvozne dokumentacije in prijavljanje nižje vrednosti blaga od dejanske, z namenom izogibanja plačila carinskih dajatev in DDV. Gre za uvoznike blaga, katerih lastniki so kitajski državljani in ki imajo sedež v Sloveniji ali v drugih državah članicah. V nadzorih so bile te družbe v večini primerov neodzivne, zato se ni moglo pridobiti ustrezne dokumentacije in podatkov v zvezi z blagom. Posledično temu je bila določitev ustrezne (dejanske) carinske vrednosti otežena. Finančna uprava RS je v primeru suma na ponarejeno dokumentacijo v okviru mednarodne pomoči zaprosila za pomoč tudi kitajske carinske organe, da preveri istovetnost in pravilnost uvozne dokumentacije. Na podlagi odgovorov kitajskih carinskih organov je bila v nekaterih primerih ugotovljena tudi od 5 do 10 krat nižje prijavljena vrednost blaga, kar je imelo za posledico naknadni obračun dajatev. V primeru suma storitve kaznivega dejanja je Finančna uprava RS v omenjenih primerih podala tudi predloge za kazenske ovadbe in prekrškovno ukrepala za nedostavljeno dokumentacijo. V ostalih primerih je bila carinska vrednost potrjena kot ustrezna. Aktivnosti nadzora po sprostitvi blaga v prosti promet se nadaljujejo tudi v letu 2021.

Skupen znesek prikrajšanja dajatev je v letu 2020 iz naslova preverjanja carinske vrednosti znašal 1.359.161 €, od tega 1.109.201 € tradicionalnih lastnih sredstev (TLS) in 249.961 € DDV.

Enotno okno v okviru prepovedi in omejitev v carinskih postopkih

Z zadnjo nadgradnjo enotnega okna SW-CVED (verzija 1.5.0.) v decembru 2019 je bila omogočena prilagoditev na posodobljen sistem TRACES (TRACES NT) in prehod v novo fazo enotnega okna EU – CSW CERTEX. V letu 2020 se je spremljal nadaljnji razvoj enotnega okna na ravni EU, kar je zajemalo aktivnosti kot spremljanje in pregled tehnično sistemske dokumentacije za uvajanje novih potrdil, spremljanje webinarjev in sodelovanje pri pripravi na uvedbo pravnega okvira za enotno okno (Uredba (ES) o vzpostavitvi okolja enotnega okna Evropske unije za carino in spremembi Uredbe (EU) št. 952/2013).

Akreditacija carinskega laboratorija

Decembra 2019 je bila oddana vloga za akreditacijo laboratorija pri Slovenski akreditaciji, ki bo vsebovala naslednje tri preskusne metode: Določanje alkohola v žganih pijačah, določanje alkohola v pivu in določanje etanola v alkoholnih pripravkih.

V mesecu juniju 2020 je bila sklenjena pogodba o vzpostavitvi in vzdrževanju akreditacije med Finančno upravo RS in Javnim zavodom Slovenska akreditacija (SA), v mesecu avgustu pa je bilo s strani SA opravljeno predocenjevanje za akreditacijo laboratorija po standardu SIST EN ISO/IEC 17025:2017, kjer je bila pregledana krovna dokumentacija v laboratoriju, vezana na organizacijske zahteve sistema kakovosti, ter primerjava s točkami standarda.

Akreditacija carinskega laboratorija pomeni povečanje zaupanja v njegovo delovanje, zagotavljanje sledljivih, primerljivih ter splošno priznanih rezultatov in nenehno izboljševanje kakovosti storitev in učinkovitosti vodenja.

Z akreditacijo preskusnih metod v carinskem laboratoriju po standardu SIST EN ISO/IEC 17025:2017 bo laboratorij pridobil »potrditev, ki se nanaša na organ za ugotavljanje skladnosti in jo izda tretja stranka ter z njo formalno priznava njegovo usposobljenost za izvajanje specifičnih nalog ugotavljanja skladnosti«.

Odkrivanje izogibanja in zlorab predpisov o obdavčitvi dohodkov pravnih oseb

V skladu s Programom dela so bile v nadzoru aktivnosti usmerjene na področje ugotavljanja izogibanja plačilu davka, posebej tveganja prikritega izplačila dobička iz naslova odkupov lastnih deležev. Načrtovane naloge so bile ob prilagoditvah, ki so jih zahtevale posledice in ukrepi povezani z epidemijo SARS-CoV-2 (Covid-19), realizirane in se nadaljujejo tudi v letu 2021. Finančna uprava RS v letu 2020 je zavezanca za davek ponovno seznanila o izvajanju nadzorov s področja odkupov lastnih deležev ter o ugotovitvah nadzora in o načinu obravnavanja tovrstnih transakcij

davčnih zavezancev ter v povezavi s tem na svoji spletni strani objavila podrobnejši opis s področja odkupov lastnih poslovnih deležev (dohodek iz kapitala, izplačana vrednost delnic ali deležev v primeru odsvojitve delnic ali deležev v okviru pridobivanja lastnih delnic oziroma deležev družbe kot prikrito izplačilo dobička).

Primerov zlorab oziroma shem, ki so ob upoštevanju vseh pomembnih dejstev in okoliščin nepristne in je njihov glavni namen ali eden od glavnih namenov pridobiti ugodnost oziroma upravičenje, ki izničuje cilj ali namen ZDDPO-2, v smislu 2.a člena ZDDPO-1 (GAAR pravilo, ki se lahko prvič uporablja v nadzorih obračunov DDPO za leto 2019), v letu 2020 ni bilo ugotovljenih.

Uvedba novih orodij in metod dela za preprečevanje mednarodnih DDV utaj

Na podlagi aktivnosti v okviru EUROFISC in sprememb Uredbe Sveta (EU) št. 904/2010 so v letu 2020 države članice pričele z izmenjavo in analizo podatkov preko evropske aplikacije TNA (Transaction Network Analysis). Potem, ko so bile spomladi 2020 na nivoju EU aktivnosti iz TNA, vključene v EUROFISC delovno področje 1 (WF1 - MTIC) in je bila v septembru 2020 tudi dokončno dogovorjena struktura izpisanih podatkov iz TNA aplikacije, je Finančna uprava RS pristopila k razvoju nacionalne strategije. Najprej je bil vzpostavljen sistem prenosa podatkov za SI zavezance iz aplikacije TNA v podatkovno bazo Finančne uprave RS. V okviru FM je bila nato razvita strategija EF_TNA, ki omogoča hitre povratne informacije o EUROFISC kvalifikacijah in kjer je potrebno prenos preverjanja na FU in prednostno izvedbo nadzorov.

Za učinkovito izmenjavo informacij in dokumentov pri preprečevanju davčnih goljufij, ki so zaznane preko EUROFISC podatkov, je Finančna uprava RS pristopila k sodelovanju oziroma uporabi novih oblik izmenjave kot so EUROFISC Joint Activity (EJA), Follow up activity (FuA) in izmenjava informacij z EUROPOL/OLAF.

V juniju 2020 je Finančna uprava RS preko nacionalne kontaktne točke na MZI vzpostavila izmenjavo podatkov z evropsko aplikacijo EUCARIS VAT. Uporaba za urade in nacionalni EUROFISC ELO uradnike je v fazi implementacije.

Finančna uprava RS zagotavlja podatke tudi za evropske aplikacije Surveillance, kamor države članice mesečno poročajo podatke iz carinskih postopkov 42. Iz prejetih podatkov izhaja, da je v drugih državah članicah vloženih manjše število carinskih deklaracij, kjer je kot prejemnik naveden slovenski zavezanec. Ker pa so podatki pomembni za preverjanje pravilne oddaje DDV obračunov slovenskih zavezancev, bo v 2021 vzpostavljena sistemska primerjava podatkov za SI zavezance iz Surveillance s podatki v nacionalni bazi in zagotovljeno nadaljnje ukrepanje.

Nadzor trošarinskih izdelkov

Finančna uprava RS je v letu 2020 nadaljevala z aktivnostmi na področju zaznavanja trošarinskih goljufij tako v okviru države kot tudi s sodelovanjem pri odkrivanju goljufij z mednarodnim elementom. V okviru izvedenih finančnih preiskav je bilo zaseženih 32.360 kg rezanega tobaka. Odkrita je bila nezakonita proizvodnje drobno rezanega tobaka, pri čemer je bilo poleg zasega drobno rezanega tobaka, in tobačnih listov, zasežena tudi ostala oprema in podana ovadba za kaznivo dejanje davčne zatajitve in neupravičene uporabe tuje oznake ali modela (233. čl. ZK-1).

Aktivnosti za zmanjšanje obsega sive ekonomije

V skladu s Programom dela so bile v nadzoru aktivnosti usmerjene na pojav sive ekonomije, ki ima tako ekonomske kot družbene posledice. Načrtovane naloge so bile ob prilagoditvah, ki so jih zahtevali ukrepi v povezavi z epidemijo SARS-CoV-2 (Covid-19), realizirane. V okviru nadzora dela in zaposlovanja ZPDZC-1 je bilo opravljenih 876 nadzorov v inšpekciji in na podlagi predlogov mobilnih oddelkov zaključenih 1.228 nadzorov. Nadzori so se izvajali tudi na področju gotovinskega poslovanja in spletnih trgovin. Zaradi velikega razmaha ePoslovanja, kot posledice epidemije SARS-CoV-2 (Covid-19) ter s tem tveganji pravilnega plačevanja davčnih obveznosti je Finančna uprava RS v letu 2020 nadaljevala z izvajanjem nadzorov na področju elektronskega poslovanja. Posledica spremenjenih navad potrošnikov se je odražala v povečanem obsegu spletne trgovine. Temu primerno je bil nadzor usmerjen na ponudnike blaga, ki so imeli povečan obseg prodaje zaradi epidemioloških razmer ter tuje družbe, ki opravljajo prodajo na daljavo. Poudarek je bil na nadzoru dela na črno in nedovoljenega oglaševanja, kot nadzoru neprijavljenih dohodkov fizičnih oseb, pravilnosti in pravočasnosti obračunavanja davka na dodano vrednost in davčnega

potrjevanja računov, davka od dohodkov pranih oseb oziroma davka od dohodov z dejavnosti, davka in prispevkov od dohodkov iz zaposlitve fizičnih oseb in davka na finančne storitve.

Nadzori čezmejnega pošiljana odpadkov

Finančna uprava RS izvaja nadzor nad čezmejnimi pošiljkami odpadkov ob vstopu in izstopu s carinskega območja EU in na območju Slovenije. Uslužbenci Finančne uprave RS v nadzorih prevoznih sredstev preverjajo, ali pošiljko spremljajo ustrezno izpolnjeni predpisani dokumenti glede na zahtevani postopek, ugotavljajo istovetnost odpadkov in pravilno označenost prevoznih sredstev. Skladno s programom dela Finančne uprave RS 2020 ter letnim načrtom finančnega nadzora mobilnih oddelkov v letu 2020 na področju nadzora čezmejnih pošiljk odpadkov načrtovano 550 nadzorov, kar je za 150 nadzorov (37,5 %) več kakor v letu 2019. Uslužbenci mobilnih oddelkov so v letu 2020 izvedli 540 nadzorov.

Skladno z dogovorom o sodelovanju pri izvajanju nadzorov nad pošiljanjem odpadkov preko meja v okviru IMPEL (Evropska mreža za izvajanje in uveljavljanje okoljske zakonodaje) in projekta SWEAP (Shipments of Waste Enforcement Actions Project) uslužbenci finančne uprave RS v sodelovanju s predstavniki Inšpektorata RS za okolje in prostor in Policije sodelujejo pri izvajanju skupnih koordiniranih akcij nadzora čezmejnih pošiljk odpadkov.

V okviru načrta aktivnosti pristojnih organov na nacionalnem nivoju za obdobje 2020 - 2022 je predviden trend povečevanja števila skupnih nacionalnih in mednarodnih akcij. V letu 2020 je bilo planiranih 59 akcij skupnih nadzorov. Uslužbenci mobilnih oddelkov so v letu 2020 sodelovali pri izvedbi 46 skupnih nadzorov.

Finančna uprava RS je v letu 2020 sodelovala v izvedbi skupne mednarodne operacije »RETROVIRUS« v sklopu Europolovega projekta »EMPACT Envicrime«, z namenom odkrivanja in preprečevanja nezakonitega zbiranja, transporta, upravljanja in ravnanja s sanitarnimi odpadki, ki izvirajo iz aktivnosti povezanih z epidemijo COVID 19 in v operaciji Svetovne carinske organizacije »DEMETER VI« s področja nadzora čezmejnih pošiljk odpadkov.

3. SODELOVANJE Z OKOLJEM IN RAZVOJ PARTNERSTEV

Prilagoditev spletnih strani in mobilnih aplikacij ranljivim skupinam

Finančna uprava RS želi uporabo spletnih mest in mobilnih aplikacij približati najširšemu krogu uporabnikom, zato so spletna mesta in aplikacije od septembra 2020 v največji možni meri prilagojene za uporabo slepim in slabovidnim, gluhim, ljudem z disleksijo in uporabnikom z motnjami razumevanja.

Finančna uprava RS se zavezuje omogočati dostopnost za svoje spletne strani in mobilne aplikacije v skladu z Zakonom o dostopnosti spletišč in mobilnih aplikacij in Direktivo EU 2016/2102 Evropskega parlamenta in Sveta. Da bi zagotovili pozitivno uporabniško izkušnjo spletnih mest in mobilnih aplikacij za vse uporabnike je Finančna uprava RS pri izdelavi sledila smernicam WCAG 2.0. Slednje predstavljajo skupek smernic in standardov, katerih osnovni namen je višja dostopnost vsebin objavljenih na spletu in mobilni aplikacij za ranljive skupine.

Finančna uprava RS je v letu 2020 za ranljive skupine prilagodila spletno stran fu.gov.si. Na spletni strani je narejenih 71 filmov z znakovnim jezikom, zvokom in s podnapisi za vse življenjske dogodke za prebivalce. Na spletni strani se zagotavlja tudi možnost izbire velikosti pisave, barvne sheme in tip pisave.

Širitev kontaktne skupine za sodelovanje z gospodarstvom na področje trošarin in okoljskih dajatev

Finančna uprava RS si prizadeva zagotavljati odprt dialog z gospodarstvom ter dosegati najboljše delovanje. Zaradi navedenega je bila v letu 2018 ustanovljena kontaktna skupina za gospodarstvo za področje carin. Kontaktna skupina za gospodarstvo predstavlja prostor za medsebojno izmenjavo mnenj med gospodarskimi subjekti in Finančno upravo RS, zlasti v zvezi s pripravo navodil in pojasnil za področje carin, pripravo novih informacijskih rešitev, zakonodajnimi novostmi s področij carin in izvajanjem carinske zakonodaje.

V začetku leta 2020 se je skupina razširila še na področju trošarin in okoljskih dajatev. V kontaktno skupino za gospodarstvo je Finančna uprava RS povabila vse zainteresirane gospodarske subjekte, ki želijo sodelovati na zgoraj navedenih področjih. Interes za sodelovanje je do 31. 12. 2020 izrazilo: 141 članov za področje carine, 44 članov za področje okoljskih dajatev in 47 članov na področju trošarin.

Brexit

Združeno kraljestvo je s 1. 2. 2020 izstopilo iz EU. Na podlagi sporazuma o izstopu je bilo v veljavi prehodno obdobje do 31. decembra 2020. V prehodnem obdobju je bilo Združeno kraljestvo še naprej del notranjega trga in carinske unije. 24. decembra 2020 sta EU in Združeno kraljestvo dosegli sporazum o trgovini in sodelovanju, ki pomeni konec prostega pretoka blaga, ljudi in storitev. S 1. januarjem 2021 so gospodarski subjekti iz EU, ki so pred tem kupovali blago iz Združenega kraljestva in ga dajali na trg EU, postali uvozniki, tisti, ki so distribuirali izdelke v Združeno kraljestvo, pa so postali izvozniki.

Združeno kraljestvo od 1. januarja 2021 ni več del carinske unije EU. Zato se za vso blago, ki iz Združenega kraljestva vstopa na carinsko območje Unije ali iz tega carinskega območja izstopa v Združeno kraljestvo, uporabljajo carinske formalnosti, ki jih zahteva zakonodaja Unije. Blago, vneseno na carinsko območje EU iz Združenega kraljestva, ali izneseno s carinskega območja EU, je predmet carinskega nadzora, carinske kontrole ter potencialnih ustreznih dajatev. Na podlagi Sporazuma o trgovini in sodelovanju med EU in Združenim kraljestvom so carinske stopnje na stopnji nič za vse blago s poreklom.

Finančna uprava RS je aktivno spremljala pogajanja Evropske komisije o prihodnjih odnosih in upoštevala priporočila in navodila za usklajen in dogovorjen odziv na spremembe. Za pripravo vseh gospodarskih subjektov na konec prehodnega obdobja je Finančna uprava RS redno objavljala pojasnila ter odgovarjala na prejeta vprašanja gospodarskih subjektov ter posameznikov v povezavi z izstopom Združenega kraljestva iz EU.

Z novostmi in potrebnimi koraki prilagoditev na carinskem in davčnem področju so bili gospodarski subjekti in javnost redno in pravočasno obveščeni preko spletne strani Finančne uprave RS in v okviru Kontaktne skupine za gospodarstvo.

4. V RAZVOJ USMERJENA ORGANIZACIJA

Prenova intranetnih strani

V letu 2020 je Finančna uprava pričela s Projektom migracije in nadgradnje intranet portala Finančne uprave RS. Intranet portal je ključno orodje, ki ga zaposleni uporabljajo za delo in komunikacijo znotraj organa. Z vzpostavitvijo nove platforme želimo strukturirano, pregledno in na uporabniku prijazen način urediti vsebine ter omogočiti bolj ažurno ter preprosto objavljanje informacij za zaposlene. S preходом na najnovejšo različico portala bomo posredno vplivali tudi na učinkovitost poslovnih procesov in postopkov informiranja, ki omogočajo večjo standardizacijo in enotnejši način dela s ciljem boljšega sodelovanja in usklajenega komuniciranja med zaposlenimi in navzven.

5. Doseganje Kazalnikov, vključenih v Program dela 2020

Preglednica: Kazalniki - doseganje ciljnih vrednosti za leto 2020

Kazalnik	Izhodiščna vrednost 2019	Ciljna vrednost 2020	Dosežena vrednost 2020
1. STOPNJA RASTI NETO POBRANIH JFP	106,9	89,9	92,7
2. DELEŽ PROSTOVOLJNO PLAČANIH DAJATEV ZA KATERE JE NADZORNIK FURS	95 %	95,1 %	96,1 %
3. DELEŽ DOLGA V NETO POBRANIH JFP	7,2 %	7,3 %	6,1 %

Kazalnik	Izhodiščna vrednost 2019	Ciljna vrednost 2020	Dosežena vrednost 2020
4. DELEŽ FIZIČNIH OSEB, KI S FINANČNO UPRAVO POSLUJEJO ELEKTRONSKO	8,6 %	15 %	25,2 %
5. STROŠEK POSLOVANJA FURS NA POBRANIH 100 €	81 centov	84 centov	93 centov
6. DELEŽ NADZOROV INŠPEKCIJE Z UGOTOVLJENIMI NEPRAVILNOSTMI	68 %	70 %	77,8 %
7. DELEŽ ZADEV, REŠENIH V ZAKONSKEM ROKU	97,8 %	97,4 %	98,7 %
8. DELEŽ ZADEV, KI SO BILE NA INSTANCAH UGODNO REŠENE ZA FURS	80,8 %	79,2 %	76,8 %
9. POVPREČNI ODZIVNI ČAS KLICNEGA CENTRA	68 sekund	60 sekund	175
10. ŠTEVILO DNI USPOSABLJANJ NA ZAPOSLENEGA	3,35	3,4	3,1

1. Stopnja rasti neto pobranih JFP

Vrednost kazalnika se izračuna po formuli: $(\text{dosežena realizacija JFP v letu } t / \text{dosežena realizacija JFP v letu } t-1) \cdot 100$ in pove, za koliko se je povečal oziroma znižal znesek pobranih javnofinančnih prihodkov v opazovanem letu v primerjavi s preteklim letom.

V letu 2020 je znašala dosežena vrednost kazalnika 92,7 %, medtem ko je ciljna vrednost po rebalansu za 2020 znašala 89,9 %. Finančna uprava RS je v letu 2020 pobrala za 7,3 % manj javnofinančnih prihodkov kakor v letu 2019.

2. Delež prostovoljno plačanih dajatev, za katere je nadzornik Finančna uprava RS

Vrednost kazalnika se izračuna po formuli: $(\text{neto pobrani JFP brez prihodkov iz naslova izvršb, ki niso knjiženi v poslovnih knjigah Finančne uprave RS in ostalo} - \text{plačila po sklepih o izvršbi za davčne in nedavčne obveznosti, ki so knjižene v poslovnih knjigah Finančne uprave RS} - \text{unovčitve zavarovanj}) / (\text{neto pobrani JFP brez prihodkov iz naslova izvršb, ki niso knjiženi v poslovnih knjigah Finančne uprave RS in ostalo} + \text{aktivni dolg na presečni dan}) \cdot 100$ in pove, kolikšen del dajatev je prostovoljno plačanih.

V letu 2020 je delež prostovoljno plačanih dajatev znašal 96,1 % in je presegel ciljno vrednost za 1 odstotno točko. Navedeno kaže na povečevanje prostovoljnega plačevanja dajatev.

3. Delež dolga v neto pobranih JFP

Vrednost kazalnika se izračuna po formuli: $(\text{davčni dolg na presečni dan} / \text{skupaj neto pobrani JFP}) \cdot 100$ in kaže, kakšen je delež davčnega dolga v primerjavi z neto pobranimi javnofinančnimi prihodki.

V letu 2020 je delež dolga v neto pobranih javnofinančnih prihodkih znašal 6,1 % in je nižji od ciljne vrednosti za 1,2 odstotni točki, kar kaže na učinkovito obvladovanje davčnega dolga.

4. Delež fizičnih oseb, ki s Finančno upravo RS poslujejo elektronsko

Vrednost kazalnika se izračuna kot razmerje med in številom registriranih uporabnikov elektronskih storitev Finančne uprave RS – FO na presečni datum v tekočem letu (števec) in številom izdanih IID (brez upokojencev) za preteklo leto (imenovalec). V izračunu so upoštevani kriteriji:

- fizične osebe, ki s Finančno upravo RS poslujejo elektronsko, so fizične osebe, ki so registrirane za delo v sistemu kot uporabniki elektronskih storitev Finančne uprave RS (certifikat ali uporabniško ime in geslo), merska enota za kazalnik je %.

Vrednost kazalnika je izračunana za obdobje 1.1.2020 – 31.12.2020 in je znašala 25,2 %, to je za 16,6 odstotnih točk več kakor v letu 2019 in za 10,2 odstotnih točk več od ciljne vrednosti za 2020.

5. Strošek poslovanja FURS na pobranih 100 EUR

Vrednost kazalnika se izračuna po formuli: (dosežena realizacija proračuna Finančne uprave RS (brez donacij upravičencev po ZDoh) v letu t / dosežena realizacija JFP v letu t)*100 in pove, koliko znašajo izdatki Finančne uprave RS na 100 EUR pobranih JFP.

V letu 2020 znaša dosežena vrednost kazalnika 93 centov in je presegla ciljno vrednost. Izdatki za delovanje Finančne uprave RS za 100 € pobranih JFP v letu 2020 znašajo 93 centov in so za 9 centov višji od načrtovanih.

6. Delež nadzorov inšpekcije z ugotovljenimi nepravilnostmi

Vrednost kazalnika se izračuna tako, da se v števcu upošteva število nadzorov (inšpekcija, preiskave, transferne cene) z ugotovljenimi nepravilnostmi, ki so zaključeni v obravnavanem letu in v imenovalcu število vseh inšpekcijskih nadzorov (inšpekcija, preiskave, transferne cene), ki so zaključeni v obravnavanem letu.

Ciljna vrednost deleža nadzorov inšpekcije z ugotovljenimi nepravilnostmi za leto 2020 je bila določena v višini 70 %. Dosežena vrednost kazalnika v letu 2020 je 77,8 %, kar pomeni, da je ciljna vrednost presežena, prav tako je je dosežen delež višji v primerjavi z letom 2019, ko je ta znašal 71,3 %. Navedeno kaže na učinkovito pripravo in izvedbo nadzorov.

7. Delež upravnih zadev, rešenih v zakonskem roku

Gre za delež upravnih zadev, ki so bile rešene v zakonitem roku (števec), in sicer glede na vse rešene upravne zadeve (imenovalec).

V letu 2020 znaša ta delež 98,7 % in je za 0,9 odstotne točke večji kot v letu 2019.

8. Delež zadev, ki so bile na instancah ugodno rešene za Finančno upravo RS

Gre za delež pritožb, ki so bile s strani organa druge stopnje zavržene, zavržene ali je bil postopek ustavljen (števec), in sicer glede na skupno število vseh prejetih zadev iz druge stopnje in sodišč (imenovalec). S kazalnikom se meri pravilnost odločanja na prvi stopnji.

V letu 2020 znaša delež ugodno rešenih pritožb za Finančno upravo RS 76,8 %, v preostalem delu so bili upravni akti spremenjeni oz. odpravljeni ali so bile zadeve vrnjene v ponovni postopek. Ciljna vrednost v višini 79,2 % ni bila dosežena, kar je posledica večjega števila zadev, vrnjenih v ponovni postopek v letu 2020 na področju odmere akontacije dohodnine od dohodka iz drugega pogodbenega razmerja in prispevkov za socialno varnost na podlagi vloženih napovedi (v povezavi s sodbo Vrhovnega sodišča RS, št. X Ips 367/2015, z dne 30. 8. 2017) ter na področju nadzora (v povezavi z Odločbo Ustavnega sodišča RS, št. U-I-113/17-40, z dne 30. 9. 2020, s katero je delno razveljavljen 4. in 3. odst. 68.a člena ZDavP-2).

9. Povprečni odzivni čas klicnega centra

Povprečni odzivni čas je celotni čas čakanja na prostega informatorja skupaj s časom zvonjenja pri informatorju za vse odgovorjene klice v opazovanem obdobju, deljen s številom odgovorjenih klicev v opazovanem obdobju. Na povprečni odzivni čas klicnega centra vpliva več dejavnikov: število dohodnih klicev oziroma prognoza števila

dohodnih klicev, število prisotnih agentov v klicnem centru (zmanjšanje razpoložljivega števila agentov zaradi notranjih in zunanjih vzrokov), prilagojeno število agentov ob dnevnih, tedenskih, mesečnih in letnih konicah, povprečen čas opuščenih klicev, čas obravnave telefonskih klicev, število odbitih klicev, delež ponovnih klicev in drugo. Največji vpliv na povprečni odzivni čas ima število prisotnih agentov.

V letu 2020 je bil povprečni odzivni čas 175 sekund, to je za 107 sekund daljši kakor v letu 2019 in 2,92-krat daljši od ciljne vrednosti za leto 2020. V letu 2020 se je zaradi izvajanja ukrepov, povezanih s preprečevanjem posledic epidemije SARS-CoV-2 odzivni čas klicnega centra bistveno podaljšal, kar pa je tudi v največji meri vplivalo na daljši povprečni odzivni čas klicnega centra.

10. Število dni usposabljanj na zaposlenega v Finančni upravi RS

Vrednost kazalnika se izračuna tako, da se celotno število dni izobraževanj deli s številom zaposlenih.

Kazalnik je v letu 2020 znašal 3,1 in je za 17,6% nižji kakor v letu 2019 in tudi za 8,8% nižji od ciljne vrednosti za 2020. Glede na specifično situacijo z epidemijo je Finančna uprava RS morala tekom leta spremeniti tako obseg, kot način usposabljanja (usposabljanje na daljavo), zaradi česar je realizacija kljub nižjim kazalnikom primerna.